

מסע מירון

לרבי מנחם מנדיל ראבין זצ"ל

בעל "עיני מנחם"

תיאור מסע השתטחותו במקומות הקדושים
לפני כמאה שנה

ונוספו לו:

תפילות על ציון הרשב"י

שירי בר יוחאי

ליקוטי אמרים מדברי הקדושים

אשר בארץ המה

הוצאת ח. וגשל בע"מ

ירושלים, תשמ"ט

כל הזכויות שמורות
הוצאת ספרים ח. וגשל
ירושלים בע"מ

אוצר החכמה

הודפס ונכרך במפעלי ח. וגשל בע"מ
ישראל

Printed in Israel

הוצאת ספרים

בס"ד

בפתח מסע מירון 1294567

לפני כמאה שנה בדיוק, בשנת תרמ"ט, הביא לדפוס הגאון החסיד רבי מנחם מנדיל ראב"ן, בעל "עיני מנחם" והגהות על ספר היראים, את אגרת "מסע מירון" שבו תיאר את מסעו מירושלים ועד מירון.

בעטרות הרבה נתעטר הגרמ"מ ראב"ן, וביחוד הצטיין בשלשת העמודים שהעולם עומד עליהם: גאון בתורה, עמוד התפילה ובתפקידו כאחד ממנהיגי עדת החסידים ירושלים, עסק בנאמנות בגמילות חסדים, לביצור הישוב בארצות החיים על טהרת הקודש.

התעטר בענוותנותו, ויחד עם בני החבורה, חסידים ואנשי מעשה, יצא מביתו בירושלים למירון, להשתתף בהילולא דרשב"י כל"ג בעומר. בדרכם השתטחו על קברי הצדיקים ובערב חג השבועות חזר לביתו בירושלים.

את רשמי מסעו מירושלים דרך אזורי בנימין, אפרים, השומרון, הגליל התחתון והעליון עד ערי הקודש טבריה, צפת ומירון, והשתטחותו על הציונים הקדושים, וכן תיאור הילולא דל"ג בעומר במירון, העלה על הכתב, שיגר אותם לקרוביו וידידיו מעבר לים לעורר בלבם את חבת ירושלים ואהבת ארץ הקודש, היא אגרת "מסע מירון".

מהדורות מספר של "מסע מירון", הופיעו בשנים האחרונות. במהדורות קודמות נוספו לו מאמרים בעניני מירון, ל"ג בעומר והילולא דרשב"י. במהדורה אחרונה אף נכללו תולדותיו של המתבר.

מהדורה מיוחדת זו מיועדת לשרותם של העולים להשתטח על קברי צדיקים, ועל כן שילבנו דברים ממדרשי חז"ל וספרי יראים, והמשתטחים על הציונים ילמדו שם את הדברים, למען תהיינה שפתותיהם דובכות עד אשר יקיצו וירננו שוכני עפר.

אוצר החכמה

ראשי פרקים לתולדותיו הרי הם להלן בסיומו של הספר.

אה"ח 1234567

ה

בר יוחאי נמשחת אשריך שמן ששון מחברריך

להרב המקובל האלהי הרב רבי שמעון לביא זיע"א כע"ה חס"ס כתם פז.

בר יוחאי נמשחת אשריך, שמן ששון מחברריך:

בר יוחאי.	מלכות בר יוחאי שמן משחת קדש, נמשחת ממדת הקדש. נשאת ציץ נזר הקדש, חבוש על ראשך פארך:
בר יוחאי.	יסוד בר יוחאי מושב טוב ישבת, יום נסת יום אשר ברחת. במערות צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך:
בר יוחאי.	נצח הוד בר יוחאי עצי שטים עומדים, למודי יי הם לומדים. אור מפלא אור היקוד הם יוקדים, הלא הקמה ירוך מורך:
בר יוחאי.	תפארת בר יוחאי ולשדה תפוחים, עלית ללקוט בו מרקחים. סוד תורה כציצים ופרחים, נעשה אדם נאמר בעבורך:
בר יוחאי.	גבורה בר יוחאי נאזרת בגבורה, ובמלחמת אש דת השערה. וחרב הוצאת מתערה, שלפת נגד צורריך:
בר יוחאי.	חסד בר יוחאי למקום אבני שיש, הגעת ופני ארזה ליש. גם גלת כותרת על עיש, תשורי ומי ישורך:
בר יוחאי.	בינה בר יוחאי בקדש הקדשים, קו ירוק מחדש חדשים. שבע שפתות סוד חמשים, קשרת קשרי שין קשריך:
בר יוחאי.	חכמה בר יוחאי יוד חכמה קדומה, השקפת לבבורה פנימה. שלשים ושתיים נתיבות ראשית תרומה, את כרוב ממשח זיו אורך:
בר יוחאי.	כתר בר יוחאי אור מפלא רום מעלה, נראת מלהביט כי רב לה, מעלומה ואין קורא לה, נמת צין לא תשורך:
	בר יוחאי בר יוחאי אשרי יולדתה, אשרי העם הם לומדה. ואשרי העומדים על סודך, לכוש חשן תמיד ואורך: בר יוחאי נמשחת אשריך, שמן ששון מחברריך:

**ואמרתם כה לחי, רבי שמעון בר יוחאי,
ואמרתם כה לחי, אדוננו בר יוחאי:**

1234567 אה"ת

- איש אלהים קדוש הוא, אשרי ציון ראתהו, לב חכם ישכיל פיהו,
אדוננו בר יוחאי:
- ברוך הוא מפי עליון, קדוש הוא מהריון, מאור גליל העליון,
אדוננו בר יוחאי:
- גבור ואיש מלחמה, בדת תורה תמימה, מלא מדע וחקמה,
אדוננו בר יוחאי:
- דרש כל מצלומות, בעוז ותצצומות, עלה מצלות רמות,
אדוננו בר יוחאי:
- החפא בתוך מערה, מסגי הגזרה, שם למד סתרי תורה,
אדוננו בר יוחאי:
- ושם נברא מענן לו, וחרוב למאכלו, מה טוב חלקו וגורלו,
אדוננו בר יוחאי:
- זכר צדיק לברכה, דין ריקא ובר ריקא, זכה ורבים זיכה,
אדוננו בר יוחאי:
- חידש כמה הלכות, הם במשנה צרוכות, זה המרגיו ממלכות,
אדוננו בר יוחאי:
- סהר את עיר טבריה, עשה אותה נקיה, הודו לו משמיא,
אדוננו בר יוחאי:
- ידע כל הנסתרות, דבריו עושים פירות, ביטל כמה גזירות,
אדוננו בר יוחאי:

קָל יָמָיו אֲשֶׁר חָיָה, אוֹת הַקֶּשֶׁת לֹא נִהְיָה, כִּי הוּא אוֹת עוֹלָם הָיָה,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

לְכָל יִשְׂרָאֵל הָאִיר, בְּסוּד תוֹרַת הַבְּהִיר, כְּאוֹר הַחֲמָה מִזְהִיר,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

מְקוֹם בְּחַר בְּשִׁמְיָא, עִם הַנְּבִיא אַחִיָּה, זֶה מְבַנֵּי עֲלֵיָה,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

נִחְמַד מְאוּד לְמַעְלָה, וְכֵה לִיקַר וְגִדּוּלָה, כְּחַר עֲלִיוֹן לוֹ נִגְלָה,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

סִינֵי סִינֵי לוֹ נִקְרָא, אֲרֵי שְׂכַחְבוּרָה, מִמֶּנּוּ תִצָּא תוֹרָה,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

עֲשֵׂה שְׂבָעִים תְּקוּנִים, יִקְרִים מִסְּנִינִים, כִּם תִּימָן הַעֲלִיוֹנִים,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

פִּתַח פִּיו בְּחֻכְמָה, הוֹצִיא אוֹר תְּעֻלּוּמָה, תִּימָן זְהַרֵי חֲמָה,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, גִּלְה מְדַרְשׁ הַנְּעֻלָּם, יָכוֹל לְפִטוֹר הָעוֹלָם,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

קוֹלוֹ זָמַר עֲרִיצִים, וְהִקְרִית אֶת הַקּוֹצִים, וְהִצִּיל הַלּוֹחֲצִים,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

רָאָה פָּנָיו מְאִירִים, בְּשִׁבְתּוֹ עִם חֲבֵרִים, עַת גִּלְה סוּד סְתָרִים,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

שְׁלוֹם רַב עַל מְשַׁכְּבוֹ, מֵה יָפִיו וּמֵה טוֹבוֹ, דוֹבֵר אֱמֶת בְּלִבּוֹ,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

תוֹרָתוֹ מְגוֹן לָנוּ, הִיא מְאִירַת עֵינֵינוּ, הוּא יְמַלִּיץ טוֹב בְּעַדֵינוּ,
אֲדוֹנָנוּ בַּר יוֹחָאִי:

אשרינו מה טוב חלקנו בהלוא דבר יוחאי ומה נעים גורלנו בהלוא דבר יוחאי.

אב הרחמן שמע קולנו, בהלוא דבר יוחאי.
אתה הוא מושיענו, בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וְכַר

במהרה יבוא ויגל לבנו, בהלוא דבר יוחאי.
בן דוד יבוא ויגאלנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וְכַר

גלה כבוד מלכותך עלינו, בהלוא דבר יוחאי.
גאולה שלמה תגאלנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וְכַר

דעה והשכל תבוננו, בהלוא דבר יוחאי.
דור ישרים תברכנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וְכַר

השב שכינתך לציון עירנו, בהלוא דבר יוחאי.
היום תשמע שועתנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וְכַר

ותערב לפניך תפלתנו, בהלוא דבר יוחאי.
ולציון בשובו יחזו עינינו, בזכות אדוננו בר יוחאי.
אשרינו וְכַר

אוצר החכמה

זכות אבות יגן עלינו, בהלולא דבר יחאי.
 זה ה' קוינו ויושיענו, בזכות אדוננו בר יחאי.
 אשרינו וכו'

חיס ורחם נא עלינו, בהלולא דבר יחאי.
 חמול עלינו ועל עוללינו, בזכות אדוננו בר יחאי.
 אשרינו וכו'

טוב ומטיב הדרש לנו, בהלולא דבר יחאי.
 טובך נחסדך עלינו, בזכות אדוננו בר יחאי.
 אשרינו וכו'

ידבר עמים תחתינו, בהלולא דבר יחאי.
 יהי ה' אלקינו עמנו, בזכות אדוננו בר יחאי.
 אשרינו וכו'

פטר הלומים לראשינו, בהלולא דבר יחאי.
 כבוד והדר תצטרינו, בזכות אדוננו בר יחאי.
 אשרינו וכו'

1234567

לשם ולתהלה תתנו, בהלולא דבר יחאי.
 לחם חקנו הטריפנו, בזכות אדוננו בר יחאי.
 אשרינו וכו'

מלך רחמן רחם עלינו, בהלולא דבר יחאי.
 מברכתך מלא ידינו, בזכות אדוננו בר יחאי.
 אשרינו וכו'

נאור ואדיר אל תשכחנו, בהלולא דבר יחאי.
 נהלינו לציון גורלנו, בזכות אדוננו בר יחאי.
 אשרינו וכו'

סוף וקץ לכל צרותינו, בהלולא דבר יחאי.
 סלח נא לעונינו, בזכות אדוננו בר יחאי.
 אשרינו וכו'

מסע מירון

עת רצון היום לנו, בהלולא דבר יוחאי.

א"ת"ח 1234567

עזרינו אלקי ישענו, בזכות אדוננו בר יוחאי.

אשרינו וכו'

פתח לנו שערי רחמים לתפלתנו, בהלולא דבר יוחאי.

פרנסה בריוח תפרנסנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.

אשרינו וכו'

צמיחת קרו לגואלנו, בהלולא דבר יוחאי.

צדקה וחסד עשה עמנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.

אשרינו וכו'

קרע רוע גור דיננו, בהלולא דבר יוחאי.

קומם קהל עדתנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.

אשרינו וכו'

רצוננו לראות מלכנו, בהלולא דבר יוחאי.

רפואה שלמה תרפאנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.

אשרינו וכו'

שכון קמאז באהלינו, בהלולא דבר יוחאי.

שובה ד' את שבותנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.

אשרינו וכו'

תעלינו בשמחה לארצנו, בהלולא דבר יוחאי.

תבנה לנו מקדשנו, בזכות אדוננו בר יוחאי.

אשרינו וכו'

אמר רבי עקיבא

אשריכם ישראל! לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם?

אביכם שבשמים!

ואומר מקוה ישראל ה'

מה מקוה מטהר את הסמאים אף הקביה מטהר את ישראל.

אָנְשֵׁי יְרוּשָׁלַיִם, יְרֵאִים וְשְׁלֵמִים, מָה לָּכֶם פֹּה
 וּמִי לָכֶם פֹּה, כִּי הִתְאַסְּפֶתֶם פֹּה.
 לְכָבוֹד הַמֶּנָּא הָאֱלֹקִי, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי.

בְּרוּכֵי צַפֵּת, שְׁמַחִים בְּדַת, מָה לָּכֶם פֹּה
 וּמִי לָכֶם פֹּה. לְכָבוֹד וְכַר

גְּדוּלֵי טְבַרְיָה, עִיר פּוֹרְיָה, מָה לָּכֶם פֹּה
 וּמִי לָכֶם פֹּה. לְכָבוֹד וְכַר

דְּגוּלֵי חֲבֵרוֹן, קְדוּשֵׁי עֲלִיוֹן, מָה לָּכֶם פֹּה
 וּמִי לָכֶם פֹּה. לְכָבוֹד וְכַר

הַדְּוָרֵי חִיפָה, עִיר הַיְפָה, מָה לָּכֶם פֹּה
 וּמִי לָכֶם פֹּה. לְכָבוֹד וְכַר

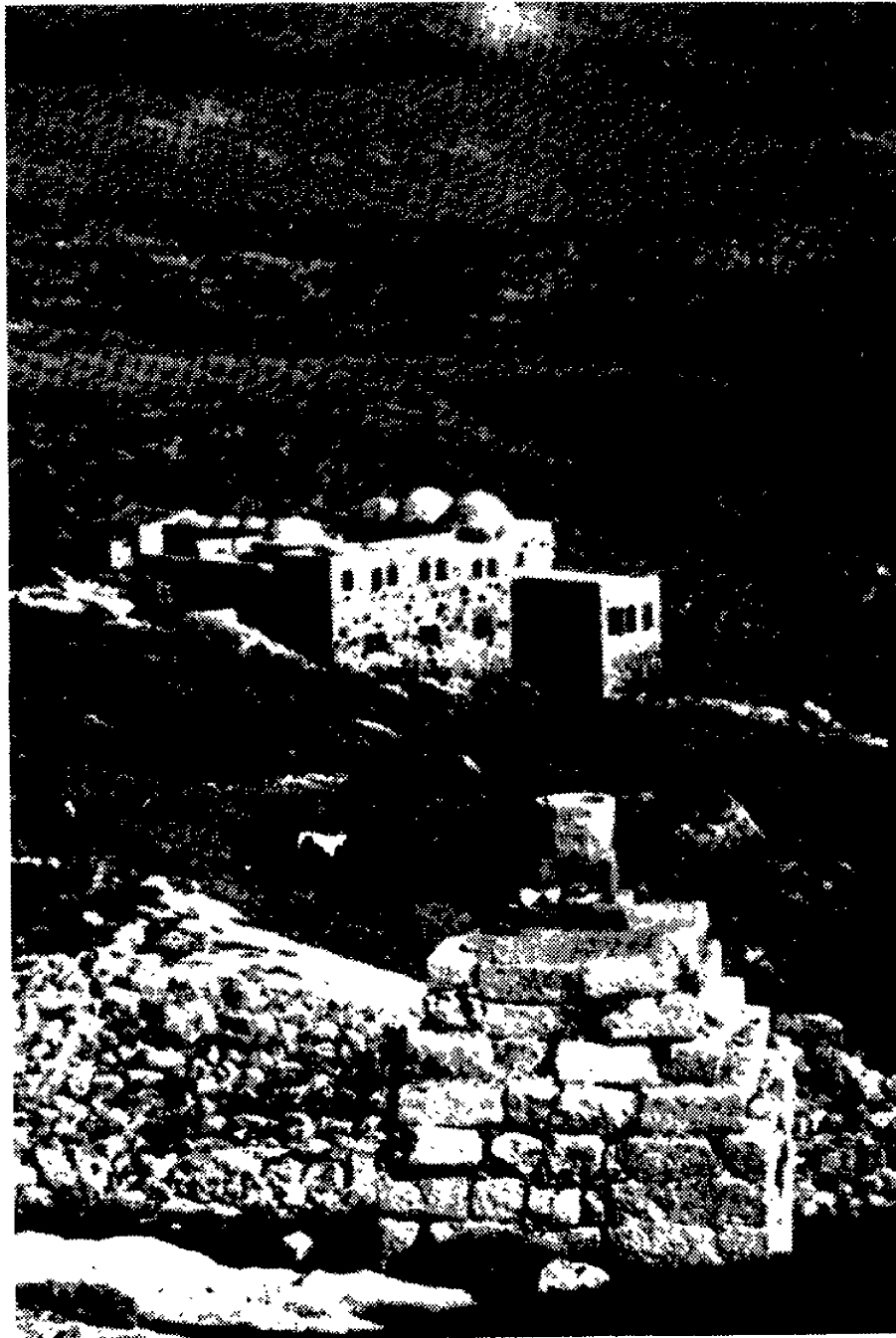
וְחִיקֵי בְנֵי בְרַק, מְאִירִים כְּבָרַק, מָה לָּכֶם פֹּה
 וּמִי לָכֶם פֹּה. לְכָבוֹד וְכַר

זְכָאֵי יִשְׂרָאֵל, מָה לָּכֶם פֹּה,
 וּמִי לָכֶם פֹּה. לְכָבוֹד וְכַר

חֲסִידֵי יִשְׂרָאֵל, מָה לָּכֶם פֹּה,
 וּמִי לָכֶם פֹּה. לְכָבוֹד וְכַר

טְהוּרֵי יִשְׂרָאֵל, מָה לָּכֶם פֹּה,
 וּמִי לָכֶם פֹּה. לְכָבוֹד וְכַר

יּוֹשְׁבֵי חוּץ לְאֶרֶץ, מָה לָּכֶם פֹּה,
 וּמִי לָכֶם פֹּה. לְכָבוֹד וְכַר

ציון רבי יוחנן הסנדלר
ברקע הבנינים על ציון הרשב"י

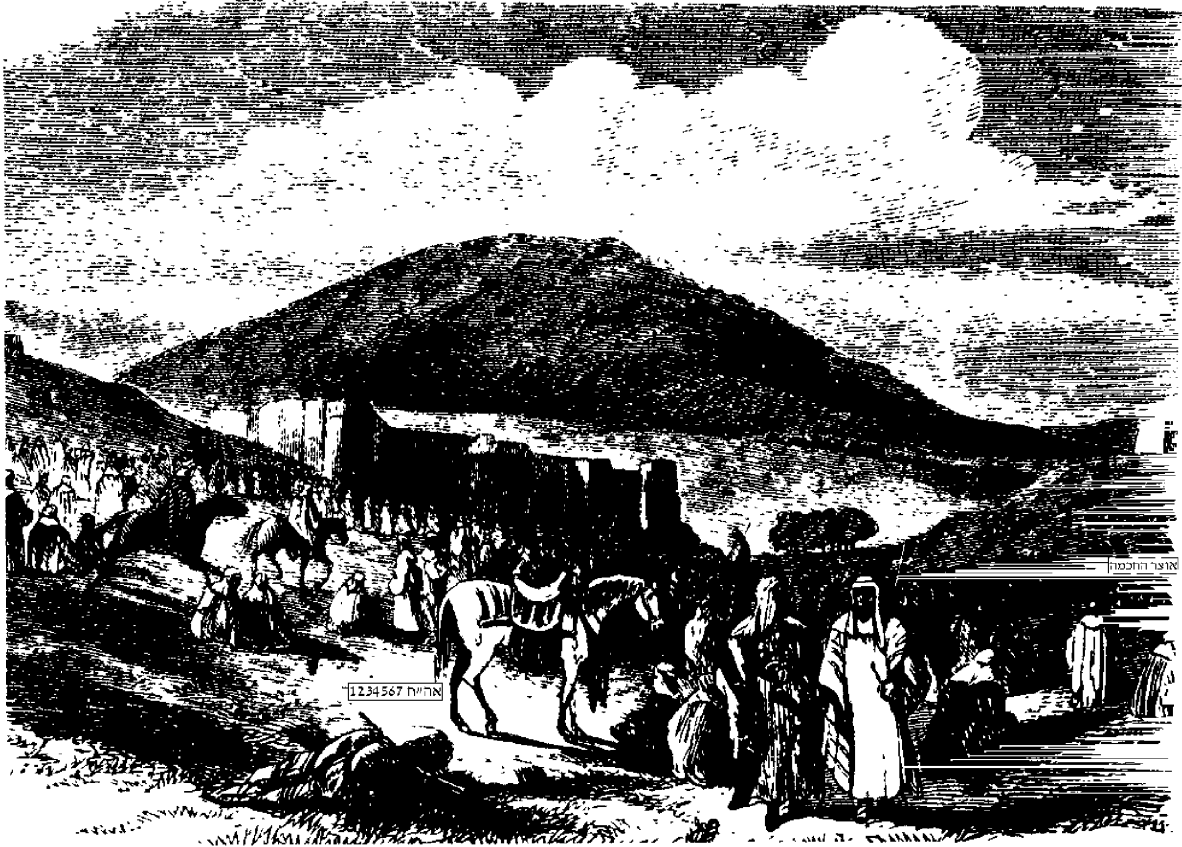
מסע מרון וערי הגליל הגליל העליון והגליל התחתון

שלום לכם אוהבי, אחי, רעי, ידידי, שואלי שלום
ירושלים, רודפי צדק וחסד, ה' עליכם יחיו.
אחרי דרך מבוא באר לחי, שתיתי רותי מנת
כוסי, בעזר אלקי הרועה אותי, להושיבי עקרת
ביתי, בחצרות אלקינו בתוככי ירושלים, אם הבנים
שמחים בחיים ושלום. ואברך את ה' על כל הטוב
אשר גמלנו, ועד ה'לם הביאנו, להגביה עוף כנשר,
לפרח פרח מטה בני אהרן, גם חלק וגורל שבטי
ה' איש למשפחותיו, בארצות החיים אשר בגליל
העליון והגליל התחתון.

בהנפש מעט רוחי בקרבי, אמרתי בלבי:
האמנם?! פי ידעתי, אף אם יהיו כל מימי רהב
דיו, וכל קנה-סוף למשך קסת, גם כל ברואי חלד
ויושבי תבל סופרים חוקקים בעמל, יום ולילה לא

יִשְׁבְּתוּ — כַּחַם כָּמַר מִדְּלִי יִחַשְׁבֵּ לְתֹאֵר אָפֶס קְצָהוּ,
וְאִף כְּשֶׁחַק מֵאֲזֹנִים מִנְעֵם שְׂבָחִי אֲרֻצְנוּ הַקְּדוּשָׁה.
אֲכַל לְאַהֲבָתִי אֶחְכֶּם אֲמַרְתִּי: אִף אִם מְעַט הוּא, נִפְתַּח
תַּטְּפְנָה שְׂפָתַי, לְהִשְׁקוֹת עַדְרֵי יְדֵי מִבְּאֵר רְחוּבוֹת
מִימֵי הַנְּאֻמָּנִים, מִמַּרְאֵה עֵינַי אֲשֶׁר רָאוּ מִיּוֹם צֵאתִי
מִבֵּיתִי מִירוּשָׁלַיִם עִיר-הַקְּדוֹשׁ עַד שׁוּבִי לְשָׁלוֹם, לְמַעַן
תִּתְעַנֵּג נַפְשְׁכֶם מִדְּשֵׁן שְׂמֵחָתִי, מִסֹּדֵר נְסִיעָתִי, וְכָל
אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּמִקְוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר הֵייתִי, בְּאֲשֶׁר
יִדְעָתִי כִּי נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשְׁכֶם מְאֹד לְחֻצְרוֹת
ה', לְדַעַת אֶת שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַיִם וְנֹעַם גּוֹרְלָהּ.

בְּיוֹם רֵאשׁוֹן בְּהַר, ד' לְחֹדֶשׁ אִיר, בְּשַׁעַר רְבִיעִית
קֹדֶם חֻצוֹת הַיּוֹם (לְפִי חֶשְׁבוֹן הָאָרֶץ — הַתְּחִלַּת
הַיּוֹם בְּשַׁעַר אֶחָת), אֲרַחֲנוּ יַחַד חֲבֵרַת הַנוֹסְעִים,
כַּעֲשׂוּרָה אֲנָשִׁים, מִיִּקְרִי וְנִכְבְּדֵי עִיר הַקְּדוֹשׁ יְרוּשָׁלַיִם,
לְהַנְסִיעָה הַקְּדוּשָׁה וְהַנְּעִימָה. הִלְכְנוּ בְּרַגְלֵינוּ, בְּלוֹיֹת
הַרְבֵּה אוֹהֲבִים וּמִיִּדְעִים, אֶל מַחוּץ לְעִיר דֶּרֶךְ שַׁעַר
שְׁכֶם בְּדֶרֶךְ הַהוֹלֵךְ שְׂכֵמָה, וְשֵׁם כְּבֹר הַסּוֹסִים עָמְדוּ
הֵכֵן בְּמַתַּג וְרֹסֵן, וּפְרָשׁוּ עֲלֵיהֶם יִצִּיעַ כָּרִים לִישֵׁב
שְׂאֵנָן, גַּם נִחְשָׁת בְּרוֹזל תְּמִיכַת צַעְדֵי רוֹכְבֵיהֶם. נִעְתְּרוּ
לָנוּ שֵׁם נְשִׁיקוֹת אוֹהֲבֵינוּ, עַדִּי הִפְרִד לֹא יִכְלָנוּ. וְאֲנֹכִי
הֲנִי עוֹמֵד בְּעֻשְׂתוֹנוֹתֵי הַנְּבוֹכִים, מִבְּלִי דַעַת אָנָּה

אכסניית דרכים בדרך מירושלים למירון

אֲדַרְךָ בְּמַתִּי הַסּוּס, אֲשֶׁר לֹא נִסִּיתִי תַמּוּל שְׁלֹשׁוֹם,
 וְאֵף מֵאֵז הָיֹוֹתִי לְאִישׁ. דְּמִיתִי בְּעִלוֹתַי כִּי אֶסַּק שָׁמַיִם,
 יִגְרַתִּי כִּי אֶפְלֶה, אוֹ אֵז תַּצִּיעַ שְׁאוּל ^{אֹתֵר הַחֲכָמָה} תַּחְתָּי. לֹא
 יִדְעָתִי אָנָּה מְרוּחוֹ אֵלַי: אִם אֵימִין אוֹ אֲשַׁמְאִילָה.
 וּבְעַמְדִי מִשְׁתַּאֲה וּמִחֲרִישׁ, קוֹל תּוֹר הַמְּנַהֵיג הַגִּיעַ:
 עָמְדוּ, הִתְיַצְבוּ, עָלוּ אִישׁ רִכְבוֹ! וְלִקּוֹל צַעֲקָתוֹ כִּי
 עָז וְעִבְרָתוֹ כִּי קִשְׁתָּה, הִכְרַחְתִּי עֲלוֹת בְּפֶחַד וּפְחַת,
 וְאוֹהֲבֵי תוֹמְכִים אוֹתִי בִיּוֹדֵיהֶם, מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד,
 וְקוֹל קְרִיאַת יְדֵי וּבְנֵי-בֵיתִי הוֹמִיָּה בְּדַמְעַ וּבְכִיּוֹת
 שְׂמֵחָה וּתְפִלָּה בְּבָרְכֶם אוֹתָנוּ לְאִמֹר: לָכוּ לְשָׁלוֹם,
 וְאַל שׂוּדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים, וַיִּצִּיל אֶתְכֶם מִכָּף כָּל אוֹיֵב
 וְאוֹרֵב בְּדַרְךְ, עַד שׁוּבְכֶם לְשָׁלוֹם לְשִׂמְחָה וְשִׁשׁוֹן. אֵף
 זָכְרוּ נָא אוֹתָנוּ בְּרַחֲמִים רַבִּים בְּכָל מְקוֹמוֹת הַקִּדְּשׁ
 אֲשֶׁר יִדְרְכוּ כָּף רַגְלְכֶם.

אֵף לְבִי נָמַס פְּמִים לְקוֹל הַמִּיּוֹת רַגְשַׁת דְּמַעְתָּם
 וְקוֹל שְׂאֲגָתָם, אֲשֶׁר כִּהוּלָם פֶּעַם תַּצְלִצֵּל בְּאֲזָנַי, וְגַם
 בְּיַדַּעִי אֶת הַדְּרֶךְ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר אֲנֹכִי הוֹלֵךְ.
 אֲבָל בְּהִצִּיגִי אֵף רַגְלֵי אַחַת עַל בְּמַתִּי הַסּוּס, כְּפִתָּן
 חֲרַשׁ הָאֵטִים אֲזָנָיו, לְקוֹל תְּרוּעַת הָאוֹהֲבִים הַסּוֹבְבִים
 אוֹתִי כַחֲוָמָה. וְגַם לֵב כָּל אִישׁ אֲשֶׁתּוֹ וּבְנָיו, בְּנִסְעוֹ
 מִקְּדָם, וְאֵף בְּרַגְשׁ דְּהֲרוֹת עֲקֻבוֹתָיו, עֲנָה וַיִּגָּה כָּל

איש, עד כי פרש ארח לרגליו וילך, ועוד מעט
 והנה כמטחי קשת בין העיר ובינינו, וכרבע שעה
 צץ ופרח הר וגבעה, ותכס העיר מעינינו, אוהבינו
 אין עוד, ידידינו ואנשי-ביתינו חלפו וגזו. אף עוד
 מעט מאוהבינו, אשר שכרו להם חמורים ולוו
 אותנו עד מרחק חצי שעה מהעיר, ושם גם המה
 עזבו אותנו בפרידות שלום ונשיקות אהבה, וישוּבו
 העירה. ואנחנו הולכים הלאה, והשם אתנו לעזר
 אותנו. אף אנכי נפתלתי וגם יכלתי, רכבתי בעז
 וגבורה, לא יגרתי ולא יבוא לי פחד, לא נפלתי
 ולא נחתי, שקטתי בשלֹוה ואין רגז בתוף שאר
 חברת אורחותינו ילידי ארץ, המלמדים פרוכבי רכש
 לרוץ.

עלינו הרים ירדנו גבעות בצהלה ושמחה, עברנו
 איזה כפרים, גם פרמי חמד וגנות תאנה ורמון, עד
 כי באנו אחר הצהרים אל כפר בריה אשר בגבול
 בנימין, והוא תכונת בארות אשר לבנימין. שם שתינו
 מקירי המעינות מים קרים לרויה, ממעיני הישועה
 אשר יזלו שם. משם נסענו, עד כי באנו לפנות ערב
 אל מקום עין מים, הנודע לשמו "עין אל חארמיעט"
 (בלשון ערבי: המעין של הגנבים).

בעל הסוסים צוה עלינו לירד ללון שם בלילה
 ההוא; אבל אנשי חברתנו, היודעים נכון היטב את
 כל פנות הדרך, לא אבו רדת באמרם, כי המקום הזה
 הוא מקום אורב ורוצחי-נפש. פתינו אותו ויפת לנסע
 הלאה עוד שלש שעות עד "ביר לאבען", ובהגיע
 שעה שניה בלילה, בהתכס עלינו ענן וערפלי חשך,
 צוה עלינו לירד מן הסוסים, וכל אחד יוליך את
 סוסו אשר ירכב עליו, כי שם מורד הר גדול ונורא.
 כה עשינו, כל אחד לקח מתג האמה, ויולף בידו את
 הסוס מן הקר ההוא, באישון לילה, בישימון דרך
 עקלתון, באין אומר ואין דובר לי אנה אני בא. בכל
 עת ורגע דמיתי כי אף בור שאון חבוש לרגלי, עד
 אשר השם עזר לנו, כי באנו "ביר לאבען", מקום
 עין-מים.

ברגש ורעש פנה כל אחד להוריד אמתחתו ארצה,
 וירץ לקח חבל נחלתו — מטת שן נעשה מאדמת
 הקודש, במצע אבנים החשוב בעינינו כמעלפת
 ספירים. מהרנו כלנו אל עין המים, לקחנו מים
 לנטילת ידים והצגנו מעל לראשינו, שכבנו, אז הניח
 מעט לנו השמים כספר נגלה לעינינו, הפוככים
 יהלו ממסלותם, ויריעו מורשי לבבנו תת שיר ושבח

ציין דמיוני של קבר יוסף על רקע העיר שכם

על נעם גורלנו, מצוף דבש חנותנו. אכל שנתנו
לא ערבה לנו במקום ההוא, מפתח אויב ושוודי
לילה. הלילה גז חיש ויעף, הבקר יציץ וחלף, וקול
המנהיג צלצל באזנינו: חיש מהר! מהר חיש!
(פה דרפם כסל למו לרדף על צואר הנוסעים).
עמדנו עוד בטורם יפיר איש את ועהו, וכאור
בקר התפללנו תפלת שחרית, ועד גמרנו החפלה

מסע מירון

כָּבֵד הָיוּ הַסּוֹסִים מְרַתְמִים. וְלֹא עָזַב אוֹתָנוּ לְהַשִּׁיב
 נַפְשֵׁנוּ, רַק בְּמַעַט יַיִן-שָׁרָף וְצַפִּיחִית בְּדָבָשׁ מֵאֲשֶׁר
 הָיָה בְּכַלְיָנוּ. יִשְׁכְּנוּ בְּרִגְשׁ עַל הַסּוֹסִים, וְנִסְעֵנוּ הַלָּאָה
 עַד שָׁעָה שְׁלִישִׁית שֶׁל הַיּוֹם, וּבָאנוּ עַד מְקוֹם חִלְקַת
 הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר לִיעֶקֶב אָבִינוּ (וְהוּא בְּחֶלֶק בְּנֵי יוֹסֵף).
 אֲשֶׁר קָנָה מִיַּד חַמּוֹר אָבִי שָׁכַם בְּמֵאָה קְשִׁיטָה
 (עֵתָה הוּא שָׁוֶה לְכָל הַפְּחוֹת מֵאָה-אֶלֶף רוּבֶל-כֶּסֶף).
 מֵאִזְ הִנְנִי בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, לֹא רָאִיתִי עוֹד חִלְקָה
 טוֹבָה כְּמוֹתָהּ, יִשְׂרָאֵל וְנִעִימָה בְּתִלְמִים הַרְוּוּיִים נַחַת,
 בְּצִמְחָה הַמְּבֹרָךְ מִתְנוּבַת שְׂדֵי וּמִמְגֵד שָׁמַיִם מֵעַל,
 מִכָּל דָּשָׂא וְיֵרֶק טוֹב לְמִינֵהוּ. וּבְהִיוֹתָנוּ שָׁמָּה עָלִי דֶרֶךְ
 הַהוֹלֵךְ בְּתוֹךְ, בְּאַמְצַע הַחִלְקָה, נָתַנוּ כְּלָנוּ מִתְנַת-יָד
 (בְּאִקְשִׁישׁ) לְבַעֲלֵי הַסּוֹסִים, לְהַטּוֹת עִמָּנוּ מִנֵּי דֶרֶךְ,
 לְנַסֵּעַ אִתָּנוּ לְכֹפֶר עוֹוֹאֲרֵתָהּ (הוּא גְבַעַת פִּינְחָס).
 וַיְהִי בְּנִסְעֵנוּ עַל דֶּרֶךְ הַחִלְקוֹת הַהוֹלֵךְ שְׁכָמָה,
 נָטָה מִנֵּי אֲרֶחַ כְּשָׁעָה אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם, וּבְבוֹאוֹ מוֹל
 הַכֹּפֶר כְּחֻצֵי שָׁעָה, צָוָה עָלֵינוּ לִירֹד מֵעַל הַסּוֹסִים
 וְלִילֹךְ שָׁמָּה בְּרִגְלֵינוּ, כִּי יֵרָא לְנַסֵּעַ שָׁמָּה — לֹא
 יִדְעָתִי לָמָּה! כֹּה עָשִׂינוּ, יֵרְדָנוּ מֵעַל הַסּוֹסִים וְהִלְכָנוּ
 בְּרִגְלֵינוּ עַד בּוֹאֵנוּ קְרוֹב אֶל הַכֹּפֶר, הָעוֹמֵד עַל
 רֹאשׁ הַהָר. בְּעִמְדָנוּ שָׁמָּה לְרִגְלֵי הַהָר, פָּגַעְנוּ בְּעַרְבֵי

אוצר החכמה

האהל על מצבת יוסף הצדיק, שכם

יוסף

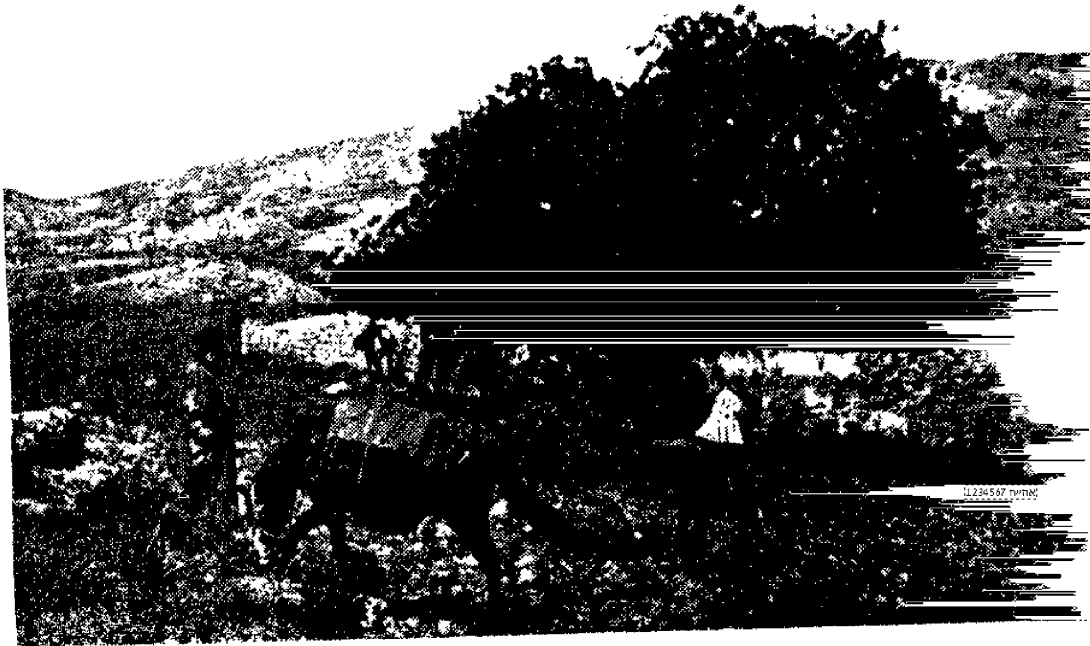
איתח 1234567

שְׁלֶשָׁה נִסְתַּלְקוּ מִן הָעוֹלָם בְּזִמְן מְנַחֵה שֶׁל שַׁבָּת,
 וְכֻלָּם כְּלוּלִים בְּמִשָּׁה. וְאֵלוֹ הֵם: מִשָּׁה רַבֵּנוּ, יוֹסֵף
 הַצַּדִּיק וְדוֹד הַמֶּלֶךְ. (זוהר ח"ב, קנו ע"א)
 יוֹסֵף לֹא שָׁלְטָה רוּחַ הַטְּמָאָה עַל גּוּפוֹ לְעוֹלָם.
 וְאֵף עַל גַּב שְׁנִשְׁמָתוֹ יִצְאָה בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת, בְּכֹל זֹאת
 לֹא בִקֵּשׁ שְׁיַעֲלוּ אֶת גּוּפוֹ לְהַקְבֵּר בְּאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ,
 אֲלֵא אָמַר 'וְהַעֲלֵתֶם אֶת עֲצָמֹתַי וְלֹא גוֹפִי. (זוהר
 ח"ב, קמא ע"ב)

אָחד, הַבְּטַחְנוּ לּוֹ שְׂכָרוֹ לְהוֹלִיף אוֹתָנוּ אֶל קֶבֶר
 אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הַהָר הַשְּׁנִי
 מוֹל הַכֶּפֶר. הוּא רֵץ כְּצָבִי וְאֵיל, קִפֵּץ עַל אַבְנֵי הַהָר,
 דִּלַּג כְּאַרְנָבֶת עַל סִלְעֵי הַגְּבֻעָה. גַּם אֲנֹשֵׁי חֲבַרְתָּנוּ,
 יְלִידֵי אֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, נִהְרֹו אַחֲרָיו, כְּאֲשֶׁר הֵם מְלַמְּדִים
 מִנְעַר בְּאַרְחוֹת יְגוֹן וְדַרְכֵי אֲנָחָה, וְדַרְכֵי צִיּוֹן הָאֲבֵלוֹת
 מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד. אֲבָל אֲנֹכִי, אִם כִּי בְּכָל כַּחֲסֵי נְסִיתִי
 לְרֹדֵף אַחֲרֵיהֶם, נִלְאַיתִי נְשֵׂא מְרִיצַת דַּרְכָּם בְּנִקְיָקִי
 אָבוֹן. אַף בְּרַכִּי כְּשֶׁלוֹ מַחְגֵּי סִלְעַ.

אַחֲרַתִּי פְעָמֵי מְעַט, עָדִי בָּאתִי אַף אֲנִי אַחֲרֵיהֶם
 לְמַחֲזוֹ חֲפָצָנוּ, לְמָקוֹם הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, מְקוֹם צִיּוֹן
 קֶבֶר הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, זֶרַע אֶהֱרֹן קְדוֹשׁ ה'. וְשֵׁם חֲצַר
 גְּדוֹל נִבְנָה בְּהוֹד וְיִפִּי כְּאַרְמוֹן מְלֶךְ, רְצוּף בְּאַבְנֵי
 שֵׁשׁ, בֵּהֵט וְסַחֲרָת, גַּם עוֹד שָׂאָר צִיּוֹנֵי קְבָרִים
 נִרְאִים שָׁם. אֲמָרְנוּ אֵיזָה קְפִיטָל תְּהֵלִים וּבִקְשָׁנוּ שָׁם
 תְּפִלָּתָנוּ.

הִלְכְנוּ מִשָּׁם. אֲבָל גַּם בַּחֲזָרָה, כְּמַרוּצַת אֵילִים
 וְצִבְאוֹת הַשָּׂדֶה, הִכְרַחְנוּ לְמַהֵר אַחֲרֵיהֶם עַל רֹאשׁ
 הַהָר הַשְּׁנִי, אֶל תּוֹף הַכֶּפֶר, מְקוֹם עִיר הַקְּדוּשָׁה
 (גְּבֻעַת פִּינְחָס). הִלְכְנוּ כָּל הַכֶּפֶר מִקְצָה אֶל הַקְצָה,
 עָדִי בָּאנוּ אֶל מְקוֹם קְבוּרַת פִּינְחָס בְּנוֹ. עָלְיוֹ גַּם-בֶּן

ציון אלעזר הכהן בכפר עורתא ליד שנים

אַלְעָזֵר

אַלְעָזֵר מְלַבֵּשׁ אוֹרִים וְתַמִּים, וַיְהוֹשֶׁעַ וְכָל יִשְׂרָאֵל
 עוֹמְדִים לְפָנָיו, וְקִלְפֵי שֶׁל שְׁבָטִים וְקִלְפֵי שֶׁל
 תְּחוּמִּים מִנְחִים לְפָנָיו. וְהָיָה מִכּוֹן בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
 וְאוֹמֵר: 'זְבוּלוֹן עוֹלָה וְתַחוּם עִפּוֹ עוֹלָה עִמּוֹ. טָרַף
 בְּקִלְפֵי שֶׁל שְׁבָטִים וְעָלָה בְּיָדוֹ זְבוּלוֹן, טָרַף בְּקִלְפֵי
 שֶׁל תְּחוּמִּין וְעָלָה בְּיָדוֹ תַחוּם עִפּוֹ. (ב"ב קכב ע"א)

נבנה בנין נחמד בקשתות אבנים לכבוד ותפארת.
 בהגיענו שמה צונו עלינו הערביים העומדים שם
 לחלץ מנעלינו מרגלינו, כי המקום אשר אנחנו
 הולכים שם אדמת קדש הוא. כה עשינו. שפכנו
 שם שיח נפשנו. אכן גם שם לא הארכנו בתפלתנו,
 כי יראנו לנפשנו ממרבית הערביים הבאים לקבל
 פנינו.

ציון פנחס הכהן בכפר עורתא

יִרְדְּנוּ מִשָּׁם לֹא רְחוֹק, רַק כְּחֻמְשֵׁים אֲמָה בְּמוֹרֵד ^(ויציר החכמה)
הָהָר, אֶל צִיּוֹן קָבֵר אֵיתָמָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, אָחִי
אֶלְעָזָר. גַּם שָׁם בְּנִיזָן נָאָה. וּבְרֻצוֹתֵנוּ לְלַכְתָּ אֶל תּוֹךְ ^{אמית 1224567}
פֶּתַח הַחֲצַר, כָּבֵר שָׁמְרוּ לָנוּ עֲרֻבֵיִם עַל הַפֶּתַח, אֲשֶׁר
בָּאוּ שָׁמָּה לְקַבֵּל פְּגִינוֹ (וְלֹא רַק פְּגִינוֹ, רַק גַּם מִתַּנַּת
יְדֵנוּ), וְלֹא עֲזָבוּ אוֹתָנוּ לְלַכְתָּ עֲדֵי נִתֵּן לָהֶם מִתַּנַּת-יָד.
וְזֶה דְרָכָם בְּחֻנְפֵי לַעֲג, כִּי חֲלִילָה לָהֶם לְצַרְכָּם לְקַחַת
כֶּסֶף אוֹ זָהָב, "אֵךְ לְכַבּוֹד קִדְשַׁת הַנְּבִיא נִבְקַשׁ
לְהַדְלִיק שָׁמֶן-זֵית!" הַבְּטַחְנוּ לָהֶם לִתֵּן מִתַּנַּת יְדֵנוּ
בְּחֻזְרֵתָנוּ אַחַר תְּפִלָּתָנוּ. גַּם שָׁם שְׁלוֹנוֹ נְעַלִּינוּ מֵעַל

פִּינְחָס

וַיַּעַל מִלֶּאֱדָן יֵי מִן הַגִּלְגָּל אֶל הַבְּכִים (שופטים
ב, א). וְכִי מִלֶּאֱדָן הָיָה, וְהָלֹא פִּינְחָס הָיָה. אֶלָּא
בְּשָׁעָה שֶׁהִיְתָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׁוֹרָה עָלָיו הָיָה פְּנִיו
בוֹעֵרוֹת כְּלַפִּידִים. (ויק"ר א, א)
הָרוּאָה פִּינְחָס בְּחֻלוֹם, פָּלָא נַעֲשָׂה לוֹ. (ברכות נו
ע"ב)

פִּינְחָס נִהְיָה לְמִלֶּאֱדָן חַי וְקַיִם לְעוֹלָם, מִבֶּשֶׁר
הַגְּאֻלָּה בְּקֶץ הַיָּמִים. (תרגום יונתן במדבר כה, יב)

איתמר 1724567

ציון איתמר בן אהרן הכהן בכפר עורתא

אֵיתָמָר

פִּיצַד סֶדֶר מִשְׁנָה! מִשָּׁה לָמַד מִפִּי הַגְּבוּרָה. נִכְנָס
 אֶהְרֹן וְשָׁנָה לוֹ מִשָּׁה פֶּרְקוֹ. נִסְתַּלַּק אֶהְרֹן וַיֵּשֶׁב
 לְשִׁמְאֵל מִשָּׁה. נִכְנָסוּ בְּנָיו וְשָׁנָה לָהֶם מִשָּׁה פֶּרְקוֹ.
 נִסְתַּלְּקוּ בְּנָיו, אֶלְעָזָר יָשֵׁב לְיָמִין מִשָּׁה וְאֵיתָמָר
 לְשִׁמְאֵל אֶהְרֹן. (עִירוּבִין נד ע"ב)
 כְּשִׁמְת אֶלְעָזָר, שָׁמַשׁ אֵיתָמָר בְּכַהֲנָה גְדוּלָה.
 (פְּסִיקְתָא דְרַב כְּהֵנָא כֹּז, קַלְד)

רגלינו והלכנו לתוכו, ואף תפלה קצרה התפללנו
 שם, ^{אוצר החכמה} כי כָּבֵד מְרַחֵק שְׁמֵעֵנוּ קוֹל בְּעַל הַסּוֹסִים:
 חושו גשו כי רד חצי היום, וארח רגלינו עוד לא
 נסענו! וברצותנו ללכת, פשטנו ידנו במתנה איזה
 מזה להערבי העומד על הפתח, אבל המתנה קטנה
 מאד בעיניו, וכמו נד נצב עם עוד אחזת מרעיו
 בתוף הפתח ולא עזב אותנו צאת החוצה. אז גשנו
 כלנו כאחד, ובחזק יד הוצאנו נפשנו משם, פאריות
 ונמרים נהמנו כלנו, ותפל עליהם אימתה ופחד ולא
 רדפו אחרינו.

אחיה 1234567

רצנו מהר מן הקר אל מקום מעמד הסוסים,
 ישבנו עליהם ונסענו הלאה כשעה שתיים, עדי באנו
 אל קצה חלקת השדה אשר מעבר השני — מקום
 קדש הקדשים, קבורת יסוד עולם, יוסף צדיקנו,
 עם שני בניו מנשה ואפרים. אבל גם שם בעמדנו
 בתפלה, ערביים כארבה לרב באו לבקש מתנת ידנו
 לכבוד הנביא פדרכם; אבל שם, ביצענו כי לא רחוק
 מעיר אנחנו, באין מגור ופחד ודחפנו אותם בהרמת
 אגרוף מאתנו.

ישבנו על הסוסים ורכבנו, וברגעים אחדים, והנה
 אנחנו באים בתוף בין שני הררי עד רמים ונשאים,

הלא הִמָּה הַר גְּרִיזִים לְשִׁמְאֵלְנוּ וְהַר עֵיבָל מִימִין
 צִדְנוּ, וְכָרְבַע שָׁעָה בְּאֵנוּ אֶל עִיר הַגְּדוּלָּה וְהַיְקָרָה
 שָׁכֶם (נִקְרָאת בְּלִשׁוֹן עֲרָבִי "נֶאֱבֶלְעֵס", וַיֵּשׁ אֹמְרִים
 כִּי נִקְרָאת עַל שֵׁם: "כִּי נִבְלָה עָשָׂה"), וְהִיא עִיר
 מִקְפֶּת חוֹמָה מִבְּנִין בְּתִים מְלֵא בִרְכַת הַשֵּׁם, כְּגֹן
 רוֹה עֵינֹת מִים לְרַב טוֹבִים וּמְתוּקִים, כִּלּוֹ כְּגֹן יָרֵק,
 מְלֵא גִנּוֹת גַּם פְּרֻדְסֵי חֶמֶד, כִּלּוֹ נְאֻה, כִּלּוֹ יְאֻה, אֲרֻכּוֹ
 כִּמָּה פְּרֻסָּאוֹת מְלֵא מְגֵד וְעֵדָנִים, כְּפָרִים וְעִירוֹת. אֲבָל
 הַהַר עֵיבָל אֲשֶׁר לְעַמְתּוֹ אֲבָל וְשָׁמֶם, קָלִיל אֱלֻקִּים
 רוֹבֵצֵת עָלָיו, מְלֵא סְלָעִים וְאַבְנֵי נֶגֶף, קַרְחַת וְגִבְחַת,
 לֹא מְקוֹם זֶרַע וְעֵץ עֹשֶׂה פְּרִי. אֵף לְמִטָּה לְרִגְלָיו,
 שֵׁם יֵשׁ מְעַט עֵץ עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוּ.

הַר גְּרִיזִים

מְנַשָּׁה וְאֶפְרַיִם

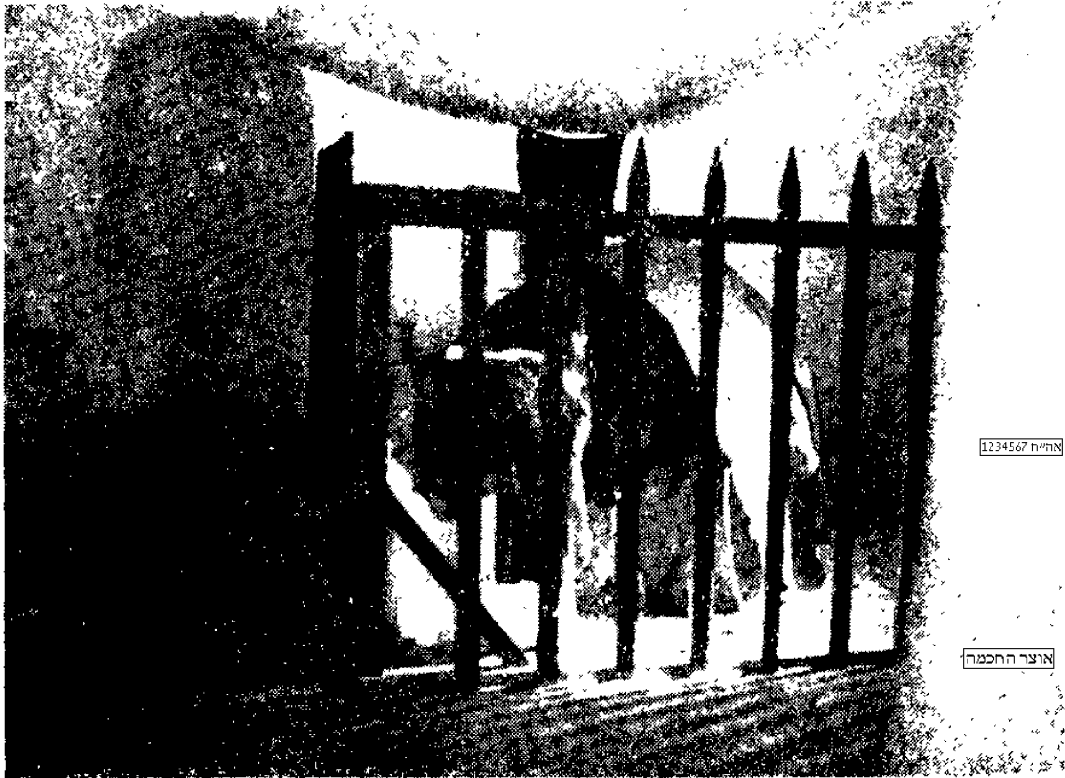
אֶפְרַיִם הָיָה מִמַּעַט אֶת עֲצֻמוֹ, אָבֵל מְנַשָּׁה הָיָה
 יוֹצֵא וְנִזְקַק עִם אָבִיו לַעֲסָקָיו. (פס"ר ג, צג)
 נִתְעַטֵּר אֶפְרַיִם מֵאֲבִינוֹ יַעֲקֹב. בְּשָׁעָה שֶׁנִּפְטָר
 לְעוֹלָמוֹ, אָמַר לוֹ: אֶפְרַיִם רֵאשׁ הַשְּׁבֵטִים, רֵאשׁ
 הַיְשִׁיבָה, יָפָה וּמַעֲלָה שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עַל שְׁמִי,
 שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיהו לא, יט): 'הִבֵּן יִקְרֶה לִי אֶפְרַיִם'. (ויק"ר
 ב, ג)

הר עיבל

בְּעַמְדָנוּ בַּמְקוֹם הַנּוֹרָא הַהוּא, מְלֹאָה רִגְשׁ נַפְשִׁי,
 אִף תְּבוֹא כָּאֵשׁ בְּעַצְמוֹתַי תִּיקַד מוֹרְשֵׁי לְבָבִי, לְזִכֹּר
 יָמִים מְקֻדָּם, עַד כִּי סָרַעְפִּי עֲשֵׂתוֹנוֹתַי כְּמֵרְאָה עֵינַי
 יִבִּיטוּ מְקוֹם אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ, הַכְּהָנִים וְהַלְוִיִּם וְשָׂרֵי צְבָא
 יִשְׂרָאֵל חוֹנִים עַל דְּגְלֵיהֶם, פְּזוּרִים עַל הַרְרֵי קֹדֶשׁ
 הָאֵלֶּה, מְקַבְּלִים בְּרַפְתּוֹ ה' הִיא תַעֲשִׂיר, עֲשֵׂר שְׁמוֹר
 לְדוֹר אַחֲרוֹן אֲמוֹנַת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה, וְלֹא יַעֲרַכְנָה
 פֶּז וְכַתָּם אוֹפִיר, אִף לֹא יִשְׁקַל בְּפֶלֶס וּמֵאֲזַנֵּי-יִשְׂרָאֵל
 כָּל חֶשֶׁק וְנַעַם תִּבְלֵ, נֶגֶד עֲנַג רוּחֵי וִירָאוֹת מַחְשְׁבוֹת
 עֵינַי בְּרִגְשׁ נַפְשִׁי בַּמְקוֹם קְדוֹשׁ וְנוֹרָא הַהוּא. אֲבָל
 לְיַגוֹן נַפְשִׁי לֹא אֶרְכָּה לָנוּ הַשְּׁעָה שֵׁם בַּמְקוֹם הַהוּא,
 לְחֶסְרוֹן כְּתָבֵי תְּעוּדַת הַמְּדִינָה (טְעַרְקִישָׁע פְּעֶסִיר)
 לְאִיזָה אֲנָשִׁים, וְלִכֵּן יִרְאֵנוּ מַעֲבֹר דֶּרֶךְ הָעִיר. וְאִךְ
 בְּקִצָּה הָעִיר אֲשֶׁר מִתַּחַת, כְּעֶרְךָ חֲצֵי שָׁעָה, עֲבַרְנוּ
 אֶת כָּל כְּפַר הָעִיר בְּמִתְקֵי נְטָעֵיו אֲשֶׁר עַל קִצָּה כָּל
 הַמְּגַרֵּשׁ, וְעַלֵּינוּ לְרַגְלֵי דְרַכְּנוּ עָלֵי רֹאשׁ הַר עֵיבָל (וְאִךְ
 כְּמִרְחַק אֵלֶּף אַמָּה הוּא הָעֵמֶק אֲשֶׁר בֵּין הַר גְּרוֹזִים
 וְהַר עֵיבָל).

בְּעֶבֶר הַשְּׁנַי לְהַר עֵיבָל יִרְדְּנוּ בְּרַגְלֵינוּ, כִּי הָהָר
 גְּדוֹל וְנוֹרָא הוּא, וְלַעֲת עָרַב בָּאֵנוּ אֶל עֵינַי הַמַּיִם
 אֲשֶׁר עַל קִצָּה כְּפַר דְּזַעְבָּע (הִיא גְּבֻעַת שְׂאוּל, אוֹ

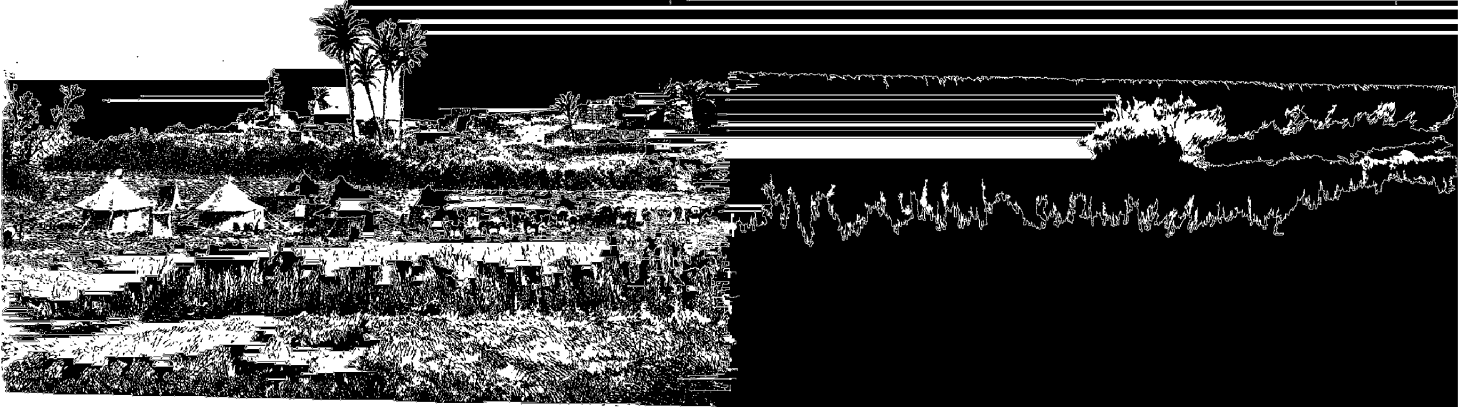

המצבה באהל יוסף הצדיק

ג'בע). שְׁכַבְנוּ שָׁם בַּלַּיְלָה הַהוּא, שְׁנַתְנוּ עֲרֹבָה לָנוּ,
כִּי קָרוֹב לָנוּ הַכֶּפֶר. לֹא פָחַדְנוּ מִשׁוֹדְדֵי-לַיְלָה. אֲוִיר
וְרוּחַ צַח נָשַׁב לָנוּ, לְרַגְלֵי הַהָרִים אֲשֶׁר אָפְפוּ אוֹתָנוּ
עָלֵי הָעֵינַן הַזֶּה.

הַבֶּקֶר אֹר, יוֹם שְׁלִישִׁי. הַתְּפִלָּנוּ. בַּעַל הַסּוּסִים
אֶץ כְּדָרְכוּ. רִכְבָּנוּ עַל מִישׁוֹר נַחְמָד וְכֹר נִרְחַב לְעֶרֶךְ
שָׁעָה וַחֲצִי, בְּמִקּוֹם מְבַצֵּר סָאנוֹר (הוּא כֶּפֶר עוֹמֵד עַל
רֹאשׁ הָהָר, הַנּוֹדֵעַ בְּמִלְחָמָה הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם
אֲבֵרָא הַיִּם פֶּאשָׁא וְלֹא יָכַל לְיוֹשְׁבֵי הַכֶּפֶר). אַחֲר־כֵּן
נִסְעָנוּ בְּמִשְׁעוֹל נְאוּהָ בֵּין שְׁנֵי רִכְסֵי הָרִים מִשְׁנֵי
עֲבָרֵינוּ, וּבְשָׁעָה רְבִיעִית קִדְּם חֲצוֹת בָּאנוּ דְזַיִנִין,
וְהוּא חֶלֶק יִשְׁשָׁכֶר (הוּא עֵין-גַּנִּים), אֲשֶׁר מִימּוֹ
נוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. שָׁם נִפְשָׁנוּ מְעַט תַּחַת צְאֵלִים, עֲצֵי
זֵיתִים שְׁתוּלִים לְמַכְבִּיר מְקַדָּם לְעִיר. הָעִיר הַהִיא
בְּנוּיָה לְתַלְפִּיּוֹת, מְקוֹם נַחְמָד וְנָעִים, וְרַק סְפָרְדֵי
אֶחָד יוֹשֵׁב שָׁם.

לְפָנוֹת צְהָרִים רִכְבָּנוּ הֶלְאָה בְּמִישׁוֹר יִשָּׁר וְנַחְמָד,
אֲבָל לֹאֲשֶׁר בַּעַל הַסּוּסִים נִשְׂאָר בְּעִיר, וְאַנְחָנוּ לְבַדְנוּ
רִכְבָּנוּ, בָּאֵין מוֹרָה-דָּרֶךְ לְפָנֵינוּ, תַּעֲיֵנוּ מִנִּי אֲרַח,
וְנִסְעָנוּ אֶל כֶּפֶר זֶרְעִין, וְהִיא תְּכוּנַת עִיר יְזַרְעָאֵל. וְיֵהִי
כְּבוֹאָנוּ עַל-יַד הַכֶּפֶר, פִּגְעָנוּ בְּעַרְבֵי אֶחָד זָקֵן, וַיִּשְׂאֵל

עין גנים, היא גנין בפי התושבים

החברה

אוֹתָנוּ לֵאמֹר: אָנָּה תֵּלְכוּ? אֲמַרְנוּ לוֹ: לְטִבְרֵיָא!
 אִזְ סָפֵק פֶּה וְחֶרֶק שֵׁן: הָאֵם לְטִבְרֵיָא תִּסְעוּ, מַה
 לָכֶם פֹּה? וְכִי תַעֲיִתֶם מִנֵּי דְרָךְ?! לְבִקְשָׁתְנוּ, נָעֲתֵר
 לָנוּ לְהוֹרוֹת לָנוּ אֶת הַדְּרָךְ אֲשֶׁר גִּלְף בָּהּ בְּמַעְלוֹת
 הַכְּפָר, וּמָשָׁם נָשׁוּב אֶל מַחֲזוֹ הַכְּפָצְנוּ.

חֵישׁ מֵהָר רִכְבָּנוּ אֶת מַעְלוֹת הַכְּפָר אֲשֶׁר מֵעֵבֶר
 הַשְּׁנִי בְּרֵאשׁ הָהָר, כִּי יֵרְאוּנוּ לְנַפְשָׁנוּ, כִּפְּאֶשׁר נִכּוֹן
 וְטוֹב נוֹדַע לָנוּ מִרַחְמֵי לֵב הָעֲרַבִּים: הַקָּדָם כָּל עוֹבֵר
 אֶרֶח בְּסִבָּר פְּנִים יְפוֹת, אֵף יִכְמְרוּ רַחְמֵי לְבָבְכֶם לְכַבֵּד
 מֵעַמָּסוֹ, וְחֵישׁ מֵהָר יִתְאַמְרוּ פּוֹעֲלֵי הַטוֹב לְהוֹרִיד
 מִשָּׂאוֹ, מִבְּגָדוֹ וְעַד כְּתָנָתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו, לְמַעַן הִקַּל
 תְּהַלוּכּוֹ אֲשֶׁר יִלְף בְּרַגְלָיו. אֵף טַרַח הַסּוּס אוֹ הַפֶּרֶד
 יִמְנְעוּ מֵאֲתוֹ, לְמַעַן יִלְף לְבִטַח דְּרָכּוֹ בְּאִין פַּחַד וּרְתַת
 עוֹד מִרוֹצֵחַ וְשׂוֹדֵד. מְאֹד מְאֹד יֵרֵט לָנוּ הַדְּרָךְ מֵהַכְּפָר
 הַהוּא.

בְּזִמְנֵי קָצֵר עָלִינוּ עַל רֵאשׁ הָהָר אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לְהַכְּפָר
 — אוֹ אִזְ תְּאוּרְנָה עֵינֵי לְרֵאוֹת אֶת כָּל שְׂדוֹת עַמְּק
 הַהוּא, הוּא עַמְּק יִזְרַעְאֵל, אֶרְכוּ וְרַחְבוּ מִהַלֵּךְ אֵיזָה
 יָמִים. וּבְאַמוּנַת אֱמֵן אֲבִיעַ לָכֶם שְׂפַת צֶדֶק, כִּי מֵאִז
 צֵאתִי מִבְּטָן גּוֹחֵי לֹא רָאֵתָה עוֹד עֵינֵי מִנְפֶּת צוֹף וְכָל
 טַעַם, מִתֵּק וְנֹעֵם מִבְּטֵי, כִּפְּאֲשֶׁר רִוִּיתִי לְשִׁבְעַת עֵינֵי אֹז,

מסע מירון

לה

פיתולי הדרך לפסגת הר תבור

מסע מירון

בְּרֵאוֹתַי יְפִי וְתַפְאֶרֶת הָעֵמֶק הַזֶּה, הַמְתַּנּוֹסֵס בְּמֵרָאוֹת
הַצּוֹבְעוֹת אֲשֶׁר צָבַע"ו הַדְּשָׁאִים לְמִינֵיהֶם מִכָּל יַרְק
וְזֶרַע הָאָרֶץ. שָׁמָּה נִפְלוּ הַגְּבוּרִים וַיֵּאָבְדוּ כְּלֵי מִלְחָמָה
עַל שְׂאוּל וַיִּהְיוּ נֶתְנָן בְּנוֹ. סָבִיב הָעֵמֶק יִכְתִּירוּהוּ הָרִי
הַגְּלִבּוֹעַ, וְגַם הַר הַכְּרֵמֶל חָבוּשׁ פָּאָר לְרֵאשׁוֹ. בְּמֵרוּצָה
יִרְדְּנוּ מֵרֵאשׁ הַהָר אֶל עֵין הַמַּיִם, אֲשֶׁר בִּקְצֵה הָעֵמֶק
לְרֵגְלֵי הַהָר — שָׁמָּה כָּבֵד שָׁמַר לָנוּ בְּעַל הַסּוּסִים,
סִפֵּק כֶּף עַל יַרְךָ בַּחֲרוֹת אָפוּ בְּנוֹ, עַד כִּי יֵצֵא הַקֶּצֶף
מִפִּיו לֵאמֹר: מָה עֲשִׂיתֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה, הַנּוֹדֵעַ מֵאִז
לְאַהֲבוֹ אֲנָשִׁים? ! עוֹד מֵעַט... וְאַנְשֵׁינוּ נִקְיִים!!

נִסְעֵנוּ מִשָּׁם אֵיזָה שְׁעוֹת, וְלִפְנוֹת עָרֵב בָּאנוּ כְּפַר
תְּמָרָה (הוא כְּפַר תְּמָרָה). שָׁם הָיִיתִי אֲנֹכִי לְכָל
הָאוֹרְחָה שָׁמַר מֵהַ מְלִילָה בְּרֵצוּא וְשׁוֹב, כִּי נִגְפָה
יְדֵי הַיְמָנִית בַּמָּקוֹם מוֹשְׁבָה וְתַכָּאב לִי תְמָרוֹרִים,
עַד כִּי נִדְּדָה שְׁנַתִּי מֵעֵינַי, וְכָל הַלִּילָה לֹא נִתְתִּי
תְנוּמָה לְעַפְעַפִּי. וְעוֹד בְּטָרֵם הַשַּׁחַר עָלָה, הָאִיר
בְּעַל הַסּוּסִים אֶת הָאוֹרְחָה, וּבְחַפְזוֹן גָּדוֹל הוֹצִיא
אוֹתָנוּ מִשָּׁם בְּמוֹרֵד הַר גָּדוֹל; אֲבָל לְחֻשְׁכַּת הַלִּילָה
תָּעָה גַם הוּא אֶת כָּל הָאוֹרְחָה מִנֵּי הַדֶּרֶךְ, עַד כָּאוֹר
יוֹם, וּכְאוֹר בִּקְרָר רָאָה וְהָנוּ נִמְצָא בַּמָּקוֹם לֹא יָדַע,
וְאִין דֶּרֶךְ לְנִטוֹת יָמִין וּשְׂמָאל. וַיִּזְעַק זַעֲקָה גְדוֹלָה

הר הגלבווע

וּמָרָה, כִּי לֹא יָדַע אָנָּה יִלְךְ, עַד כִּי יִגַּע וּמָצָא לְהַחֲזִיר
 אוֹתָנוּ לְאַחֲרֵינוּ, וּמִשָּׁם הוֹרָה לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ וּמַעְגְלֵי
 יִשְׂרָאֵל לְלַכֵּת לְטַבְרָיָה, וְהוּא בְּצַד הַר הַמְּלָךְ יוֹדִיעַ,
 אֲשֶׁר הִזָּה לוֹ לִינְאֵי הַמְּלָךְ.

כְּשַׁעָה אַחַת עָמַדְנוּ עַל עֵין-מַיִם אֲשֶׁר מִנְגִיד לְהַר
 הַהוּא, הַתְּפַלְלָנוּ שָׁם, וְרִכְבָּנוּ מִשָּׁם עַל-יַד מְבַצְרֵי
 עֲתִיקֵי יָמִים. גַּם אֶת הַר חֶרְמוֹן רָאִינוּ מִשָּׁם, וְהוּא
 הַר הַשְּׁלֵג (טוֹר תִּלְגָּא), הַרְחֹק מֵאֲתָנוּ כְּשֶׁלֶשָׁה יָמִים;
 וְאֵךְ לְגִבְהַת הַהַר, אֲשֶׁר עַד שָׁמַיִם יַעֲלֶה שִׂיאוֹ, נִרְאָה
 הוּא מְרַחֵק בְּכָל הַמַּחֲזוֹ, מְכַסֶּה שְׁלֵג מֵרֵאשִׁוֹ וְעַד
 רַגְלָיו, תְּפִלָּא עֵין כָּל רוֹאֶה: בְּמָקוֹם אֵשׁ שְׁלֵהֶבֶת
 הַשֶּׁמֶשׁ אֲשׁוֹ תִבְעַר יָעַר, תִּלְהֵט הָרִים בְּכָל הַשְּׁטַח
 הַזֶּה, וְהַשְּׁלֵג כָּל הַשָּׁנָה לֹא יִמַּס!

בְּשַׁעָה שְׁמִינִית אַחַר הַצְּהָרִים בָּאנוּ עִיר הַקֹּדֶשׁ
 טַבְרָיָא, וְהִיא בְּחֵלֶק נִפְתָּלִי, טוֹבָה רְאִיתָהּ מְאֹד מְאֹד,
 עוֹמֶדֶת כְּמִישׁוֹר יָקָר לְרַגְלֵי הַר הַכְּרֶמֶל. חֵם הַשֶּׁמֶשׁ
 אֲשֶׁר בְּכַפֵּר הַהוּא הוּא עַד לְהַפְלִיא, כְּתַנּוּר בּוֹעֵר,
 וְכַמְעַט תַּעַל שְׁבִיבֵי-אֵשׁ עַל כָּל מְדֵרֶךְ כַּף-רַגֵּל. וְעַל
 כָּל זֹאת כְּחוֹמָה בְּצוּרָה שְׂגֻבָה פְּלִיאָתִי, כְּאֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי
 מִפִּי הַרוֹקֵחַ, הַמּוֹכֵר סִמְמָנֵי הַרְפּוּאוֹת, כִּי כָּל אֲשֶׁר
 תַּעַל תִּקְרַף הַחֵם וּשְׁבִיבֵי הַשֶּׁמֶשׁ, תִּרְכָּבָה וְתַגִּידֵל בְּרִיאוֹת

לט

מסע מירון

1234567 ח"ח

הוצאת החכמה

ציוני רבי מאיר בעל הנס, בטבריה על חוף הכנרת

שובר תחסימי

אח"ח 1234567

מראה כללי של העיר טבריה

מסע מירון מא

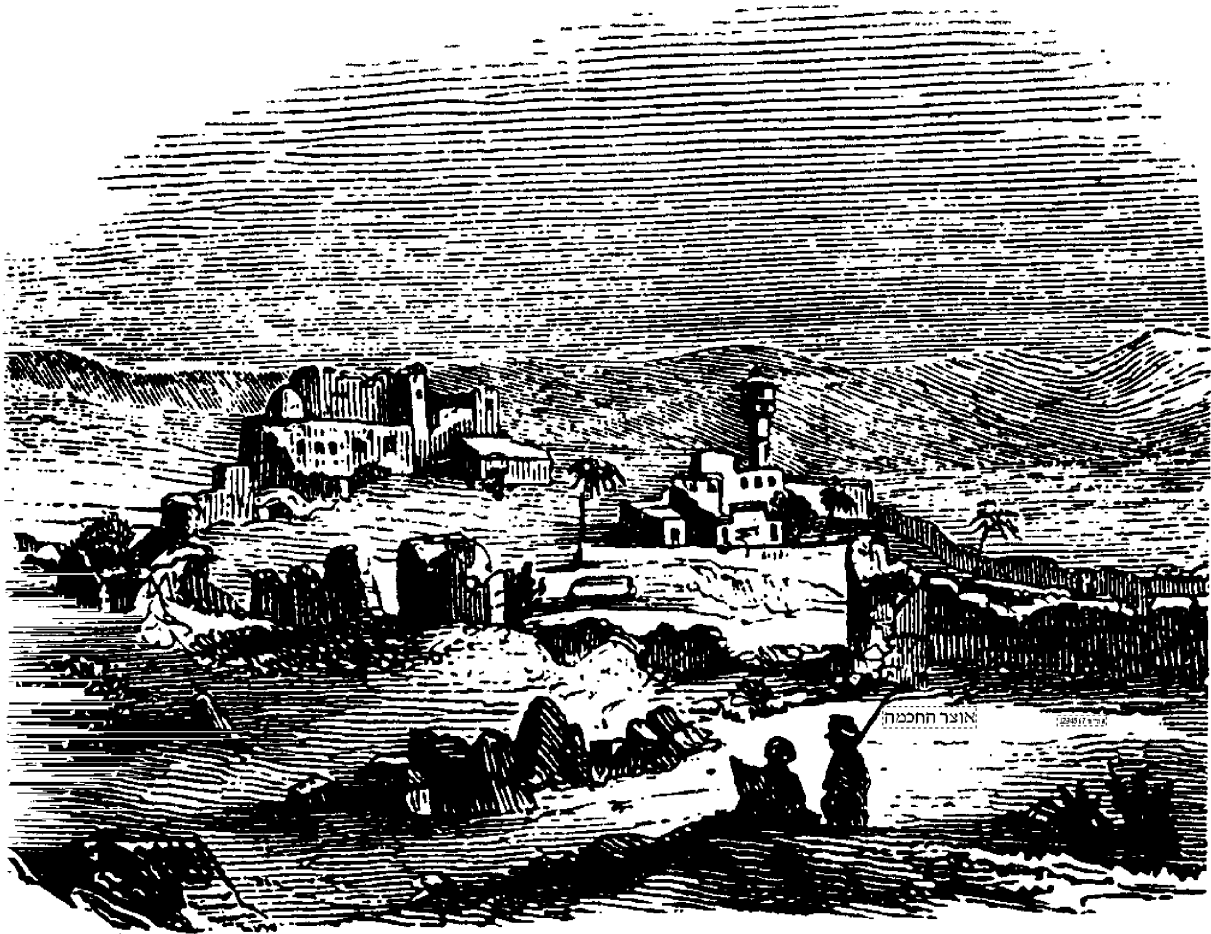
וְחִזּוּק יוֹשְׁבֵיהָ, עַד כִּי בְהִנִּיחַ חָם הַשָּׁמֶשׁ מִגְבוּרָתוֹ,
 בֶּן תְּצִיץ וִיהִי פֹרֵחַ כָּל חֵלִי וְחֹסֵר הַמְּזֹג לְיוֹשְׁבֵיהָ,
 וְהַכֹּל מִפְּלֵאֵי בְרֵאשִׁית, וַיִּתְּבַרֵךְ שָׁמוֹ וַיִּתְעַלֶּה.
 הָעִיר טְבֻרְיָא מְקַפֶּת חוֹמָה מְשֻׁלֶּשׁ רוֹחוֹתֶיהָ, וּמְרוֹחַ
 הָרְבִיעִי, הוּא רוּחַ הַמְּזֻרָח, הוּא חוֹמַת יָם-פְּנִינָת.
 וְהָעִיר עוֹמֶדֶת בְּאִמְצַע אֲרֹךְ הַיָּם, נִבְנְתָה בְּסֹדֵר יָפָה,
 בְּשׁוּקִים וּבְרַחוּבוֹת מְרֻצְפִים בְּאֲבָנִים יְקָרוֹת, וְעַל

אה"ח 1234567

ים הכנרת, טבריה וסביבתה לפני מאה שנה
 מימין: חמי טבריה. משמאל: קבר רבי מאיר בעל הנס

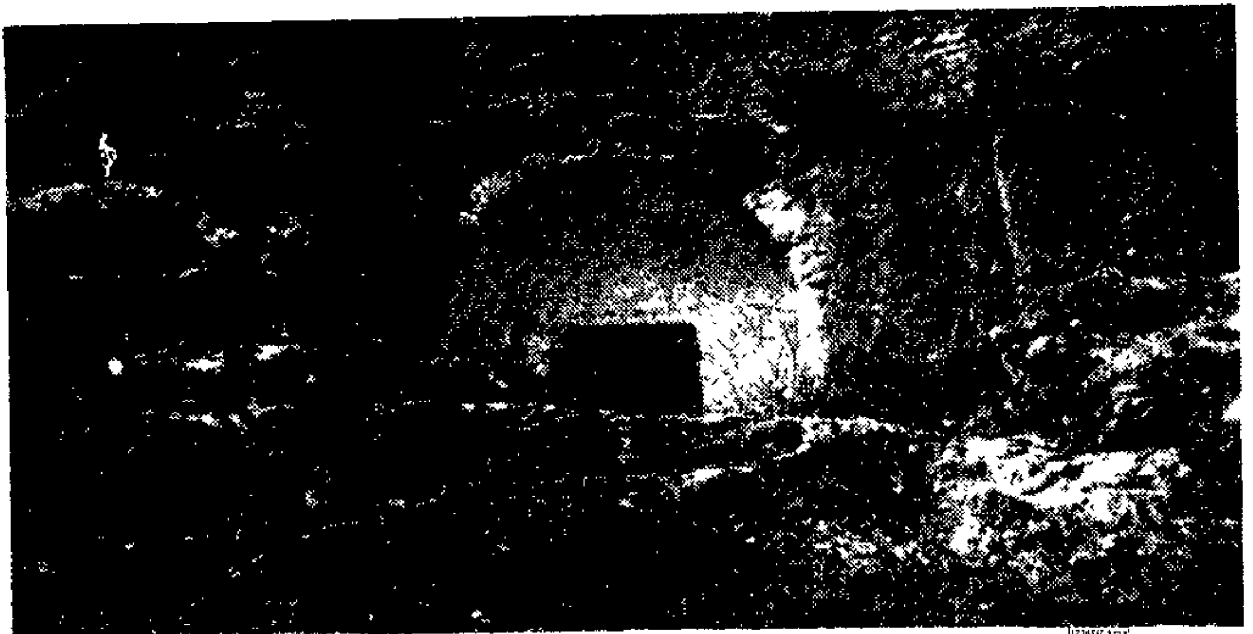
מִפְתָּן שַׁעַר הָעִיר קָבַר רַבִּי עֲנָן — אוֹמְרִים, שְׁצוּנָה
 לְקַבֵּר אוֹתוֹ, לְמַעַן יִהְיֶה שׁוֹמֵר הָעִיר. שָׁם בְּטַבְרִיא
 נִחַתִּי מֵעֵט עַל עַרְסִי, לֹא שֶׁקִּטְתִּי מִכָּאֵב יָדַי, בְּהִנִּיחִי
 כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה בְּלֹאוֹת רְטָבִים מִמַּיִם קָרִים,
 וְלֹא יָכַלְתִּי נְטוֹת יָמִין וּשְׂמָאל; וְעַל כָּל זֹאת צְוִיתִי
 חֲכָרְתִּי לְבַלְתִּי לָכֶת אֶף פְּסִיעָה אַחַת מִבְּלַעְדֵּי.

טבריה לפני מאה וחמשים שנה

רב עֵנן

תלמיד מובהק לשמואל. 'אמר רב ענן: לדידי מיפרשא לי מיניה דמר שמואל' (עיוזבין צה ע"א).
הרביץ תורה בנהרדעא לאחר פטירת שמואל, וזוהי שם מדייני העיר (כתובות קה ע"ב).
במסכת שבת (ק"ט ע"א) מסופר עליו שזוהי לובש בערב שבת בגדים פשוטים להודיע שצריכים להתעסק בצרכי שבת.

פתח המערה על ציון רב יהוא

פתח מערת רב כהנא

מסע מירון

מה

ציוני אבות החסידות בבית
העלמין הישן בטבריה
רבי מנחם מנדל מפרעמישלאן
רבי נחמן מהאראדענקא
רבי מנחם מנדל מויטעפסק
רבי אברהם הכהן מקאליסק
רבי יעקב שמשון משיפיטעווקא

ביום חמישי כשעה ששית, עת צהרים, שכרנו סירת דוּגָה (אָנִיָּה קטנה) לשוט את מי הכנרת לארכו, עד מקום צאת הירדן ממנו. ישכנו על הספינה לערך שמונה-עשר אנשים, וארבעה מלחי הספינה חגו ויניעו את ההגה אשר בידיהם, ויסעו אתנו לארכו ערך ארבע שעות. תלה כל לשון תת אמרי-שפר, לתאר את נעם זיו מי הים הלזה, עליו אמרו חז"ל: "הים דומה לרקיע" — כלו משתרע בגן זרק פתכלת. וכפי מאמר משפילי ענגלאנד, אשר עמדו על מתכנתו למוד עמק מי הים הזה, עמק עמק הוא מכל ימי תבל, דגים בו למכביר, עד כי אין מספר למשקל הצייד אשר יצודו צידי הדיגים יום יום. מימיו מתוקים וקלים מאד, עד כי לא ילאה האדם לשותתו לרונה פמה וכמה מדות כל היום, ולא נודע כי באו אל קרבו במתק טעמו בלשד השמן.

נסענו ככה על הספינה ארבע שעות, עד אשר באנו אל קצהו הדרומי, מקום זוחלת הירדן מתוכו. והוא גם-כן מפלאי בראשית, כי נפר היטב לעין רואה מי הירדן בעודו הולך על מי הים בתוך, טעמו יעמד-בו ומראהו לא נמר; ובצאתו — כמין

מז

מסע מירון

שְׁנֵי חוֹטִינֵי מְהַלְכֵינ מְזֶה וּמְזֶה, וּמִי הֵיִם מְפָרִיד בֵּינָם, וְכַרְגֵּע אַחַר גְּבוּל הַיָּם, הֵם לְאַחַדִּים, רֵץ וְנִמְהָר מְאֹד בְּמִהְלָכוֹ. הַשְּׁלֵכְתִי מַעַט נֶגֶד עַל הַיַּרְדֵּן — וּכְהֶרֶף-עֵינִ תַּעֲוֹף בּוֹ וְאֵינְנוּ. הַיַּרְדֵּן יוֹצֵא מִמְעַרְת פְּמִים קָרוֹב לְדַמְשֵׁק, וְהוֹלֵךְ אֶל נְהַר הַחַוִּילָה (הוּא יָם סוּמְכִי מִי-מְרוֹם), וְיוֹצֵא מֵיָם הַחַוִּילָה מִהֶלֶךְ כְּפֹה שְׁעוֹת, עַד שְׁנוּפֵל בְּיָם פְּנֵרוֹת, וְיוֹצֵא מִכְּנֵרוֹת, וְהוֹלֵךְ עַל כָּל פְּנֵי מִזְרַח הָאָרֶץ, נֶגֶד יְרִיחוֹ, עַד שְׁנוּפֵל בְּיָם-הַמְּלַח, וְשָׁם יוֹצֵא מִתַּחַת לְאָרֶץ אֶל יָם הַגְּדוֹל. מִלְּחֵי הַסְּפִינָה עָבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן בְּכֻלֵּיהֶם, וְהַמִּים הִגִּיעוּ רַק עַד טְבוּרֵיהֶם!

עַמְדָנוּ שָׁם בְּהִתְחַלַּת חֶלֶק נִפְתְּלִי — טוֹבָה רְאִיתוּ מְאֹד מְאֹד, עוֹמְדֵת בְּמִישׁוֹר יָקָר לְרַגְלֵי הַר הַכְּרָמֶל וּבְנֵי רְאוּבֵן כְּחֻצֵי שְׁעָה, וְהוּא מְקוֹם מְדֻרָּה כַּף רַגְלֵי אֲבוֹתֵינוּ טָרָם בּוֹאִים לְאָרֶץ הַטּוֹבָה וְהַרְחֻבָּה, מְקוֹם 'הוֹאִיל מֹשֶׁה בְּאֵר אָח הַתּוֹרָה הַזֹּאת'. הַתְּפִלָּנוּ שָׁם מְנַחָה בְּצַבּוֹר (מִי יוֹדֵעַ, כְּפֹה מְאוֹת שָׁנָה לֹא נִשְׁמַע תְּפִלַּת יִשְׂרָאֵל וּקְדוּשָׁה בְּצַבּוֹר בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן, אֲשֶׁר לֹא גוֹשֵׁב מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל זֶה כְּפֹה — יְהִי שֵׁם ה' מְבָרָךְ). אַחַר תְּפִלַּת הַמְּנַחָה, גַּם כִּי רַד הַיּוֹם, מִהֲרָנִי וַיִּשְׁבְּנוּ עַל הַסְּפִינָה וְנִסְעָנוּ בַּחֲזָרָה. מַעַט

הִיָּה לָנוּ הַרוּחַ מֵאַחֲרֵינוּ — כֵּן תִּרְנֶה נְשֹׂאוֹ וְנִסְעוּ
 בַּחֲזָרָה רַק מְעַט יוֹתֵר מִשְּׁלֹשׁ שָׁעוֹת.

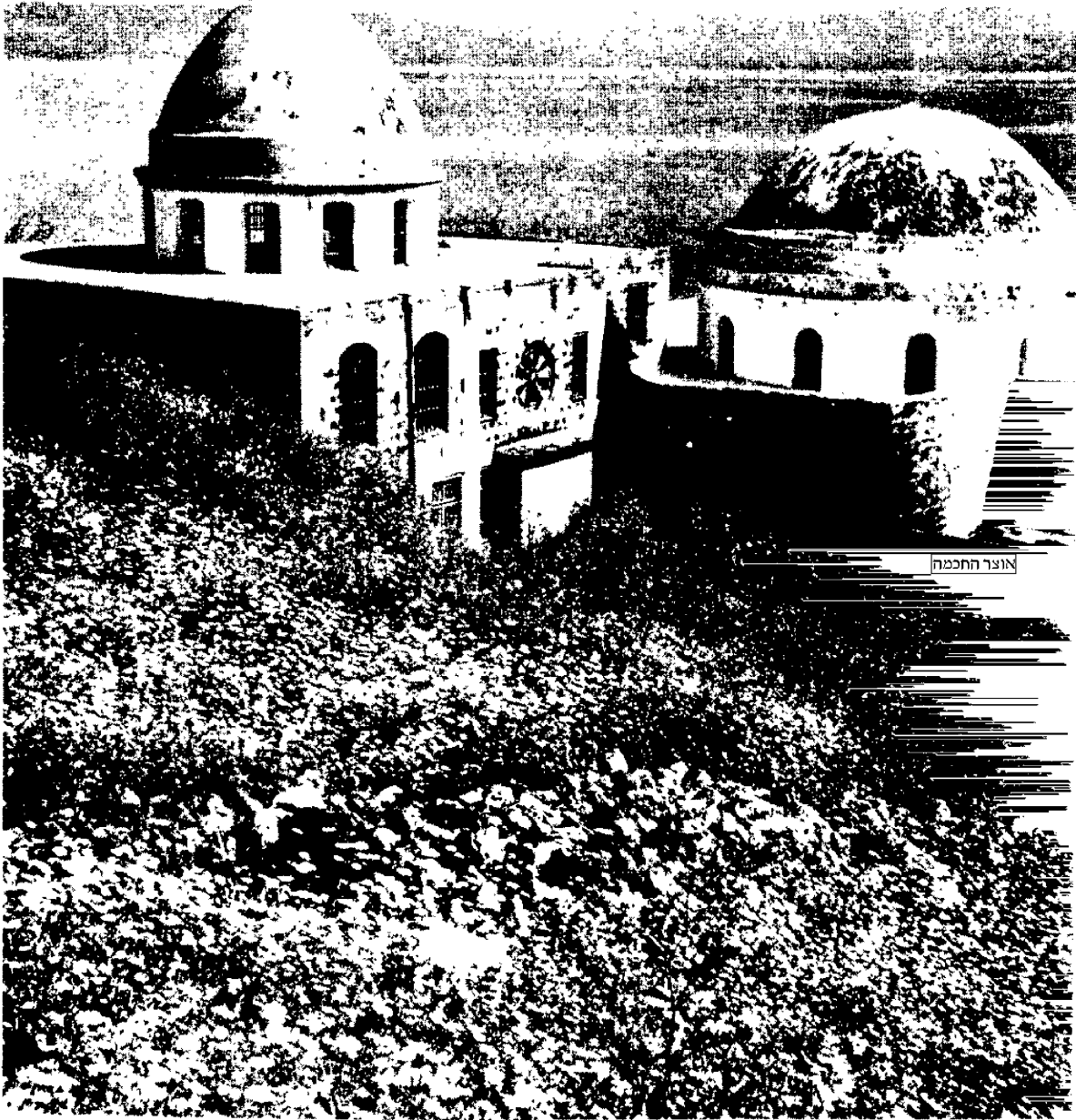
בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת-קִדְשׁ הֵלְכָנוּ לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת שַׁחֲרִית
 בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר בְּעַל הַגָּס, הַנִּבְנָה עַל
 קִבְרוֹ בִּיפֵי וְהָדָר, וְהוּא רְחוּק כַּחֲצֵי שָׁעָה מִהָעִיר לְצַד
 דְרוֹם, בְּאֲמֻצַּע הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר עַל-יַד הַיָּם. מְקַבֵּל הוּא
 בְּפִי כַל, אֲשֶׁר שָׁם הוּא נֹכַח בְּאָרֶה שֶׁל מְרִים (עֵינַי
 יְרוּשְׁלָמִי כְּלֵאִים, פָּרַק ט: כְּתִיב "וְנִשְׁקָפָה עַל-פְּנֵי
 הַיְשִׁימֹן" — אָמַר רַבִּי חֵיָּא: כָּל מִי שֶׁהוּא עוֹלֶה
 לְהַר הַיְשִׁימוֹן וְרָאָה כְּמִין כְּבֹדָה קֹטְנָה בַּיָּם טְבֻרָא
 — זֶה הִיא בְּאָרֶה שֶׁל מְרִים). לֹא יִכְלַתִּי לְטַבֵּל שָׁם,
 כִּי הִיוּ הַרְבֵּה עוֹבְרִים וְשׁוֹבִים, אֶף יִרְדְּתִי וְרַחֲצֹתִי שָׁם
 פְּנֵי וַיְדִי.

מִימֵינ הַדֶּרֶךְ הוּא מְקוֹם "בֵּינֵי עַמּוּדֵי" דְּרַבִּי אֲסִי
 — אֵיזָה מֵהֶם עוֹמְדִים עוֹד. גַּם יֵשׁ שָׁם מְקוֹם נְחֻצָּב
 מְאֹבֵן אַחַת — אוֹמְרִים כִּי הוּא מְקוּנָה הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה
 זִיע"א. הַדְּלִקְתִּי שָׁם שְׁמֵן-זֵית בְּעֵדִי וּבְעֵד בֵּיתִי וּבְעֵד
 כָּל אוֹהֲבֵי, וְשָׁאֵר הַתּוֹמְכִים וְעוֹזְרִים לְהֵיטִיב יְשִׁיבְתִּי
 עַל אֲדַמַּת הַקִּדְשׁ. אַחֲרֵי-כֵן הִתְפַּלְלָנוּ בְּצַבּוֹר, וְאַחֲרֵי
 הַתְּפִלָּה טָעַמְנוּ מְעַט אֲכָל מֵאֲשֶׁר אִתָּנוּ.

מט

מסע מירון

א"ה"ח 5767:1234

בתי המדרש על ציון רבי מאיר בעל הנס

אוצר החכמה

עמוד ההדלקה בחצר

מצבת רבי מאיר בעל הנס

רבי מאיר בעל הנס

קבלתי: מי שמאבד איזה דבר... אם ינדור שמן
למאור לנשמתו של רבי מאיר, מיד מוצא האבידה.
ובלבד שלא יעבור זמן, שאם האבידה מעות אפשר
שכבר הוציא המוציא אותם. (מדרש תלפיות)

כן נמסר בשמו של הבעש"ט: אם אדם בא לסכנה
וצריך לנס, אזי יתן ח"י גדולים (מין מטבע) בשביל
נרות לבית הכנסת, ויאמר בפה מלא: אני מנדר ח"י
גדולים לנרות בשביל נשמת רבינו מאיר בעל הנס.
אלהא דמאיר ענני. ובכן יהי רצון מלפניך ה' אלקינו
ואלקי אבותינו, כשם ששמעת את תפלת עבדך מאיר
ועשית לו נסים ונפלאות, כן תעשה עמדי ועם כל
ישראל עמך, הצריכים לנסים נסתרים ונגלים, אמן
כן יהי רצון.

רבי חיים הורביץ מספר בספר 'חיבת ירושלים':
וישראל קדושים נוהגים בכל תפוצות ישראל, אם
יארע, חלילה וחס, איזה גניבה ואבידה, ובכל עת צרה
וחולי ומכאוב, רחמנא ליצלן, נודרים שמן או מעות
על קברו של רבי מאיר ואומרים: אלהא דמאיר ענני
בזכותו, והוא יענם ויעזרם ויפלטם.

ואחר השוב נפשנו הלכנו לרחץ בחמי טבריא, הקרוב לשם כמאתים אמה. — בנין עגל, נחמד ונעים מאבני-שיש, יסובב את מקוה החמה, אשר בנה עליה אברהם פאשא זה פחמשים שנה, בעמודים יפים מאבני שיש אדם וירק, מעשה שושן, ציצים ופרחים. נסיתי לטבל אצבעי במקום צאת המעין מן החר ולא יכלתי, כי נכוה מאד; רק במקוה אשר בפרחץ, שם יעמדו המים שנים או שלשה ימים עד יתקררו, ואחר-כך ילכו לתוכו לרחץ. רחצנו שם לערף שעה וחצי, ותחי רוחי מנעם המים, אשר בא בקרבי בשמן בעצמותי. בצאתי מששתי את בשרי, ויהי חזק כברזל ונחשת מחזק המים. וקדם מנחה טבלתי עצמי בים-כנרת לכבוד שבת-קדש, ותזרנו לבתינו להכין נפשנו לכבוד שבת-קדש בשמחה וטוב לבב.

ביום שבת-קדש היינו ששים ושמיחים בחברת אחינו, על אשר זכינו לדרך על אדמת הקדש טבריא תובכ"א, מקום משם יצאה תורה לישראל, תנאים ואמוראים הקדושים, זכותם יגן עלינו. אבל בשרי עלי יכאב, בהתחקותי על העיר ותהלוכות יושביה, אשר חשף משחור תארים. דמיתתי כי פה ארץ החיים,

טבריה מוקפת חומה לפני מאה שנה

אוצר החכמה

מְרִים

שְׁבַעֲהָ לֹא שָׁלְטוּ בְּהֶן רָמָה וְתוֹלְעָה, וְאֵלוּ
הֵם: אֲבָרְהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, מֹשֶׁה, אֶהְרֹן, וּמְרִים
וּבְנֵימִין. (בי"ב יז ע"א)

בְּשָׁנָה אַחַת מָתוּ שְׁלֹשָׁה צְדִיקִים: מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
וּמְרִים... מָתָה מְרִים נִסְתַּלְקָה הַבְּאֵר. (ספרי נצבים
שה)

בְּעֶשְׂרֵה בְּנֵי־סוֹן מָתָה מְרִים הַנְּבִיאָה. (סוף מגילת
תענית)

חיי השלוה; אבל אין חדש תחת השמש, וכהדלות השורר בבתי אחינו בני-ישראל אשר בעיר-הקדש. ביתם ריקם מכל, באין לחם ומזון ולא בגד ללבש, הולכים יחף, שבעים בִּיגוֹן וְלַחֵץ. השם יתברך ירחם על מצב בני-ישראל בכל מקומות מושבותיהם.

אוצר החכמה

יום ראשון בחקתי לפנות ערב, הלכנו להתפלל תפלת המנחה על ציון קבורת רבן יוחנן בן-זכאי עם חמשת תלמידיו, השוכבים סביביו. גם רבי אמי ורבי אסי שוכבים שמה, קרוב לקבר רבן יוחנן

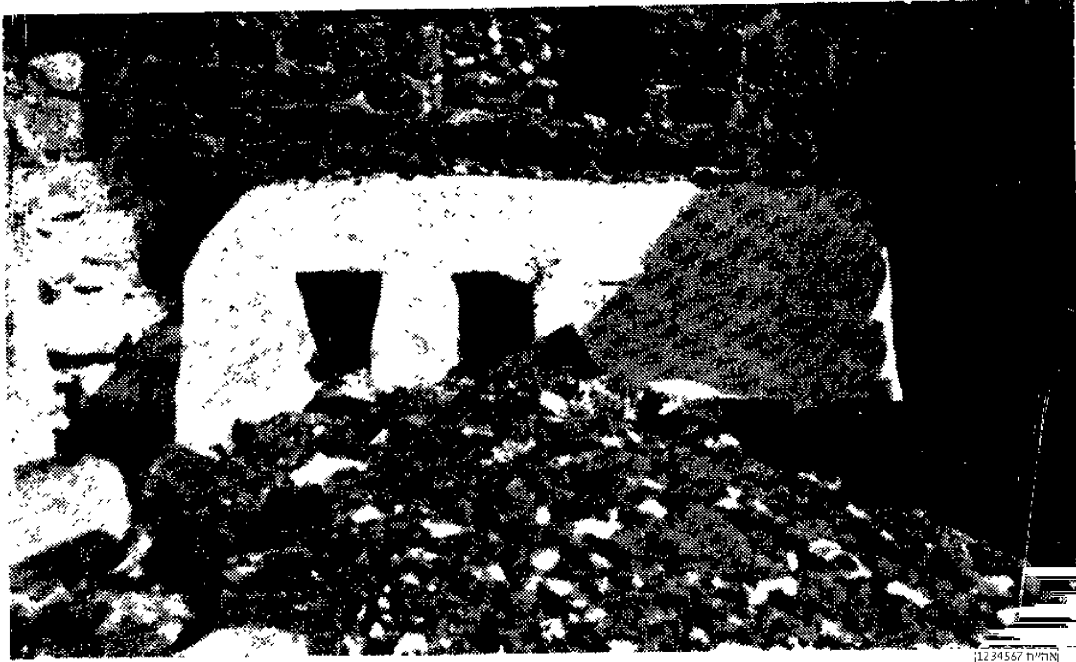
רבן יוחנן בן זכאי

בשעת פטירתו
קידם פניו של
חזקיהו המלך שבא
אליו ללוותו, והודה
לתלמידיו: הכינו
כסא לחזקיהו מלך
יהודה שבא. (ברכות כח
ע"ב).

משמת רבן יוחנן
בן זכאי בטל זיו
החכמה. (סוטה מט ע"א)

ציון רבי יוחנן בן זכאי

הציונים על רב אמי ורב אסי בטבריה לפני כששים שנה

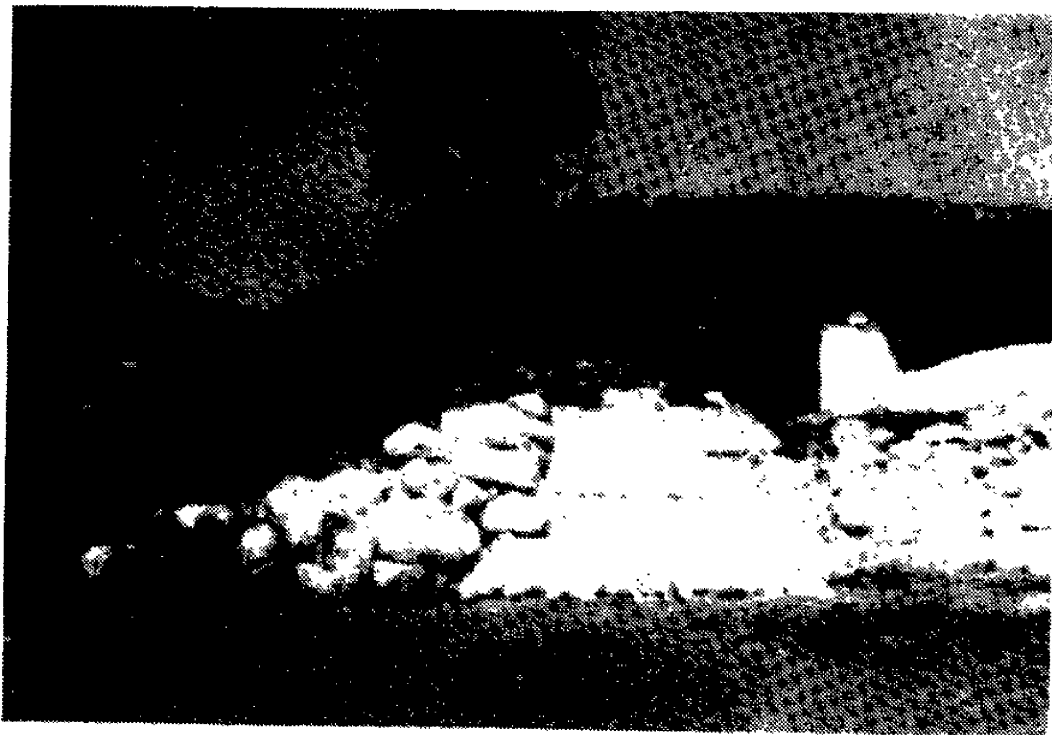
רְבִי אָמִי וְרְבִי אָסִי

ידייני ארץ ישראל או יכהני חשיבי דארעא ישראל.
לא היו מתפללים בבתי הכנסת של טבריה, אלא
במקום לימודם יביני עמודי היכא דהוו גרסי. (ברכות

ח ע"א)

מסע מירון

בן-זכאי כאמה אֶחָת. גם הגאון הקדוש בעל מחבר
השל"ה הקדוש שוכב שמה, אצל קברות התלמידים,
והוא לא רחוק מהעיר רק כרבע שעה לצד מערב.
הדלקתי שם שמן-זית והתפללנו מנחה. קרוב לשם

ציון השלה הקדוש לפני כמאה שנה

ציון השלה הקדוש

רַבִּי יִשְׁעִיָּהוּ הַלֵּוִי הוֹרְבִיץ - הַשְּׁלָ"ה הַקָּדוֹשׁ

בספרו 'שני לוחות הברית' הוא תובע מתושבי ארץ ישראל להתקדש בקדושתה ולהדר במצוות יותר מאשר בהיותם בחו"ל, והוא מסתמך על דברי הרמב"ן: כל איש יחרד בבואו לארץ ישראל, להיות ירא שמים כפלי כפלים ממה שהיה בחו"ל, וידע כי בבית המלך הוא יושב... גם הקרובים והרחוקים אשר חוצה לה, ראוי להם נכספים ותאווים אליה, כי כשם שבחר בהם, כך בחר בארץ ישראל וייחד אותם להם, ואין נקראים גוי אחד אלא עמה.

כַּחמָּשִׁים אֵמָה — קֶבֶר הַרְמַבִּ"ם. אֲמַרְנוּ שֶׁם אֵיזָה
קַפִּיטָל תְּהֵלִים, וְכֹאֲשֶׁר פָּנָה הַיּוֹם הֶלְכְנוּ אֶל צִיּוֹן

אוצר החכמה

1234567

ציון על קבר הרמב"ם לפני כשבעים שנה

הכניסה לחצר ציון הרמב"ם לפני כיוכל שנים

רבי משה בן מימון (הרמב"ם)

"האל הנכבד והנורא הזה מצוה לאהבו, וליראה אותו שנאמר ואהבת את ה' אלקיך, ונאמר את ה' אלקיך תירא, והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעת שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים, ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול, כמו שאמר דוד "צמאה נפשי לאלקים לאל חי", וכשמחשב בדברים האלו עצמן, מיד הוא נרתע לאחוריו, ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה, שפלה אפלה, עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות, כמו שאמר דוד "כי אראה שמך מעשה אצבעותיך מה אנוש כי תזכרנו". ולפי הדברים האלו אני מבאר כללים גדולים, ממעשה רבון העולמים, כדי שיהיו פתח למבין לאהוב את השם, כמו שאמרו חכמים בענין אהבה, שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם" (משנה תורה לרמב"ם, הלכות יסודי התורה פ"ב א-ב).

המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל, וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם, מקריבין קרבנות ועושין שמיטין ויובלות ככל מצותה האמורה בתורה — — — ואם יעמוד מלך מבית דוד, הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכוף כל ישראל לילך בה, ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה', הרי זה בחזקת שהוא משיח. אם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל, הרי זה משיח בוודאי, ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד, שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכס אחד". (הלכות מלכים פ"א ה"ד).

תלמידי רב: רב חננאל ורב ברונא, התפללנו שם
מעריב וחרנו לביתנו לשלום.

חצר קברי האמוראים תלמידי רב

רב חננאל

תלמידו של רב. ציונו בטבריה בקרבת קברו של הרמב"ם נתגלה ע"י האר"י הקדוש, וכך רשם תלמידו רבי חיים ויטאל: ורחוק ממנו מעט לצד מערב, יש כמו חצר קטנה מאד, ואומרים העולם כי שם קבורים ר' יוחנן האמורא והאחר שכחתיו. ומוריז"ל אמר לי כי האחר הוא רב חננאל תלמידו של רב.

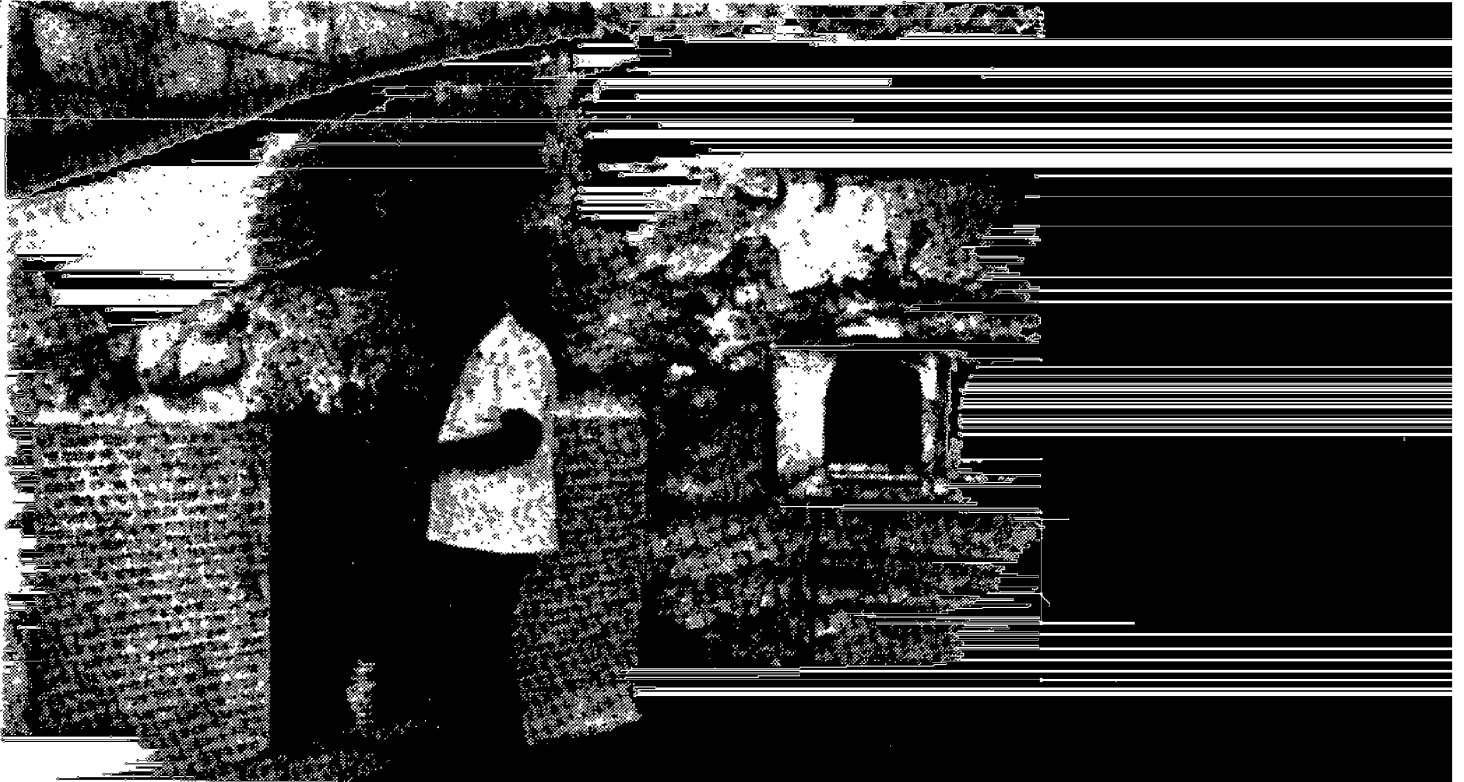
רב ברונא

תלמיד מובהק לרב, כמפורש בפסחים (קג ע"א): רב ברונא ורב חנינא, תלמידי רב, הווי יתבי. קאי עליהו רב ייבא סבא, א"ל: הב לן וניבריך וכו'. וכן ביבמות (קו ע"א): ההיא עובדא דהוה בנרש, ורב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הווי התם וכו'.

סא

מסע מירון

יום שני. בבקר הלכתי בסיעות מרחמי אל ציון
 התנא קדוש ה', רבי עקיבא, והוא בראש הר הכפרמל.
 ומקבל הוא בפני כל מהאר"י הקדוש, כי על הקר

האהל על ציונו של רבי עקיבא

ותענותו בגינת האסורים וזמנו לפסוק כי
 יחודה ותכעזו מעלי אפר לו פסוק כי
 יקראו אבא אבא ליד אבא רבי עקיבא
 שנתגזר על רבנן וזרזו אוי לו לפסוק
 כי יחודה שנתם על דברי גסלים
 בשערי שהוציאו את רבי עקיבא להריגה
 יתקדו ית שמע היה הויה מולקין את ישראל
 בפקודות של ברול הויה נקבל עליי עול
 מלכות שמיאמר לו חלמי יזרבינו עד כאן
 אפר ללכא יזרבינו שפטר על פסקוהו
 ויאתו אתה אלקיך נפל נפשך אפילו הוא
 גסל את נשמתך אמתו זתי בא ליה
 ואקיימ דועביד שבת ליה לא תקימוהו
 כארדי כאחר עד שיצתה נשמתו כאחד צתה
 בתין ויאמר אשריך רבי עקיבא שיצתה
 נשמתך אחת אפרו פלגא השתה לפני המדע
 כדון הוא וזו חזקתו ש ברה אפר ליה חלקים
 כדדי וצעה בת קול ואמרה אשריך רבי
 עקיבא שאחת מונח ליה וקילם תמא
 אפר ו עקיבא אסירים יצאל לפני סי
 אום עשה ליה לפני אביו שכלים שמתוך
 זרקה עליכם ליה פתור ש וחזרתם על
 אפרו כס ומכל ליליכם אחת מחכמה
 נכנס בשלום רבא בשלום וקילם

מקום פתוח
 תחנה האילן
עקיבא בן יוסף ז"ל
 נפטר בפרק ים המזרחי שנת ג'תתקס"א
 פתח את מורה מלכות הרישה שלא יעקי
 יצא מורה בא מקום בו חזרה ומצאו
 לרבי עקיבא שחזר מקהל קולות כרכים
 ורסק בחזרה אפר ליה עקיבא מי אתה
 מת דא עבר המלכות אפר לו אמשול לך
 שכל למחזירי דומה לשול שיהיה מלך
 על כל העוה ורואה דנים שחזר מקבלי
 מקום לעקים אפר ליה ספר מי אתה
 בריה מלך לו ספר דשותי שבת עליי
 בבת אפר ליהמיוצנים שחזר לישול
 חזר מי ואחם כדרך שרוד אפר עמי
 אפרו כס אפרו לו אפר חזר שאומרים עליי
 מיק שבתות לא פקת אתה אלא שיש אתה
 ופי סקיס חזקת את סריתא פסקים
 שחזרתי אפרו כסמי מן אוחז עכשי
 כי חזרתי דאפרו ליה כי אפרו שחזר בה
 וקבלי ספר על אתה כפר דכתי אפרו
 לאפרו שחזרתי על שחזרתי לרה עפרו

סג

מסע מירון

אוצר החכמה

ציון רבי עקיבא לפני כיובל שנים

רְבִי עֲקִיבָא

כשנהרג רבי עקיבא בקיסרי עמדו וחגרו שקים על מתניהם, קרעו את בגדיהם ואמרו: אחינו שמעונו, לא נהרג רבי עקיבא על הגזל, ולא על שלא עמל בתורה בכל כוחו, לא נהרג רבי עקיבא אלא למופת.

(שמחות פ"ח הי"ט)

משמת רבי עקיבא בטל כבוד תורה (סוטה מט ע"א).

אחרים אמרו: פסקו מעינות חכמה (ירושלמי סוטה

פ"ט הי"ז).

הַזֶּה קְבֵרוֹת הָאֲרֻבָּעָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף תַּלְמִידָיו, אֲשֶׁר
 מָתוּ בֵּין פְּסַח לְעֶצְרַת. כְּהוֹלֵךְ עַל גַּחֲוֹן הִלְכָתִי עַל
 אַרְבַּע יָדַי וְרַגְלֵי, עַל רֹאשׁ הַהָר הַזֶּה. בְּהִשְׁבִּי לְאַחֹר
 לְהִנָּפֵשׁ מֵעַט, וְהִנָּשַׁב בִּי רוּחַ הַחַם אֲשֶׁר מִכְּפַר הָעִיר,
 כְּרוּחַ אֵשׁ מִתְנַוֵּר בּוֹעֵר, וְלִכְּן עָמַד לֹא יָכַלְתִּי, רַק
 חִישׁ מִהָר גִּרְדֵּפְתִּי עֲדֵי שָׁמָּה בָּאִין אֵיל וְעֶצְמָה.
 שָׁמָּה נִפְשָׁתִי מֵעַט בְּצֵל שֵׁן-סֵלַע הַקְּרוּב לְצִיּוֹן הַתְּנָא.
 אַחֲר־כֵּן הִדְלַקְתִּי גַם שֵׁם שְׁמֹן-זֵית, וְשִׁפְכָתִי שִׁיחַ
 נִפְשֵׁי בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא, בְּעֲדֵי כָּל קַהְלֵי תוֹמְכֵי
 נִפְשֵׁי.

וְהִלְכָתִי מִשֵּׁם בְּדֶרֶךְ הַהוֹלֵךְ עַל כְּתָף רֹאשׁ הַהָר,
 עֲדֵי בָּאנוּ אֶל מְקוֹם מְעֵרוֹת רַבִּי חִזְא וּבְנָיו, יְהוּדָא
 וְחִזְקִיָּה. וְהַמְעָרָה סְגוּרָה וּמְסֻגָּרָה, רַק מְחוּגָת אֲבָנִים
 יִכְתִּירוּ וַיֵּאֲפֹפוּ לְצִיּוֹן מְקוֹם קָדוֹשׁ הַהוּא. גַּם קְבֵרוֹת
 רַבִּי הוֹנָא בְּמַחֲוּגָה הָיָא. גַּם הִדְלַקְתִּי שְׁמֹן-זֵית לְכַבּוֹד
 הַקְּדוֹשִׁים הַסְּפוּנִים שֵׁם, וְעָרַכְתִּי תַּפְלָתִי וּבִקְשָׁתִי,
 וַיְרַדְתִּי מִן הַהָר בָּאִין דְּרֹךְ, רַק בְּתוֹךְ זֶרַע הַשְּׂדוֹת.
 עֲבַרְתִּי דְרֹךְ הָעִיר, מְקוֹם קְבוּרוֹת הַסְּנֵהְדְרִין, אֲשֶׁר
 בְּאֲמָצַע רְחוֹב הַגּוֹיִם; גַּם מְקוֹם הַמְּשַׁפֵּט שֵׁם צִיּוֹנֵי
 הַקְּבֵרוֹת, נִרְמַס לְמַדְרֵךְ כָּל כַּף-רֶגֶל. אוֹי לְעֵינַיִם שֶׁכֵּן

רואות, קברות עיני העדה למרמס רגל! עד ישקיף
 ה' וירא בעני עמו.
 גם דרך מקום קברות ישראל אשר בטבריא
 עברתי, והוא הדרך ההולך לחמי טבריא (זה איזה
 שנים, אשר עשו שמה את דרך המלך להמרחץ,
 ובאכזריות חמה פנה מושל העיר את קברות ישראל.
 ובשנה זאת שלם לו השם יתברך משפחתו כפולה,
 כי הורד לארץ הדר גאונו, אף שתה כוס רעל על
 כל אשר לו מסביב, ומי יודע איך וכמה עוד יהיה
 אחריתו מרה כלענה — כן יאבדו כל איבי ה').
 והרבה מאד גאונים וקדושים ספונים במקום ההוא.
 משם הלכתי אל מערות רבי כהנא, אשר מעט
 למעלה מרגלי ההר — אומרים כי שם קבורים
 מהסנהדרין. משם ירדתי במורד ההר על כפרת
 אדמה ישרה, ושם קבר רבי ירמיה, ועליו גל אבנים
 גדול. משם חזרתי אל בית-מדרשו של רבי מאיר
 בעל הנס, הקרוב לשם, התפללתי שם מנחה וחזרתי
 העירה.

ציון רבי ירמיה בטבריה

רְבִי יִרְמְיָה

ראש הישיבה, יסדרא רבה' בטבריה, וממנה יצאו תלמידים רבים. דרש ביכנישתא דבוליי שהיתה בטבריה, ודרש את שמה של טבריה מלשון טבור, שיושבת בטבורה של ארץ ישראל. (מגילה ו ע"א)
 לפני פטירתו ציווה: הלבישוני בגדים לבנים מגוהצים, הלבישוני גרביים, שימו סנדלים על רגלי ומקל בידי והשכיבוני על צדי; אם יבוא המשיח, הריני מוכן. (ירושלמי כלאים פ"ט ה"ד)

רַב כְּהֵנָא

כשעלה רב כהנא לארץ, אמרו עליו: ארי עלה מבבל. רבי יוחנן זקן היה וגבות עיניו גדולות, אמר לתלמידיו: הגביהו לי גבות עיני ואראנו. (בי"ק ק"ז

ע"א)

לפני שנים רבות חי אפיקורוס אחד שלא האמין בקברים הקדושים, והיה מעשהו ללכת מקבר לקבר ולמלא פיו צחוק על האנשים הבאים שם להשתטח ולהתפלל בזכותם של הקדושים. יום אחד הגיע למערת רב כהנא, וראה אנשים משתטחים על הארץ ומתפללים. שאל אותם בצחוק ולעג: מי מן הקדושים טמון כאן? כאשר ענו האנשים: רב כהנא, אמר להם: ומה ראו על ככה לקבור כאן את רב כהנא, הלא יכולים למצוא לו מקום יותר הגון. עד שלא סיים את דבריו, יצא נחש מפתח המערה, נשכו ונפל מת.

רַבִּי זִירָא

מחכמי בבל שעלה לארץ ונפטר בטבריה. חבריו ספדו לו ואמרו עליו: ארץ שנער (בבל) הרה וילדה, ארץ צבי גידלה שעשועיה. אוי נא לה אמרה רקת (שמה התנכ"י של טבריה), כי איבדה כלי חמדתה. (מו"ק כה

ע"ב)

מצבת רבי חייא ובניו

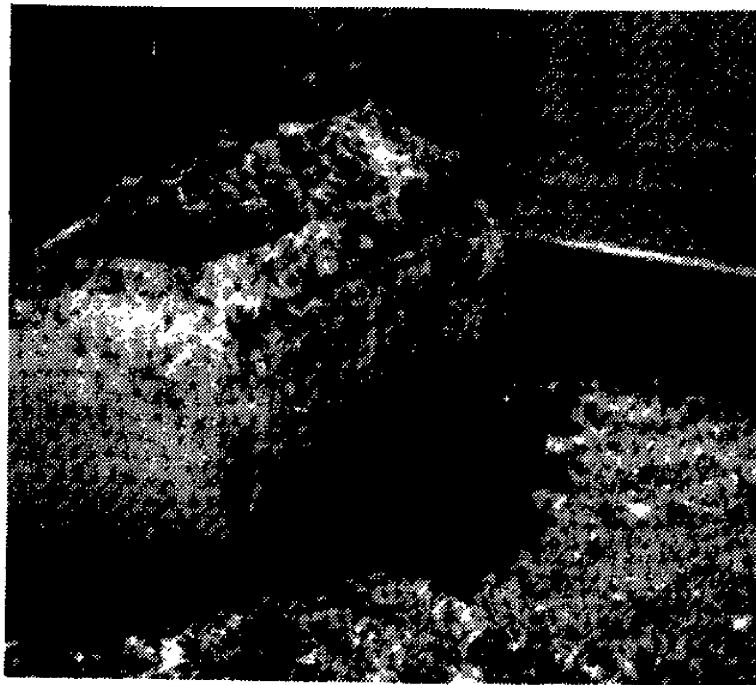
רְבִי חֵיָא וּבְנָיו

מעשה ברבי חייא רבה שהיה יושב ומעיין בתורה בבית המדרש הגדול של טבריא בערב פסח. (רות רבה פו, פד)

אליהו הנביא היה מצוי בישיבות החכמים, שאלוהו: היש דוגמתם של האבות אברהם יצחק ויעקב בעולם הזה? אמר להם: יש, רבי חייא ובניו. (ירושלמי ברכות פ"א ה"א)

יום שלישי בבקר שכרתי סוס, רכבתי עליו, ועוד אחד מאוהבי רוכב אחרי על החמור, והמנהיג אחרינו, ונסענו למערות השבע נשים צדקניות: בלה וזלפה, צפורה אשת משה רבנו, עליו השלום, אלישבע בת עמינדב, חנה אם שמואל, דבורה הנביאה, אביגיל אשת דוד המלך, עליו השלום. שם גדר עגל מאבני גזית סביב המערות, ואך מעט מעט נפר פתחי המערות, והוא רחוק מעיר כשני שעות. ערכנו שם תפלותינו ובקשותינו, ונסענו הלאה לכפר חאטין, והוא כפר חוטיא, העומד לרגלי הר-תבור.

ארי"ה 1294567

הציון המיוחס לשבע הנשים הצדקניות

אֵלִישָׁבַע

יִלְמְיָלְדוֹת הָעֵבְרִיתִי (שמות א, טו). יֵשׁ אֲוֹמְרִים: ^{אֵלִישָׁבַע}
 כָּלָה וְחַמּוֹתָהּ, יוֹכָבֵד וְאֵלִישָׁבַע. (סוטה יא ע"ב)
 חָמֵשׁ שְׁמֹחוֹת הִיְתָה אֵלִישָׁבַע יִתְרָה עַל בָּנוֹת
 יִשְׂרָאֵל: יְבָמָה מְלֻדָּה, אִישָׁה כְּהֵן גְּדוֹל, בְּנָה סָגוּר,
 בֶּן בְּנָה מְשׁוּחַ מְלַחְמָה, וְאַחִיָּה נְשִׂיא שְׁבֵט, וְאַבְלָה
 עַל שְׁנֵי בָנֶיהָ. (זבחים קב ע"א)

בִּלְהָה

כָּל יְמֵיהֶן שָׁל לָאָה וְרַחֵל הַשְּׂכִינָה הִיְתָה שׁוֹרָה
 עֲלֵיהֶן. וּכְשָׁמְתוּ, הַשְּׂכִינָה לֹא הִסְתַּלְקָה מֵהַבַּיִת
 וְשָׂרְתָה בְּאֶהֱל בִּלְהָה. (זוהר ח"א, קעה ע"ב)

חֲנָה

וְתִתְפַּלֵּל חֲנָה בְּרוּחַ נְבוּאָה. אָמְרָה: שְׁמוּאֵל בְּנִי ^{אֲוֹצַר הַחֲכָמָה}
 עָתִיד לְהִיּוֹת נְבִיא בְּיִשְׂרָאֵל, וּבְיָמָיו יִנְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל
 מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּים עַל יְדֵי נְסִים וּגְבוּרוֹת. וְאַף הֵימָן
 בֶּן יוֹאֵל נְכֻדִי, הוּא וְאַרְבָּעָה עָשָׂר בְּנָיו, עָתִידִים
 לֵאמֹר שִׁירָה בְּנְבָלִים וְכַנּוֹרוֹת עִם אַחִיהֶם הַלְוִים
 בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. (תרגום שמואל-א ב, א)

שְׁתֵּי נָשִׁים הֵן שֶׁהָיוּ בְּעוֹלָם וְאָמְרוּ תִשְׁבַּחְתּוּ
 שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁבְּעוֹלָם
 לֹא אָמְרוּ כֵן. וּמִי הֵן, דְּבוּרָה וְחַנָּה. (זוהר ח"ג, יט
אוצר החכמה)
 ע"ב)

עַל יְדֵי שֶׁהִיָּתָה תְּדִירָה עוֹלָה וּמִתְפַּלֶּלֶת בְּבֵית
 הַמִּקְדָּשׁ וּמִתְחַנֶּנֶת לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שָׁמַע
 תְּפִלָּתָהּ וּפְקָדָהּ. (פס"ר מג)

דְּבוּרָה הַנְּבִיאָה

לְפִידוֹת עוֹשָׂה פְּתִילוֹת לְמִשְׁכָּן, וְהִיא מִתְבּוֹנֶנֶת
 וְעוֹשָׂה פְּתִילוֹת עֲבוֹת, כְּדֵי שֶׁיְהִי אֹרֶן מְרֻבָּה. אָמַר
 לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: דְּבוּרָה, אֵת נִתְכַּוְּנֶת לְהַרְבוֹת
 אֹרֵי, אֵף אֲנִי אֲרַבָּה אֹרֶךְ בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַיִם. מִי
 זָכָה לוֹ לְלִפְיֵדוֹת, שֶׁיְהִי חֶלְקוֹ עִם הַכְּשָׁרִים וְיִבֹא
 לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא – דְּבוּרָה אֲשֶׁתּוֹ. (יילקוט שופטים
 מב)

דִּינָה

דָּנָה לָאָה דִּין בְּעֶצְמָה וְאָמְרָה: שְׁנַיִם עָשָׂר
 שְׁבָטִים עֲתִידִים לָצֵאת מִיַּעֲקֹב. שֶׁשָּׂה יָצְאוּ מִמֶּנִּי
 וְאֲרַבְּעָה מִן הַשְּׁפָחוֹת, הֵרִי עֲשָׂרָה. אִם זֶה זָכָר, לֹא
 תִּהְיֶה אַחֲוֵתִי רַחֵל כְּאֶחָת הַשְּׁפָחוֹת. מִיָּד נִהְפְּכָה
 לְבַת. שֶׁנֶּאֱמַר: 'וַתִּקְרָא אֵת שְׁמָהּ דִּינָה'. (ברכות ס
 ע"א)

על הדרך שִׁכְרָנוּ לָנוּ עֲרָבֵי אֶחָד, לְהוֹרוֹת לָנוּ
אֶת הַדֶּרֶךְ אֶל כְּפַר אֲרֵבֶל (אֲבָל בְּצֶדֶק יֹאמְרוּ נְבוּנֵי
הָאָרֶץ: אִם תִּמְצָא עוֹרֵב לְבָן — תִּמְצָא צֶדֶק בְּשֹׁפְתֵי
עֲרָבֵי!). טָרַם לָקַח שִׁכְרוֹ בְּחֻלְקַת לְשׁוֹנוֹ, הִבְטִיחַ
כָּל אֲשֶׁר חִפְצָנוּ, וְלֹא בָּעַד בְּצַע כֶּסֶף, אֲשֶׁר בֵּינוֹ
וּבֵינֵינוּ מָה הוּא. אֵךְ כִּפְאֲשֶׁר טָמַן בְּחִיקוֹ אֶת כֶּסֶפְנוֹ,
הִתַּל בָּנוּ וְהִחְלִיף אֶת דְּבָרָיו עֲשֻׁרֹת מוֹנִים. בְּעֲצָמוֹ
לֹא אָבָה עוֹד לְלַכֵּת, וְרַק אֶת נַעְרוֹ הִקְטִין שָׁלַח
אִתּוֹ. הִנְעֵר הִזָּה הוֹלִיךְ אוֹתָנוּ בְּאֵין דֶּרֶךְ וְלֹא אֶרֶץ,
אֵךְ סָלַל דְּרָכּוֹ עַל זֶרַע שְׂדוֹת וּתְבוּאוֹת כָּרֶם, רָץ
כְּאֵיל בֵּין תְּבוּאוֹת שְׂדֵי, וְהִסּוּס אֲשֶׁר רִכַּבְתִּי עָלָיו נָהַר
אֲחֵרָיו בְּאֵין מַעְצוֹר. אֲבָל הָאִישׁ אֲשֶׁר אִתִּי בְּחֻבְרַתִּי,
בְּנִסְעֵי עַל חֲמֹר קָטָן, לֹא עָצַר כַּח לְרֹדֶף אֲחֵרִי, גַּם
הַמְּנַהֵיג הוֹלִיךְ בְּרִגְלָיו, וְאֵיךְ יִרְדֹּף אֲחֵרֵינוּ? וּבַהֲבִיטִי
אֲחֵרֵי וְהִנֵּם רְחוּקִים מִמֶּנִּי, מְשַׁכְּתִי בְּכָל כַּחֵי בְּמִתְגַּ
וְרָסָן, לְמַעַן יַעֲמִד הַסּוּס עַד בּוֹאֵם, כָּכָה בְּכָל מַצְעַד
מָאָה אוֹ מֵאָתִים אָמָה, כִּי יֵרְאֵתִי לְהַעֲתִיק וּרְכָבִי
מֵאֵתָם.

וּבַהֲיוֹתָנוּ כָּכָה בֵּין צְמַחֵי הַשָּׂדֶה וַיַּעַר תְּבוּאוֹת
— פְּתָאֵם חֲשָׁךְ וְעֵלְטָה, גַּם מְכַסֶּה עֲרָפֶל כֶּסֶה שָׁמַיִם
וְעָבִי עֲנָנִים תַּחֲשִׁיף הָאָרֶץ, נְשִׂאִים וְרוּחַ וְגִשְׁם שׁוֹטֵף

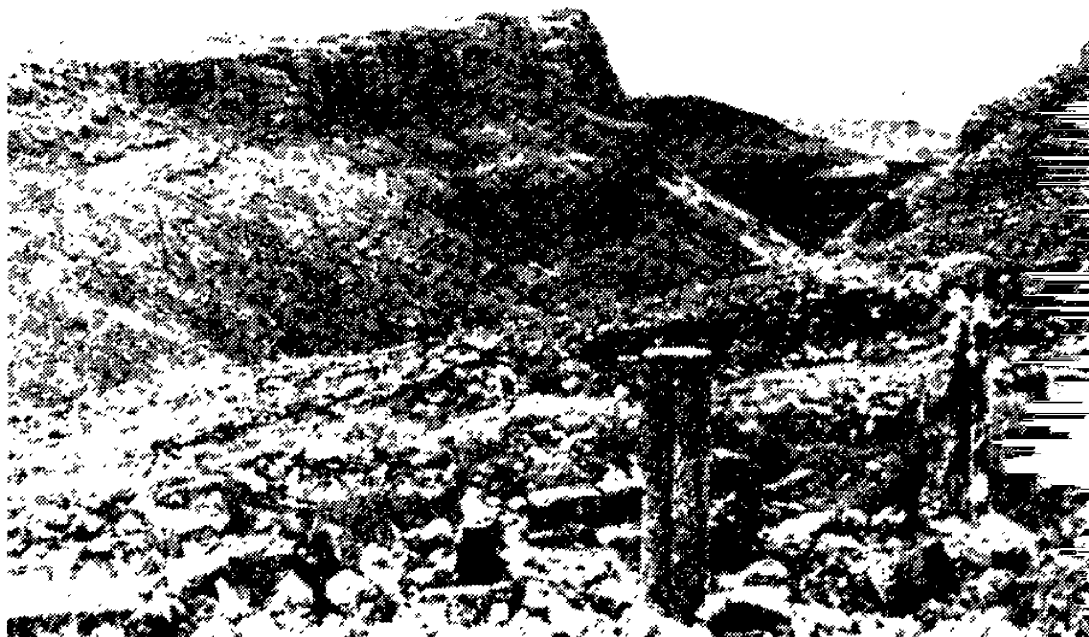
אוצר החכמה

בְּחֻזְקָה, עַד כִּי כַחֲמֹשֶׁה רְגָעִים כָּל לְבוּשֵׁי מְרֵאשֵׁי וְעַד רְגְלֵי, מִכְּתַנְתִּי וְעַד אֲדָרְתִּי, רְטֹבֵי מָטָר. מִחֲסֵה הַגֶּשֶׁם לֹא הָיָה אֵתִי, וְאֲנֹכִי עוֹמֵד בֵּין שָׁמַיִם וָאָרֶץ, בְּנִתִּיב לֹא שֹׁנְפֹתָהוּ עֵינַי וְלֹא יָדַעְתִּי תְמוֹל שְׁלֹשׁוֹם, בְּשִׂדָּה עֲרֹבִי, אֲשֶׁר בְּטַח יָדַעְתִּי, אִם יִפְגְּשֵׁנִי — חַיִּי מֵאִפְס וְכָל חֻלְדֵי פִתְחוֹ, לֹא יָדַעְתִּי אָנָּה אֱלֹהֶיךָ. וְאַף כִּי הִסּוּס אֲשֶׁר רָכַבְתִּי עָלָיו טוֹב וְיָפָה, קָל בְּמַהֲלָכוֹ כְּאֶחָד הַצְּבָאִים אוֹ כְּנֹשֶׁר שָׁמַיִם, אֲבָל דְּמִיתִי אָנָּה אֶבְרַח בְּאֶרֶץ לֹא יָדַעְתִּי, וְאָנָּה אֶעֱזֹב אֲנֹשֵׁי חֲבֵרְתִּי, רוֹכֵב הַחֲמוֹר וְהוֹלֵךְ בְּרִגְלָיו? שֵׁם בְּמָקוֹם הַזֶּה וּבָעֵת הַזֵּה אִסּוֹן נוֹרָא הַתְּנוּסָס לְעֵינַי, הַתְּפִלְצוֹ מוֹרְשֵׁי לְבָבִי, אֵף הַטִּיפוֹ כְּעָסִיס דְּמִי נִפְשֵׁי.

סְרַעֲפֵי יָדְמוּ עוֹד מְעַט — וְהִנֵּה הָעֲרֹבִי הוֹלֵךְ, וְאֲנֹכִי נִגְזֹרְתִי בְּפִחַד וּפְחַת הַשָּׂאת וְהַשָּׁבֵר. נִהְלֵתִי לְאִטּוֹ אֶת מַהֲלָכִי כְּשַׁעָה אַחַת, בְּעֲבָרֵי בִתְרוֹן בֵּין אֲגָלִי רְסִיסֵי הַמָּטָר הַחֻזֵק, וּכְעֵבֹר הַשַּׁעָה גַם הַסּוּפָה עָבְרָה, וְהַסְעָרָה קָמָה לְדַמְמָה; הַשֶּׁמֶשׁ זָרְחָה בְּתִקְוָה וְעַז גְּבוּרָתָהּ, כְּדֹרְכָה מֵעוֹלָם בְּמַחוּז הַזֶּה, וְהִנֵּה יְבֹשָׁה כָּל הָאָרֶץ, גַּם כָּל בְּגָדֵי אֲשֶׁר עָלִי לֹא נוֹדַע עָלֵיהֶם אִם גִּשְׁמוֹ כִּיּוֹם זַעַם. עָבְרָנוּ אֶת הַשְּׂדוֹת וְהַכְּרָמִים, וּבְאֵנוּ עַל מִשְׁעוֹל צַר יוֹצֵא מִבֵּין מִשְׁפְּרֵי הָרִים, וְהַנְעִיר

הַעֲרָבִי רֵץ וְנִמְהָר לְפָנֵינוּ, עָדִי בָּאנוּ לְמָקוֹם חֲרֻבַת
הָעִיר אֲרָבֶל, וַיַּעֲמֵד עַל שֹׁפֵת בּוֹר עֲגֻלָּה וַיֹּאמֶר:
"פֹּה יַעֲמְדוּ כָּל הַבָּאִים לְהִשְׁתַּטֵּחַ!" וַיִּשָּׂא רַגְלָיו וַיָּנֶס
מֵאַתְּנוּ, וַיִּכְרַגַּע וְהִנֵּה אֵינָנוּ, וְכֹאֲשֶׁר יִבְרַח מִן הָאָרֶץ,
כֵּן נָס וַיִּבְרַח מִפָּנֵינוּ. אָמַרְנוּ שֵׁם תְּהִלִּים, וְנִסְעֵנוּ
מֵעֵט הַלְּאָה. חֲרֻבוֹת הַבָּתִּים מְנַחִים מִיָּמִין וּמִשְׂמָאל
כְּגֻלִּים עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה — כָּל גֵּל וְגַל חֲרֻבַת חֲצַר
אַחַד, וּבְעֵלִיל נִרְאָה כִּי הִיָּתָה הָעִיר גְּדוּלָּה וְרֻבָּתִי
עַם.

בְּמוֹרֵד הַר קָטָן אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הָעִיר עוֹמְדִים עוֹד
שְׁלֹשָׁה עֲמוּדִים מֵאַבְנֵי גִזִּית יְקָרוֹת מְאֹד, וַיִּפִּים
בְּצִיִּצִים וּפְרָחִים, וְשֵׁם הָיָה בֵּית-הַכְּנֶסֶת, וְקָרוֹב לְמָקוֹם
בֵּית-הַכְּנֶסֶת קָבֵר נִתְּאֵי הָאֲרָבֶלִי; גַּם קָבֵר דִּינָה בֵּת
יַעֲקֹב; גַּם קָבֵר רַבִּי זִירָא שֵׁם בְּכַפָּר הַהוּא; גַּם
קָבֵר שֵׁת בֶּן אָדָם הָרֵאשׁוֹן, אֲבָל לֹא יוֹדְעֵנוּ אֶת
מְקוֹמוֹ אִיָּה, וְאוּלַי הוּא הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִרְאָה לָנוּ
נַעַר הָעֲרָבִי. שְׂאֵלְתִי אַחַר בּוֹאֵי הָעִירָה לְהוֹדִיעֵנוּ,
אִם פָּגַעְתִּי מְקוֹם קָבֵר שֵׁת, וְאִין יוֹדֵעַ לְהַשִּׁיב, כִּי
מֵעֵט מְאֹד אֲשֶׁר יְתוֹרוֹ אֶת מְקוֹם הַהוּא, מְקוֹם לֹא
יַעֲבֹר-בוֹ אִישׁ.

חורבות בית הכנסת העתיק בארבאל
ולידו ציון נתאי הארבלי

נתאי הארבלי

יחד עם רבי יהושע בן פרחיה קבל מיוסי בן יועזר
איש צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים (אבות פ"א)
נתאי הארבלי אומר: הרחק משכון רע, ואל
תתחבר לרשע ואל תתאש מן הפרענות. (אבות
פ"א מ"ו)

מִשָּׁם נִסְעָנוּ כַּחֲצֵי שָׁעָה וּבָאנוּ לְכַפֵּר חַאטִיָּין,
הַעוֹמֵד קְרוֹב לְרִגְלֵי הַר-תְּבוֹר, וְעַל רֹאשׁ הַהַר נִרְאָה
עוֹד מְבַצֵּר עֲתִיק. הַכֶּפֶר הַהוּא מְבֹרָךְ מְכֹל טוֹב הָאָרֶץ,
כְּרָמִים וְזֵיתִים וְעֵינֹת-מַיִם, גַּם הָאֲתֵרוֹגִים הַטּוֹבִים
יִגְדְּלוּ שָׁמָּה. הֵייתִי בְּכֶרֶם חֹמֵד, אֲשֶׁר קָנָה הָרַב הַגָּאוֹן
מוֹפֶת הַדּוֹר, הָאֵב-בֵּית-דִּין דִּקְהֵלֶת פִּיעֵטְרָקָאב, נָשִׂיא
כּוֹלֵל וְאַרְשָׂא, שֵׁם הָרַבָּה אֵילְנֵי אֲתֵרוֹג יִגְדְּלוּ. רְאִיתִי
עֲלֵיהֶם כַּמָּה אֲתֵרוֹגִים, מֵהֶם קִטְנִים גַּם גְּדוֹלִים.

אוצר החכמה

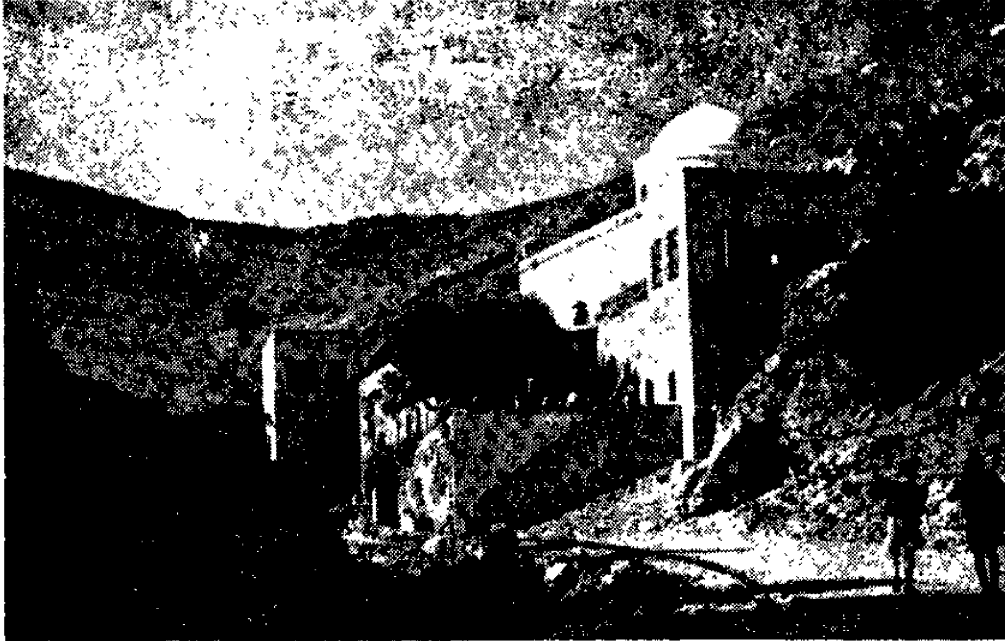
להיות 1234567

מִשָּׁם עָלִינוּ קֶצֶה הַהַר, מְקוֹם קֶבֶר יִתְרוֹ, חוֹתֵן
מִשָּׁה רַבָּנוּ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם, וְעָלִיו נְבִנָּה בֵּית גְּדוֹל
וְרַחֲב יָדַיִם מְאֹד, נְבִנָּה מְאֹבְנֵי גְזִית בְּהוֹד וְהַדָּר
מְאִין כְּמוֹהוּ. נִתְּנוּ שְׁכָרְנוּ לְשׁוֹמֵר הַבַּיִת לְעֹזֵב אוֹתָנוּ
לְלַכֵּת אֶל מְקוֹם קְבָרוֹ. טָרֵם הַגַּעְנוּ עוֹד אֶל הַפֶּתַח,
צָוָה עָלֵינוּ לְחַלֵּץ מִנְעָלֵינוּ. כֹּה עָשִׂינוּ, וּבָאנוּ אֶל
הַבַּיִת הַגְּדוֹל וְרֵם מְאֹד, מְרַצֵּף בְּאַבְנֵי-שֵׁשׁ. אַרְךְ
הַבַּיִת כְּשֶׁבַע עֶשְׂרֵים אַמָּה וְרַחְבּוֹ כְּשֶׁלְּשִׁים, וְקְרוֹב לְקֶצֶה
הַבַּיִת אֲשֶׁר מִנְגֵּד לְהַפֶּתַח, שֵׁם הוּא קְבָרוֹ. גֵּדֵר עֲצִים
מִשְׁלָבוֹת יְסוּבְבוּ קְבָרוֹ, מִתְאַר בְּעֵינָיו בְּצַבֵּעַ יָרֵק,
וְעַל קְבָרוֹ מְכֹסָה אֲדָרֶת מְמֹשֵׁי אֲדָמָה וִירְקָה, סְרוּחַ
עַד לְאָרֶץ, וְנֵרוֹת שֶׁמֶן דּוֹלְקִים לְפָנָיו. לֹא רַחֹק מִשָּׁם,
מְכוּן נִגְדֵי הַפֶּתַח, בְּתוֹךְ הַרְצָפָה רְצוּף אֶבֶן אֶחָד,

אתר הרכיבה
צילום: 1981

קרני חיטים וחלק מבקעת ארבל
מבט ממושבת מצפה

קבר יתרו חותן משה (נבי שועיב)

יתרו

שְׁבַע שְׁמוֹת נִקְרְאוּ לוֹ: יֵתָר, יֵתְרוֹ, חוֹבָב,
 רְעוּאֵל, חֶבֶר, פּוּטִיָּאֵל, קִינִי. יֵתָר, שְׂיֵתָר פְּרָשָׁה
 אַחַת בְּתוֹרָה. וְכַשְׁעָשָׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים, הוֹסִיפוּ לוֹ
 אוֹת אַחַת: יֵתְרוֹ. (מכילתא יתרו א, א)
 בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂים רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם, הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מְחַזֵּר בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְרוֹאֶה אֵיזָה
 צְדִיק בְּאֲמוֹת הָעוֹלָם, וּמְבִיאוֹ וּמְדַבְּקוֹ בְּיִשְׂרָאֵל,
 כְּגוֹן יֵתְרוֹ. (ירושלמי ברכות פ"ב ה"ח)

ובתוכו שקוע מדרוך כף-רגל שמאל — אומרים שזה הוא מדרוך כף-רגל משה רבנו, עליו השלום, אשר הביאה אתה צפרה אשתו בכניסתה לארץ. ואנכי בעת ראיתי, לא נתתי כל-כף על לבי הדבר הזה. אבל אחר-כך ^{אוצר החכמה} בכואי העירה נודע לי, כי הרב הצדיק קדוש ה' מאוריטש, אשר מנוחתו כבוד בעיר-הקדוש צפת ת"ו, באשר בא אל האבן, חבק ונשק את מדרוך הרגל הקדוש הזה, אף מלא אותו בדמע עינו ורחץ אותו בדמעותיו אשר שפך פמים עליו (אז באשר נודעתי, גם לבי נמס פמים, אחרי אשר זכיתי להיות במקום הקדוש הזה, מדרוך רגל משה רבנו, עליו השלום, ומדוע לא עשיתי אנכי כן?). אמרנו איזה קפיטל תהלים ויצאנו משם.

ותכף מנגד, בקצה הר השני אשר לעמתו, היא מערת רבי יהושע בן פרחיה. הלכנו שם ואמרנו גם שם תהלים, התפללנו בקשתנו והלכנו לדרבנו. מאד מאד ירט לנו הדרך, כי רד היום והשמש בא, ובכל כחי רציתי לבוא העירה בתחלת ליל ההוא, להיות בעת ההדלקה אשר יעשו בלילה בחצר רבי מאיר בעל הנס (כך מנהגם בכל שנה בליל פסח שני). בעמל ותלאה עזר לי השם יתברך, כי יעפתי על

מסע מירון

פ

פְּנֵי רוּחַ, נְשֵׂאתִי אֶבֶר כִּיּוֹנָה, וּבֹאתִי בַּחֲזָרָה גַם
לְטַבְרִיא, גַם לְמָקוֹם מְדַרְשׁוֹ שֶׁל רַבִּי מֵאִיר, עוֹד
רַבַּע שָׁעָה קֶדֶם הַהִדְלָקָה.

הַחֲצֵר הִיא כְּבָר מְלֵא אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטָף, וְכַרְבַּע
שָׁעָה כָּל הָעַם עֹמְדוֹ מְקַצֵּה, עֵינֵיהֶם נֹכַח עֲמוּד
הַעֲשָׂשִׁית, וְהַמְדְּלִיק הַדְּלִיק אֶת אֲגַן הַשָּׁמֶן בְּרֹב
שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה. וַיְהִי כַּעֲלוֹת הַלֶּהָב, וַיִּרְנוּ הָעַם בְּקוֹל
מִצְהָלוֹתָם וְהַנְּעָרִים בְּמַנְגִּינוֹתָם. גַּם בַּחֲצֵר אֲשֶׁר
לְהַסְפְּרָדִים כְּמַתְּכַנְתּוֹ עָשׂוּ. חֲזַרְתִּי לְבֵיתִי, וְנִפְלַתִּי
נִרְדָּם עַל עַרְשֵׁי כְּאֶבֶן דְּיוֹמָם, מְרֹב עֲמַל עֲבוּדָתִי
בַּיּוֹם הַזֶּה. מְעַט אֶף יִשְׁנֹתִי, וְהִנֵּה בַּעַל הַחֲמוֹר אֲשֶׁר
שָׁכְרוּ אוֹתוֹ לְהוֹלִיכֵנוּ צִפְתָּה, בָּא וַיִּקְיֹצְנִי לְנִסְעַ אִתּוֹ.
אָבֵל כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה אִזְּ קוֹל שְׂבָרִים וּתְרוּעָה
לְרִסְיָסִים, מִבְּלָתִי הִיכָלֶת לְפָנוֹת יָמִין אוֹ שְׂמָאל. אֶף
הוּא בְּהַחֲפָזוֹ לְדַרְכּוֹ עֹזֵב אוֹתִי וְנֹסֵעַ מֵאִתִּי. אָבֵל תַּחַת
שֹׁכֵר הַחֲמוֹר בְּלִילָה, כְּפָלִים שְׁלֵמָתִי בַּיּוֹם הַמְּחָרָת.
גַּם נִסְעָתִי בְּאֵין אוֹרְחָה, רַק אֲנִי עִם נֶעַר אֶחָד.

אוצר החכמה

ריקוד נלהב מסביב לעמוד ההדלקה בליל ההילולא
על ציון הרשב"י במירון

רְבִי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה

יחד עם נתאי הארבלי קבל מיוסי בן יועזר איש
צרידה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים. הוא היה הנשיא
ונתאי אב בית הדין.

יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה אֹמֵר: עֲשֵׂה לָךְ רַב, וְקַנְה לָךְ
חֵבֵר, וְהוּי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת. (אבות פ"א
מ"ו)

מסע מירון

כב

בשעה הרביעית על היום, עזבתי את ארץ הקדושה
 טבריא. אוהבי ומידעי הולכים ללוות ארחות דרכי,
 יוצא דרך שער הצפוני, שער צפת ת"ו, אשר מצד
 ים-כנרת. כשתי שעות נסענו על-יד שפת הים כנרת,
 ובכל עת ורגע בנטות הפרדה ימין ושמאל, דמיתתי
 כי עוד מעט והנני בירכתי הים. אחר עבר שתי
 שעות נטה המנהיג את הפרדה מני דרך ים, ונלך על
 משעול ההרים הגדולים, המלאים סלעים ואבני-נגף.
 כשעה שמינית באנו אל כפר עין-כחל. גם שם
 נראו חרבות פתים וחרצרות, גלים מנחים על תלמי
 השדה. עין מעין נחמד יוצא משם, ישקו ממנו
 עדרי הנוסעים ברצוא ושוב. שם נראה חפירת חצי
 ההר, אשר חפר נאפאלען באניפארטע בדמיון כזב
 למצא את כלי המקדש הטמונים שם, כנודע על-פי
 הקבלה כי שם הם ספונים; אבל חפר ויגע ומאומה
 לא מצא.

בְּשַׁעַה אֶחָד-עֶשֶׂר עָלִיתִי עִיר הַקֹּדֶשׁ צֶפֶת תּוֹבב"א,
 וְהִיא עִיר גְּדוֹלָה לְאֱלֹקִים. כָּרַךְ גְּדוֹל מְפָאָר
 בְּמַגְדְּלֵי-שָׁן, בְּחוֹמוֹת בְּתִים גְּבוּהִים, דְּלָתַיִם וּבָרִיחַ.
 רַכְבֹּתַי דָּרָךְ רְחוֹב הַסְּפָרְדִים, וּמִשָּׁם דִּרְכֹתַי בָּמָה נָאָה
 אֲשֶׁר הֵכִין לְפָנַי בְּעֲלִיּוֹת בֵּיתוֹ. רוּחַ צַח נָשַׁב בְּאַהֲלֵי,
 אֲבָל עֵיף וַיִּגַע אָנִי מִטֹּרַח דְּרַכֵּי, וְאַף לְבֵית הַתְּפִלָּה
 לְהַתְּפַלֵּל מִנְחָה לַיְלָךְ לֹא יָכַלְתִּי. מְקַצֵּר רוּחַ וּמַעְבֹּדֶת
 יוֹמֵי שִׁכְבֹתִי וַיִּנִּיחַ לִי כְּמִתְקַ שְׁנַת הָעוֹבֵד. לְמַחֲרַת
 הַיּוֹם הַרְבֵּה אוֹהֲבִים בָּאוּ לְבַקְרָנִי, וּבְצִאתִי הָעִירָה רַב
 מְאֹד מִיַּדְעִים וּמְכִירִים, אֲשֶׁר צָהְלוּ בְּשִׂמְחָה לְקִרְאתִי
 לְדַרֵּשׁ אֶת שְׁלוֹמִי וַיִּקְבְּלוּ פָנַי בְּאַהֲבָה, וְעַל כָּל פְּסַע"י
 תְּכַסֶּה דְרַכֵּי מְאוֹהֲבִים שׁוֹנִים, שִׁשְׁתֵּי אַתֶּם מְשׁוֹשׁ.
 לַעַת הַצְּהָרִים לְקַחְתִּי רְשׁוֹת מֵאַתֶּם לְהַפְרֵד מְעַט
 מֵהֶם, לְמַעַן אֵלֶךְ לְדְרַכֵּי אֲשֶׁר עָלִיָּה בְּאַתִּי. לְקַחְתִּי
 אֶתִּי שְׁנֵי אֲנָשִׁים יוֹדְעֵי הַדֶּרֶךְ, וַיּוֹלִיכוּ אוֹתִי בְּמוֹרֵד
 הַר הָעִיר אֶל כְּפַר עֵין זֵיתוֹן (בֵּימֵי הַקֹּדֶשׁ בַּעַל "סֵדֶר
 הַיּוֹם" הֵיחָה עִיר גְּדוֹלָה עַל תְּלָה בְּנוּיָה, וְעַתָּה הוּא
 כְּפַר לֹא גְדוֹל), רְחוֹק כַּחֲצֵי שָׁעָה מִן הָעִיר. שְׁתִּיתִי
 שֵׁם מַיִם מִן הַמַּעַיִן הַטּוֹב, הַנּוֹדֵעַ לְתַהֲלָה בְּכָל הָאָרֶץ,
 וְהִלְכְנוּ אֶל מְעָרוֹת רַבֵּי כְרוֹסְפֵדָאִי, אֲשֶׁר בְּרֵאשׁ הָהָר
 מִצַּד יְמִין דְּרַכְנֵנוּ. מִשָּׁם הִלְכְנוּ אֶת מְעָרוֹת רַבֵּי יְהוּדָה

בַּר אֱלֵעָאֵי וְרַבֵּי אֱלֵעָאֵי אָבִיו; גַּם קָבַר רַבֵּי יוֹסֵף
סַאֲרְגוּסֵי שָׁם.

בְּחֻזְרְתֵי נְטִינּוֹ מְעַט לִימִין דְּרַבְנּוֹ, לְלַכְתָּ אֶל מְקוֹם
מְטַע זֵיתִים רַבִּים, וְשָׁם בְּתוֹךְ קָבַר רַבֵּי יִצְחָק הַלְכָן.
עַרְבֵיִים וְעַרְבֵיּוֹת הָעוֹבְדִים בְּשׂוּדָה רָצוּ אֵלֵינוּ כְּאֲשֶׁר
יְדָאוּ הַנְּשָׁרִים; דְּמִיתִי כִּי בָאוּ לְנַגְדְנוּ לְמַעַן הָרַע לָנוּ,
אֲבָל לֹא פָצוּ פֶה וְלֹא קָרְצוּ עֵינַי, רַק עָמְדוּ צְפוּפִים
לְרֹאוֹת וְלִשְׁמַעַתְּ הַפְּלִתְנוּ אֶצֶל קָבַר הַצְּדִיק, וּבְחֻזְרְתֵנוּ
גַּם הֵם הִלְכוּ לְדַרְכָּם. מִשָּׁם חֻזְרְנוּ הָעִירָה — הַלִּילָה
הָיָה לִי לְמִנוּחַת נַפְשׁ בְּחֻבְרַת אוֹהֲבִים.

רַבֵּי יוֹסֵף בְּנֵאָה

רבי בנאה, שהיה מציין מערות צדיקים, נכנס אל
מערת המכפלה בחברון, ומדד אותה (בי"ב נח ע"א). כן
נזכר בית מדרש על שמו: 'בית מדרשא דרבי בנייהו'
(ירושלמי שבת פ"ב ה"ג)

הָיָה רַבֵּי בְּנֵאָה אוֹמֵר: כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה לְשִׁמְהָ,
תּוֹרָתוֹ נַעֲשִׂית לוֹ סַס חַיִּים; וְכָל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה
שְׁלֹא לְשִׁמְהָ, נַעֲשִׂית לוֹ סַס הַמּוֹת. (תענית ז ע"א)

הירדן נכנס אל הכנרת ליד כורזין

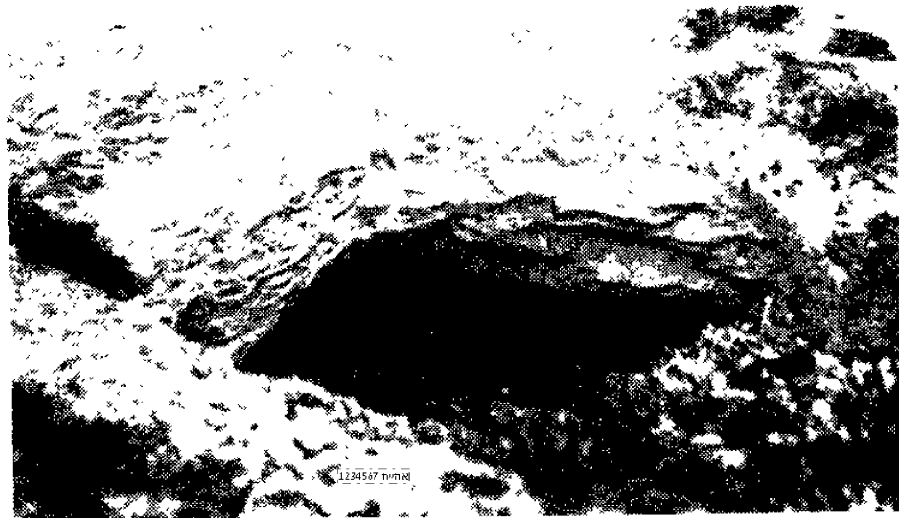
מקום האידרא הישנה על כביש מירון צפת

ציון רבי יוסי סאראגוסי

רַבּ יוֹסִי סַאֲרָגוֹסִי

כנראה רבי יוסי הלבן. בעל 'חרדים' מספר עליו, שיצא פעם להשתטח על קברו של רבי יהודה בר אלעאי אשר בעין זיתון הסמוכה, וזכה לראות את אליהו. ובמקום שראוהו, קרוב לציון התנא רבי יהודה בר אלעאי, שם חצב לו קבר.

מערת רבי יהודה בן אלעאי לפני כמאה שנה

רְבִי יְהוּדָה בֶּן אֱלֵעָאִי

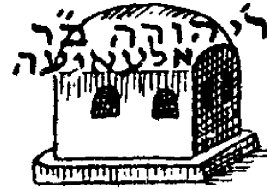
ראש המדברים בכל מקום. (שבת לג ע"ב). כל היכא דאמרו 'מעשה בחסיד אחד' או רבי יהודה בן בבא או רבי יהודה בר אילעאי (ב"ק קג ע"ב). אם כי היה עני גדול, לא רצה ליהנות משום אדם (נדרים סו ע"ב) מתחילת ביאתו של האר"י הקדוש לארץ הלך לעין זיתים, ונשתטח על קבר ר' יהודה בר אילעאי. בעקבותיו נהגו גם תלמידיו של רבי חיים בן עטר להשתטח על קברו, וכן היו המקובלים מבקרים שם בכל ערב שבת וראש חודש.

בין היתר מסופר עליו: ציונו סמוך לצפת כמו אלף אמה, ובכל שבת הולכים שם כמה כתות לכפר עין זיתון, ומתפללים שם בבית הכנסת הישנה שהיא סמוכה לקברו.

מסע מירון

פח

1234567

הציון לפני ארבע מאות שנה

הבנין החדש על ציון רבי יהודה בן אלעאי

פט

מסע מירון

ציון רבי כרוספדאי חמיד ליבא

1234567

רְבִי פְּרוֹסְפֵּדָאִי

מתלמידיו של רבי יוחנן, והוא שהביא את דבריו:
שלושה ספרים נפתחין בראש השנה: אחד של רשעים
גמורים, ואחד של צדיקים גמורים ואחד של בינונים
וכו'. (ר"ה טו ע"ב)

עָרַב שַׁבַּת-קֹדֶשׁ בַּבֶּקֶר הֶלְכָתִי לְהִתְפַּלֵּל בְּכַנְסַת
 הָאָרֶ"י הַקְּדוֹשׁ, אֲשֶׁר נִבְנָה בַּמָּקוֹם שֶׁיֵּצֵא תָמִיד
 הָאָרֶ"י הַקְּדוֹשׁ לְקַבֵּל שַׁבַּת בְּכָל לַיִל-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ. גַּם
 בְּשַׁבַּת-קֹדֶשׁ הַזֶּה הָיִינוּ שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי-לֵב מְאֹד עַל
 רֹב חֶסְדוֹ וְטוֹבוֹ אֲשֶׁר גָּמַל הַשֵּׁם עִמָּנוּ, לְהַחְיֹתֵנוּ
 כִּיּוֹם הַזֶּה, לְרֹאוֹת בְּעֵינַי מְקוֹמוֹת הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר
 נִפְשֵׁי עָרְגָה מְאֹד הַיּוֹתִי לְאִישׁ. וְלוֹ הָיוּ לִי אֶלֶף
 פְּיֹת לְאָכַל וְלִשְׁתּוֹת, כִּי אִזְ הָיִיתִי מְמַלֵּא חֶפֶץ וּרְצוֹן
 מִרְבִּית אוֹהֲבֵי, אֲשֶׁר בִּקְשׁוּ אֶכֶל לִי. וּבְאֵמַת מֵעוֹדִי
 לֹא רָאִיתִי כְבוֹד וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים כְּמוֹהוּ. שָׁם בְּצַפַּת
 ת"ו עָרַב מְאֹד לְחַפֵּי מְאֹמֵר הַחֶכֶם: "תִּלְהֶה כָּל שְׂפָתַיִם
 לְהִיּוֹת פּוֹרֵשׁ, טוֹב נֶפֶשׁ הָעֹנֵי אֲשֶׁר לָבָו דּוֹרֵשׁ", כִּי
 כְּפִי מִרְבִּית דְּלוֹתָם וְעֹנֵיִם, כֵּן הוּא לָבָבָם הַטּוֹב לְכַבֵּד
 כָּל אָדָם בְּסִבָּר פָּנִים יְפוֹת בְּכָל לֵבָם וְנִפְשָׁם. יְרַחֵם
 הַשֵּׁם עַל עֹנֵיִם וּמְרוֹדָם, כִּי לְבִי נָמַס כְּפָיִם, לְרֹב הָעֹנֵי
 וְהַדְּלוֹת הַמְּרַחֶפֶת בְּחֻצוֹת צַפַּת ת"ו בְּבִתִּי אַחִינוּ
 בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, נִבְזִים וְדָלִים, עֹנֵיִם וְאֶבְיוֹנִים (וּכְכַח
 הָעֹנֵי הָעֵז בְּעָרֵי-הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם וּטְבָרְיָא, כֵּן עֲבָרַת
 הַדְּלוֹת קִשְׁתָּהּ בְּעִיר-הַקֹּדֶשׁ צַפַּת ת"ו. יִשְׁקִיף נָא ה'
 וַיֵּרָא חֵשׁ מֵהָר בְּעֵינַי עִמּוֹ וְאַרְצוֹ).

אה"ח 1234567

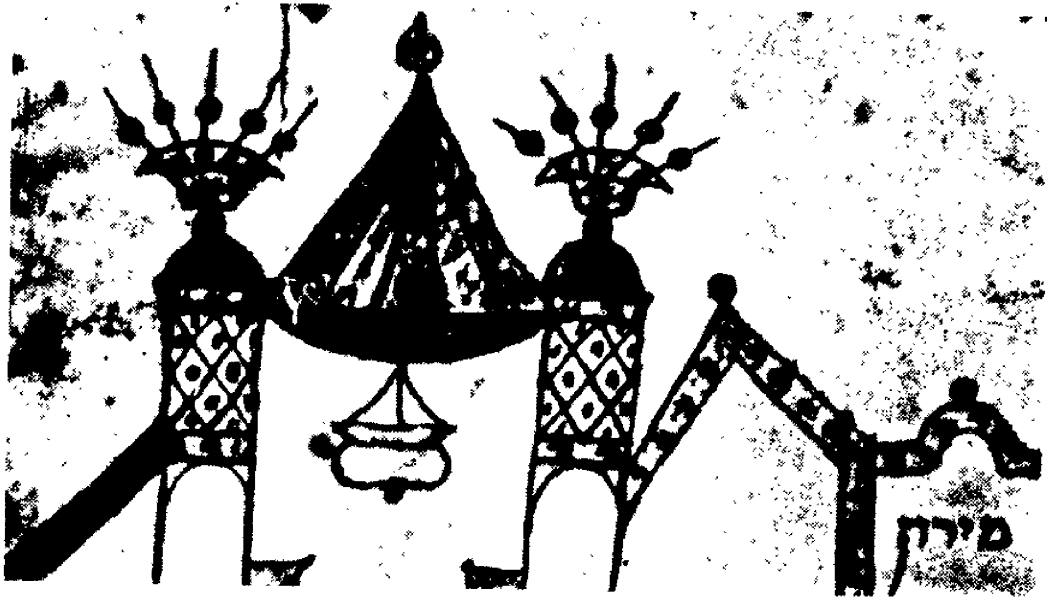
אוצר החכמה

בית הכנסת רבי יצחק אבוהב בצפת

במוצאי שבת-קדש, הוא ל"ג בעומר, מהרתי
 לגמור סעודה השלישית, למען אבוא מרון קדם
 ההדלקה. התפללתי מעריב והבדלתי, יצאתי חוצה
 לרחוב העיר, והנה כל העיר בשוקיה וברחובותיה
 מלאים סוסים, פרדים וחמורים לאלפים לרב, מכל
 הסביבות אשר יביאו הגוים. שכרתי לי חמור אחד,
 ועוד איש אחד ממידעי בחברתי. מהרתי וישבתי
 על החמור ונסענו באישון לילה, אשר כיום יאיר
 מנהרות עששיות המאירים, מהולכי רגל ודהרות
 סוסים, הרצים ודחופים. כל הדרך היתה מלאה
 מאנשים ונשים וטף, ששים ושמחים הולכים לחג,
 ורוכבים רבים, אשר לא יספיקו לשכור סוס לאחד,
 ירכבו שנים שנים על סוס או פרדה. כשנים וחצי
 שעה רכבנו עדי באנו למרון. ובבואי שמה, כבר היה
 כל החצר מלאה אנשים כארבה לרב, בנות צעדה
 עלי שור, והבנים נפוצים על גגות החצר הגדול,
 עומדים צפופים מצפים בשמחה לעת ההדלקה.
 הלכתי תכף אל בית מדרשו של התנא רבי שמעון
 בן-יוחאי אשר על קברו, ובבואי שמה מצאתי כבר
 כל חצר בית-המדרש מלא מפה לפה אנשים ונשים;

1234567

ציור קדום של ההדלקה על הציונים במירון

גרות לאֲלָפִים האִירוּ אֶת הַבַּיִת, וְקוֹל דְּמָעוֹת הַבּוֹכִים
 הוֹמִים כְּהֵמוֹת יָם וְגִלְיוֹ לֹא יִדְמָה; אֵף לֹא יִשׁוּה
 קוֹל בּוֹכִים אֲשֶׁר יִשְׁמַע בְּבֵתִי כְּנִסְיוֹת וּבֵתִי מְדַרְשׁוֹת
 יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם-הַכַּפּוּרִים קֹדֶם "כָּל נְדָרֵי" נֶגֶד בְּכִיּוֹת
 וְשִׁאֲגוֹת הַמוֹן, וְהַדְּמָעוֹת אֲשֶׁר יִזְלוּ כְּמִים נִגְרִים, אֲזִ
 בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ שֶׁל רִשְׁבִּי בְּצַד קִבְרוֹ קֹדֶם הַהִדְלָקָה.
 גַּם הִדְלָקוֹת הַגֵּרוֹת (לְאִמְפִּין) אֲשֶׁר שָׁם בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ
 יִמְכְּרוּ לְכָבוֹד הַתְּנָא רִשְׁבִּי. בְּעַד גֵּר רִאשׁוֹן נָתַן
 סְפָרְדֵי אֶחָד מְמַדִּינוֹת בְּאַחֲרֵי־מָאָה וְשִׁמוּנָה-עֶשְׂרִ
 רוּבֵל-כֶּסֶף, וְכָל גֵּר אֲשֶׁר יִתְאַחַר הִדְלָקָתוֹ יִמְעַט
 מִשְׁכָּרְתוֹ. גַּם אֲנֹכִי קִנִּיתִי הִדְלָקָת גֵּר אֶחָד לְכָבוֹד
 הַתְּנָא.

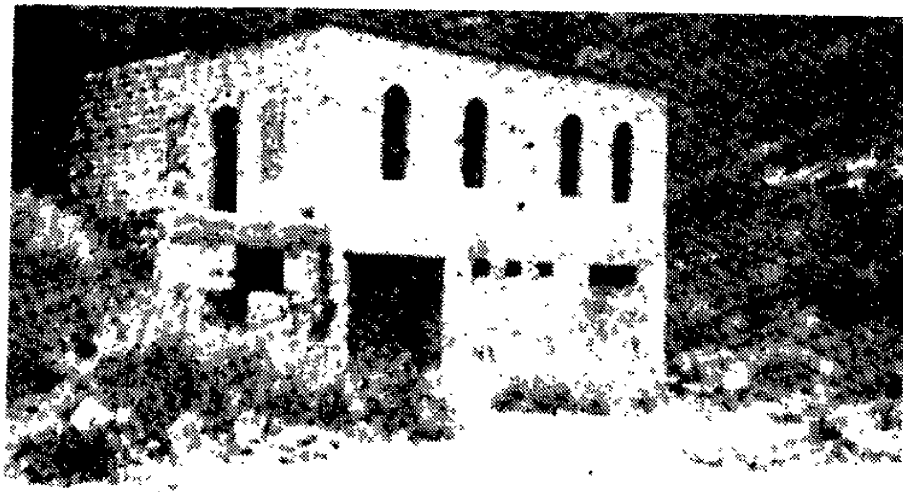
כְּחֻצֵי שְׁעָה אַחַר בּוֹאִי, אַחַר אֲשֶׁר הִכִּינוּ אֶת
 הַעֲשָׂשִׁית הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר עַל רֹאשׁ הַגֵּג, מְכוּן נֶגֶד קִבְרוֹ
 הַתְּנָא, עָלָה כָּל הָעַם מִקְצֵה הַגֵּגָה, וְכָל אֶחָד מֵאֲשֶׁר
 הָיָה אִתּוֹ מְטַפַּחַת יָפָה, שְׂמִיכָה נְאָה, כּוֹבֵעַ יִקְרָה,
 הַשְּׁלִיף אֶל תּוֹךְ שַׂרְפַת אֲגַן הַשֶּׁמֶן. גַּם שֶׁמֶן-זַיִת כָּל
 אֶחָד קָנָה, וַיִּצַק אֶל תּוֹכוֹ לְכָבוֹד הַתְּנָא. אֲזִ נִגְשׂוּ
 הַמְּדַלִּיקִים בְּרִגְשׁ שְׂמָחָה וְטוֹב-לֵב, וַיִּדְלִיקוּ מְטַפַּחַת
 מְשׁוּחָה בְּשֶׁמֶן וַיִּשְׁלִיכוּ אֶל אֲגַן הַשֶּׁמֶן, וְכָל הָעוֹמְדִים
 בְּעֵינַיִם צוֹפִיּוֹת עוֹמְדִים מְקוּיִם לְאוֹר.

צה

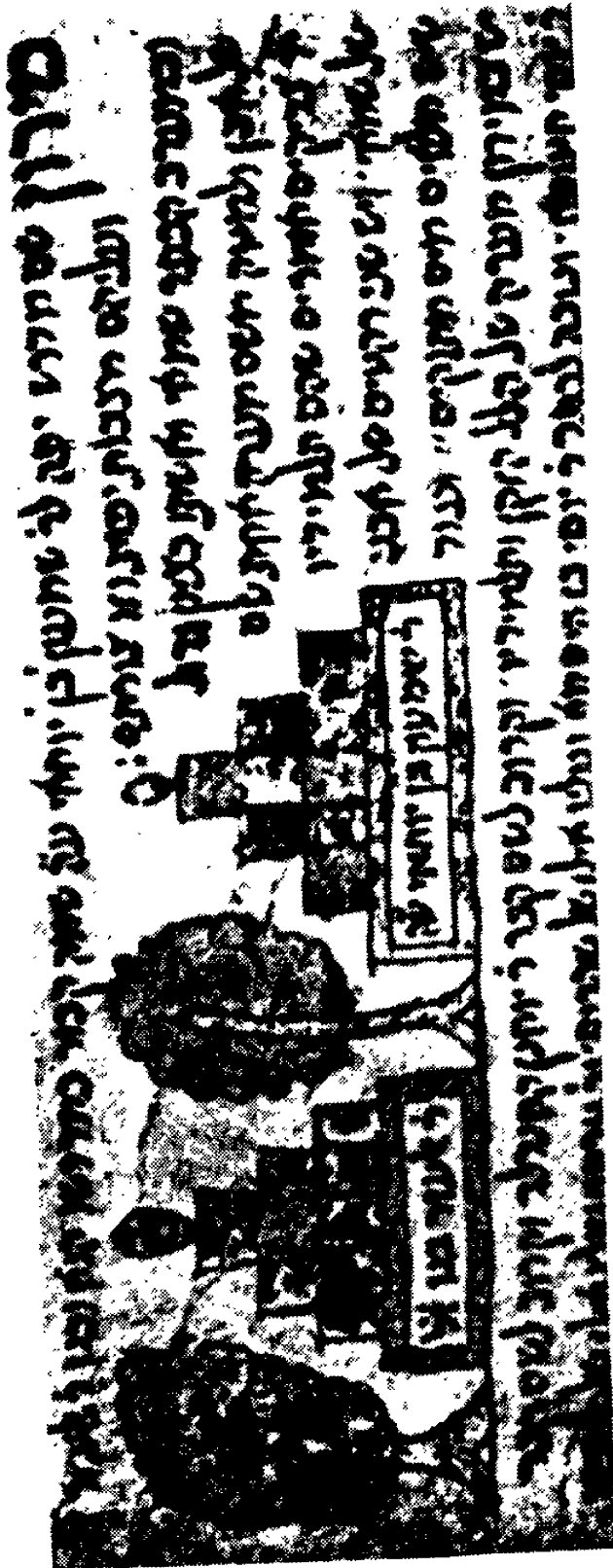
מסע מירון

כותלי בית הכנסת של האר"י

חורבת בית הכנסת העתיק ליד עין זיתים
בו היה מתפלל רבי משה בן מכיר
בעל סדר היום

החומר 1234567

אוצר החכמה

תיאור הציונים על קבר הרשב"י בכתב יד לפני כארבע מאות שנה

מתפללים על ציונו של הרשב"י

וַיְהִי בְּרֹגַע הָרְאשׁוֹנָה, בְּצֵאת שְׂבִיב-אֵשׁ כְּעֹלוֹת
הַלֵּהב, וַיִּרְנוּ הָעַם, וַתִּבְקַע הָאָרֶץ לְקוֹל הָרְנָה
וַהֲשִׁמְחָה. אֵלֶּה מִזֵּה וְאֵלֶּה מִזֵּה בְּזִמְר מְזֻמְרִים,
יִשְׁתַּקְּשְׁקוּן בְּקוֹל תְּרוּעָה, תֵּף וְכַנּוֹר נְעִים גַּם נָבֵל,
מְרַקְדִים שְׂשִׁים וּשְׂמֻחִים בְּשִׂמְחַת הַתְּנָא, מְנַצְחִים
בְּשִׁירֵי זִמְרָה בְּזִמְר "בַּר יוֹחָאִי". וְכֵן כָּל גְּבוֹת הַבַּיִת
אֲשֶׁר מִמַּעַל וְכָל פְּנוֹת הַחֲצָר אֲשֶׁר מִתַּחַת מְלֵאִים
אֲגִדּוֹת אֲגִדּוֹת, חֲבוּרוֹת חֲבוּרוֹת, מְזֻמְרִים, מְנַגְנִים,
מְפֻזְזִים, מְכַרְכְּרִים בְּכָל עֵז בְּשִׁיר וְשִׁבַח — לֹא
רְאִיתִי וְאֲבוֹתַי לֹא סָפְרוּ לִי לְשִׁמְעֵי אֵזֶן הַנְּהִיטָה
כְּמוֹהוּ! וּמִקְבֵּל הוּא בְּיַד יוֹשְׁבֵי אֶרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, כִּי
נִשְׁמַת הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר-יוֹחָאִי תַתְּנוּסַס
עַל הַדְּלָקָתוֹ. אִזּוּ לְקַחְתִּי אֶת גְּלִיזֹן רְשִׁימַת שְׁמוֹת
קְרוֹבֵי וְאוֹהֲבֵי, הַמְּחַזְקִים יְשִׁיבְתִי עַל אֲדַמַּת הַקְּדוֹשׁ,
הֵם וּנְשִׁיָּהֶם וּבְנֵיהֶם, קָרָאתִי כָּל שְׁמוֹתָם לְאִמּוֹתָם, גַּם
שְׁמוֹת אֲנָשֵׁי-בֵיתִי, הַתְּפַלְלֵתִי בְּקִשְׁתִּי וַתְּחַנְּנֵתִי בְּעֵדָם,
כִּי יִגַּן עֲלֵיהֶם זְכוֹת הַתְּנָא הַקְּדוֹשׁ לְהָאִיר גַּרְם בְּשִׁפְע
וַהֲצִלָּחָה בְּגוּפָם וּנְפֻשָׁם.

אֲחֵר זֶה הֵלְכְנוּ מִשָּׁם לְהַדְּלִקַת הָעֵשָׂשְׁשִׁיּוֹת אֲשֶׁר
עַל הַגָּג, נִגְדָה קָבַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ, וְגַם שָׁם כְּמַתְכַנְתּוֹ

נעשה. אחר-כך הלכנו אל הדלקת עששית רבי יצחק
 נפחא, העומדת על הגג בצד פתח החצר. משם
 הלכנו מקצת אנשים, כמאתים, אל הדלקת העששית
 אשר על מערת רבי יוחנן הסנדלר, הרחוק משם
 כמאה וחמשים אמה. הדלקנו בשמחה והלכנו אל
 מקום קרוב לשם, ורחצתי ידי בבור של רבי יוחנן
 הסנדלר, אשר שרה שם העורות, ומימיו לא יכזבו.
 אחר-כך אזרתי לראות בשמחת אחי השמחים בגיל
 בחצר מתחת; ובעמדי מעט שם, והנה תאנה נפשי
 לעלות הגגה, לשמח בשמחת ישראל אשר ממעל;
 ובעמדי ממעל פלטה נפשי לרדת מטה — כה
 הלכתי ברצוא ושוב כל הלילה, לא נחתי ולא
 שקטתי אף רגע לקול תרועת השמחה אשר תצלצל
 באזני בלי הרף רגע. ובהתהלכי מעט גם לפנים אל
 תוך בית-המדרש — נקרע סגור לבי אף נמס ויהי
 למים לקול בוכים, ההוגים ומצפצפים כסיס ועגור
 על ציון קבר התנא. ככה נפשי ישובב כל הלילה
 במעגלי שמחים ובוכים, אין קץ לקול הבכי אשר
 מבפנים, ואין פלות להשמחה אשר בחוץ תרנה.

אוצר החכמה
אה"ח 1234567

ציון רבי יוחנן הסנדלר במירון

רבי יוחנן הסנדלר

נמנה עם החכמים שהתאספו בבקעת רימון לעבר השנה.

רבי יוחנן הסנדלר אומר: כל כְּנִסְיָה שְׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, סוֹפָה לְהִתְקַיֵּם, וְשֵׁי אִינָה לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֵין סוֹפָה לְהִתְקַיֵּם. (אבות פי"ד מי"א)

מסע מירון

קא

תהלוכת ספר התורה ביציאה מאצפת בדרך למירון

הבקר אור, והנני עיף ויגע מאד מעבודת הלילה —
 הלכתי חוצה להנפש מעט בנקיק-סלע, שכבתי
 שמה פחצי שעה. ירדתי מן ההר לטבל במי מגידו
 ההולך מתחת. בבואי שמה, הולכתי אוֹתִי אֶל מְקוֹם
 מְקוֹה הַתְּנָא רִשְׁבִי — מְחַצֵּב אֶכֶן גְּדוֹל בְּאֲמָצֵעַ
 הַנְּחָל. ירדתי וטבלתי שמה ועליתי בפער השני,
 ושם נגד מקום המְקוֹה מְעֵרוֹת רַב הַמְּנוֹנָא וְרַבִּי
 יִיבָא סְבָא.

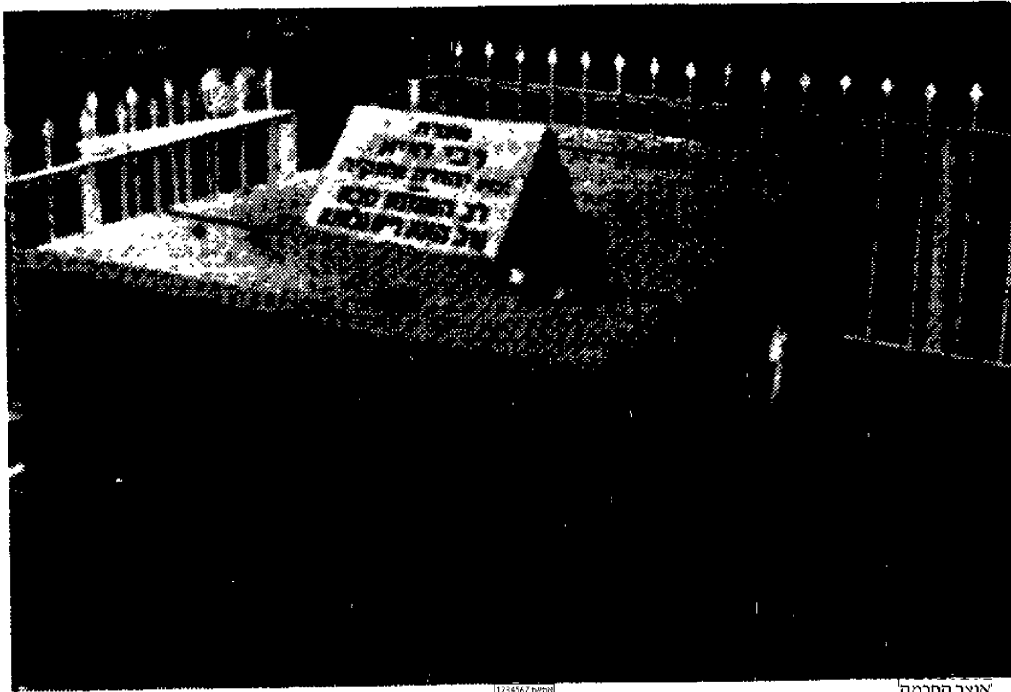
פתח המערה של רב המנונא סבא

הבנין על ציון רבי ייבא סבא במירון

רְבִי יִיבָא סָבָא

'סבא דמשפטים'. בכמה מקומות בזוהר נזכרים דבריו המופלאים מתוך 'ספרא דרבי ייבא סבא'. מסופר עליו שהיה מזדמן במקרה לבין חכמים בדרך בדמות מחמר מסכן, נכנס עמהם בשיחה, מגלה לפניהם רזים נסתרים והם מתפלאים ממנו. מסופר עליו שנתן עיניו באחד ונעשה גל עצמות. (זוהר משפטים, צ"ד ואילך)

אוצר החכמה

ציון רב חייא ובניו

ציון רב המנונא סבא (המערה הפנימית)

רב המנונא

כשמת רב המנונא נפל ברד של סלעים מן השמים
(מו"ק כה ע"ב). אחרי פטירתו העלו אותו, יחד עם רבה
בר רב הונא, לקבורה בארץ.

עד שהעלו את ארונו לארץ היה קברו שמור בבבל,
בעיר שנקראה בשם 'חרתא דארגיז'. לדברי רש"י
בפירושו: 'חרתא' שם מקום... ורב המנונא דר בה,
ועדיין מערת קבורתו קיימת שם, כך מצאתי בתשובה.

(שבת יט ע"ב)

הִלַּכְתִּי שָׁמָּה עִם אַחֲזַת מִרְעֵי וְאִמְרַתִּי שָׁם בְּרִכּוֹת
 הַתּוֹרָה, וְחֲזַרְתִּי לְבֵית-מִדְרָשׁוֹ שֶׁל רִשְׁבִּי לְהִתְפַּלֵּל
 תְּפִלַּת-שַׁחֲרִית. אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה יֵצְאֵתִי אֶל חֲצַר הַקֹּדֶשׁ,
 וְהִנֵּה כָּבֵד קוֹל קְרִיֹת הַחֲצַר הַזֹּאת, נוֹעַ הִנִּיעוּ עֲמוּדֵיהָ
 בְּרַעַשׁ שְׂמֵחַת תְּגִלַּחַת הַבָּנִים, בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים,
 הַמְּסֻלָּאִים בְּפֹז בְּנֵי שֵׁלֶשׁ שָׁנָה. בְּטַח אֲדַמָּה, כִּי מִי
 שֶׁלֹּא רָאָה שְׂמֵחָה זֹאת לֹא רָאָה שְׂמֵחָה מִיָּמָיו.

הַיְלָדִים הֵמָּה מֵאַרְצֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, מִירוּשָׁלַיִם, צֶפֶת,
 טְבֵרְיָא, מְלַבָּשִׁים בְּלִבוּשֵׁי שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן, כּוֹבְעֵי יְשׁוּעוֹת
 מְזֻהָבִים עַל רֹאשָׁם, מְחַתְּלִים בְּשֵׁרָשְׁרוֹת זָהָב, אֲצַעֲדָה
 וְצִמִּיד, אִישׁ אִישׁ מֵאַשֶׁר לוֹ; וְאִם אֵין לוֹ — וַיִּשְׁאַל
 מִשְׁכֵּנוֹ וּמִגֵּר בֵּיתוֹ, לְהִדַּר וּלְפָאֵר אֶת הַבֵּן יְקִיר, יְלֵד
 שְׁעִשׂוּעַ. וְהֵמָּה יוֹשְׁבִים עַל קַדְקֹד אַבּוֹתֵיהֶם, מְאִירִים
 כְּשֶׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתוֹ בְּנוֹעַם פְּנֵיהֶם; שְׂכִיבֵי חֵן יֵצִיצוּ
 מִגִּבּוֹת עֵינֵיהֶם, כְּמַגְדִּילֵי שֵׁן צוּאֲרִיָּה, אֶף כְּאַרְגָּמָן דֹּלֵת
 רֹאשֵׁיהֶם, סְדוּרִים בְּתִלְתְּלִים עַל קְצוֹתֵיהֶם, מְלֵאִים
 זִיו וּמְפִיקִים נֶגֶה מִכָּל עֲבְרֵיהֶם, וְאַבּוֹקוֹת דּוֹלְקוֹת
 בִּידֵיהֶם. וְגַם הָאֲבּוֹת, בְּגִדֵי הוֹד שֶׁבֶת וַיּוֹם-טוֹב
 מְלַבּוּשֵׁיהֶם, מְפִזְזִים וּמְכַרְכְּרִים כֵּן בְּכָל מִינֵי שִׁירָה
 וְזִמְרָה, מְכַבְּדִים מְכִירִים וַיּוֹדְעִים בְּתִגְלַחַת שְׁעַר

קז

מסע מירון

גם הילדים חוגגים

ראשיהם, מנסכים יין עסיס גם רקח מרקחת לכל
האנשים, וחוזרים למנגינותיהם.

ככה יאריכו בשירה וזמרה בשירי "בר יוחאי",
לכבוד התנא בר-יוחאי, וכן נפוצים המזמרים
והמרקדים על כל מגרשי החצר מסביב, עד ציון
התנא רבי יוחנן הסנדלר. בכל העת הזאת עמדתי
אנכי בקצה החצר בעינים צופיות, נוזלים המעות
שמחה, על כל הטוב אשר גמל השם עמדי להחיותני
כיום הזה, לראות את כל זאת בעיני, לקחת חבל
בנחלת שמחת התנא הקדוש ביום הנורא הזה.

לעת הצהרים הלכנו בלויית הרבה בצהללת רנה
ושמחה אל מקום ציון התנא רבי יוחנן הסנדלר,
ושם נתחדש הלכות השיר בכל מיני זמרה, בתף
וכנור, וכה כל הדרך מחצר הרשב"י עד ציון רבינו
יוחנן הסנדלר מלא פצאן אדם, מרקדים ומזמרים.

אחר הצהרים הלכתי להנפש מעט תחת צל אילני
זית, העומדים על פתח מערות בית-הלל אשר באמצע
מורד הר-מרון, בדרך היורד אל נחל מי מגידו.
שכבתי שם כשעות שתיים, אחר-כך עמדתי והלכתי
אל המערה, והנה על פתח המערה מימין ומשמאל

קט

מסע מירון

12457

מערת בית הלל

מעין במורדות כפר מירון
(בפי העם מי מגידו)

מקום קברות שמונה משמשי הלל במחצבת אבנים גדולות מאד מעשה פרחים.

יָרַדְתִּי אֶל תּוֹךְ הַמְּעָרָה, וְהַמְּעָרָה גְדוֹלָה מְאֹד, מְרַבֶּעַת, נְאֻהָ בַּמַּעֲשִׂיָה, כְּתַבְנִית הַיָּכֵל גְּדוֹל, וּמְכַל אַרְבַּע רוּחוֹתָיו כּוֹכִין — קְבָרוֹת תְּלִמִּידָיו בְּאַרוֹנוֹת אֲבָנִים; כָּל אַרוֹן קָרוֹב לְאַרְבַּע אַמוֹת אָרְכוֹ, וּמְכַסִּיָּהֶם מְלַמְעֵלָה אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת וַיְקָרוֹת מַעֲשֵׂה שׁוֹשָׁן, כְּמַעֲשֵׂה אֲבָנִים אֲשֶׁר מֵחוּץ לַמְּעָרָה. בְּתוֹךְ הָאַרוֹנוֹת אֲשֶׁר בְּהַמְּעָרָה נוֹזֵל מַעַיְנֵי מַיִם טוֹבִים וְנִעְיָמִים, כָּל בָּאֵי הַמְּעָרָה לֹא יִשׁוּבוּן עָדֵי יִשְׁתָּה מִהַמַּיִם הָאֵלוּ, אִף יִרְחֵץ עֵינָיו כְּמִקְבֵּל בְּפִי כָל לְרַפּוּאוֹת תְּעֵלָה. הָאֲרֻכְתִּי שֵׁם בְּתַפְלָתִי וּתְחַנְתִּי, אִף עֵינֵי מְקוֹר דְּמָעָה נָזְלוּ מֵאֵין הַפּוּגָה, לֹא יִדְעֵתִי מַה זֶה וְעַל מַה זֶה. וְלֹא אֲנֹכִי לְבַדִּי הָיִיתִי שֵׁם בְּעֵמֶק הַבְּכָאִים, אִךְ כְּלָנוּ אֲשֶׁר הָיִינוּ שָׁמָּה. שְׁאַלְתִּי לְאַחַד: מַה זֹאת אֲשֶׁר תְּעוֹרֵר פֶּה נָכֵל וְכַנּוֹר, בְּכִי וְהִי? וַיַּעֲנֵנִי, כִּי כֹה אֲדַנִּי הַמְּעָרָה הַטְּבָעוּ לְכָל לֵב דוֹרֵךְ מִפְתָּן פְּתָחוֹ, כִּי תַמַּס כְּדוֹנֵג מִפְּנֵי אֵשׁ, בְּרָגֶשׁ קָדֵשׁ מִמַּעַן נִפְתּוּחַ זְרוֹזִף

קיא

מסע מירון

דמעה מאין הפונה. פהתמי תפלתי, מחיתי דמעתתי
 וחרתי למדרשו של התנא רשב"י, התפללתי שם
 מנחה ומעריב בצבור.

הציון על מערת רבי אלעזר ברשב"י

מסע מירון

קיב

תמונה

ציון הלל הזקן ותלמידיו

שְׁמַאי וְהַלֵּל

קבלו משמיעה ואבטליון. כשישב הלל על כסא הנשיאות, כבר עמד שמאי בראש בית מדרשו 'בית שמאי'.

על גבעת שמאי נמצא גם קבר כלתו של שמאי, הנזכרת במשנה (סוכה פ"ב מ"ח): מעשה וילדה כלתו של שמאי הזקן ופיחת את המעזיבה, סיכך על גבי המטה בשביל הקטן.

בשעת פטירת שמאי חמיה בכתה הרבה והפילה שם תאומים בשדה, ולא היה מים לעשות כנהוג, ונעשה נס ונמצאו אבנים הללו עם מים, ואחר כך הניחום על קברה. (קורות העתים לרמ"מ מקאמיניץ)

מקובל בפי יושבי אה"ק, כי אם תשתה אשה מקשה לילד מים מהול במעט עפר מזאת האדמה, אז תיכף ומיד תלד. הוא בדוק ומנוסה. (מסע מירון)

שְׁמַאי אוֹמֵר: עֲשֵׂה תוֹרַתְךָ קָבֵעַ, אָמַר מְעַט וְעֲשֵׂה הַרְבֵּה, וְהָיִי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּסֶבֶר פְּנִים יְפוֹת. (אבות פ"א מט"ו)

וְכִנְטוֹת צְלִילֵי עָרֹב, לֹא נִשְׁאָר רַק מְצַעַר מֵהַבָּאִים
 לְשִׂמְחַת בְּשִׂמְחַת הַתְּנָא, וְרַבָּם נִסְעוּ. אִזְ הֵיִינוּ רַק אֲנָשִׁים
 מִיַּדְעִים וּמִפִּירִים, רַבָּם תִּלְמִידֵי-חֲכָמִים, חֲסִידִים
 וְאֲנָשִׁי מַעֲשֵׂה. וְגַם בְּלִילָה הַדְּלֵקוֹת הָעֲשָׂשִׁיּוֹת, אֲבָל
 לֹא בְּשֹׁכֵר הַרְבֵּה כְּבִלְיָלָה הָרֵאשׁוֹנָה. וְאִף כִּי הֵיִינוּ
 רַק חֲבוּרָה קִטְנָה, כְּחֻמְשֵׁים אֲנָשִׁים, עִם כָּל זֹאת ^{אוצר החכמה}
 הַשְּׂמֵחָה צֶיץ וּפְרַח מֵעַל רְאִשֵׁינוּ בְּלֵב שְׂשׂוֹן לְכָלֵנוּ. ^{אח"כ 1234567}
 הַמְּנַגְנִים וְהַמְּזַמְּרִים נִצְחוּ בְּכָל מִיַּי שִׁירָה וְזִמְרָה,
 וְאֲנַחְנוּ שִׂמְחִים בְּכָל עוֹ. בְּשַׁעַת שְׂשִׁית בְּלִילָה, כְּאֲשֶׁר
 נִפְרְדָנוּ אִישׁ מֵאֲחִיו, נִפְלָתִי גִרְדָם עַל הָאָרֶץ מְרֹב עֲמַל
 עֲבוֹדַת לֵילָה וַיּוֹם בְּאֵין מְנוּחַ. הַנִּחְתִּי אֲבָן מִתַּחַת
 לְרֵאשִׁי, שְׁנַתִּי עָרְבָה לִי מְאֹד, עַד כִּי לֹא יָדַעְתִּי אָנָּה
 גַּז חֵישׁ וְחֶלֶף אֲרֹף הַלֵּילָה.

הַבֶּקֶר אֹר, יוֹם שְׁנֵי 'בְּמִדְבָר'. קָמְתִי וְהִלְכְתִּי
 לְמִקְוֵה אֲשֶׁר שָׁם בְּחֶצֶר הַתְּנָא רִשְׁבִּי, טְבַלְתִּי שָׁם
 וְחִזְרְתִּי לְהַתְּפִיל תְּפִילַת שְׁחִרִית בְּצִבּוֹר בְּבֵית-מִדְרָשׁוֹ
 שֶׁל הַרְשֵׁבִי. לְבִי וּבְשָׂרִי יִרְנְנוּ אֶל אֵל חַי, כִּי חֲנֻנִי
 אֶלְקִים לְמִצָּא חֵן בְּעֵינֵי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא יָדַעְנוּ תְּמוּל
 שְׁלִשׁוֹם (וְאוּלֵי רַק בְּעִבּוֹר זֹאת אֲשֶׁר לֹא יָדַעְנוּ),
 וּמְרֹב הַקֶּהֱל אֲשֶׁר הָיוּ שָׁם, רַק אוֹתִי הִרְיָמוּ בְּחֹר

מַעַם וַיִּקְרְאוּ אוֹתִי לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה, בְּמָקוֹם שֶׁלְחַן
הַקְּרִיאָה הָעוֹמֵד קְרוֹב כְּאַמָּה אֶצְל צִיּוֹן הַקֶּבֶר הַתְּנַא
רְשָׁבִי (בְּיוֹם שַׁבַּת-קֹדֶשׁ, ל"ב בְּעֶמֶר, קָנָה סְפָרְדִי
אֶחָד עֲלִית 'שְׁשִׁי' בְּבֵית-הַמְּדַרְשׁ שֶׁל הַרְשָׁבִי, וְנָתַן
אַרְבָּעִים וַחֲמֵשָׁה רוּבֵל-כֶּסֶף). עֲלִיתִי וּבִרְכֹתִי בְּרַפְת
הַתּוֹרָה, וְאַחַר גָּמְרֵנוּ אֶת תְּפִלַּת שַׁחֲרִית הֵלְכָנוּ לַמְּעָרָת
בֵּית-שִׁמְאִי.

יֵרְדֵנוּ מִהַר מְרוֹן דֶּרֶךְ מְעָרוֹת בֵּית-הַלֵּל, עֲבָרְנוּ
אֶת נַחַל מִי-מִגִּידוֹ וְעָלִינוּ לְרֹאשׁ הַהָר הַשְּׁנִי, אָבֵל
נִגְפָנוּ מְאֹד רַגְלֵנוּ בְּמִשְׁעוֹל צָר הַזֶּה, אֲשֶׁר הֵלְכָנוּ עַל
אַבְנֵי נֶגֶף, וְכַעֲבוֹר חֲצִי שְׁעָה בְּעֶמֶל וַתִּלְאַה בָּאֲנוּ אֶל
פֶּתַח הַמְּעָרָה. כָּרַעְנוּ עַל בְּרַכְיֵנוּ, אֵף לְכַף כְּאַגְמוֹן
רֵאשֵׁינוּ, עָדִי יִכְלָנוּ לָבוֹא לְפָנִים הַמְּעָרָה. גַּם בְּתוֹכוֹ
עָמַד עַל רַגְלֵינוּ לֹא יִכְלָנוּ, אֵךְ שְׁחוּחַ יִשְׁבָנוּ סָבִיב
קֶבֶר שִׁמְאִי אֲשֶׁר בְּאַמְצַע הַמְּעָרָה, וְעָלִיו גַּל אֲבָנִים
גְּדוֹל מְאֹד, וְסָבִיב הַמְּעָרָה הוּא כּוֹכֵין רַבִּים. אֲמַרְנוּ
שֵׁם תְּהִלִּים, הַתְּפִלָּלוֹנוּ בְּקִשְׁתָנוּ וְהֵלְכָנוּ מִשָּׁם עַל
רֹאשׁ הַהָר.

רְחוֹק מִשָּׁם כְּשִׁמְיֵנִית שְׁעָה — מְקוֹם קְבוּרַת
כָּלְתוֹ שֶׁל שִׁמְאִי עִם שְׁנֵי בָנָיָהּ אֲשֶׁר הִפִּילָהּ, וְעָלִיהֶם

מחצב שני ערסות מאבן, אחד גדול מאד; והאדמה אשר תחת לערסות האבן הזוה, מקבל הוא בפי יושבי ארץ-הקדש, כי אם תשתה אשה מקשה לילד מים מהול במעט עפר מזאת האדמה, אז תכף ומיד תלד, והוא בדוק ומנסה.

כרבע שעה משם, על ראש ההר היותר גבוה, עומד האבן הידוע שקוראים אותו "כסא של אליהו הנביא". ראיתי אותו היטב, אבל שמה לא באתי, כי האורחה אצו ללכת בחזרה, ואני אנה אני בא לבדי במקום ציה ושמה? גם כי כחי סר לילך על גבעה גבוהה כמוה.

בחזרה הלכנו דרך מקנה דבורה הנביאה, והוא בנין אבנים מרבע במעלות טובות, ושם במקנה הוא מקום צאת נחל מגדו, מקור נבועו מבטן הארץ, בקרן דרומית מזרחית. לטבל בתוכו לא יכלנו לעת פזאת, כי נכזב מימיו הראוי לטבילה, רק רחצנו שם ידינו וחרנו משם למערת הלל, ואמרנו תהלים בצבור, ומשם עלינו על ציון התנא רבי יוחנן הסנדלר, ושם התפללנו מנחה, כי דמינו לנסע תכף אחר מנחה לעיר הקדש פקיעין, אבל בעל הפרדות

קיז

מסע מירון

הסלע בקרבת כפר מירון
מכונה בשם כסא אליהו הנביא

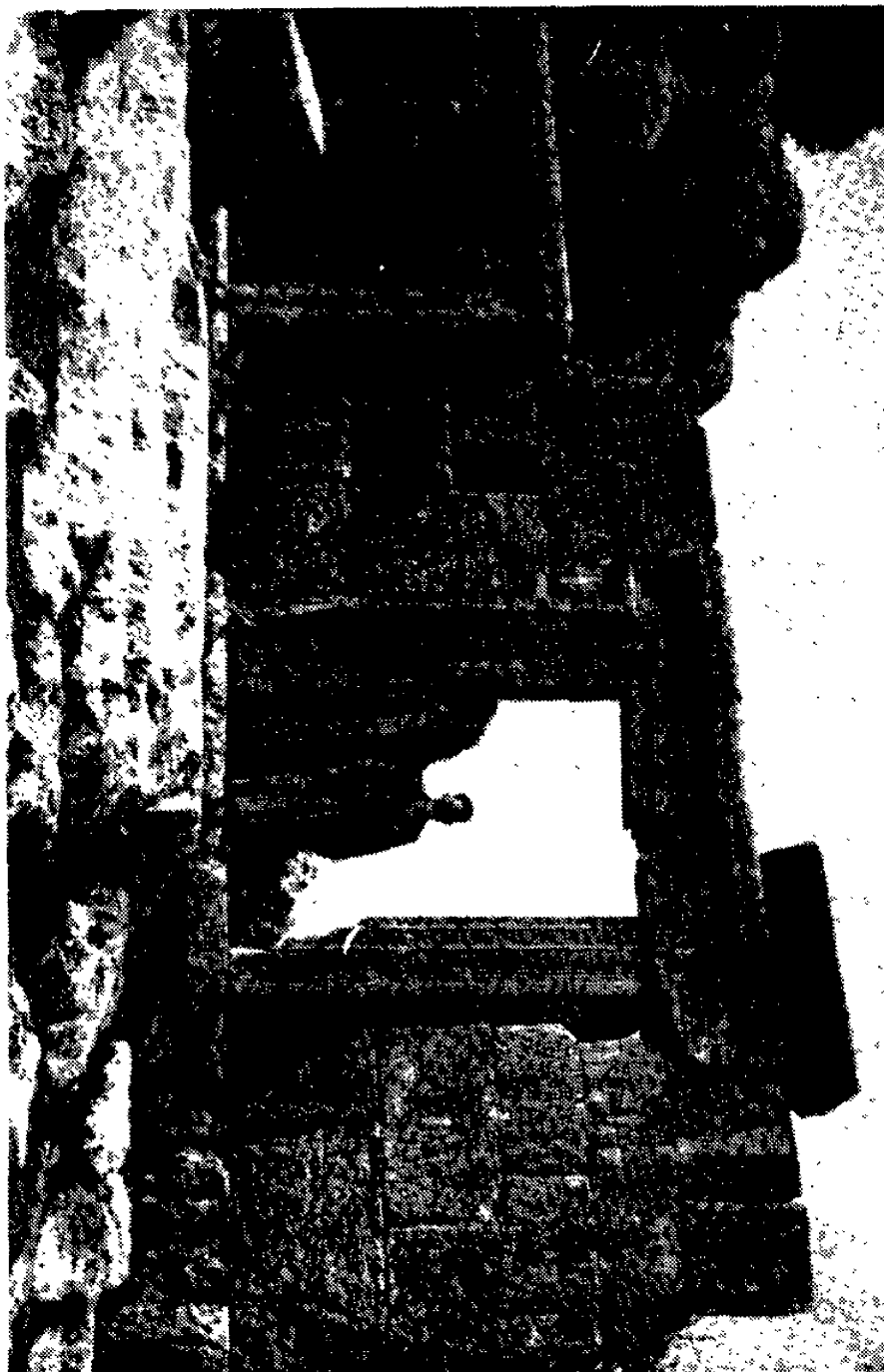
אוצר החכמה

לֹא אָבָה עוֹד לְנִסֵּעַ אַחֲרֵינוּ, כִּי הִתְמַהֵּמְהֵנוּ, בְּאִמְרוֹ
 כִּי לֹא יִסְפֵּן נַפְשׁוֹ לְנִסֵּעַ בְּאַרְחוֹת עַקְלָקְלוֹת הָאֵלֶּה
 בְּעֵת רַד הַיּוֹם, וְלָכֵן הִכְרַחְנוּ לָלוֹן שָׁם גַּם בְּלִילָה
 הַהוּא.

בְּטָרֵם נְטוֹת צְלִילֵי עָרֵב, הִלְכְנוּ לְתוֹר וְלִרְאוֹת אֶת
 הַכְּפָר מְרוֹן, מְקוֹם קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר שָׁם רִבֵּץ
 הַתְּנָא רִשְׁבִּי רַבִּי תוֹרְתוֹ עִם תְּלַמִּידָיו הַנוֹרְאִים.
 וּבֵאֵנוּ אֶל מְקוֹם הַבֵּית-הַכְּנֻסֶת, אֲשֶׁר עוֹד הִפְתַּח
 וְחִלּוֹן גָּדוֹל חֲרוֹת וְחִקוּק בְּמַעֲשֵׂה צַעְצוּעִים, נִרְאָה
 כְּאֲשֶׁר עָתָה מִחֻדָּשׁ נַעֲשֶׂה, וְהַכֹּל מֵאֲבָנִים גְּדוֹלוֹת
 וְאַרְכּוֹת מְאֹד. מִשָּׁם רָאִינוּ בְּתוֹךְ הַכְּפָר מְעֵרוֹת רַבּוֹת.
 בְּמַעְרָה אַחַת מֵהֵן נוֹדַע לָנוּ, כִּי שָׁם קָבַר רַבִּי יוֹסִי
 בֶּן-קֶסֶמָא. מִשָּׁם הִלְכְנוּ לְגַן הַדְּסִים, הַנוֹדֵף בְּרִיחַ
 טוֹב וְעָרֵב עַד לְמִרְחוֹק. כְּרַתְנוּ שָׁם הַדְּסִים לְמַכְבִּיר
 לְהַבִּיא אֶתְנוּ יְרוּשָׁלַיִם.

גַּם בְּלִילָה הַהוּא הָיָה לָנוּ מִשְׁתָּה וְשִׁמְחָה בְּשָׁנָה
 מְתוֹקָה עָלֵי אֲדַמַּת-קִדְשׁ, וּבְיוֹם שְׁלִישִׁי בְּבִקְרַת הַשְּׁכָם
 הִתְפַּלְלָנוּ תְּפִלַּת שְׁחִירִית, וְאַחַר הִתְפַּלָּה פְּרִשְׁתִּי שִׁיחַ
 בְּקִשְׁתִּי בְּמְקוֹם הַקְּדוּשׁ וְהַנוֹרָא, צִיוֹן הַתְּנָא הָאֵלֶּקִי
 הַרְשָׁבִי, בְּעָדִי וּבְעַד בֵּיתִי וּבְעַד כָּל קְהַל הַתּוֹמְכִים
 בְּיַמֵּינִי וּמְחֻזְקִים יְשִׁיבְתִּי עַל אֲדַמַּת-הַקְּדוּשׁ. גַּם עַל

מסע מירון קיט

חורבות בית הכנסת העתיק במירון

ציון בנו, התנא הקדוש רבי אלעזר, וציון התנא
הקדוש רבי יצחק נפחא, התפללנו בקשתנו, ונפרדנו
מחצר הקדש בדמעות שמחה, וישבנו על הפרדות
ונסענו לפקיעין, לא רחוק ממרון, רק בשלשה רבעי
שעה.

עלינו הר גבוה, ראשו מגיע השמימה, בארח
צר ומצוק, רק ככף מדרף הפרדה, אשר אין בו
לנטות ימין ושמאל. מימין משעול צר הלזה הוא
שן-סלע הקר הנשקף על-פני כל המחוז ההוא,
ומשמאלו גיא עמק עמק מי ישערנה, כמה אלפים
אמות בצירים ודרדרי אבן. בנסעי בדרך הזה לא
האמנתי עוד בחיי, חשכו נשפי עפעפי מהביט העמק
מתחת, אף כהתה עיני לראות את פסגות הקר
מלמעלה, לדעתי כי אם תהיה הפרדה כפרה סוררת,
להטות מעט מני דרך כאצבע וזרת, אז תצלל רכבו
בעמק הגיא כעופרת, וכשעיר המשתלח כל עצמותיו
לרסיסים נשברת. על כל פסיעה ופסיעה ברכתי
בלבבי ברפת הגומל'. במשעול זה רכבנו לערך
חצי שעה, אחר-כך עלינו עוד הרים גבוהים, רמים
ונשאים, ורכבנו לערך חמש שעות בדרך הררית,
מלאה קוצים וברקנים, מינים ממינים שונים. גם

ציון רבי יצחק נפחא

מימין הכניסה לחצר ציון הרשב"י

רְבִי יִצְחָק נִפְחָא

בפתח חצר הרשב"י במירון ציון רבי יצחק ולא נודע איזהו. יש סוברים שהוא רבי יצחק מחברי רשב"י, הנזכר בספר הזוהר פרשת ויחי, שרשב"י מסר נפשו עליו שלא יסתלק עדיין מהעולם הזה, והצילו ממות והוסיפו לו שנות חיים. אביו של רבי יצחק בא אליו מהעולם הבא במחזה, שניתן להודיעו לו כל זאת, והגיד לו גודל חלקו המוכן לו בגן עדן העליון.

(שערי ירושלים, לרמ"מ ריישר)

אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת רְאִיתִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה, אֲשֶׁר לֹא רְאִיתִי
 עוֹד כְּמוֹתֶם, וְאַחַר הַצְּהָרִים בָּאנוּ עִיר הַקֹּדֶשׁ פְּקִיעֵין.
 נִסְעָנוּ כָּלֵנוּ לְפָנַי פֶּתַח בֵּית-הַכְּנֶסֶת אֲשֶׁר שָׁם, וְנוֹרִיד
 אִישׁ אֶת אֲמַתְחָתוֹ אֲרָצָה, בְּרִצּוֹתֵנוּ לְלוֹן שָׁם בַּמָּקוֹם
 זֶה הוּא.

שָׁם בְּעִיר הַהִיא כַּחַמְשָׁה וְעֶשְׂרִים סְפָרַדִּים וְאַשְׁכְּנַזִּי
 אֶחָד מִלִּידֵי צֶפֶת ת"ו. וַיְהִי אֲנַחְנוּ מְרִיקִים שִׁקְיָנוּ,
 וְהִנֵּה הָאִישׁ הָאֲשְׁכְּנַזִּי בָּא וַיִּשְׁאַג בְּקוֹל: "לָמָּה תַעֲשׂוּ
 כֹּה לְעַבְדְּכֶם לְבַלְתִּי סוּר אֵלַי, וְהִנֵּה בֵיתִי לְפָנֶיכֶם
 כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם, וְאֲנֹכִי פְנִיתִי הַבַּיִת וּמְקוֹם לְלִין!
 בּוֹאוּ אֵלַי וְאֶכְלוּ מִחֶלֶב וּדְשָׁן בֵּיתִי וּשְׂתוּ בֵּינֵינוּ מִסְכָּתִי,
 כְּאֲשֶׁר לֹא יָדִיכֶם!" לְקוֹל שׁוֹעֲתוֹ, הִיוּצֵא מֵעֶמֶק
 לְבָבוֹ, עֲצוּר לֹא יָכֻלְנוּ עֲדֵי כָּלֵנוּ הִלְכָנוּ.

טָרַם נְטוֹת הַיּוֹם, מִהֲרָנוּ לְהֵלֶךְ מִשָּׁם אֶל כְּפַר
 טְרִיא, עַל צִיּוֹן אֲבָא הוֹשַׁעֲיָא אִישׁ טְרִיא. הִתְפַּלְלָנוּ
 שָׁם מִנְחָה, וְחֲזַרְנוּ אֶל בֵּית-הַכְּנֶסֶת וְהִתְפַּלְלָנוּ שָׁם
 מֵעָרִיב. כָּל צְדִיקֵי וְקֹדוֹשֵׁי אֶרֶץ עָרְגוּ כְּאִלּוּ לְהִתְפַּלֵּל
 בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת הַזֶּה, כִּי קִבְּלָהּ הִיא בְּיַדֵּינוּ, כִּי בְּבִנְיָן
 חוֹמַת בֵּית-הַכְּנֶסֶת הַזֶּה נִבְנְהָ שְׁנֵי אֲבָנִים מֵאֲבָנֵי
 בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. אַחַר מֵעָרִיב חֲזַרְנוּ לְבֵית הָאִישׁ הַנִּכְבָּד,

רבי יוסי בן קיסמא

שאלו תלמידיו את רבי יוסי בן קיסמא: אימתי בן דוד בא?
 אמר: מתגרא אני שמא תבקשו ממני אות. אמרו לו: אין אנו
 נבקשין ממך אות. אמר להם: לכשיפל השער הזה, ויבנה, ויפל
 יבנה, ויפל, ואין מספיקין לבנותו עד שכן דוד בא. אמרו לו:
 בנו, תן לנו אות. אמר להם: ולא כך אמרתם לי, שאין אתם
 נבקשין ממני אות. אמרו לו: ואף על פי כן. אמר להם: אם כך,
 הפכו מימי מערת פמיס לדם. ונהפכו לדם. בשעת פטירתו אמר
 להו: העמיקו לי ארוני, שאין לדך כל ארון וארון שבארץ ישראל
 שאין סוס מדי אוכל בו תבן. (סנהדרין צח ע"א ע"ב)

וְשֵׁם כְּבֹד הַיּוֹכֵן לְפָנֵינוּ שֶׁלְחַן מְלֵא מִגֵּד וּמַעֲדָנֵי מְלֶךְ,
 מִמֵּאֲכָלֵי חֵלֶב וַיֵּין, כִּי הָאִישׁ מִנְּגִידֵי הָאָרֶץ יַחֲשֵׁב,
 וְשׁוֹעַ הַגָּדוֹל בְּכָל כְּפֹר הַהוּא, וְלִבּוֹ טוֹב לוֹ וְלִכְל
 בְּנֵי-בֵיתוֹ, כְּרֵאוֹי לִילִיד אֲרֻצָּנוּ הַקְדוּשָׁה. גַּם לֵינֵת
 הַלֵּילָה הַזֶּה לָנוּ לְעִנְג וּלְשִׂמְחָה, מֵאֲשֶׁר הַיּוֹכֵן לְפָנֵינוּ
 בְּמַצָּע טוֹב כְּרִים וּכְסָתוֹת כְּרֵאוֹי לָנוּ.

כְּאוֹר בְּקֹר יוֹם רְבִיעֵי הַקִּיץ אוֹתָנוּ בְּעַל הַפְּרָדוֹת
 לְמַהֵר אֵלַי דְּרָף. הֵלְכָנוּ בְּהַחְפוּזֵי לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלַּת
 שְׁחָרִית אֶל פֶּתַח הַמְּעָרָה אֲשֶׁר הִיא טְמוּן בּוֹ הַתְּנַא
 רְבִי שְׁמַעוֹן בֶּן-יֹחָאִי וְאַלְעָזָר בְּנוֹ שְׁלֹש-עֶשְׂרֵה שָׁנָה.
 הַחֲרוֹב עוֹמֵד שָׁם עוֹד לְפָנֵי פֶתַח הַמְּעָרָה. הַתְּפַלֵּלָנוּ
 שָׁם בְּצַבּוֹר תַּחַת צֵל הַחֲרוֹב, אֲמַרְנוּ שָׁם זֶהר אֲצֵל
 פֶּתַח הַמְּעָרָה, וְאֵל תּוֹכּוּ לֹא הֵלְכָנוּ, גַּם לְקַחְנוּ
 מֵעֲלֵי הַחֲרוֹב אֶל אִמְתָּחוֹתֵינוּ כַּאֲשֶׁר יְכַלְנוּ שְׂאֵת,
 כִּי הוּא נוֹדֵעַ וּמְפָרֵס לְסַגְלָה נְפִלְאָה וַיִּקְרָה לְכָל
 דָּבָר, וְאֵף לְהַחְזִיק בְּבֵיתוֹ. אֲבָל מִפְּרֵי הַחֲרוֹב צָנָה
 עָלֵינוּ הַמְּשִׁשׁ לְבַל נִגַע בָּהֶם, כִּי לֹא יִנָּקֶה הַלּוֹקֵחַ
 מֵהֶם וּבְנִפְשׁוֹ הוּא. וְהִרְאָה לָנוּ כַּמָּה עֲצִים מִנְּחִים
 שָׁם מֵעַנְפֵי הַחֲרוֹב הַזֶּה, אֲשֶׁר כָּרְתוּ הַגּוֹיִם וְנָתְנוּ עַל
 גַּנֵּי בְתִיָּהֶם, וְכָל בָּאֵי הַבַּיִת הִיא לָהֶם רֹאשׁ וְלַעֲנָה

קכה

מסע מירון

בצלו של עץ החרוב ליד מערת רשב"י בפקיעין

אה"ח 1224567

מר כמות, עד אשר הָרְסוּ עַד הַיְסוּד וְהִבְיֵאוּ הַעֲצִים
בַּחֲזָרָה לְפָנַי פֶּתַח הַמַּעְרָה, וְעַד־יָן מְנַחִים שָׁם.

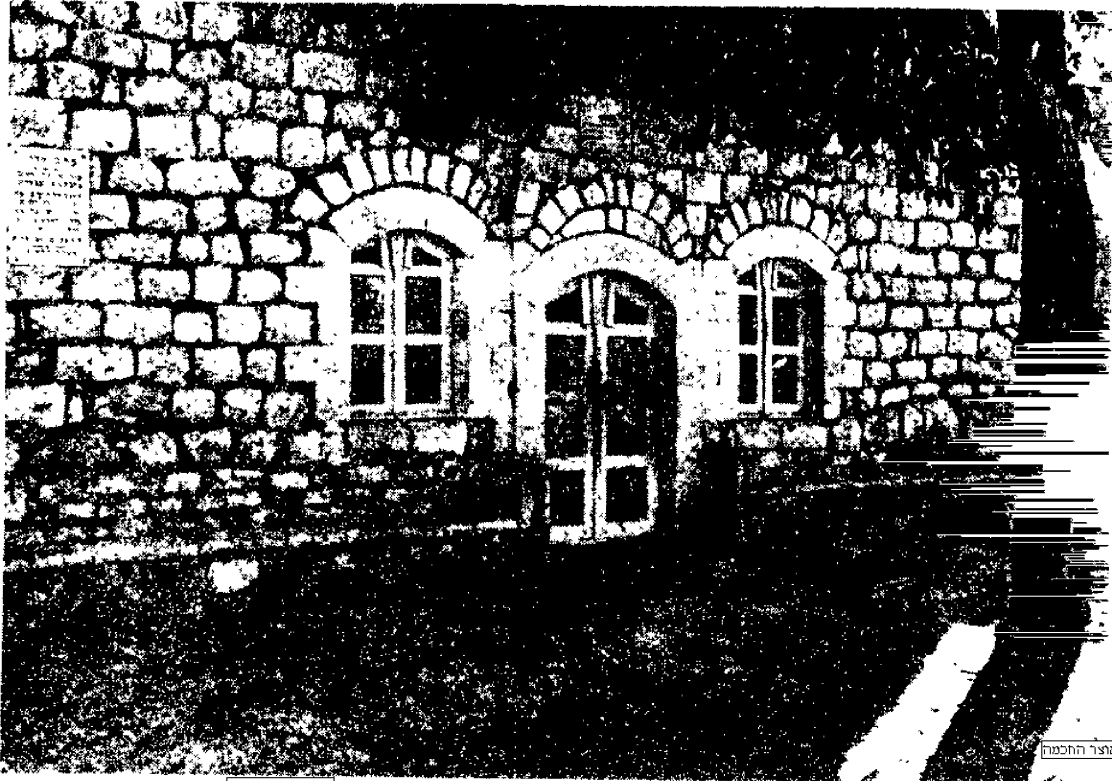
מִשָּׁם חֲזַרְנוּ עַל-יַד הַמַּעְיָן הַיְדוּעַ, אֲשֶׁר הִלֵּךְ לְפָנַי
פֶּתַח הַמַּעְרָה, וְעַתָּה הֶעֱמִיקוּ אֶת הַמַּעְיָן אֶל מַתַּחַת
לְאָרֶץ, וְהוֹלֵךְ אֶל רְחוֹב הָעִיר וּמִשָּׁקָה אֶת כָּל שְׂדֵה
הַכֶּפֶר הַהִיא מִסְבִּיב. ¹²³⁴⁵⁶⁷וְאִין שָׁטָן וּפְגַע בֵּין יוֹשְׁבֵיהָ
בְּדַבַּר הַמַּעְיָן, כִּי כָּבֵד עָשׂוּ חוֹזֵה לְכָל יוֹם וַיּוֹם לְאִיזוֹ
שְׂדוֹת יִלְכוּ מִי הַמַּעְיָן לְהַשְׁקוֹת, וְהַמַּיִם הוּא הַפְּלֵא
וּפְלֵא לְכָל שׁוֹתֵיהֶם.

אֲחֵר תִּפְלְתְנוּ הֶלְכְנוּ אֶל צִיּוֹן רַבִּי יוֹסִי דָמֵן פְּקִיעִין,
הַתְּפַלְלָנוּ שָׁם תְּחַנְתְנוּ, חֲזַרְנוּ הָעִירָה וְנִסְעָנוּ לְדֶרֶכְנוּ,
אִךְ לֹא בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר בָּאנוּ הֶלְכְנוּ, דֶּרֶךְ הַר רָם וְנִשְׂאָ,
הַיּוֹתֵר גְּבוּהָ מִכָּל גְּבֻעוֹת הַהָרִים אֲשֶׁר בְּמֶרְכָּז הַלְּזָה,
חֶלֶק זְבוּלוֹן וְנִפְתָּלִי.

כַּחצוֹת הַיּוֹם יְרַדְנוּ מִן הַהָר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וּבָאנוּ
עַל מִישׁוֹר וְכֶפֶר נְאֻהָ, שָׁתוּל עֲצֵי זֵית לְמַרְבָּה, גַּם
כַּרְמֵי תְאֲנִים לְמַכְבִּיר, וּבָאנוּ מְחוֹז הַכֶּפֶר גּוֹש-חֶלֶב
(הִיא הָעִיר אַחֲלָב אֲשֶׁר בְּחֶלֶק אֲשֶׁר), וְהוּא כְּפָר
גָּדוֹל וְרַחֵב יָדַיִם מְאֹד בְּכָל צְמַח טוֹב, וְהָאִוִיר זָךְ

קכז

מסע מירון

אחי"ח 1234567

בית הכנסת העתיק בפקיעין

אָבֵא הוֹשַׁעִיָא אִישׁ טִירְיָא (טִרְיָה)

יום שמת ר' אבון נולד אבא הושעיא איש טיריא,
 וקראו עליו 'וזרח השמש ובא השמש'. כשמת ראו
 מיטתו שפרחה באויר ובני דורו קראו עליו: אם יתן
 איש את כל הון ביתו באהבה שאהב הקב"ה לאבא
 הושעיא איש טיריא, בוז יבוזו לו. (ויק"ר ל, א)

אוצר החכמה

1234567

רבי יוסי דמן פקיעין

בשעה שנודע על פטירתו, בא רבי אלעזר לחבריו ואמר להם: חברייא, נלך ונגמול חסד לרימון שהיה מלא בכל, ורבי יוסי דפקיעין שמו, שהסתלק מן העולם. (זוהר בלק, רד ע"ב)

בישער הגלגולים מספר רבי חיים ויטאל על הדרך לציונו: בזה ההר יש כמו קבוץ סלעים בעגול ממנו, ובאמצעותם הוא המקום שנתקבצו שם הרשב"י ע"ה ותלמידיו, ללמוד שם ספרא דצניעותא דפרשה תרומה, ובאותו מקום עצמו קבור רבי יוסי דפקיעין.

קל

מסע מירון

אה"ח 1234567

א"ח 1234567

קבר יוחאי ואשתו חורי רשבי"י בגוש חלב

קלא

מסע מירון

מצבת שמעיה ואבטליון בגוש חלב

שְׁמַעְיָה וְאַבְטָלְיוֹן

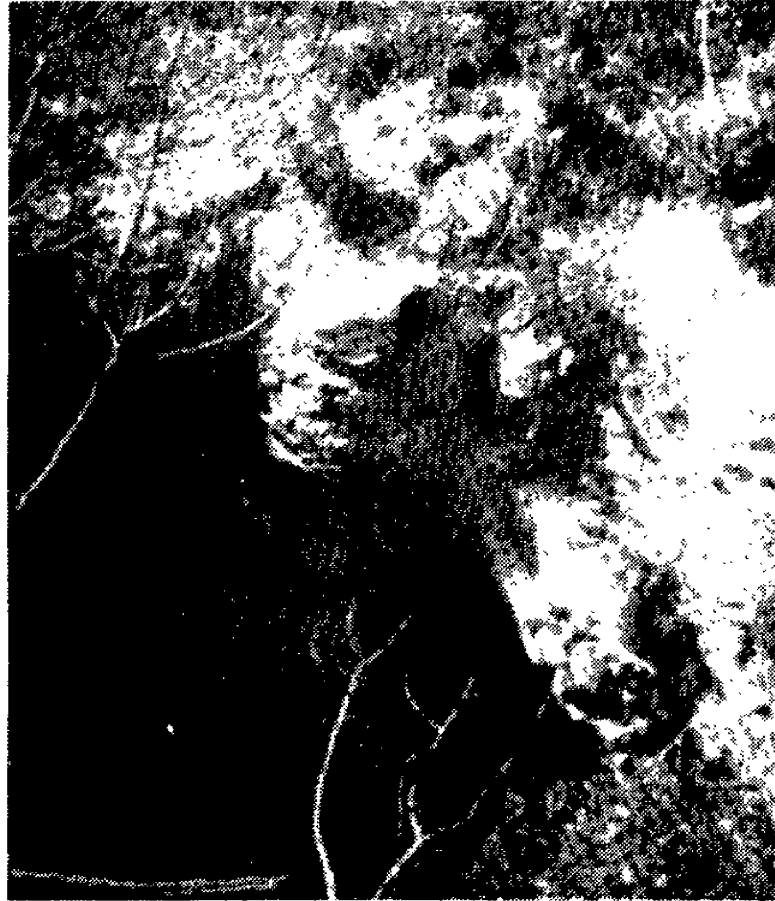
בני גרים, שנתעלו למדרגה גבוהה ביותר בישראל,
להיות נשיא ואב"ד בסנהדרין.
שְׁמַעְיָה אומר: אֶהָב אֶת הַמְּלָאכָה, וְשָׂנֵא אֶת
הַרְבָּנוֹת, וְאֵל תִּתְּנֶדַע לְרָשׁוֹת.
אַבְטָלְיוֹן אומר: חֲכָמִים הִזְהָרוּ בְּדַבְרֵיכֶם, שְׁמָא
תְּחַוְּבוּ חוֹבַת גְּלוֹת וְתִגְלוּ לְמָקוֹם מֵיַם הַרְעִים,
וַיִּשְׁתּוּ הַתְּלַמִּידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם וַיָּמָוּתוּ, וְנִמְצָא
שֵׁם שְׁמַיִם מִתְּחִלָּל. (אבות פ"א משניות י"א)
בעמדו על ציון שמעיה ואבטליון ותלמידיו, פתח
האר"י ואמר אל התלמידים: בני, תדעו ששמעיה
ואבטליון ציוו לי לאמר לכם, שתתפללו על משיח בן
יוסף שלא ימות. (שבחי האר"י)

מסע מירון

קלב

כוכים במערת יואל הנביא
בפתח המערה מונחת דלת אבן חטובה

הציון המיוחס לנביא יואל בן פתואל

יואל בן פתואל

וַיְהִי שֵׁם בְּנוֹ הַבְּכוֹר יוֹאֵל וְשֵׁם מְשֻׁנְהוֹ אֲבִיָּהּ...
 וּלְבִסּוֹף עָשׂוּ תְּשׁוּבָה, וּלְכַדְּ נִקְרָא שְׁמוֹ וְשְׁנֵי דַהֲיִיא ו,
 יג), שְׁנֵשְׁתַּנּוּ לְמַעֲשֵׂים טוֹבִים, וְזָכוּ לְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ.
 וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (יואל א, א): 'דְּבַר יְיָ אֲשֶׁר הָיָה אֶל יוֹאֵל בֶּן
 פְּתוּאֵל'. פְּתוּאֵל זֶהוּ שְׁמוֹאֵל, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ פְּתוּאֵל,
 שְׁפָתָהּ לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּתַפְלָתוֹ. (במדב"ר י, ה).

וַיִּקְרַה, כְּרֵאוֹי לְמַעַדְנֵי אֲשֶׁר. שֵׁם הַכֶּפֶר הַזֶּה מֵעוֹלָם,
 עוֹבֵד עַל כָּל רָשָׁע וְפֹשֵׁעַ, לְאִישׁ יְהוּדֵי הַדֶּרֶךְ בְּמַתִּי
 אֲדַמְתֶּם — כֵּן מְלֵאוּ גַם לְבֵי חֲלָחְלָה בְּנִסְעֵנוּ שְׁמָה,
 כִּי יִפְגַּעֲנוּ בְּאֶבֶן אוֹ בְּאֶגְרוֹף. אֲכַל, תּוֹדָה לְאֵל, שְׁמֵשׁ
 הַמְּלוֹכָה זֶרְחָה עֲתָה עַל כָּל הָאָרֶץ, לֹא יָרִים אִישׁ עוֹד
 אֶת יָדוֹ, בְּיָדְעוּ כִּי יָקוּם בְּמִשְׁפָּט עַל כָּל דְּבַר פֹּשַׁע.
 וְנִהְפֹךְ הוּא, כִּי עֲתָה יִקְדְּמוּ פְּנֵי הָאוֹרַח בְּשָׁלוֹם
 וּמְנוּחָה. כֵּן גַּם אֲנַחְנוּ, בְּבוֹאֵנוּ שְׁמָה, רַב מְאֹד הָעַם
 אֲשֶׁר צָהְלוּ לְפָנֵינוּ, וַיּוֹרוּ לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר בָּהּ נִלְךְ
 לְמָקוֹם הַקְּבָרִים הַקְּדוּשִׁים, וְאֵף הוֹלִיכּוּ אוֹתָנוּ בְּתוֹךְ
 שְׂדֵה חֲטָיִם בְּאֵין אֹרַח שְׁמָה.

לְשִׂמְאֵל דְּרַכְנּוּ רְאִינוּ אֶת מַצֵּבַת צִיּוֹן הַנְּבִיא יוֹאֵל
 בֶּן-פְּתוּאֵל, וְעַלְיוֹ חֲרוּתוֹת שׁוֹרוֹת בְּכֶתֶב עִרְבִי; אֲבָל
 לְשֵׁם לֹא גִשְׁנוּ, כִּי הוּא בְּאִמְצַע שְׂדֵה חֲרוּשָׁה מִחֲדָשׁ,
 וְכֹזֵאת לֹא הִרְהַבְנוּ עוֹז בְּנִפְשָׁנוּ. רַק מִרְחוֹק כְּעֶשְׂרִים
 אַמָּה הִתְפַּלְלָנוּ בְּקִשְׁתָּנוּ, וּמִשָּׁם הִלְכְנוּ אֶל צִיּוֹן
 הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר שֵׁם מְנוּחָתָם כְּבוֹד: אֶסְתֵּר הַמְּלָכָה,
 שְׁמַעְיָה וְאַבְטָלְיוֹן, וְרַבֵּי יוֹחָאֵי, אָבִיו שֶׁל רַבֵּי שְׁמַעוֹן.
 וַיֵּשׂ אוֹמְרִים, שְׁגַם רַבֵּי מְאִיר בְּעַל הַנֶּס מְנוּחָתוֹ שֵׁם;

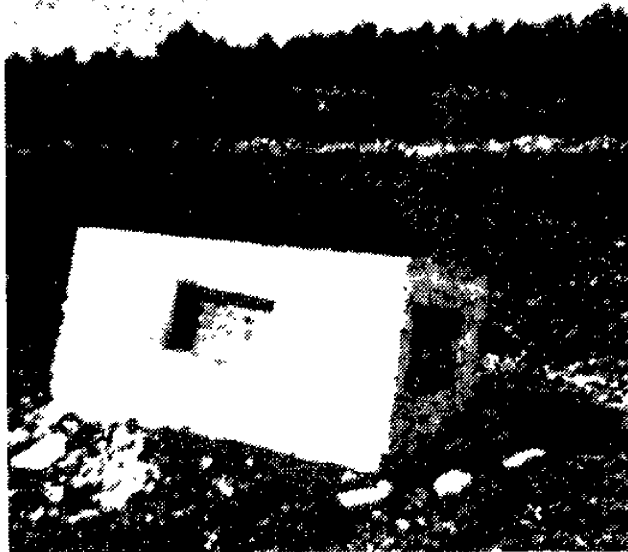
קלה

מסע מירון

אוצר החכמה
מחבר: 1997

השמש ליד מצבת יוחאי בן שמעון

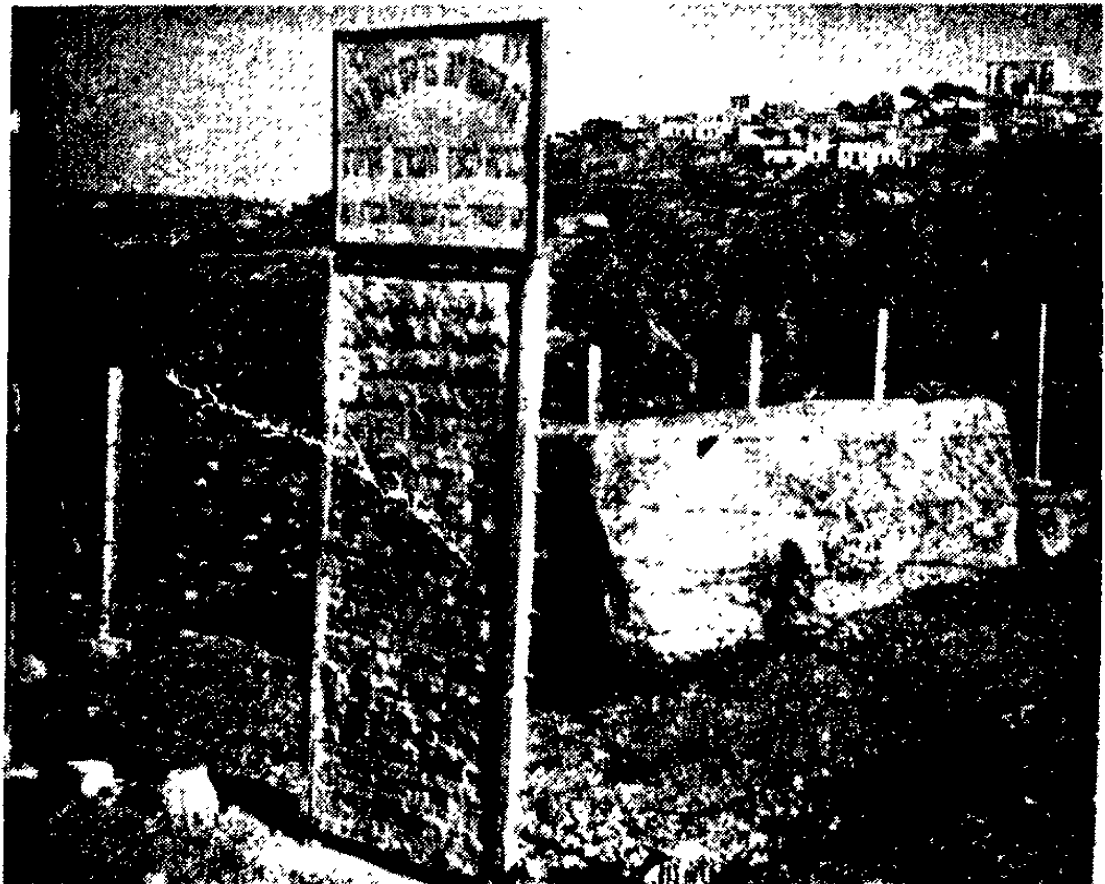
ציון על מצבת בניהו בן יהודע

איור חלמה

שרידי בית הכנסת בגוש חלב

אה"ח 1234567

אח"ח 1234567

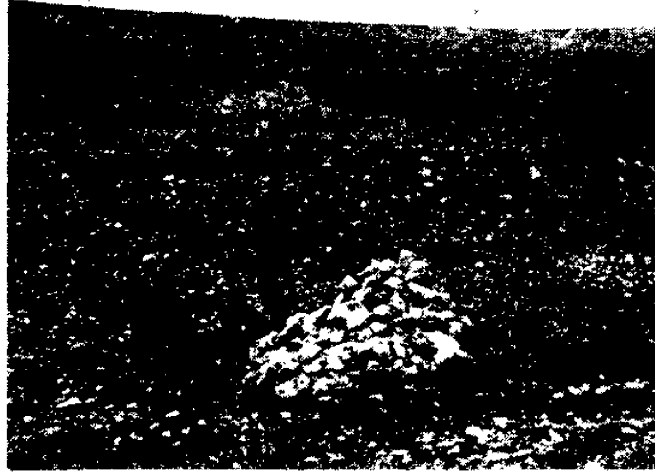
אוצר החכמה

ציון שמעיה ואבטליון

וְאִין זֶה רַבִּי מֵאִיר הֵהוּא אֲשֶׁר בְּמִשְׁנַתְנוּ, הַשּׁוֹכֵן
 בְּטַבְרִיא. וְתוֹדָה לְאֵל יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, שְׁאַנְכִי יִצְאֵתִי
 לְשֵׁתֵי הַדְּעוֹת, כְּאֲשֶׁר הֵייתִי בְּטַבְרִיא וּבְגוֹשׁ-חֶלֶב.
 גַּם מְקוֹם מְדַרְשׁוֹ שֶׁל שְׁמַעְיָה וְאַבְטָלְיוֹן שֶׁם בִּכְפָר
 הֵהוּא, אֲבָל לֹא יִדְעֵנוּ אֵיךְ כְּבוֹד מְקוֹם הַמְדַרְשׁ הַזֶּה.

אַחַר הַצְּהָרִים נִסְעֵנוּ מִשָּׁם, עֲבַרְנוּ בְּדַרְכֵנוּ עַל
 מְקוֹם הַקְּדוֹשׁ שְׁחֵבֵר הַתַּנָּא רַשְׁבִּי עִם תְּלַמִּידָיו
 הָאֲדָרוֹת; וְרַק בְּדַרְךְ כָּלֵל יִדְעֵנוּ הַמְקוֹם, אֲבָל הַמְקוֹם
 הַפְּרָטִי לֹא יִדְעֵנוּ. וְלַעֲת-עָרַב בָּאֵנוּ בַּחֲזָרָה אֶל עִיר
 הַקְּדוֹשׁ צֶפֶת ת"ו, וּבָאתִי לְבֵית מְלוֹנִי, נַחְתִּי שֶׁם
 בְּלִילָה הֵהוּא מְרֻגָז עִמָּלִי.

וּבַיּוֹם חֲמִישִׁי בִּבְקָר נִסְעָתִי עַל הַחֲמוֹר עִם עוֹד
 שְׁלֹשָׁה מַחְבְּרָתִי לְכַפֵּר בִּירְיָה, וְשָׁם עַל שְׂמַאל הַדְּרֹךְ
 גַּל אֲבָנִים גְּדוֹל. יְרֻדְתִּי מִן הַחֲמוֹר וְהִלְכְתִּי שָׁמָּה
 בְּרַגְלִי לְהַשְׁתַּטַּח עַל קֶבֶר אִישׁ אֱלֹקִים הַחַי, בְּנֵיהוּ
 בֶּן יְהוֹיָדָע. אָמְרָנוּ שֶׁם תְּהֵלִים וְנִסְעֵנוּ הִלָּאָה לְרֹאשׁ
 הַהָר, וְשָׁם מְעָרוֹת אֲבִי וְרַבָּא. הַמְעָרָה גְּדוֹלָה וְרַחְבָּה.
 שְׁחוֹחַ יְרֻדְנוּ לְתוֹכָהּ דְרֹךְ פְּתֻחָה הַצָּר וְקָטָן. גַּם
 הַמְעָרָה מְלֵאָה אֲבָנִים עַל כָּל גְּדוּתֶיהָ (שִׁיחָה הוּא
 בְּפִי יוֹשְׁבֵי אֶרֶץ-הַקְּדוֹשׁ, כִּי מִהַמְעָרָה הַזֹּאת מִחֻלָּה

גל האבנים על ציון בניהו בן יהודע

אוצר החכמה **בְּנֵיהוּ בֶן יְהוּדָע**

מגבוריו של דוד המלך. ה"ח 1234567

וּבְנֵיהוּ בֶן יְהוּדָע, בֶּן אִישׁ חַי, רַב פְּעָלִים,
מְקַבְּצָאֵל. (ש"ב כג, כ)

בזוהר ח"א מסופר עליו, שהיה בא להראות רזי תורה עליונים... הוא בא לרמוז על סודות החכמה: 'בן איש חי זה צדיק חי עולמים, רב פעלים אדון כל המעשים וכל הכוחות העליונים, מקבצאל שהכל בה ומכונס בתוכה, מתוך האור העליון, וממנה הכל יוצא, והוא ההיכל הקדוש... הוא הכה את שני אריאל מואבי שני מקדשים היו קיימים בגינו, והיו ניזונים ממנו, מקדש ראשון ומקדש שני. כיון שהסתלק, נפסק השפע שנמשך מלמעלה.

אוצר החכמה

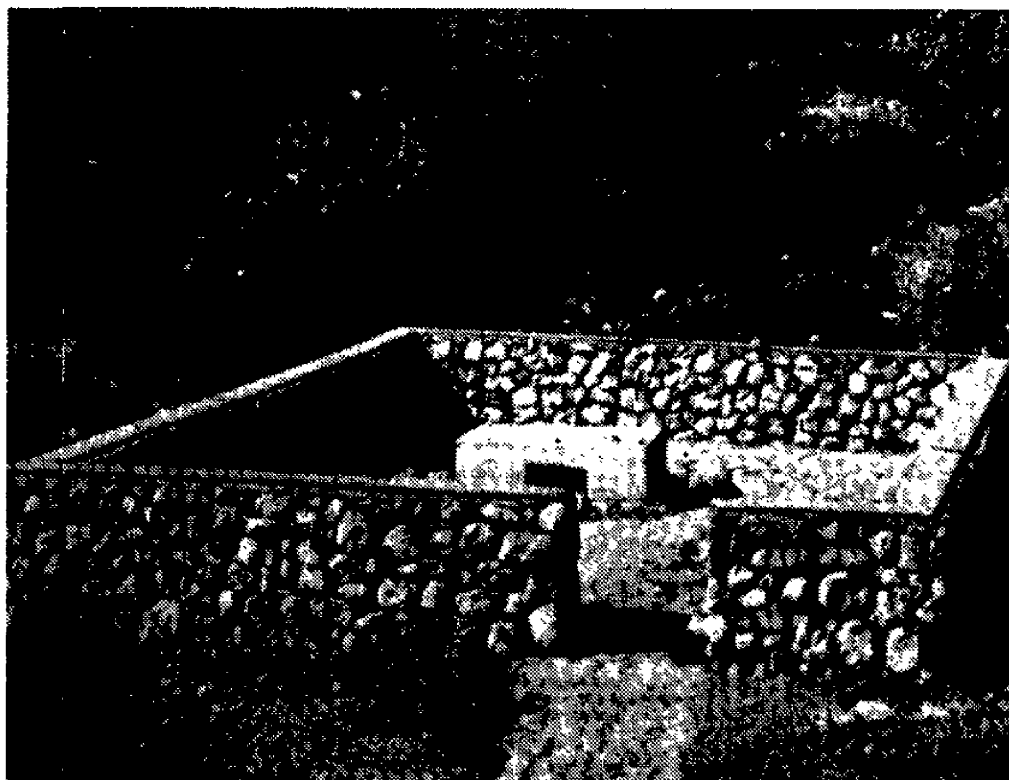

אה"ח 1234567

ציור דמיוני של יד אבשלום בנחל קדרון
לפי מסורת נמשכת מחילה ממערת אבני ורבא

מסע מירון קמא

תחת לארץ בדרך נכון לירושלים עיר-הקדש, ומוצא
 המערה הוא המערה אשר על הר הזיתים, בצד בית
 החכמה^{אוצר החכמה} (החפשי).

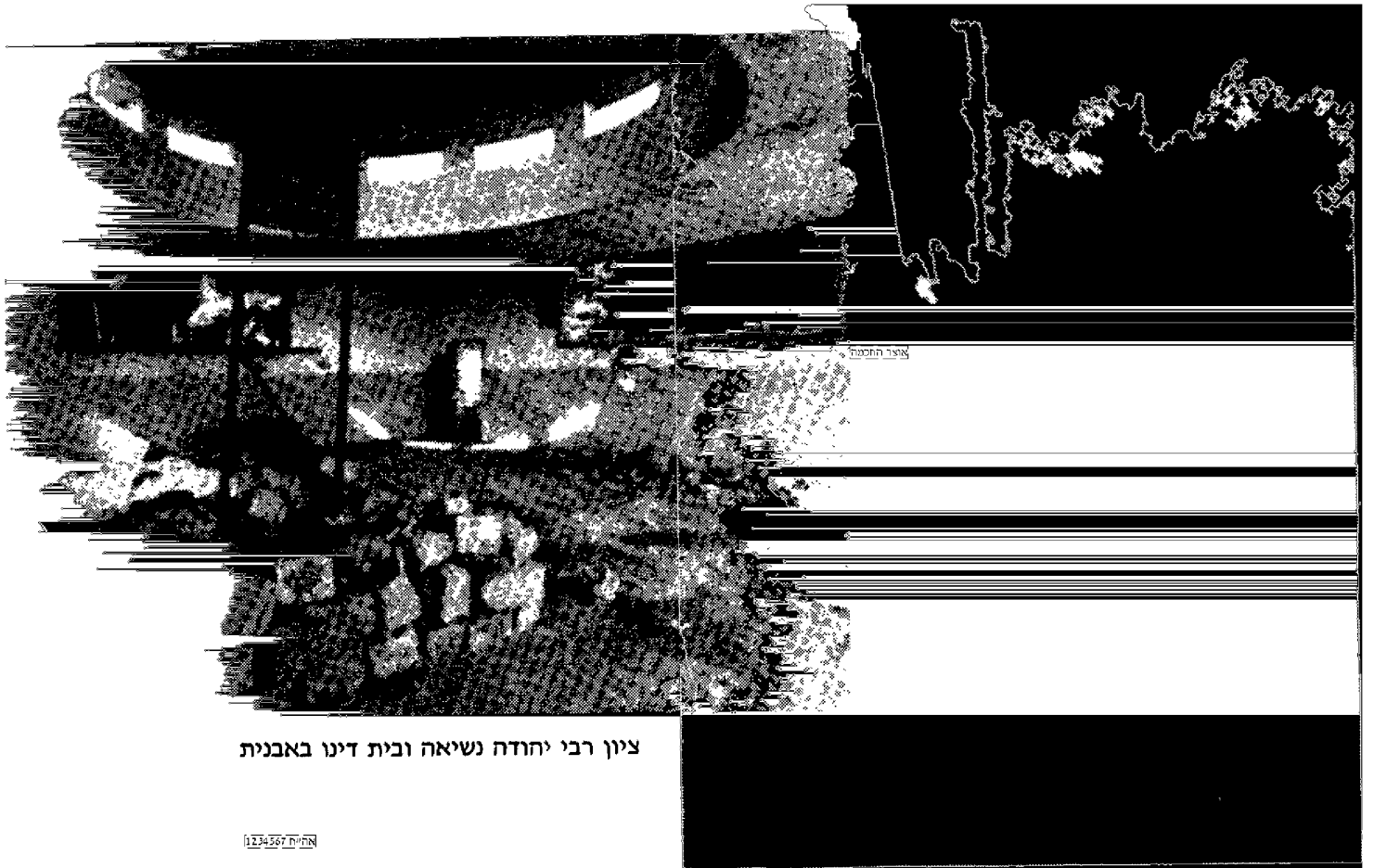

המצבה על הציון כיום בדרך לבירה

שם בראש הָהָר רָאִיתִי הָעֵמֶק הַנְּעִים אֲשֶׁר מִשְׁתַּרֵּעַ
 לְצַד הַמְּזֻרָח, הַנִּקְרָא בְּלִשׁוֹן עַרְבֵי "אַרְאֵד חֶעֶט",
 וְהוּא מְלִשׁוֹן "אַרְץ יִשְׂרָאֵל כַּחוּט", וְהוּא עֵמֶק יָם
 הַחַוִּילָה (יָם סוּמְכֵי מִי-מְרוֹם). וּבְאֵמֶת כָּל הַכֶּכֶר
 נִמְדָד וְנִמְתַּח בְּחוּט וְקוֹ הַשָּׁוֶה. וְהָעֵמֶק פּוֹרֵיחַ
 מְאֹד בְּחֻטִּים לְמַכְבִּיר, תִּתְעַנֵּג עֵין רוֹאֵה, גַּם עֲטוּף
 בָּר בְּכָל מִינֵי צְבָעוֹנִים, יִתְרוֹעְעוּ אֵף יִשְׂרָאֵל מֵרֹאשׁ
 אֲמָנָה וְחֶרְמוֹן. גַּם הַקְּאֵלְאֵנִיא "רֹאשׁ פְּנֵה", שֶׁל הַנְּדִיב
 בְּאַרְאֵן רֹאטְשִׁילֵד, שָׁם בְּעֵמֶק הַזֶּה. וְלוֹלֵי הַתְּמַהְמָהִיתִי
 בְּמִקְוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר עֲבַרְתִּי, כִּי אֲזִי הֵייתִי נוֹסֵעַ
 עַד אֲשֶׁר יָם הַנְּעִים הַזֶּה, יָם הַחַוִּילָה, אֲשֶׁר גַּם הוּא
 מִגְּבוּלֵי הָאָרֶץ יִחְשַׁב. אֵךְ לֹאֲשֶׁר יִדְעַתִּי כִּי אִם אֲשִׁים
 נֹתִיב מִהֲלֹכֵי שְׁמָה, אוֹ-אֲזִי תִתְמַהְמָה חֲזִירְתִּי הָעִירָה
 עַד שֶׁלֶשׁ שָׁעוֹת בְּלִילָה, אֲשֶׁר יִרְאֵתִי מְאֹד לְנִסְעַ
 בְּחֻשְׁכַּת לַיְלָה בְּמִקְוֹם הַזֶּה.

אוצר החכמה

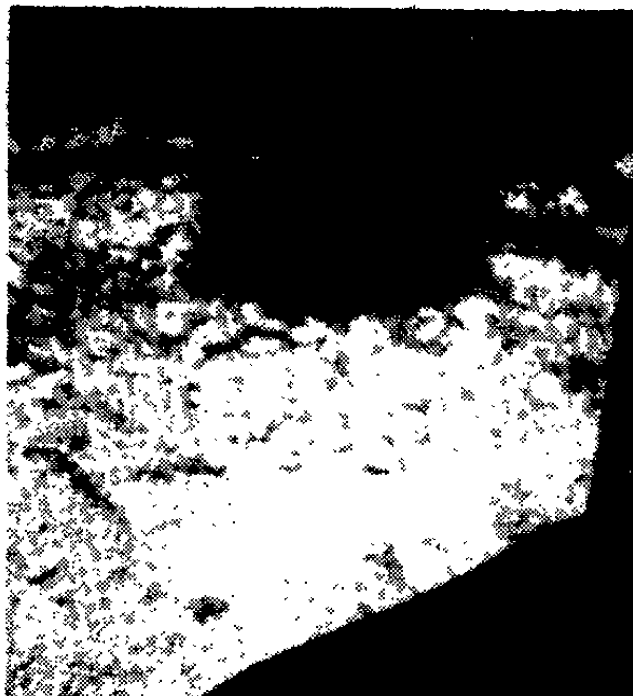
123 4567 890

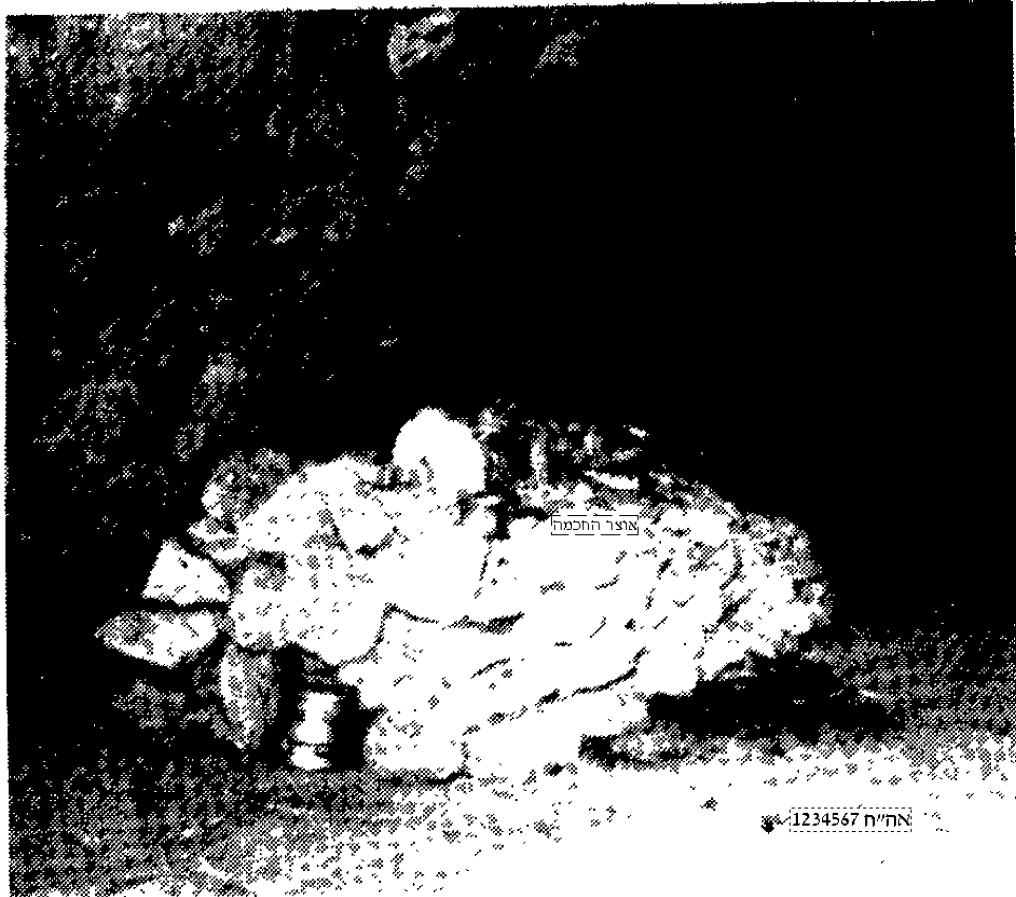
ציון רבי יהודה נשיאה ובית דינו באבנית

אה"ח 1234567

ממַעַרַת אַבְיִי וְרַבָּא עָלֵינוּ רַק מְעַט אֶל רֹאשׁ פְּסַגַּת
הַהָר, וְשֵׁם צִיּוֹן קָבֵר רַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה, נִכְד רַבְּנֵי
הַקְּדוּשׁ. הַצִּיּוֹן הוּא לְמַעְלָה עַל הַשָּׂדֶה, וְעָלִיו בְּנֵי
חֶרֶב, וְאֵף קִשְׁתוֹת הָעֲלִיָּה עוֹמְדִים עוֹד. מִשָּׁם יֵרְדֵנוּ
מְעַט אֶל עֵבֶר הַהָר, וּבְאֵנוּ לְמַעַרַת רַב פֶּפְאָ וְעִשְׂרָה
בָּנָיו. הַמַּעַרָה הִיא מְרַבֶּעַת וְלֹא גְדוּלָה, אֲבָל נַעֲשִׂית
בְּהוֹד וְהֶדֶר, בְּיָפִי וְתִפְאֶרֶת. אַחַד-עָשׂוֹר כּוֹכֵינִי יְסוּבְבוּ
חוֹמוֹתָיו, וְהַכּוֹף אֲשֶׁר מִנְּגֵד הַפֶּתַח הוּא הַיּוֹתֵר גְּדוֹל
וְרַחֵב מִכָּל־ם — וְתַבּוּאָה כְּמוֹ שְׁעַר בְּנִפְשֵׁי, כִּי הוּא
זֶה קָבֵר רַב פֶּפְאָ, וְהַשָּׂאָר הֵם קְבוּרַת בָּנָיו. יִשְׁבְּתִי
שָׁם וְאֶמְרֵנוּ יַחַד תְּהִלִּים.

ציון רבי יהודה נשיאה

ציוני אביי ורבא בתוך המערה המלאכותית

אַבְיֵי וְרַבָּא

דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הויות דאביי ורבא (סוכה כח ע"א).

לפי הוראת האר"י הקדוש יצא רבי חיים ויטאל להתייחד על קבריהם של אביי ורבא, והוא מספר על פרטי הייחוד הזה: 'ערב ר"ח אלול שנת השל"א שלחני מורי ז"ל למערת אביי ורבא, ושם השתטחתי על קבר אביי זללה"ה'. וממשיך לספר על הייחודים המופלאים שעשה שם.

גַּמְרָנוּ תְּפַלְתְּנוּ וְהִלְכְנוּ מִשָּׁם אֶל כְּפַר עֲמֻקָּה, אֲשֶׁר
 בְּקֶצֶה עֲמֻק הַחֲוִילָה. שָׁם מוֹרֵד הָר גָּדוֹל וְנוֹרָא, אֲשֶׁר
 כְּמוֹהוּ לֹא רָאִיתִי, יָשָׁר וְשׁוּה, כְּהוֹלֵךְ עַל חוֹמָה
 מְרֻצָּפָה. לְרֶכֶב שָׁמָּה לֹא יִכְלְנוּ, וְרַק בְּרִגְלֵינוּ הִלְכְנוּ
 דֶּרֶךְ שְׂדוֹת עֲדָשִׁים וְחֻטִּים, וְכַעֲרֶךְ חֲצִי שָׁעָה הִלְכְנוּ
 בְּמוֹרֵד הַהָר הַזֶּה, עַדִּי בָּאנוּ אֶל כְּפַר עֲמֻקָּה, וְכִשְׁתִּי
 שָׁעוֹת מִשָּׁם עַד יָם הַחֲוִילָה. שָׁם, בְּקֶצֶה הַכְּפָר, צִיּוֹן
 הַקָּדוֹשׁ וְנוֹרָא, הוּא יוֹנְתָן בֶּן עֲזִיָּאל. בְּחִלְחָלָה וּרְתַת
 גִּשְׁנוּ לְמָקוֹם זֶה מֵה נוֹרָא, וְחֲצִי שָׁעָה אֶמְרָנוּ שָׁם

רַבִּי יְהוּדָה נְשִׂיאָה

האחרון לצאצאי הלל, אשר אחזו בידם שבט
 מושלים, וגם נזר התורה להיות ריש מתיבתא וראש
 הסנהדרין, ואשר מהם ועל שמם יצאו תקנות לכל
 ישראל.

תנו רבנן: שמן, רבי יהודה הנשיא ובית דינו נמנו
 עליו והתירוהו. (ע"ז לח ע"ב)

כשנפטר רבי יהודה נשיאה, הכריז רבי ינאי: אין
 כהונה היום. (ירושלמי ברכות פ"ג ה"א)

מצבה קדומה על ציון יונתן בן עוזיאל בעמוקה

יוֹנָתָן בֶּן עֲזִיָּאל

מתלמידיו של הלל הזקן. שמונים זוג של תלמידים היו לו להלל הזקן, גדול שבהן יונתן בן עוזיאל. (ירושלמי נדרים ע"ה הי"ז)

כשהתחיל בתרגומו, נזדעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. יצתה בת קול ואמרה: מי הוא זה שגילה סתרי לבני אדם. עמד יונתן בן עוזיאל על רגליו ואמר: אני הוא שגיליתי סתריך לבני אדם. (מגילה ג ע"א)

רבי יחזקאל שרגא משינאווא, שסייר בארץ ישראל בשנת תרכ"ט, הגיע בלי"ג בעומר לציונו של יונתן בן עוזיאל והשתטח עליו בלוי'ת חסידיו.

קמח

מסע מירון

תמונה

1234567

הבנין על ציון יונתן בן עוזיאל כיום

קמט

מסע מירון

תהלים, סדרנו בקשתנו מעמק לבנו ונסענו משם, ונקף את כל ההר בנסענו סביב לרגלי ההרים, אשר יסובבו כחומה את כל כפר החוט.

כשתי שעות רכבנו סביבות הערים האלה, עד אשר באנו אל מערת חוני המעגל, והוא בתוף שדה ערבי אחד, זרוע חטים עד פתח המערה. הערבי בעל השדה עומד בתוף שדהו עם נעריו ונערותיו עובדים עבודתם, ואנחנו עלינו הגדרה לעלות דרך שדהו הזרועה עד פתח המערה. ויהי כי עלינו, וירץ לפנינו אחד מנעריו דחוף ומבהל, ועד בואנו אל פתח המערה כבר הוא עבר אתנו ויעמד הכן, לבלתי עזב אותנו לגשת אל המערה עד נתן לו מתנת-יד (באקשיש). אבל נער העברי אשר נהג את חמורי, מילידי צפת, לא ירא ולא פחד מרגש הערבי, נגש אליו בכמת כחו ויאחז בציצת בגדיו אשר מתחת לצוארו וישאלהו לאמר: "אל מי נגשפת ואל מי קרבת לבלתי תת לבוא המערתה? התדמה בנפשך כי לא נפלו עוד ימים הראשונים, אשר הייתם כאורב, חמסתם, גזלתם ולא חמלתם?!

ציון על קברו של חוני המעגל

חוני המעגל

תָּנוּ רַבָּנָן : פַּעַם אַחַת יָצָא רַב אֶדְר וְלֹא יָרְדוּ גַשְׁמֵי שְׁלַחוּ לְחוֹנֵי הַמַּעְגָּל : הִתְפַּלֵּל וַיִּרְדּוּ גַשְׁמִים . הִתְפַּלֵּל וַיִּרְדּוּ גַשְׁמִים . הִתְפַּלֵּל וַיִּרְדּוּ גַשְׁמִים . עַג עוֹגָה וְעַמֵּד בְּתוֹכָהּ . אָמַר לְפָנָיו : רַב שֶׁל עוֹלָם , בְּנִיךָ שָׁמוּ פְּנִיָּהֶם עָלַי , שְׁאַנִּי כְּבֹן בֵּית לְפָנֶיךָ נִשְׁבַּע אָנִי בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל , שְׁאַיִנִי זֶז מִכָּאן עַד שְׁתֵּרוּ עַל בְּנִיךָ . הִתְחִילוּ גַשְׁמִים מִנְטַפִּין . (תענית כג ע"א)

גם בדורות הבאים, כשהיה העולם נצרך לגשמים, תינוקות של בית רבן תופסים בשולי בגדיו ואומרים: אבא, תן לנו גשמים.

לַעֲת כְּזֹאת הַגְּעַתְּם לַמַּלְכוּת, אֲשֶׁר בְּרִסְן וּמִתְּג תַעֲצוֹר
 צַעֲדִיכֶם! לִכֵּן גַּשׁ הַלְּאָה מִזֶּה, כִּי עוֹד מְעַט וְאַתְּנֶךָ
 לַמַּרְמֶס תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלִי, אוֹ-אִז יִכְנַע לְבַבְךָ, בְּיַדְעֶךָ
 אֶת מִי נִצַּבְתָּ וְאֶת מִי גִלְחַמְתָּ! הַנַּעַר הָעֲרָבִי הַזֶּה,
 בְּהֶאֱחָזוּ בּוֹ בְּחֻזְקָה, פָּנִיו שָׁחְרוּ מִלַּחֲץ יָדַי הַנַּעַר
 הָעֲרָבִי וְלֹא הִשְׁיבוּ דָבָר, כִּי נִסְתַּמּוּ כַחוֹ וּגְרוֹנוֹ, עַד
 אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ קָרְבָנוּ אֵלָיו לְבִקְשׁוֹ כִּי יִרְף מִמֶּנּוּ, וְלִקְוֹל
 בְּקִשְׁתָּנוּ עֲזֹבוֹ. הַנַּעַר הָעֲרָבִי בָּרַח כְּאָרִי וְרַץ כְּצִבִּי
 לַמְּקוֹם עֲבוֹדָתוֹ בְּאֵין דּוֹבֵר עוֹד דָּבָר, וְאַנְחָנוּ עֲמַדְנוּ
 שָׁם כְּחֻצֵי שַׁעַה, עָרְכָנוּ בְּקִשְׁתָּנוּ וְתַפְלָתָנוּ עַל פֶּתַח
 הַמְּעָרָה, וְאֵל תּוֹכָה לֹא בָּאנוּ, כִּי נִסְתַּמּוּ פִי הַמְּעָרָה
 אַחַר הַגִּשְׁם מִחֹל וְעָפָר. גַּם מְעֵרוֹת אָבָא חִלְקִיָּה
 אוֹמְרִים כִּי לֹא רַחוּק מִשָּׁם הוּא.

מִשָּׁם הִלְכָנוּ בְּחֻזְרָה אֶל רֹאשׁ הַהָר בְּשָׁנֵי שְׁעוֹת,
 עַד כִּי לִפְנוֹת עָרַב בָּאנוּ עַל הַהָר הַגָּדוֹל אֲשֶׁר מֵעֵבֶר
 הַשְּׁנַי לְכַפֵּר בִּירְיָה, וְשָׁם מְעָרָה גְדוֹלָה וּבְתוֹכָהּ קְבוּרַת
 אָבָא שְׂאוּל. גַּם שָׁם, בְּאֵין אֶרֶץ עָלֵינוּ הַהָרָה דְרָף
 שְׂדֵה עַדְשִׁים, עָדִי הִגִּיעֵנוּ אֶל הַמְּעָרָה. גַּם לְזֹאת
 הַמְּעָרָה שְׁחוֹחַ הִלְכָנוּ בְּכַרְיָעוֹת בְּרַפְיָנוּ, וְהַתְּפַלְלָנוּ
 מִנְּחָה בְּתוֹכָהּ. שָׁם נִרְאָה קָבֵר בְּאֶרֶץ חֻצֵי הַמְּעָרָה.

אוצר החכמה

התחילת 12395.67

הציון על מערת אבא שאול ואשתו

אבא שאול

תנא שזכה לראות עוד את הבית השני.
 מדבריו בדיון המובא במסכת מדות (פ"ב מ"ה) על
 תפקידה של לשכה אחת במקדש מערבית דרומית:
 רבי אלעזר בן יעקב אומר שכחתי מה היתה משמשת.
 אבא שאול אומר: שם היו נותנין יין ושמן.
 כן הוא מספר: נשים יקרות שבירושלים היו זנות
 את הנשים המגדלות בניהם לפרה. (כתובות ק ע"א)

מסע מירון

קנג

מסע מירון וערי הגליל [רובין, מנחם מנדל בן שמואל אהרן] עמוד מס 153 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

כַּאֲשֶׁר גָּמְרָנוּ תְּפַלְתָּנוּ, תְּפַלַּת הַמְּנַחָה, חֲזָרְנוּ וּבָאנוּ
הַעִירָה לָעֵת תְּפַלַּת עֶרְבִית (בְּדֶרֶךְ הַזֶּה כָּבַר רָגְשׁוֹ כָּל
עֲצָמוֹתַי, כִּי כָחִי סָר מֵאֵתִי מְרַב עֲמַל עֲבוֹדָתִי אֲשֶׁר
טִפַּחְתִּי וְרַבִּיתִי זֶה חֲדָשׁ יָמִים. לָחֵם לְשֹׁבֵעַ לֹא אֲכַלְתִּי
וַיָּמִים לְרוּיָה לֹא שָׁתִיתִי. כַּאֲשֶׁר בְּהַתְּהַלְכִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה,
נִכְמְרוּ רַחֲמֵי עַל הַחֲמוֹר אֲשֶׁר רִכַּבְתִּי עָלָיו כָּל הַיּוֹם
בָּאֵין אֲכֹל וְשָׁתוּ — יַרְדֵּתִי מִמְּנוֹ לֵילֶךְ מְעַט בְּרַגְלִי.
אֲבָל בְּהַתְּהַלְכִי אַף כְּעֹשְׂרִים אָמָה, וְהִנֵּה נִפְלַתִי שְׂדוּד
בָּאֵין אוֹנִים וְלֹא אֲמִיץ כֹּחַ, אַף אֲגִלִּי הַזַּעַה כְּסוּנִי
מִרֹאשֵׁי וְעַד רַגְלִי; וְלִקְרָא עַל בְּעַל הַחֲמוֹר לְעַמֹּד
עַד בּוֹאִי, לֹא יִכְלָתִי, אַף כְּרֹאוֹתוֹ כִּי אֶחָרוּ פְעָמֵי,
וַיִּבֹט מֵאַחֲרָיו וַיִּרְאֶה עֹצֵר רוּחִי, אִז עָמַד, וְאֲנֹכִי בְּכָל
כָּחִי מִהֲרָתִי וַיִּשְׁבַּתִּי בָּאֵין אֵיל). וְאֲנִי כְּבוֹאִי הַעִירָה
נִפְלַתִי עַל מִטָּתִי, וּמְרַב תַּשׁוּתִי — שָׁנָה לְעֵינַי כָּל
הַלֵּילָה לֹא נִתְתִּי.

1234567

כְּאוֹר יוֹם אִז אַף נִרְדַּמְתִּי, אֲבָל עוֹד מְעַט קָמְתִי
וְנִתְעוֹרַרְתִּי, בְּיָדְעִי כִּי הוּא עֶרֶב-שַׁבַּת-קֹדֶשׁ. הִלַּכְתִּי
לְהַתְּפַלֵּל בְּבֵית מִדְרָשׁוֹ שֶׁל הַרְבֵּי הַקְּדוֹשׁ מְנַאֲוֵרִיטְשׁ,
וְתַכְף אַחַר הַתְּפִלָּה הִלַּכְתִּי בְּסֶגֶל חֲבָרְתִי לְבַקֵּר אֶת
בֵּית הַחַיִּים אֲשֶׁר בְּצֶפֶת ת"ו — מֵה נּוֹרָא וְקְדוֹשׁ

מסע מירון

קנה

מרון רבי יוסף קאהן

"אודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו ומשירי אהודנו",
 במה אקדם ה' אכף לאלקי מרום, אשר ממעון קדשו מן
 השמים, הופיע ברוב רחמיו וחסדיו, והשפיע מטובו על שפל
 אנשים כמוני, לחבר ספר הנותן אמר שפר, החיבור הגדול
 שחברתי על הארבעה טורים, אשר קראתיו "בית יוסף", אשר
 כללתי בו כל הדינים הנמצאים בכל הפוסקים, חדשים גם
 ישנים, עם מקומות מושבותם, בחצריהם ובטירותם, בתלמוד
 בבלי ובתלמוד ירושלמי, בתוספתא בספרא, בסיפרי, במכילתא
 ודברי המפרשים והפוסקים, ובעלי התשובות, חדשים גם
 ישנים, ונתבאר שם כל דין ודין, באר היטב, דבר דבור על
 אופניו, וארמון על משפטו יושב, תלוי עליו כל שלטי הגבורים,
 אנשי השם אשר מעולם, ראיתי אני בלבי כי טוב ללקוט שושני
 ספירי אמריו בדרך קצרה, בלשון צח וכולל, יפה ונעים, למען
 תהיה תורת ה' תמימה, שגורה בפי כל איש ישראל".

וקראתי שם ספר זה "שלחן ערוך", כי בו ימצא ההוגה
 כל מיני מטעמים, ערוכים בכל ושמורים, סדורים וברורים,
 ומובטח אני בחסד עליון כי על ידי ספר זה תמלא הארץ
 את ה', הקטנים עם הגדולים, תלמיד עם מבין חכם חרשים
 ונבון לחש, ובבן אפרוש כפי אל ה', יעזרנו על דבר כבוד
 שמו להיות ממצדיקי הרבים. (מתוך הקדמתו לשו"ע).

יתגבר כארץ לעמוד בבוקר לעבודת בוראו שיהא הוא מעורר
 השחר (שו"ע או"ח סי' א סי"א).

"נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד ל"ג לעומר,
 מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא, אבל לארס ולקדש
 שפיר דמי, ונשואין נמי מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו".

נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג לעומר שאומרים שאז פסקו
 מלמות, ואין להסתפר עד יום ל"ד בבוקר, אלא א"כ חל יום
 ל"ג ערב שבת שאז מסתפרין בו מפני כבוד השבת". (שו"ע או"ח
 סי' תצ"ג סעיף א-ב).

מסע מירון

המקום הזה! הלכנו במורד ההר אשר העיר עומדת עליו, ובאמצע ההר משתרע קברות ישראל לאלפים. וזה יצא ראשונה לעינינו: קבר קדוש השם, האר"י הק"י. לא רחוק משם — קבר איש האלקים מהר"מ קורדובירו, בעל ה'פרדס'. גם משם לא רחוק — קבר הקדושים, מורנו הרב משה אלשיך, והרב יוסף קארו, בעל ה'שלחן-ערוך'. גם הרבה מערות אין מספר מגאוני וקדושי ישראל, אשר נלאתי להעריף כלם, כי תקצר עשר יריעות. הרב רבי אלעזר רוקח גם-כן מנח שם במערה אחת. ירדנו מן ההר אל שטח אדמה ישרה וזרועה. במשעול צר, אשר בין תבואות הגוי, הלכנו לערך מאה אמה ובאנו אל קבר רבי פינחס בן-יאיר, ועליו גל אבנים גדול מאד. ואמרו לי, פי עד הגל הזה מאשר בקשו להעמיד עליו בנין אבנים, וטרם נגמר — נהרס עד היסוד בו. מקבר רבי פינחס בן-יאיר נראה טוב וישר חצר רשב"י אשר במרון, מכון נגד קבר חותנו.

משם חזרנו על צד הקברות אשר מעבר השני בצד ההר, ובאנו אל מקום שלשה מצבות אבנים משלשה קברות קדושים השוכבים זה אצל זה.

ציון רבי משה קורדובירו בעל "פרדס רמונים"

1234567

רבי משה קורדובירו

מגדולי המקובלים בכל הדורות, רבו של האר"י
הקדוש, והוא בעל ספר 'פרדס רמונים'. אמרו עליו:
משה אמת ותורתו אמת.
בספרו 'גירושין' תיאר סיוריו והשתטחויותיו בלויית
תלמידים על הציונים הקדושים בסביבות צפת.

רבי פינחס בן יאיר

במקום מצבת גל אבנים ובמרכזו אילן ענף. האר"י הקדוש רצה לבנות עליו מצבה, ואמרו לו בחלום שלא יבנה שום דבר, כי כך צריך להיות, לקיים את דברי הפסוק בתהלים 'על גבי חרשו חורשים'.

מקובל מצדיקים לעשות הקפות על קבר רבי פינחס בן יאיר, באמירת חרוזי 'אנא בכוחי', 'יושב בסתר' וכו'. והעם מקיפין והולכין שבע פעמים.

אמר רבי פינחס בן יאיר: תורה מביאה לידי זְהִירוֹת, זְהִירוֹת מְבִיָּאָה לְיָדֵי זְרִיזוֹת, זְרִיזוֹת מְבִיָּאָה לְיָדֵי נְקִיּוֹת, נְקִיּוֹת מְבִיָּאָה לְיָדֵי פְּרִישׁוֹת, פְּרִישׁוֹת מְבִיָּאָה לְיָדֵי טְהָרָה, טְהָרָה מְבִיָּאָה לְיָדֵי חֲסִידוֹת, חֲסִידוֹת מְבִיָּאָה לְיָדֵי עֲנוּהַ, עֲנוּהַ מְבִיָּאָה לְיָדֵי יִרְאַת חֲטָא, יִרְאַת חֲטָא מְבִיָּאָה לְיָדֵי קְדוּשָׁה, קְדוּשָׁה מְבִיָּאָה לְיָדֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְבִיָּאָה לְיָדֵי תַחֲנִית הַמֵּתִים. וְחֲסִידוֹת גְּדוּלָה מְכַלֵּן.
(ע"ז כ ע"ב)

קנט

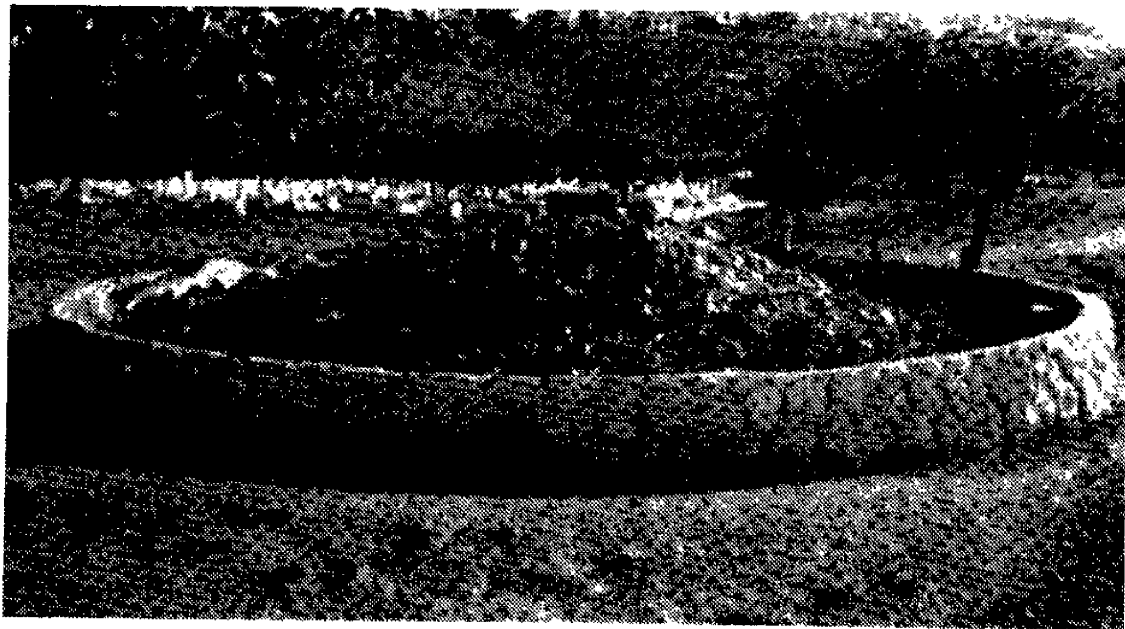
מסע מירון

אוצר החכמה

1224567

הגל על ציונו של רבי פנחס בן יאיר

מסורת ההקפות במעגל מסביב לציון

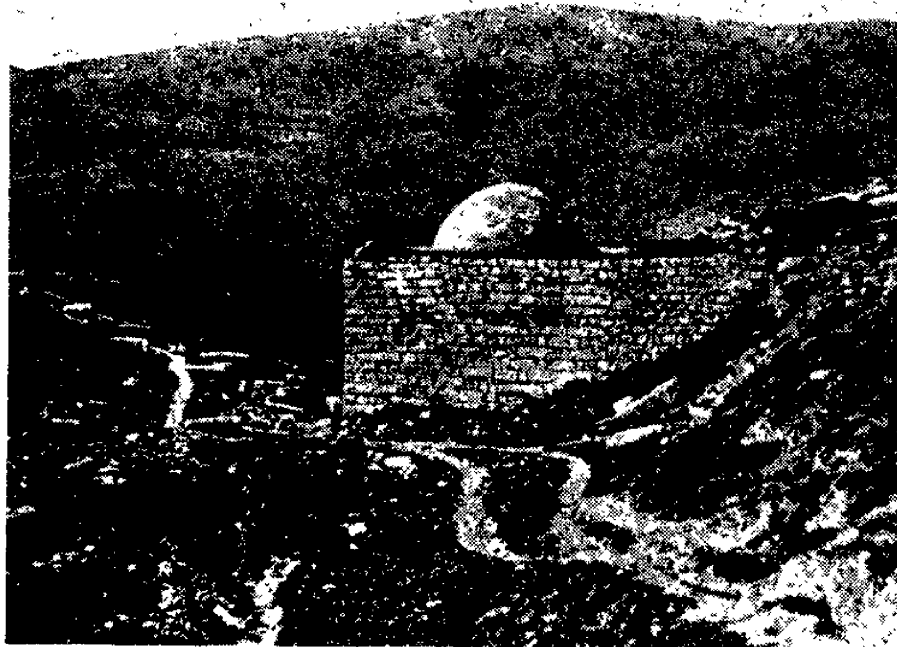
קס

מסע מירון

וּמִקְבֵּל הוּא מִפִּי הָאָרִ"י הַקְּדוֹשׁ, שֶׁאָמַר עַל אֱלֹה
הַשְּׁלֵשָׁה, כִּי שֵׁם סְפוּנִים נִשְׁמַת אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם
יִצְחָק וְיַעֲקֹב. עַל אֶחָד מֵהַשְּׁלֵשָׁה אוֹמְרִים כִּי הוּא
הַרְדֵּפ"ז זי"ע. מִשֵּׁם עָלִינוּ לְמַעַלָּה אֶל קֶבֶר הוֹשֵׁעַ
בֶּן-בְּאֵרִי הַנְּבִיא, וְעָלִיו אֱהֵל גָּדוֹל. לְפָנָי הָאֱהֵל הַזֶּה,
לְצַד הַקְּבָרוֹת, מְעַרָּה אַחַת, וְשֵׁם קֶבֶר הַיְנוּקָא הַמוּבָא
בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ, לְעַמַּת קֶבֶר הוֹשֵׁעַ הַנְּבִיא.

הציונים של האר"י הקדוש, המבני"ט ומערת הרדב"ז

תמונה מאוסר החכמה

האהל על ציון הנביא הושע בן בארי
בבית העלמין העתיק בצפת

הושע בן בארי

בפרק אחד נתנבאו ארבעה נביאים, וגדול
שבכלן הושע, תחלה לארבעה נביאים, ואלו הן:
הושע, ישעיהו, עמוס ומיכה. (פסחים פז ע"א)
אמר לו הקדוש ברוך הוא לראובן: אתה
פתחת בתשובה תחלה, תייד שבן בנד עומד ופותח
בתשובה תחלה. ואיזה, זה הושע, שנאמר: ישובה
ישראל. (ב"ר פד, יט)

פוזת מערת הינוקא בבית העלמין בצפת

הִינוּקָא

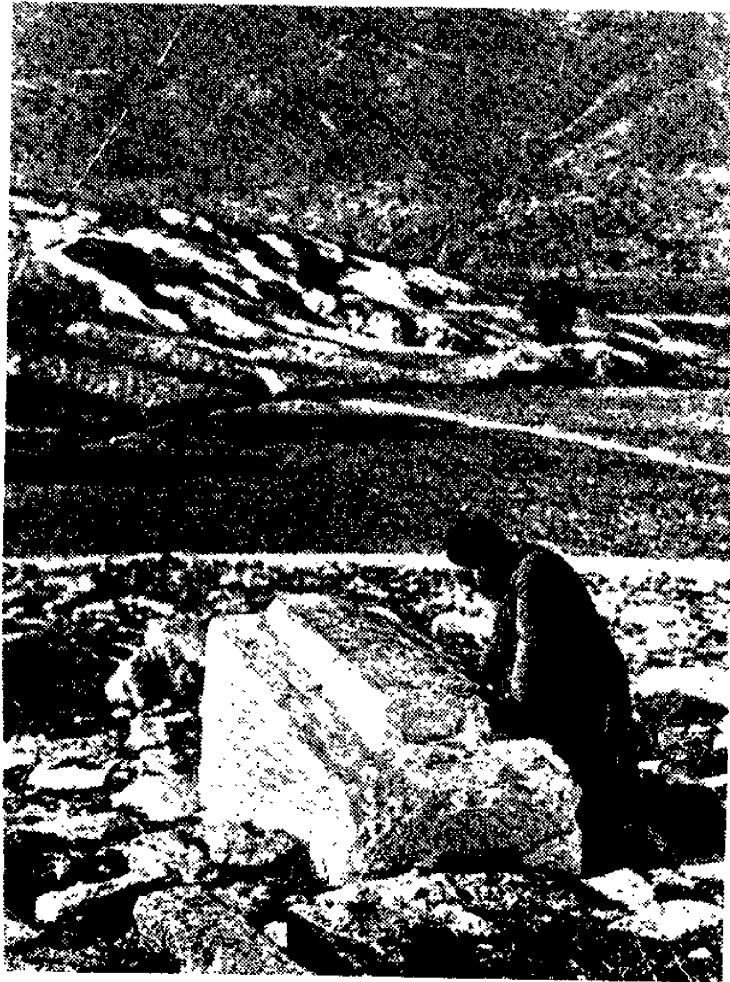
בנו של רב המנונא, בן הכפר סיכנין בהרי הגליל התחתון.

רבי יצחק ורבי יהודה היו מהלכים בדרך, הגיעו לכפר סיכנין, נתארחו אצל אשה אחת ולה בן קטן. אמרה לו אמו: גש אל האנשים הנעלים האלה ותרויח מהם ברכות, והוא ה"בודד".

רבי נחמן מברסלב ביקר במערת הינוקא בבואו לצפת בשנת תקנ"ח. וכך מספר מלוהו: באותה המערה היו כולם יראים לכנוס, כי אמרו שנחש כרוך שם. רבי נחמן היה הראשון שנכנס לשם ולא היה שם נחש כלל, ומאז והלאה התחילו כולם להכנס באותה המערה.

קסג

מסע מירון

ציון מרון רבי יוסף קארו בעל ה"שלחן ערוך"

רְבִי דָּוִד בֶּן זְמַרְיָא

הרדב"ז. מגדולי חכמי ספרד במאה השלישית
לאוף הששי. מלך על ישראל במצרים ארבעים
שנה ובירושלים ובצפת תוב"ב כעשרים שנה. נתבקש
לישיבה של מעלה בשנת השל"א, כשהיה בן מאה
שנה ועשר שנים.

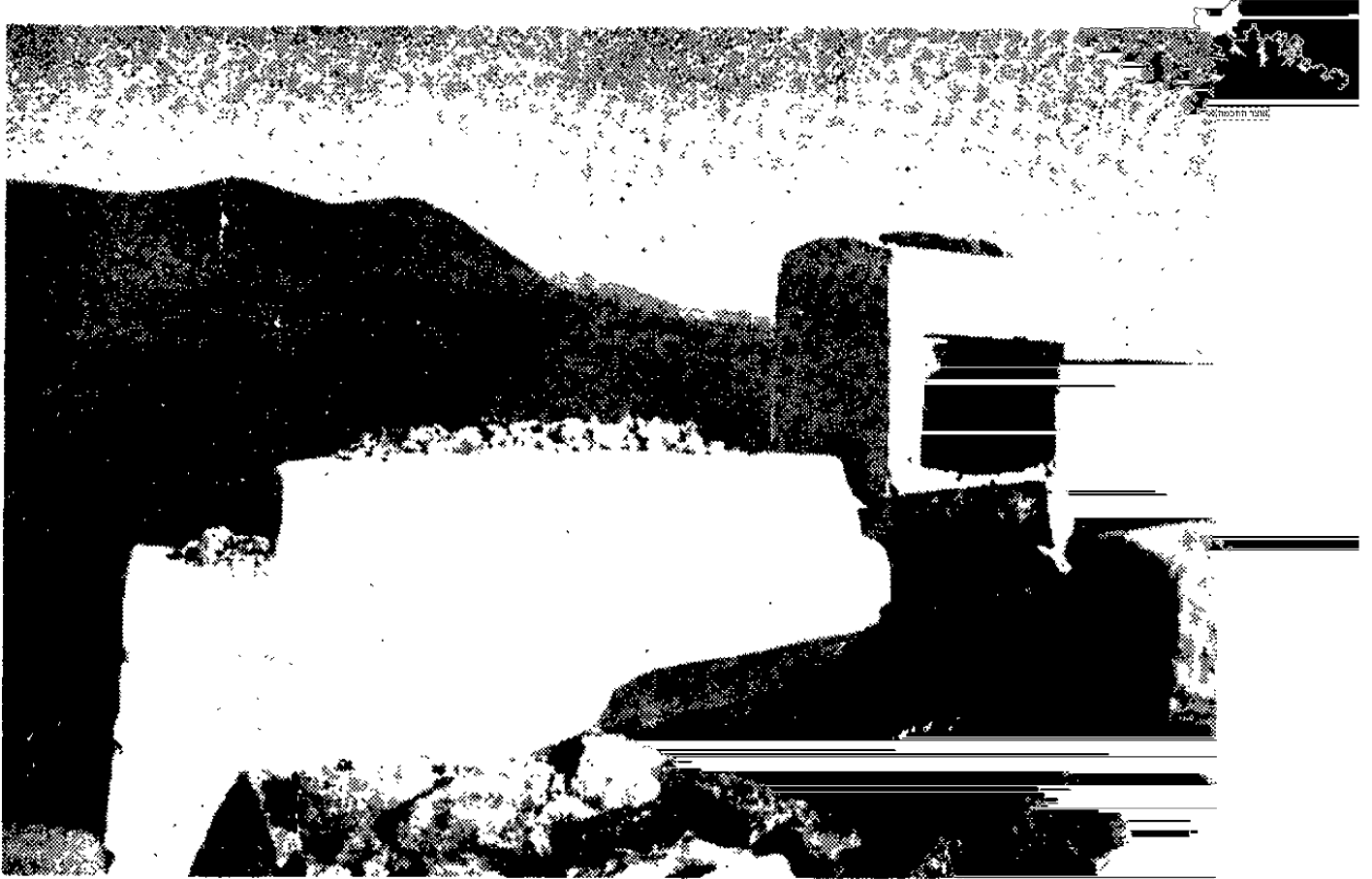
רַבֵּנוּ יִצְחָק לִוְרִיא - הָאֲרִי קָדוֹשׁ אח"ח 1234567

האר"י הקדוש היה נוהג לצאת יחד עם תלמידיו להשתטח על קברי הקדושים, וכן היה מגלה ומציין קברים קדושים שבדורות קודמים לא נודעו. כל הגילויים הללו נרשמו בישער הגלגולים ע"י תלמידו הותיק רבי חיים ויטאל.

ביום ה' באב של"ב נסתלק האר"י הקדוש לדאבון תלמידיו, והוא בן שמונה ושלשים שנה, לדברי בעל אוצר החכמה 'עמק המלך'. 'ואלמלא היה קיים בחיים עד שנת ל"ה, היה זוכה להביא את הגאולה לעולם, אולם הוא עתיד לחזור ולגאול את ישראל, ויקח ארץ ישראל מיד ישמעאל'.

רבי ישראל מפולוצק מספר על עליית החסידים לצפת: והיינו על קבר האריז"ל ועל קברי קדושים ז"ל, והתפללנו על קברי נביאים תנאים ואמוראים ע"ה, וכמו חלב ודשן תשבע נפשי, וכעת שפתי רננות יהלל פי, מעט אשר טעמתי, ויאורו עיני מכל הימים אשר הייתי חי בחו"ל.

ארו"ח 1234567

ציון האר"י הקדוש בצפת

עַל הַהַר הַשְּׁנִי, אוֹמְרִים בְּשֵׁם הָאֲרִ"י הַקְּדוֹשׁ, פִּי
 קְבוּרִים בּוֹ כְּפָלִים כִּיּוֹצְאֵי מִצְרַיִם. מִשֵּׁם הֶלְכְּנוּ אֶל
 מְקוֹה הָאֲרִ"י הַקְּדוֹשׁ, הָעוֹמֵד לְמַעַלָּה בְּרֹאשׁ מְקוֹם
 הַקְּבֻרֹת. וְהַמְּקוֹה הוּא מִמַּעַיִן טוֹב וְנִחְמָד, קָר מְאֹד,
 וַיְמִי הַמַּעַיִן נִרְאִים כְּמַעַט כְּאֲשֶׁר נוֹזְלִים. וּגְבִיר אֶחָד
 מְרוֹסָא הֵצִיב בְּנֵינן גְּדוֹל עַל הַמְּקוֹה לְמִזְכָּרְת עוֹלָם.
 טְבִלְנוּ שָׁם וַתְּחִי נַפְשֵׁנוּ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה בָּא בְּקַרְבָּנוּ.
 חֲזַרְנוּ מִשָּׁם לְבִתְיֵנוּ לְהַכִּין נַפְשֵׁנוּ לְכַבוֹד שַׁבַּת-קֹדֶשׁ.

אוצר החכמה

המדרגות היורדות למקוה

מסע מירון

קסז

מסע מירון

מעין המים החיים למקוה של האר"י בצפת

מסע מירון

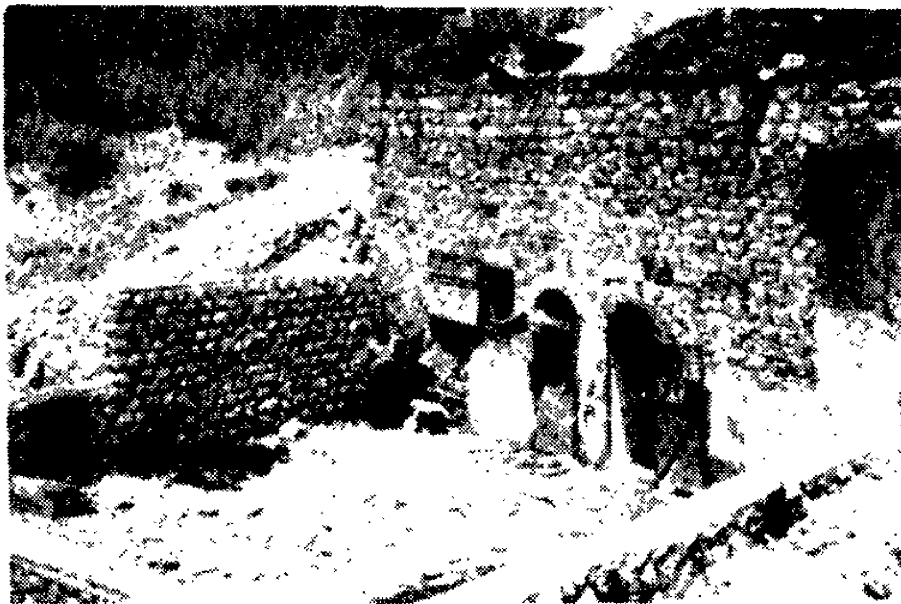
קסח

אוצר החכמה

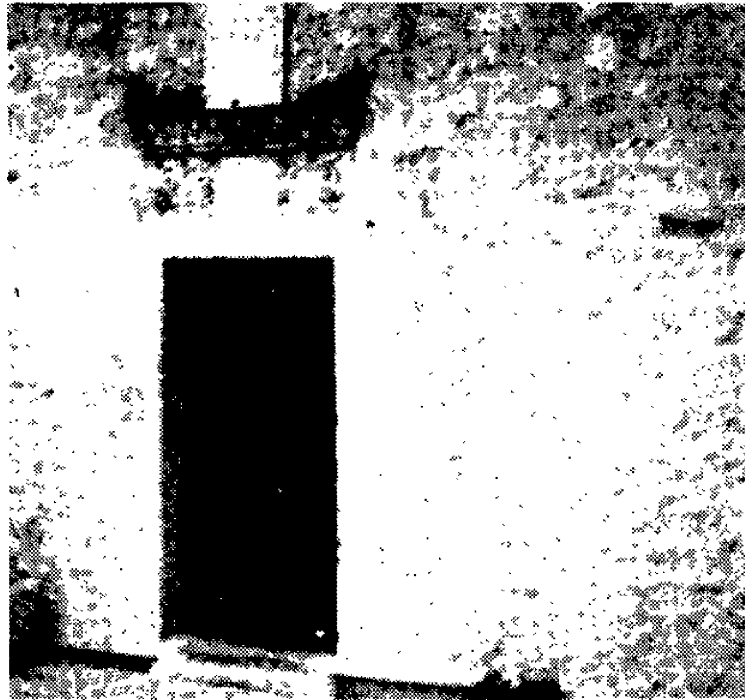
אה"ח 1234567

המים הנמשכים ממעין סמוך

המקוה של האר"י בפתח בית העלמין בצפת

גם בַּשַּׁבָּת-קִדְשׁ הַזֶּה שְׂבָעָה נִפְשֵׁי עֲנַג אֶהְבֵּת רַעִים
 וְאַסְפֵּת יְדִידִים. בַּשַּׁבָּת-קִדְשׁ אַחַר סְעוּדַת שְׁחָרִית
 הִלְכְּתִי בְּלוֹיֵת חֲבֵרְתִי לְבַקֵּר אֶת בְּתֵי הַכְּנָסִיּוֹת אֲשֶׁר
 בְּעִיר הַקִּדְשׁ צֶפֶת, הָעִתִּיקִים מִשְׁנוֹת קָדָם, וּבֵאתִי
 אֶל בֵּית-הַכְּנָסֶת הָרַב יִצְחָק אֲבוּהַב. בֵּית-הַכְּנָסֶת זֶה
 נִבְנָה בְּכָבוֹד וְתִפְאָרֶת עַד לְהַפְּלִיא, מְשׁוּחַ בְּשֵׁשׁ
 וּמְרֻצָּף בְּאַבְנֵי-שֵׁשׁ גְּדוֹלִים. אוֹר צַח וְנָעִים יִנָּשֵׁב
 בוֹ, לְהַחֲיוֹת לֵב הַיּוֹשְׁבִים בוֹ וְלוֹמְדִים בְּנִגּוֹן סֵדֶר
 פְּרָקִי-אֲבוֹת. כָּל אֶחָד אָמַר מִשְׁנֵה אַחַת בְּקוֹל נְעִים
 תִּשְׁמַח לִבֵּב שׁוֹמֵעַ, כְּנֶהוּג אֶצֶל הַסְּפָרָדִים.

בית הכנסת של רבי יצחק אבוהב

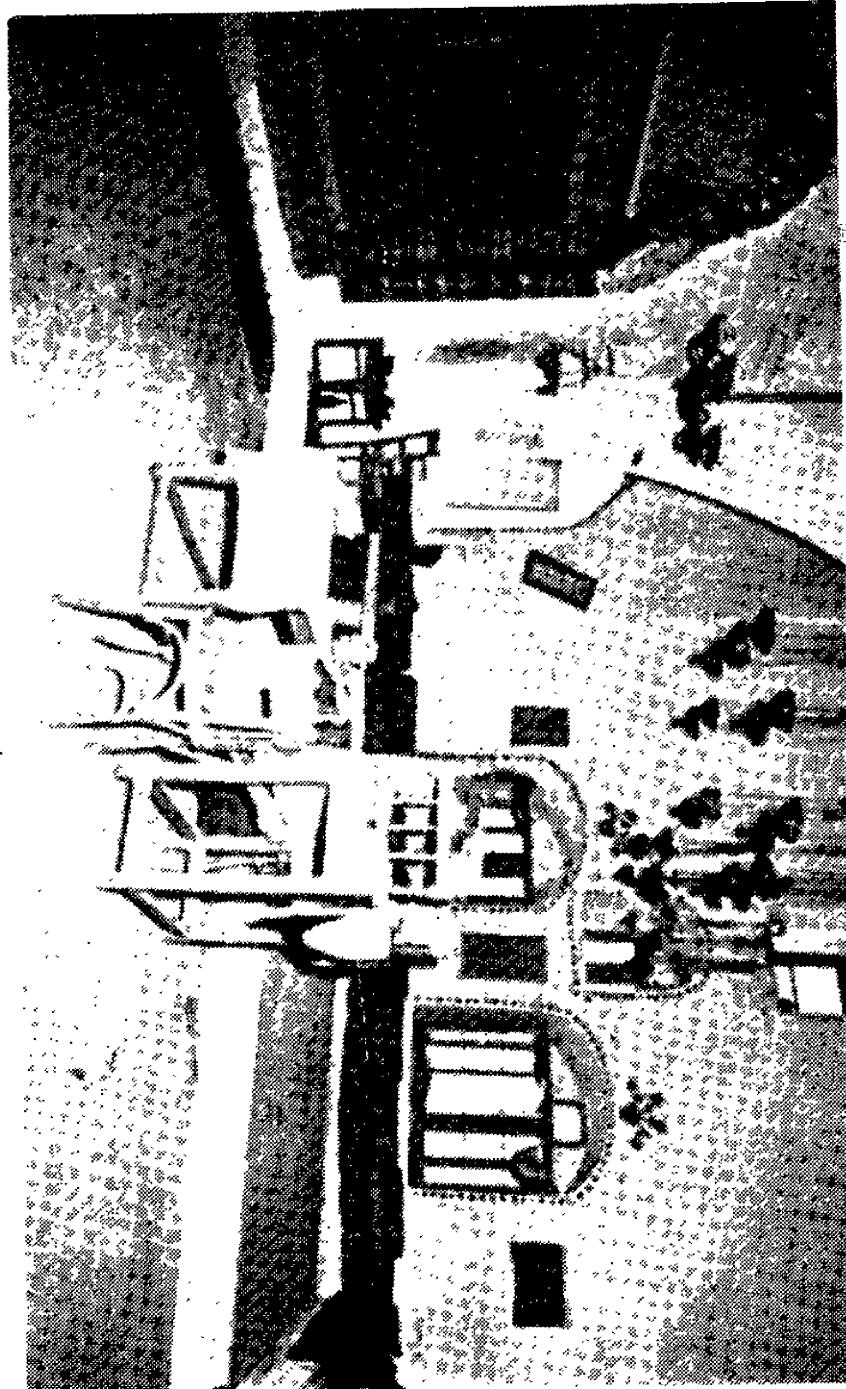
גם ציר הַבְּרִיטָאנִי (ענגלישער קנָסאַל) — יְהוּדִי סְפָרְדִי, יָשַׁב לְפָנֵי אַרְוֵן הַקֹּדֶשׁ בֵּין הַנְּאֻסָּפִים וְלָמַד פְּרָקִי-אַבוֹת בְּשִׁקְיָה רַבָּה, בְּנַעֲיָמָה וְזַמְרָה, כְּדַרְכָּם בְּקֹדֶשׁ (לא יראָה וְלא ימצָא כְּזֹאת בֵּין אַחֵינוּ הָאֲשֻׁכְנָזִים אִישׁ אֲשֶׁר מְשַׁמְרֵתוֹ מְשַׁרְת׃ כְּהַנֵּת הַמְּלוּכָה, אֶף אִם תִּקְרָא שְׁמָה עָלָיו, לְבַל יִהְיֶה קְדִימָה). בְּהַתְּהַלְכִי לְפָנָיו, דְּרַשְׁתִּי שְׁלוֹמוֹ בְּתַנוּפַת יָדַי, כְּמִנְהַג הַסְּפָרְדִים; אֶף הוּא בְּשִׁמְחָה רַבָּה מֵהַר לְהָשִׁיב אֶת שְׁלוֹמִי בְּתַנוּפַת יָדוֹ וּרְמִיזַת עֵינָיו, וּכְמוֹצֵא שְׁלַל רַב יָקָר הָיָה הַכְּבוֹד בְּעֵינָיו.

הבימה בבית הכנסת של האר"י הקדוש

מסע מירון

קעא

אוצר החכמה

בית הכנסת של מרן רבי יוסף קארו

הִלְכְנוּ מִשָּׁם וּבָאנוּ אֶל בֵּית-הַכְּנֶסֶת הַנִּקְרָא
 "בֵּית-הַכְּנֶסֶת צְדִיק הַלְבֵן". אוֹמְרִים כִּי הוּא
 בֵּית-הַכְּנֶסֶת רַבִּי יִצְחָק הַלְבֵן, וְשָׁם נַעֲשֶׂה הַגֵּס עִם
 הַתְּרַנְּגוּלִים שֶׁנַּעֲשׂוּ לְבָנִים, כַּנּוֹדֵעַ לְכָל הַמַּעֲשֶׂה
 הַנּוֹרָא. וְשָׁם בְּצַד הַכְּנֶסֶת יֵשׁ חֵדֶר, מְקוֹם מְנוּחַת
 הַצְּדִיק, וְשָׁם לְמַקְרָה לֹא טוֹב, אִם יִהְיֶה שׁוֹם אִישׁ
 מִיִּשְׂרָאֵל יוֹצֵא מִדַּעַת חֲלִילָה, יִסְגְּרוּ אוֹתוֹ שָׁמָּה
 עַל לַיְנַת לַיְלָה אַחַת, וְעַל-פִּי הָרֹב תָּבוֹא הַיְשׁוּעָה.
 גַּר-תָּמִיד מִשְׁמֶן-זַיִת מֵאִיר שָׁם עַל קִבְרוֹ. וְלֹא אֲדַע
 פֶּשֶׁר דְּבַר זֶה: אִם הוּא קִבְר רַבִּי יִצְחָק הַלְבֵן — לָמָּה
 יֹאמְרוּ בְּעֵין-זַיִתִּים בֵּין הַזַּיִתִּים כִּי שָׁם הוּא?! וְאוּלַי
 שְׁנַיִם הֵיוּ.

מִשָּׁם הִלְכְנוּ אֶל בֵּית-הַכְּנֶסֶת הָאֶרֶץ הַקְּדוֹשׁ, אֲשֶׁר
 הִתְפַּלֵּל שָׁם תָּמִידִין כְּסֻדְרָן. עֵתָה הוּא בִּיַדִּי הַסְּפָרְדִים.
 הִתְפַּלֵּלְתִּי שָׁם מִנְחָה. רְאִיתִי אֶת מְקוֹם הַקְּדוֹשׁ אֲשֶׁר
 הָאֶרֶץ הַקְּדוֹשׁ הָיָה עוֹמֵד שָׁם בְּעֵת תְּפִלָּתוֹ — עָשׂוּ
 עֵתָה אַרְוֶן-קֹדֶשׁ בְּמְקוֹם הַזֶּה (אֲחֵר פְּטִירְתוֹ עָמַד עַל
 מְקוֹמוֹ אִישׁ אֶחָד, וְהוֹדִיעַ לוֹ הָאֶרֶץ הַקְּדוֹשׁ בְּחִלּוֹם,
 כִּי לֹא יֵאָרֶיף יָמָיו עַל חֲלָל אֶת מְקוֹם קֹדְשׁוֹ, וְכֵּה
 הָיָה לוֹ, לָכֵן עָשׂוּ אַרְוֶן-קֹדֶשׁ בְּמְקוֹם הַזֶּה — כִּה
 סָפְרוּ לִי אֲנָשִׁי אֲמָנָה).

קעג

מסע מירון

ציריך 1945

אוצר החכמה

מערת רבי יעקב בירב בבית העלמין בצפת

מסע מירון

קעד

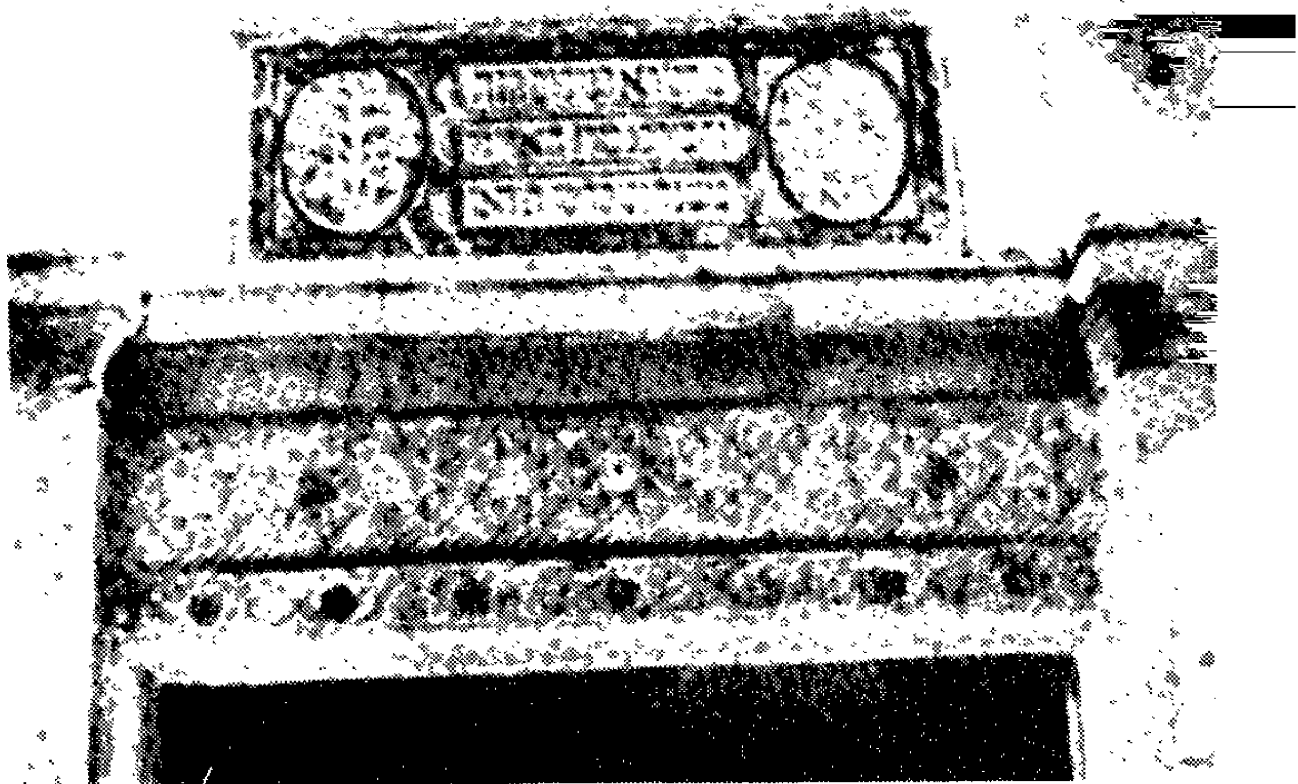
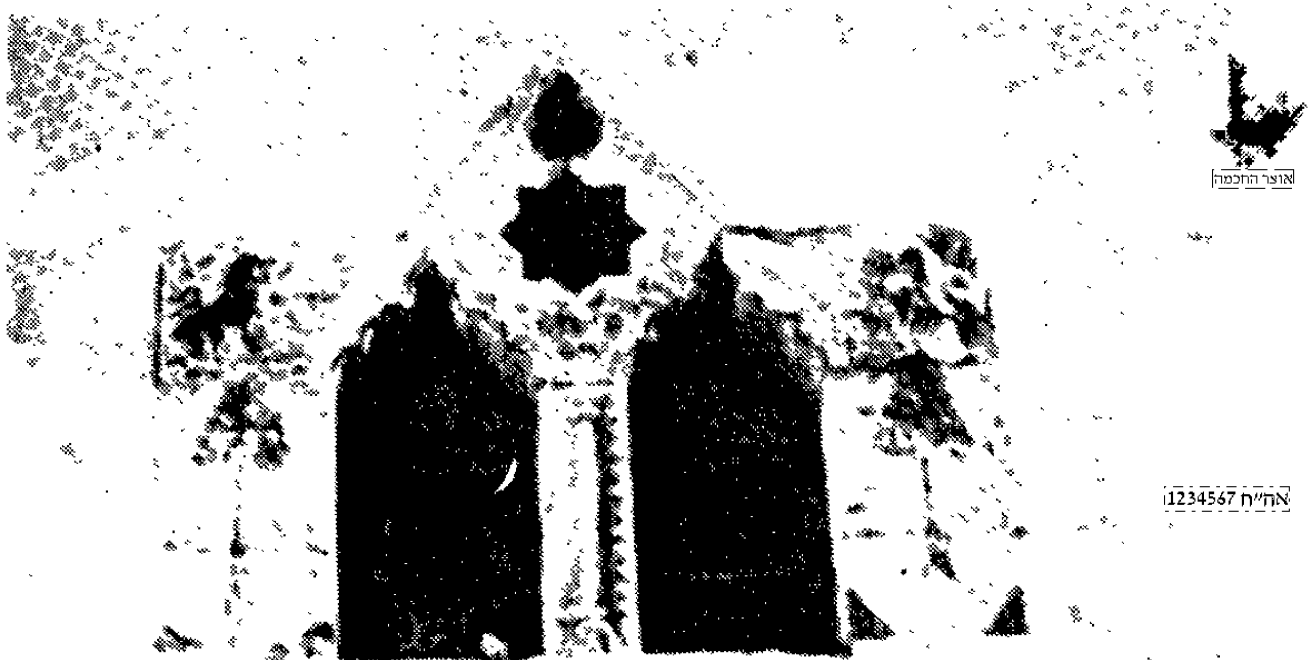

תמונה כללית של בית העלמין בצפת

הר"ח 234567

קעה

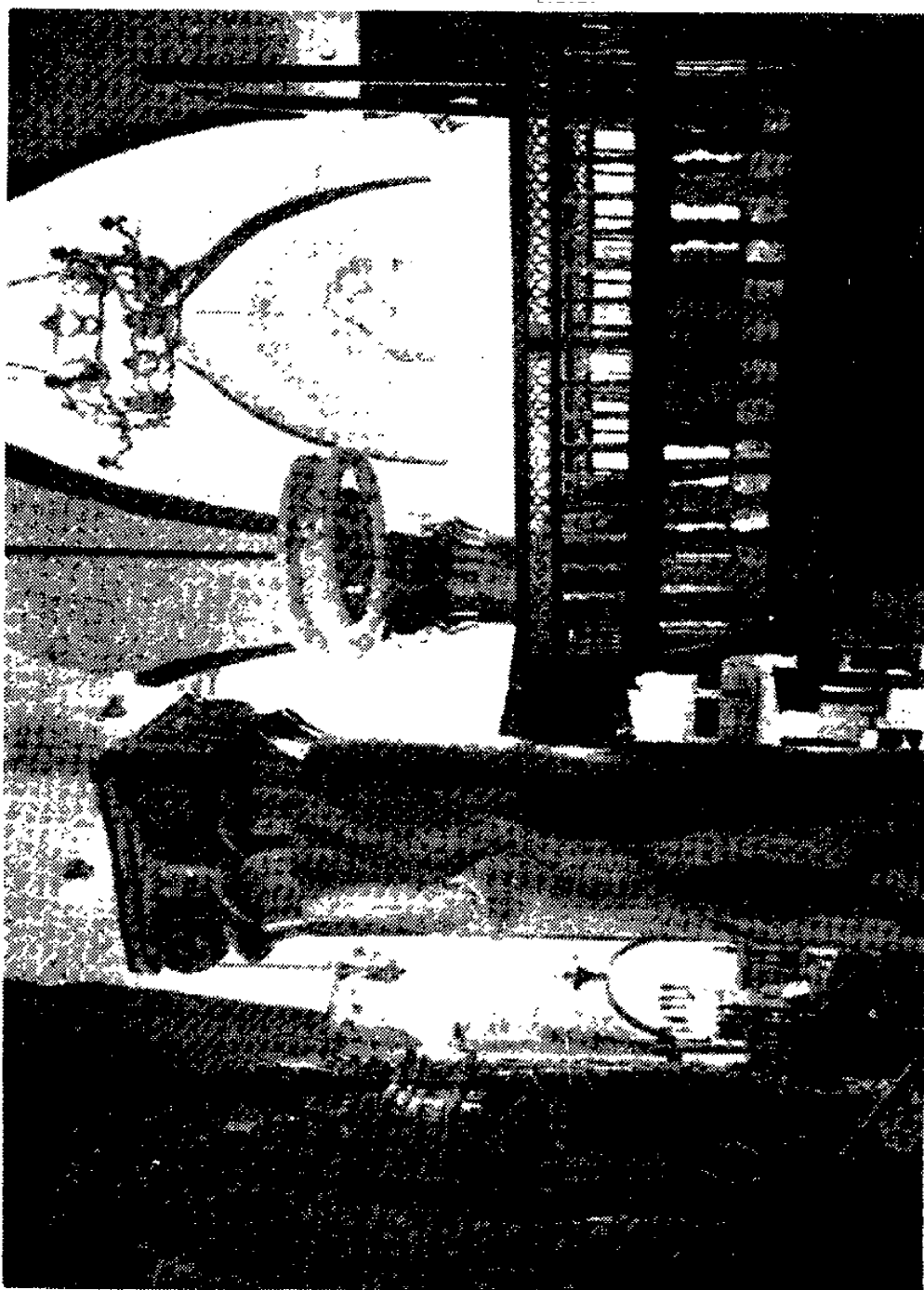
מסע מירון

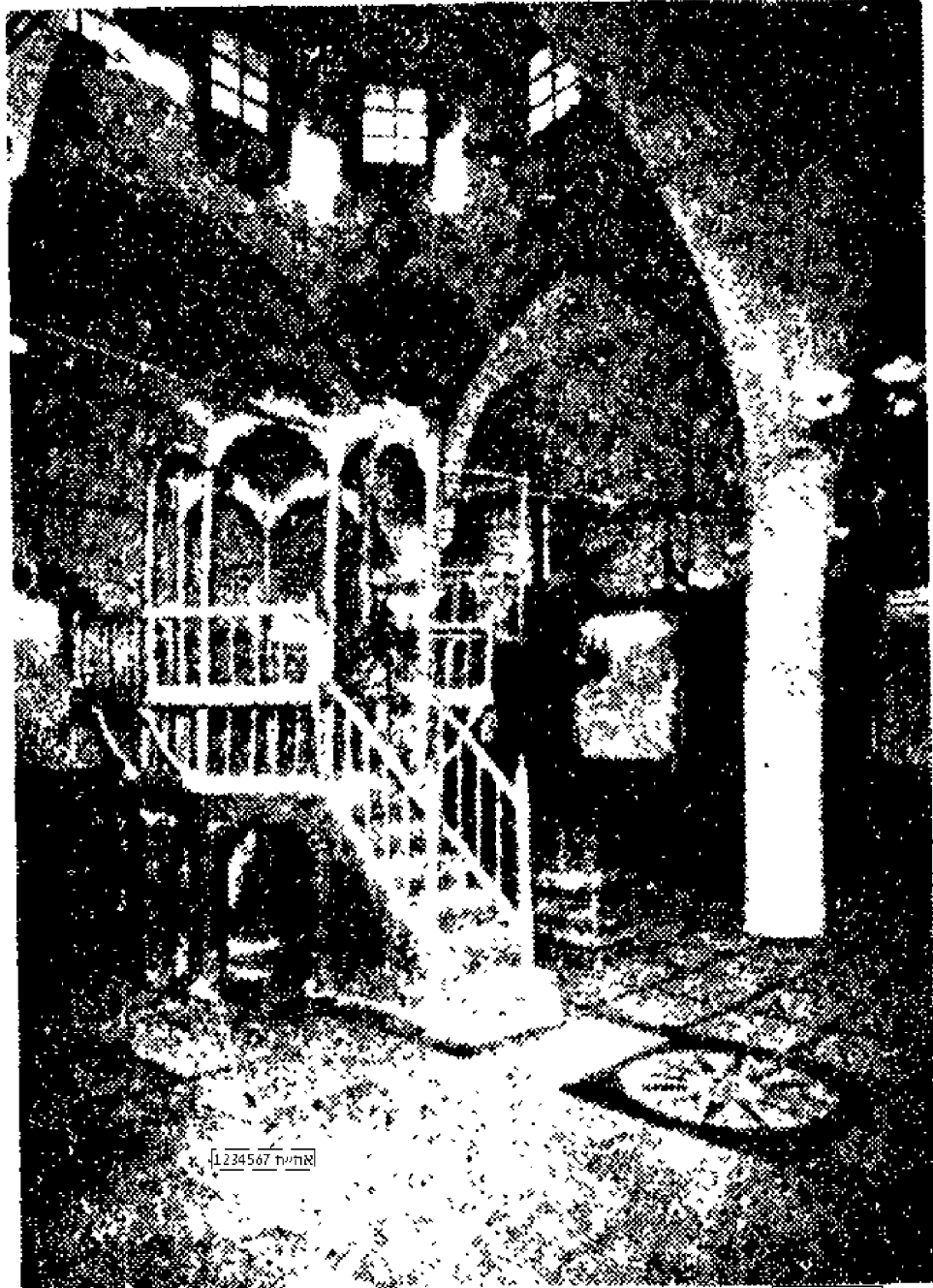
פתח הכניסה לבית הכנסת של האר"י הקדוש

מסע מירון וערי הגליל [רובין, מנחם מנדל בן שמואל אהרן] עמוד מס 175 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

התצלום 176

ארון הקודש העתיק בבית הכנסת האר"י בצפת

הבימה בבית הכנסת של הר"י אבוהב

ביום ראשון נשא שמחתי את אוהבי וידידי יקירי
 צפת ת"ו, השמחים בשמחת הכנסת אורחים עד
 להפליא, ובפרט עם איש ירושלים. לפנות היום
 הלכתי עם אחד מהם לתור ולראות את כל העיר
 מקצה. עלינו מגדל ידפת החרב, אשר בראש
 הר העיר, משם ראינו את כל עיר אחינו בני-
 ישראל הספרדים והאשכנזים, גם עירות הגוים, עיר
 הישמעאלים והנוצרים, גם את כל כפר ים-כנרת
 וחבל גדול משפת הים מסביב, גם את כל ההרים
 הגדולים והנעים — את הכל ראינו בהר המגדל
 הזה. התפללנו מנחה תחת צאלי הזיתים, העומדים
 לרגלי החר ההוא, וחזרנו לבתינו להתפלל מעריב
 ולאכל ארוחת הערב.

למחרת היום, שני 'נשא' לעת צהרים, לוו אותי
 קהל גדול מאוהבי ומידיעי מיקירי צפת ת"ו עד
 מתחת להר אשר במגרש העיר, ואחר נשיקת אהבה
 כבדה עליהם מאד עצב פרידתי מאתם, אבל הכרח
 נסיעתי האיץ עלי לבוא לביתי טרם בוא החג הקדוש,
 הכביד את לבי, מאין פנות אל אנחת ידידים, אוהבי
 חברתי. ישבתי על אתוני אשר הוכן לפני, ונסעתי
 עם שירה הקטנה אשר ארחה לחברת נסיעתי.

תְּרוֹתָנוּ הֵיטָה לְלוֹן בְּעִיר־הַקֹּדֶשׁ טְבָרְיָא בְּלִילָה
 הַזֹּאת, אָבֵל בְּבוֹאֵנוּ כְּמֶרְחֵק שְׁעָה וְחֻצֵי מְטָבְרְיָא,
 נוֹדַע לְמַגְהִיכְנוּ כִּי אֲנֵשִׁי־חֵיל יְסוּבְבוּ דְרָף טְבָרְיָא,
 בְּדָרְף עֲבָרָם לְשָׁכָם, וְלִכְן יֵרְאוּ הַמַּגְהִיגִים לְנִסְעַ
 הָעִירָה, לְמַעַן לֹא יִקְחוּ בְּהַמָּתָם בְּחֻזְקָה, כְּדָרְכָם
 בַּעַת יִסַּע הַחֵיל, לְקַח כָּל חֲמוֹר, סוּס אוֹ פָּרָד, אֲשֶׁר
 יִפְגְּעוּ, לְהוֹכִיל מִשְׁאָם. וְאַף כִּי שַׁלֵּם יִשְׁלְמוּ שְׂרֵי
 הַצָּבָא בְּמִיטְבֵי, אָבֵל קֶצֶה חַיֵּי הַמַּגְהִיגִים בְּמִשְׁפָּרַת
 הַזֹּו, וְלִכְן צִוּוּ עָלֵינוּ לִירֹד, אִף הוֹרִידוּ אִמְתַּחְוֹתֵינוּ
 לְנוּחַ שֵׁם בְּלִילָה הַהוּא, עַל-יַד יָם הַפְּנִיָּת. אֲוִיר
 הַיָּם נָשַׁב לָנוּ כָּל הַלִּילָה לְמַתַּק נַפְשֵׁנוּ, אִף מִי הַיָּם
 בְּאִין כְּסָף שְׁתִּינוּ לְרוּיָה בְּאִין מַחְסוֹר. גַּם אוֹרְחוֹת
 הַנוֹסְעִים אֲשֶׁר נִסְעוּ מֵאַחֲרֵינוּ, בְּשִׂמְעָם הַדְּבָר הַזֶּה,
 קָמוּ וְנִצְבוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה, לְבִלְתֵּי נִסְעַ לְטְבָרְיָא, עַד כִּי
 בְּלִילָה גְדֹלָה אוֹרְחֵתָנוּ מִשְׁמוֹנָה הָאֲנָשִׁים לְעֶשְׂרִים
 אִישׁ.

כְּאוֹר בְּקָר יוֹם שְׁלִישֵׁי עֲמֻדָנוּ וְהַתְּפִלָּנוּ שֵׁם
 עַל שְׁפַת הַיָּם, וְאַחַר-כֵּן נִסְעָנוּ כְּשִׁלְשָׁה-עָשָׂר שָׁעוֹת
 רְצוּפִים בְּהָעֵלָם אַחַד, נִסְעָנוּ בַּיּוֹם הַזֶּה. לְעֵת-עָרֵב
 בָּאֵנוּ עִיר גְּנִיָן (עֵין-גִּנִּים), עֲבָרְנוּ הָעִיר וְעֲמֻדָנוּ תַּחַת
 שְׁתִּילֵי הַיָּתִים אֲשֶׁר עֲמֻדָנוּ בְּנִסְעָנוּ שָׁמָּה. שֵׁם מִים

1234567890

החפירות לגילוי שרידי המצודה במרומי צפת

בְּמַחִיר שְׁתִּינוּ, אֲשֶׁר הֵבִיאוּ לָנוּ מִמַּעַן הַנִּפְלֵא אֲשֶׁר
בְּתוֹךְ הָעִיר, הַנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן.

לֹא רָחוּק מֵאַתָּנוּ שְׁכֵנוּ שְׁבֹט גָּדוֹל מִהָעֲרָבִים,
שְׁטוּחִים עַל-פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּאַהֲלֵי קָדָר, כְּדָרְכָם.
הַמְּנַהֲיָגִים צוּוּ עָלֵינוּ לְגַדֵּד שָׁנָה מֵעֵינֵינוּ, וְלִבְלִי
תֵּת תְּנוּמָה לַעֲפַעֲפֵינוּ בַּלַּיְלָה הַזֹּאת, מִפֶּחַד הַשְּׁכָנִים
הַנְּעִימִים אֲשֶׁר יִכְתִּירוּ אוֹתָנוּ, לְמַעַן לֹא יוּכְלוּ שְׁלַח
בְּעוֹלְתָהּ יְדֵיהֶם.

בְּטָרֶם שְׁכַבְנוּ לִישׁוֹן, וְהִנֵּה עוֹד אוֹרְחָה אַחַת גְּדוֹלָה
בְּאֵה מְטַבְרֵיא, יוֹדְעִים וּמְכִירִים, הַנוֹסְעִים גַּם-כֵּן
לְעִיר-הַקֹּדֶשׁ, לְחַג אֶת רֶגֶל שְׂמֻחַתְנוּ בַּחֲג-הַשְּׁבוּעוֹת
הַקֹּדֶשׁ לְפָנֵי מְקוֹם מְקֻדָּשְׁנוּ מְרוֹם מְרֹאשׁוֹן וְלִבְכוֹת
עַל חֲרַבְנוּ. אִזּוּ הָיִינוּ בְּיַחַד כְּשִׁלְשִׁים-וַחֲמֵשֶׁה אַנְשִׁים,
שְׁכָבוּ גַם-כֵּן אַתָּנוּ בַּלַּיְלָה הַהוּא תַּחַת אֵילָנֵי הַזֵּיתִים
הָרַבִּים, אֲשֶׁר יוּכְלוּ כַח בְּעַנְפֵיהֶם אֶף עַל אֶלְף אַנְשִׁים.
שְׁנַתְנוּ לֹא עָרְבָה לָנוּ מִמְּגוֹר שְׁכֵנֵינוּ אֲשֶׁר מְסַבִּיב.

כְּאוֹר בִּקְרַי יוֹם רְבִיעִי אָצוּ עָלֵינוּ הַמְּנַהֲיָגִים מְאֹד,
עַד כִּי גַם תְּפַלְתָּנוּ לֹא יִכְלָנוּ לְגַמֵּר, וְאֵךְ בְּרַכְבְּנוּ
עַל הָאֲתוֹנוֹת גְּמָרְנוּ אֶת תְּפַלְתָּנוּ, וְנִסְעָנוּ כִּכָּה פְּעֻשׁוֹר
שְׁעוֹת. עֲבַרְנוּ כָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִסְעָנוּ בְּהַלִּיכְתָּנוּ
שָׁמָּה, וּכְשֶׁעָה שְׁמִינִית יִרְדְּנוּ מֵהַר עֵיבָל אֶל תוֹךְ הָעִיר

מסע מירון

קפב

שָׁכַם. סָרְנוּ שָׁם לְבֵית-מְרֹזַח, מְקוֹם חַנוּת הָעוֹבְרִים
וְשָׁבִים, לְקַחְנוּ לָנוּ בֵּית מִיָּחָד וְשָׁכַבְנוּ כְּלָנוּ לְהַנְפֹּשׁ,
וְכַפְנוֹת הַיּוֹם הִלְכְנוּ כְּלָנוּ אֶל קֶבֶר יוֹסֵף הַצַּדִּיק.
הִתְפַּלְלָנוּ שָׁם מִנְחָה. הָעֲרַבִּים כָּבַר הַפִּירוּ אוֹתָנוּ
וַיֵּרְאוּ מִגִּשְׁת אֱלֵינוּ.

בְּשָׁכַבְנוּ בְּלֵילָה עַל עַרְשָׁנוּ, אֲדַמַּת עִיר-הַקֹּדֶשׁ
שָׁכַם, בָּא לְבַקֵּר אוֹתָנוּ שׁוֹטֵר הָעִיר, וַיִּשְׁאַל לָנוּ עַל
מִכְתוֹב תְּעוּדָה (פְּעֶסִיר). הִרְאִינוּ לוֹ אֶת אֲשֶׁר אֲתָנוּ,
רַבִּם כְּכֹלֵם בְּתַעֲוֹדַת אֶסְטֵרִיָּה. בְּעֵינ פְּקוּחָה הַבֵּיט
בְּתוֹכֵם וְהִחְזִיר לָנוּ, דָּרַשׁ אֶת שְׁלוֹמְנוּ וּפְנָה לְדַרְכּוֹ.
שִׁנְתָנוּ עֲרֵבָה לָנוּ מְאֹד בְּמְקוֹם הַזֶּה.

וְכֹאֹר בִּקְר יוֹם חֲמִישִׁי, הַמְּנַהֲיָגִים הִקִּיצוּ אוֹתָנוּ.
מִהֲרָנוּ לְהַכִּין עֲצָמְנוּ וְלִהְתַּפְּלֵל, וְאַנְכִי בְּהִתְמַהֲמְהִי
מְעֵט, אוֹלִי כַּעֲשָׂרָה מִינוּטִין, כְּבָר כָּל הָאוֹרְחָה נִסְעוּ
מֵאֲתִי וְנִשְׁאַרְתִּי אֲנִי לְבַדִּי. וְלֹא עֲצַרְתִּי עוֹד כַּח לְרֹדֶף
אֲחֵרִיָּהֶם, אֵף לֹא רָאִיתִי עוֹד דֶּרֶךְ מִהֲלַכְם, כִּי אֲנֹכִי
בְּנִסְעֵי לְבַדִּי נְטִיתִי אֶת אֲתוֹנִי עַל דֶּרֶךְ הַלִּיכָתִי; אֲכַל
הֵמָּה נִסְעוּ עַל דֶּרֶךְ אַחֵר בְּמַעֲלוֹת הַר גְּרֹזִים, וְאַנְכִי
נִסְעֵתִי בְּדֶרֶךְ חֻלְקַת הַשָּׂדֶה לְבַדִּי וְאֵין אִישׁ אֲתִי.
כְּכָה נִסְעֵתִי זְמַן אַרְבַּע שָׁעוֹת עַל הַהָרִים וּגְבָעוֹת,
וְאֵף עֲרַבִי אֶחָד, הַמְּחַמֵּר תַּחַת אֲתוֹנִי, עוֹבֵר לְפָנַי.

כָּל אִישׁ נְבוֹן יִלְכֵב נַעַם מִהֲלָכִי אָז, כִּי כָּל רִגְעַ
 לְשָׁנָה יִחַשְׁב־לִי בְּדַרְכֵי עֲקֻלְתוֹן, כַּאֲשֶׁר יֵרְאֵתִי מִכָּל
 פָּגַע וְאָסוֹן, בְּנִסְעֵי גַלְמוּד עַל דַּרְכֵי צִיּוֹן הָאֲבֵלוֹת
 מִבְּלֵי עוֹבֵר וְשָׁב, בֵּין הָרִים וְעִמְקִים מָלֵא מִשְׁכָּנוֹת
 פְּרָאִים; וְאַף הַגּוֹי הָעוֹבֵר לְפָנַי, אֶת לְשׁוֹנוֹ לֹא יִדְעָתִי
 וְאֵת שְׂאֵלְתוֹ לֹא יִדְעָתִי הַשָּׁב. כְּנוֹעַ עֲצִים בַּיַּעַר הָמוּ
 מוֹרְשֵׁי לְבָבִי, עוֹרְקֵי דָמִי, אֵף שֶׁעַר רֵאשִׁי כְּמוֹ נֶדַ
 נָצְבוּ מִפְּחַד וּפְחַת; גְּרוֹנֵי נַחַר מְאֹד בַּצְּמָא מִחֶם
 הַשֶּׁמֶשׁ הַקּוֹדֵר עַל רֵאשִׁי מִלְּפָנַי וּמֵאַחֲרָי.

וְאֵךְ כָּתַם אַרְבַּע שָׁעוֹת, הוּא הִקְיָן אֲשֶׁר שָׁם
 לְחֻשְׁכַת מִהֲלָכִי, פָּגַשְׁתִּי אֶת אוֹרְחוֹתֵינוּ חוֹנִים עַל
 הַמַּעֲיָן הַנִּפְלֵא, הַקָּר וְהַמְּתוֹק, הַנִּקְרָא "בֵּיר לוֹבִיץ".
 עוֹד בְּטָרֶם יֵרְדֵתִי מֵאַתוֹנִי, הַמְּנַהֵיג הַקָּרִיב אֵלַי אֶשְׁכֵר,
 בְּהִבִּיאוֹ לְפָנַי בְּקִבּוּק מֵיִם חַיִּים לְרוֹת צְמָאוֹנִי. כָּל
 הָאוֹרְחָה שֶׁמָּחוּ לְקִרְאָתִי, כִּי לֹא יָדְעוּ מָה הִזָּה אֶתִּי,
 וְנִפְשָׁם בְּיָגוֹן תִּתְמוּגָג כָּל זְמַן נִסִּיעָתִי, אֲשֶׁר אַחֲזֵר
 נְסוּגוֹתִי.

כַּחֲצֵי שָׁעָה עֲמַדְנוּ שָׁם, וְאַחֲר־כֵּן נִסְעֵנוּ הִלָּאָה כָּל
 הַיּוֹם, כִּי לַעֲת-עָרַב בָּאנוּ אֶל מְקוֹם הַצּוֹפִים, אֲשֶׁר
 מִשָּׁם רָאִיתִי אֶת כָּל שְׁטַח הָעִיר הַקִּדְשׁ עַד הַיְסוּד בָּהּ.
 גַּם הֵר בֵּית מְקוֹם מִקְדָּשֵׁנוּ רָאִיתִי מִשָּׁם, וְאָקֵד

וְאֶשְׁתַּחֲוֶה אֲפִים אֶרְצָה מוֹל מְקוֹם מְקַדְּשֵׁנוּ וְנֹכַח
 עִיר קְדֻשָּׁנוּ, כִּי אֲזוּ נִשְׁכַּח כָּל שִׁבְעַת הָעֲמָל מֵעֵינַי כִּי
 תִּלְאַה, גַּם כָּל יְגוֹן וְאֲנַחָה לֹא יִזְכֵּר וְלֹא יִפְקֹד עָלַי
 לֵב, כִּי אֶת כָּל אֲשֶׁר לִי וְגַם נַפְשִׁי יָבוֹז בְּאַהֲבַתִּי
 הַתְּעַנֵּג מִנְעָם זֵיו עִיר קְדֻשָּׁנוּ. וְכֹאֲשֶׁר רָאִיתִי כִּי עוֹד
 מַעֲט וְרַגְלִי יִדְרֹכוּ בְּמַתִּי רְחוּבוֹתֶיהָ, שְׁעָרֵי אֲרָמְנוֹתֶיהָ,
 רַגְלֵי מִתְנַשְּׂאִים לְכָל לְרֹאשׁ, בְּגִבּוֹרֵת אָרִי וְלִישׁ, זְרִזִיר
 מְתַנִּים אוֹ תִישׁ. רְצַתִּי כַּצְּבִי בְּאֵין מְנוּחָה, מִהֲרַתִּי
 בְּרַגְלֵי כְּאֵלֶּה שְׁלוּחָה.

אה"ח 1234567

וּבְעוֹד חֲצֵי שָׁעָה — וְהִנְנִי עוֹבֵר שְׁעַר עִיר קְדֻשָּׁנוּ
 בְּשַׁעַר שְׁכֶם, בְּזֶה הַשַּׁעַר אֲשֶׁר שָׁמָּה הִלְכְּתִי. וְטָרַם
 בּוֹאֵי בְּרַחוּב דִּירְתִּי, וְהִנֵּה רַב מְאֹד אֲנָשֵׁי הָעִיר אֲשֶׁר
 נִסְבּוּ עַל בֵּיתִי, בְּיָצְאָם לְקִרְאָתִי, וְעַל פֶּתַחִי כָּל מְגִדִים
 הֵם מְגִד בְּנֵי-בֵיתִי, אֲשֶׁר צָהְלוּ לְעַמְתִּי. וְכִלְנוּ כְּאֶחָד
 יַחַד בְּרַכְנוּ אֶת שֵׁם הַשֵּׁם בְּדַמְעַת שִׂמְחוֹתֵינוּ, עַל כָּל
 הַטּוֹב אֲשֶׁר גָּמַל עִמָּנוּ, לְהוֹלִיכֵנוּ לְחַיִּים וְלִשְׁלוֹם
 עַל רַב אַרְךָ אֲרָצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְרַב מְקוֹמוֹת קְדוֹשָׁה
 הַסְּפוּנִים בְּאֲדַמְתָּהּ, וְהִחַזִּירֵנוּ לְשְׁלוֹם בְּלִי שׁוּם אָסוּן,
 וְאֶךְ בְּצַהֲלַת שִׂמְחָה וְשִׁשׂוֹן. בְּאֵתִי אֶל נוֹה בֵּיתִי,
 וּמְצַאתִי הַכֹּל טוֹב וְיָפָה כִּימֵי צֵאתִי.
 וְעַתָּה אֱלוֹפֵי וּמִידְעֵי, אוֹהֲבֵי וְרַעֲי! הֲאֵמִינוּ לִי,

השירה החוזרת ממירון צופה לעבר מקום המקדש מאחורי חומת ירושלים

אוצר החכמה

אוצר החכמה

כִּי אִף אִם אֶלֶף יְדוּת הָיָה לִי, לֹא עֲצַרְתִּי כַח לְסֹדֵר
 לְפָנֶיכֶם אִף אֶחָד מִנִּי אֶלֶף וְרַבִּי רַבְבוֹת מְנַעַם שְׂבָחִי
 אֶרְצֵנוּ הַקְדוּשָׁה, מִתֵּק הָרִי צִיּוֹן גְּבֻעוֹתֶיהָ, קְדוּשׁ
 הַיְכָלָהּ, נַעַם אֲבֻנֶיהָ, כַּאֲשֶׁר כַּמָּה פְּעָמִים הִרְאִיתִי
 לְדַעַת חֶבְרַת נוֹסְעִי, כִּי יִשְׁימוּ עֵינַי עַל כָּל הַר
 וְגִבְעָה, לְהִתְבּוֹנֵן בְּהִשְׁכַּל וְדַעָה נְכוֹנָה, הַנִּמְצָא כְּזֶה
 בְּחוּץ-לְאֶרֶץ, כָּל הַר רָם וְנִשְׂאָ, עָגֹל וְיָשָׁר, נֶחְמָד
 וְנָעִים, מְכֹל סְבִיבוֹתֶיהָ כְּשׁוֹשָׁנִים סוּגָה, כְּאֵלוֹ נַעֲשֶׂה
 בְּמֶרְכָּז וּמְחוּגָה, כְּנֹזֵר וְעֵטְרָה יִתְנוּסָס עַל רֹאשׁ כָּל
 כְּפָר נֶחְמָד. גַּם מְקוֹמוֹת הַמִּישׁוֹר יִתְעַנְּגוּ עֵינַי רוֹאִים
 בְּמִשְׁקַל מְדָה יִשְׂרָהּ, כְּאֵהֵל הַנִּמְתָּח בְּקוֹ הַשְּׁוֹה,
 מַעֲשֶׂה יְדֵי יוֹצֵר. וְאֵיךְ נֶחַל אוֹ מַעֲיֵן, אֲשֶׁר יְדַמָּה
 אוֹ כִּי יִשְׁוֶה לְנַעַם מִימֶיהָ? וּמִי יַחְלִיף אוֹ יִמִּיר
 אֶת כָּל מִימֵי חוּץ-לְאֶרֶץ בְּעַד בְּקָבוּק מִים אֶחָד
 מִמֵּי הַבּוֹרוֹת הַיְקָרִים, הַזֹּפִים וְנִקְיִים כְּשֶׁמֶשׁ לְטָהָר?
 וּבְפָרֵט מִי מַעֲיֵן בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יֵרְאֶה וְיִמְצָא, לֹא יִשְׁקַל
 בְּפֹז וְכֶתֶם אוֹפִיר, רִיחוֹ הַנִּיחוּחַ כְּצִרּוֹר הַמֵּר וְאֶשְׁכַּל
 הַכֶּפֶר. אֲוִיר הַזֶּזֶף כְּעֵצִים הַשָּׁמַיִם לְטָהָר, לֹא יִזְכֵּר
 וְלֹא יִפְקֹד כְּמוֹהוּ מְקַצֶּה הָעוֹלָם וְעַד קִצְהוּ. קוֹר וְחֹם
 לֹא יִשְׁבְּתוּ, בְּכָל מְקוֹם לְמִינֵהוּ. הַפְּלֵא וְפְלֵא לְמוֹפֵת
 וְאוֹת, אִף לֹא יֵאֱמָן כִּי יִסְפֹּר כְּזֹאת, אֲשֶׁר בְּכָל מְהַלְךְ

1234567

איזה שעות האויר ישנה, מכל עבר ופנה — במקום אחד קר, ובמקום השני חם כאור; במקום אחד אויר צח, ובמקום השני אויר זך. גם פרי עץ האילנות, בכל מקום באפן אחר יעשה פונים, אף פרי הארץ, מעלות כל מקום הוא כזהב חרוץ.

מה אמר לכם במכתבי, ומה אדבר בספור דבר נסיעתי? ולא כמחבר, ידעתי כי לא חילים אגבר, אף ברוח בביר, להודיע לכם מעט מזעיר, אף כטפה מני ים, מיקרת ונעם ארצנו הקדושה, אשר הנחיל לנו ה' אלקינו למורשה, המלאה בקדשה וטהרה על כל גדותיה, נעימה מתוקה וברוכה בכל פנותיה, חן וכבוד מרחף על כל חומותיה, בעלי תורה ומדע מלאים כארבה בכל בתי מדרשיה, יראי השם כדגי הים בבתי כנסיותיה, צדקה ורחמים מפיקים זיו וחובותיה, חסד וחסנה מתגוללים על כל משעול חוצותיה.

יראתי מנפשי כי כל אשר אוסיף למלל, לפאר בשבח והלל, בן את כבוד קדשתה אם אינני חלילה במחלל, כי ידעתי מן ערפי דל ורזה מדעת, ואיך בכל עניני עבודתי קטנתי מעש, אשר כל שבחי פי הם חלילה רק לפשע ומגרעת, כאשר נפל אשת וכל

רָמַשׁ, כִּי יִרְהַב בְּנַפְשׁוֹ לְפָאֵר וּלְהַלֵּל הוֹד אֹר הַשָּׁמֶשׁ,
 אֲשֶׁר כָּל שׁוֹמְעוֹ הַשֶּׁבַע יָשִׁיב, כִּי שָׁבַחְו אָף לְשִׁמְצָה
 וְקִלּוֹן יִחַשְׁבֵּ. בֵּן אֲנֹכִי אִישׁ בַּעַר וְאִין תְּבוּנָה, עוֹד לֹא
 נִגְעַתִּי בְקִצָּה דַעַת וּבִינָה, אִיף אֲדַבֵּר בְּשִׁבְחֵי אֲרֻצָּנוּ
 הַקְדוּשָׁה וְהַטְהוֹרָה, אֲשֶׁר רָגַב אֶחָד מֵאֲדַמְתָּה מִפְּז
 וּמִפְּנִינִים יִקְרָה. לְכֵן אֲמַרְתִּי אֲשִׁים מַחְסוֹם לְפִי, כִּי
 יִדְעֵתִי חַיִּי מַה הִיא וּמָה אָנִי.

וְאֵצָא מֵאֲתָכֶם בְּשָׁלוֹם רַב, מְלֹא בְּכַף נַחַת וְטוֹב,
 אִף אַחֲוָה קָדָה וְאֲשַׁתְּחִוָה לְפָנֶיכֶם, בְּצוּוֹתַי אֶת בְּרַכְתִּי
 אֲלֵיכֶם: כַּאֲשֶׁר אֶת שְׁמַע טוֹבָה אַחַת מִנִּי אֶלְף אֲלֵפִים
 וְרַבִּי רַבּוֹת מְקַדְּשֵׁת אֲרֻצְכֶם, שְׁמַעְתֶּם בְּאֲזִינֵיכֶם
 — בֵּן עוֹד מְהֵרָה בְּקָרוֹב תִּזְכּוּ לְרֹאוֹת בְּעֵינֵיכֶם,
 אֲרֻץ אֲבוֹתֵיכֶם, מְלֵאָה בְּקִבּוּץ בְּנֵיהָ לְתוֹכָהּ בְּשִׁמְחָה,
 אֶת זְכָר עַמְלֵק כִּי מָחָה יִמְחָה, וְאִזּוּ יִהְיֶה שְׁמוֹ הַגְּדוֹל
 מְלֵא וּמְבָרָךְ בְּפִי כָּל יִשְׂרָאֵל, כִּי יוֹסִיף ה' שְׁנֵית יְדוֹ
 עָלֵינוּ לְרַחֵם, לְשַׁלַּח לְצִיּוֹן הַגּוֹאֵל וּלְיְרוּשָׁלַיִם מְנַחֵם,
 אֲמֵן בֵּן יִהְיֶה רְצוֹן (עַל מְרַבִּית עֲנִיָּה וְאֲבִיוֹנוּתָהּ).

רבי שמעון בר יוחאי

ואמר רבי יוחנן משם רבי שמעון בן יוחאי:
 גדולה שמושה של תורה יותר מלמודה, שנאמר:
 'פה אלישע בן שפט אשר יצק מים על ידי אליהו'.
 'למד' לא נאמר, אלא 'יצק', מלמד שגדולה
 שמושה יותר מלמודה. (ברכות ז ע"ב)
 כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק.
 (ברכות ט ע"ב)

חברים שהיו עוסקין בתורה, מפסיקין לקריאת
 שמע ואין מפסיקין לתפלה. אמר רבי יוחנן: לא
 שנו אלא כגון רבי שמעון בן יוחי וחבריו שתורתן
 אפנותן; אבל כגון אנו, מפסיקין לקריאת שמע
 ולתפלה. (שבת יא ע"א)

תניא. רבי שמעון בן יוחי אומר: בוא וראה
 כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא,
 שבכל מקום שגלו – שכינה עמהן. גלו למצרים
 – שכינה עמהן, שנאמר: 'הנגלה נגליתי לבית
 אביך בהיותם במצרים וגו'. גלו לבבל – שכינה
 עמהם... ואף כשהם עתידין לגאל – שכינה
 עמהם, שנאמר: 'ושב יי אלהיך את שבותך'.

וְהַשִּׁיבִי לֹא נֹאמֵר, אֲלֵא יוֹשֵׁבִי, מְלַמֵּד שֶׁהַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא שָׁב עִמָּהֶם מִבֵּין הַגְּלִיּוֹת. (מגילה כט ע"א)
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: הָיִי זֶהִיר בְּקִרְיַת שְׁמַע
 וּבִתְפִלָּה. וּכְשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל, אַל תַּעַשׂ תִּפְלִתְךָ קִבְעָה,
 אֲלֵא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם בְּרוּךְ הוּא,
 שֶׁנֹּאמֵר: יְכִי אֵל חַנוּן וְרַחוּם הוּא אֲרָךְ אַפִּים וְרַב
 חֶסֶד וְנָחָס עַל הָרָעָה'. (אבות פ"ב מ"ג)

רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, שְׁלֶשֶׁה כְּתָרִים הֵם: כְּתָר
 תּוֹרָה, וְכְתָר כְּהֵנָּה, וְכְתָר מְלָכוּת. וְכְתָר שֵׁם טוֹב
 עוֹלָה עַל גְּבִיּוֹתָיו. (אבות פ"ד מ"ג)

אוצר החכמה

הַעִיד רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: כָּל הַקּוֹרָא פְּסוּק בְּזַמְנוֹ
 מְבִיא טוֹבָה לְעוֹלָם, שֶׁנֹּאמֵר: 'וְדַבֵּר בְּעֵתוֹ מֶה
 טוֹב'. (מסכת כלה)

אה"ח 1234567

תִּגִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי: אִם רְאִיתָ עֲזָרוֹת שֶׁנִּתְלָשׁוּ
 מִמְּקוֹמָן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, דַּע שֶׁלֹּא הִחְזִיקוּ בְּשֹׁכֵר
 סוֹפְרִים וּמְשֻׁנִּים. מֵאִי טַעֲמָא? 'עַל מָה אֲבָדָה
 הָאֶרֶץ נִצְתָה כַּמְדַּבֵּר מִבְּלֵי עִבְרִי, מָה כְּתִיב בְּתִרְהָ:
 'וַיֹּאמֶר ה' עַל עֲזָבְסָ אֶת תּוֹרָתִי'. (ירושלמי חגיגה פ"א
 ה"ז)

יְרֵאשׁ עֲפָרוֹת תִּבְלִי (משלי ח, כו). רַבִּי שְׁמַעוֹן
 בֶּן יוֹחִי אֹמֵר: 'תִּבְלִי זֶה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֹּאמֵר:

יִמְשֹׁחֶקֶת בְּתֵבֶל אֲרָצוֹ, וְאוֹמֵר: יִמְשֹׁחֶקֶת לְפָנָיו
 בְּכָל עֵת. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָה יִתְבַּל? שֶׁהִיא מְתַבַּלֶּת
 בְּכָל. שֶׁכָּל הָאֲרָצוֹת, יֵשׁ בָּזוּ מֵה שְׂאִין בָּזוּ וַיֵּשׁ
 בָּזוּ מֵה שְׂאִין בָּזוּ, אֲבָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵינָה חֲסֵרָה
 כְּלוּם, שֶׁנֶּאֱמָר: 'אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכָּנוֹת תֹּאכַל
 בֶּה לֶחֶם, לֹא תִחָסֵר כָּל בֶּה'. (ספרי ואתחנן פי' לא)

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחִי: כְּתִיב יְכִי כִימֵי הָעֵץ
 יְמֵי עַמִּי, וְאִין 'עֵץ' אֱלֹא תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמָר: 'עֵץ חַיִּים
 הִיא לְמַחְזִיקִים בֶּה'. וְכִי מִי נִבְרָא בְּשִׁבִיל מִי,
 הַתּוֹרָה בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל אוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה,
 לֹא תוֹרָה בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל? אֱלֹא תוֹרָה שֶׁנִּבְרָאת
 בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל הִרִי הִיא קִיַּמַּת לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים,
 יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּבְרָאוּ בְּזְכוּתָם עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

(קהלת רבה א, ד)

העליה למירון לפני כמאה שנה

נסד

סדר לימוד ל"ג לעומר

לְשֵׁם יְחִיד קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנָתָהּ וְהָ יֵאָהֳרָוּנָהּ
 בְּדַחֲלוֹ וּדְחִימוֹ יֵאָהֳרָוּנָהּ וּדְחִימוֹ וּדְחִילוֹ
 אִי־הָיָה יוֹהֵה לְיַחְדָּא שֵׁם יְהוָה בּוֹה בְּיַחְדָּא שְׁלִים בְּשֵׁם
 כָּל יִשְׂרָאֵל וּבְשֵׁם כָּל נֶפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁכָּרָה חַיָּה יַחֲדָה
 הַמְתִּיחִים אֶל שְׂרָשֵׁי נַפְשֵׁנוּ רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָהֵנוּ חֲתִנּוּ
 יַחֲדָתָנוּ וּמְלֻבוּשֵׁיהֶם וְהַקְּרוּבִים אֲלֵיהֶם וְהַנְּלוּיִם לָהֶם
 שְׂמֵכְלוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצְרָה עֲשֵׂיהָ וּמְכַל פְּרִטֵי
 אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצְרָה עֲשֵׂיהָ דְכָל פְּרִצוֹף וּסְפִירָה דְפְרִטֵי
 אֲצִילוֹת בְּרִיאָה יִצְרָה עֲשֵׂיהָ הֲרֵי אֲנַחְנוּ מוֹכְנִים וּמוֹמְנִים
 בְּכָל אַבְרָם שֶׁ עוֹר וּבָשָׂר וְגִידִים וְעַצְמוֹת וּמוֹת
 שְׂבַע עֲצָמוֹת פְּנֵי מַיִם וְחִיצוֹנִיִּים וּבְרִיאָה וְשִׁמְעָה וְרִיחַ וְקוֹל
 וְדְבוּר וּבְכָל הַחוּשִׁים שֶׁל גּוּפֵנוּ לְקַבֵּל עֲלֵינוּ אֱלֹהוֹתוֹ
 יִתְבַּרְךָ כְּמוֹ שֶׁצִּוְנוּ בְּמַעֲכַד הַר סִינֵי אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים וּמִצְוֹת אֶת
 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּירָא וּמִצְוֹת לֵיחַד אֶת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד וּמִצְוֹת
 וְאֶהְבֵּת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהֲרֵי אֲנַחְנוּ אֱוֵהָבִים הַשֵּׁם
 יִתְבַּרְךָ בְּכָל לִבְנוֹ וּבְכָל נַפְשֵׁנוּ וּבְכָל מְאוֹדְנוּ וְהֲרֵי
 אֲנַחְנוּ יֹרְאִים מִמֶּנּוּ בְּגִין דְּאִי־הוּרַב וְשְׁלִיט עֲקָרָא וְשְׂרָשָׂא
 דְּכָל עַלְמִין וְכֻלָּא קָמִיהּ כְּלָא וְהֲרֵי אֲנַחְנוּ מִמְּלִיכִים
 אוֹתוֹ עַל כָּל אֶבֶר וְאֶבֶר וְגִיד וְגִיד מִמְּאֵתִים וּשְׂמוֹנָה
 וְאַרְבַּעִים אַבְרָם וְעַל־שׁ מְאוֹת וְחִמְשָׁה וְשִׁשִּׁים גִּידִים
 שֶׁל גּוּפֵנוּ נַפְשֵׁנוּ רוּחֵנוּ וְנִשְׁמָתָנוּ מְלָכוֹת גְּמוּרָה וְשִׁלְמָה

לסוד ר'ג לעוסד

וְהָרִי אֲנַחְנוּ מִקְבָּלִים עָלֵינוּ כָּל מְאֵתִים וּשְׂמוֹנָה וְאַרְבָּעִים
 מִצּוֹת עֲשֵׂה וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וּשְׁשִׁים מִצּוֹת לֹא
 תַעֲשֶׂה הַכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה וְעֲנִפֵיהֶם וְגַב כָּל מִצּוֹת דְּרַבָּנָן
 מִדְּבָרֵי קִבְּלָה וּמִדְּבָרֵי סוֹפְרִים וְעֲנִפֵיהֶם • וְהָרִי אֲנַחְנוּ
 מֵאֲמִינִים בִּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ
 וְכָל צְבָאָם • הוּא אֶחָד וְשִׁכּוֹ אֶחָד • הוּא הָיָה • הוּא
 הָיָה • וְהוּא יְהוָה • הוּא קָיָם וְשִׁכּוֹ קָיָם וְכִסְאוֹ נָכוֹן
 וְאַכּוּנָתוֹ לְעַד קָיָמָה • וְהוּא כְּצוֹי וּכְשֵׁנִיָּה בְּעֲלִיוֹנִים
 וּבַתְּחִתּוֹנִים • וְהוּא קְדָמוֹן לְכָל הַקְּדוֹנִים וְאִין עֲכוּדָה
 לְזוּלָתוֹ • וְהוּא עֶלְתָּה כָּל הָעֲלוֹת וְסִבָּה כָּל דְּכֻבוֹת • וְהוּא
 נִשְׁמָה לְכָל הַנְּשָׁמוֹת וּמְהִידָה לְכָל הָעוֹלָמוֹת • וְהוּא
 עֲלָאָה עַל כָּל עֲלָאִין סְתִימָא דְכָל סְתִימִין וְאִין מַחְשְׁבָה
 חוֹפְסָה בּוֹ כְּלָל • וְאִין לוֹ גּוֹף וְאִין לוֹ דְמוּת הַגּוֹף • וְאִין
 לוֹ שׁוֹכ צוּרָה וְחִמּוּנָה וְדְכִיּוֹן כְּלָל וְעִיקָר • וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר
 וְאֵל מִי תְדַמִּיּוֹן אֵל וְכֵה דְמוּת תַּעֲרֹכּוּ לוֹ אֲנִי יְהוָה לֹא
 שְׁנִיתִי :

וְעוֹד אֲנַחְנוּ מֵאֲמִינִים בְּאֲמוּנָה נְמוּרָה וּשְׁלִימָה שְׁהוּא
 עֲבָרָה בְּלִי הָעֲלוֹת הַמְתַּלְבֵּשׁ בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת
 דְּאַצִּילוֹת עַל יְדֵי שְׁמוֹ הַגָּדוֹל הַמְתַּנְגֵּדָה בְּתַפְאֲרָה
 וּמַלְכוּת וְאֵלֵינוּ אֲנַחְנוּ מֵעֲלִים בּוֹנֵת הַתְּפִלָּה וְהַבְּרָכוֹת
 וְלִמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְקִיּוּם הַמִּצּוֹת וְכָל דְּבָרִים הַטּוֹבִים
 וְכָל מַחְשְׁבָה טוֹבָה וְרַעוּתָא דְלֵבָא שְׁבַקְדוּשָׁה לְהוֹרִיד
 שְׁפַע וּבְרָכָה רַבָּה מֵהָאָרְתוֹ מֵעַתִּיקָא קְדִישָׁא לְאַבָּא
 וְאַמָּא • וּמֵאַבָּא וְאַמָּא לְעֵיר אֲנַפִּין וְחֻקְל תְּפּוּחוֹן קְדִישִׁין
 וְלִיָּהֵד קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינִיתִיה יְחוּד נְמוּר יֵאָהֲדוּנָה

למוד ליג לעומר

הוא הִיָּה וְהוּא הוֹה וְהוּא יִהְיֶה • הוא הָיָה טָמִיר וְגָנִיז
 בְּכֶתֶר • והוא הוֹת הַמְתַּלְבֵּשׁ בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת הָאֲצִילוֹת •
 והוא יִהְיֶה שְׂמַתְנַגֵּה בְּתַפְאֶרֶת וּמַלְכוּת • וְאֵלָיו אֲנַחְנוּ
 מוֹסְרִים נַפְשֵׁנוּ רוּחַנוּ וְנִשְׁמַתְנוּ חַיְתֵנוּ יְחִידַתְנוּ עַל
 קְרוֹשֶׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וּמְקַבְּלִים עָלֵינוּ עוֹל מַלְכוּתוֹ •
 בְּכַתוּב שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד • בְּרוּךְ
 שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד •

וְעַד אֲנַחְנוּ מְאִמִּינִים בְּאַמוּנָה גְמוּרָה וּשְׁלֵמָה שְׁכַל
 וְנִבּוֹאֹת מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם אֲמַת וְהַתּוֹרָה
 נִתְּנָה מֵאֵת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם וְלֹא נִשְׁתַּנִּית וְלֹא תִשְׁתַּנַּח
 בְּשׂוֹם זְמַן חֵם וְשָׁלוֹם •

וְעַד אֲנַחְנוּ מְאִמִּינִים בְּאַמוּנָה גְמוּרָה וּשְׁלֵמָה שֶׁהַתּוֹרָה
 הַקְּרוֹשָׁה יֵשׁ בְּדַבְרֶיהָ פֶּשֶׁט ¹²³⁴⁵⁶⁷ שֶׁהוּא גּוֹף הַתּוֹרָה •
 וְיֵשׁ בְּדַבְרֶיהָ סוּד שֶׁהוּא הַנִּשְׁמָה • וְהַתּוֹרָה הַקְּרוֹשָׁה
 נִדְרָשֶׁת בְּכֶסֶה פָּנִים • וּבְכָל קוֹץ וְקוֹץ שֶׁר הַתּוֹרָה יֵשׁ
 לְדְרוֹשׁ כּוֹ תְּלֵי תְּלִים שֶׁל הַכּוֹת • וְכָל דְּבָרִים הָעֲלִיּוֹנִים
 הַנִּסְתָּרִים וְהַנֶּעְלָמִים וְהַנִּסְתָּאִים כָּלֵם רְמוּזִים בְּתוֹרָה
 הַקְּרוֹשָׁה • וְאִין דְּבַר בְּעוֹלָם שְׂאִין לוֹ רְמִז בְּתוֹרָה • וְכֵן
 כֵּן בְּגַב אִוְסַר הַשׁוֹף כֶּה וְהַסּוֹף כֶּה דִּלְכָא כֶּה •

וְעַד אֲנַחְנוּ מְאִמִּינִים בְּאַמוּנָה גְמוּרָה וּשְׁלֵמָה • שְׁכַר
 יְהִדְמִיוֹנוֹת וְהַצִּיּוּרִים וְהַתּוֹאֲרִים אֲשֶׁר דְּבָרוּ בְּחֵם
 חֲכָמִים וְכְרוֹנִם לְכַרְכָּה בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה בְּאוֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים
 לְמַעַדָּה חֹכֵם הוּא לְשַׁבֵּךְ אֶת הָאוֹזֵן כִּי בְּאֵמֶת וּבְאַמוּנָה
 אִין לְמַעַדָּה כִּי אִם אוֹרוֹת זְכִים וְדָקִים בְּתַכְלִית הַרוּחָנִיּוֹת
 בְּלִמֵּי נִתְפָּסִים בְּמַחֲשָׁבָה וּבִשְׁבֵל אֲנוּשֵׁי כָּלֵל וְאֵי אֲפִשָׁר

למוד ליג לעומר

לְאָדָם לִידַע מְחוּתָן וְאַבוּתָן וּמְרֵאִיהֶן בְּאֵמֶת בְּשׁוֹם צַד
וְאוֹפֵן כִּי הֵם אִירוֹת דְּקִים וְזִכִּים וְרוּחָנִים בְּתַכְלִית
הַרוּחָנוֹת מְאֹד :

וְעוֹד אֲנַחְנוּ מוֹדִים הוֹדָאָה גְמוּרָה וּשְׁלֵמָה שְׂכַל דְּבָרֵי
תוֹרַתְנוּ הַקְרוּשָׁה שְׂבַכְתָּב וּשְׂבַעַל פֶּה וְסוֹדוֹת
חַתוּרָה אֲשֶׁר גָּלָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי וְחֻבְרָיו עֲלֵיהֶם
הַשְּׁלוֹם הֵם דְּבָרֵי אֵמֶת וְצַדִּיק יִשְׁרִים וְטִיבִים וּגְבוּרִים
חַיִּים וְקַיָּמִים :

וְהָרִי אֲנַחְנוּ מוֹכְנִים וּמוֹמְנִים לְקַיָּים בְּעֵזְרַת הָאֵל
יִתְפַּרֵּךְ מְצוֹת עֲשֵׂה שֶׁל הַתְּשׁוּבָה כְּכַתוּב בְּתוֹרַתְנוּ
הַקְרוּשָׁה וְשַׁבַּת עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעַת בְּקִלּוֹ וְהַיָּסִים
יִתְפַּרֵּךְ בְּרַחֲמָיו יְעוּרְנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמוֹ מֵעַתָּה וְעוֹד
עִלְמָם אָמֵן :

וְהֵנָּה אֲנַחְנוּ בָּאִים לְלִמּוֹד תוֹרָה בְּלַיְלָה הַזֹּאת • לִיר
שְׁדֻשָּׁה וְשִׁרְשִׁים לְעוֹמֵר וְלִשְׁמוֹת בְּיוֹם שְׁמַחַת
רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְתַקֵּן שְׂרֵשׁ סְצוּהַ זֶה
בְּמַקּוֹם עֲלִיוֹן :

וְיֵהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַרְחֵי אֲבוֹתֵינוּ שְׁתִּהְיֶה
הַלַּיְלָה הַזֹּאת עַת רְצוֹן לְפָנֶיךָ לְהִיּוֹת עוֹלוֹת סְצוֹת

הַקִּלּוֹ לְתַקֵּן אֵת כָּל פְּגָמֵינוּ וּמַגְמֵי אָדָם הַזֶּה אֲשֶׁן שְׂפָמָנוּ
בְּכִלְלוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאַת יְצִירָה עֲשֵׂיהָ וְכָל פְּרָטֵי אֲצִילוֹת
בְּרִיאַת יְצִירָה עֲשֵׂיהָ לְצַרְף וּלְכַרֵּר הַסִּיגִים מִלְּבוּשֵׁי נֶפֶשׁ

יִחַ וּנְשָׂמָה חַיָּה יְחִידָה דְּכִלְלוֹת וּפְרָטוֹת אֲצִילוֹת בְּרִיאַת
יְצִירָה עֲשֵׂיהָ לְכַרֵּר חֻבְרֵי הַנֶּפֶשׁ שְׂפָמָנוּ וּנְפִלּוֹת כְּגוֹרָה
בְּאֲצִילוֹת בְּרִיאַת יְצִירָה עֲשֵׂיהָ וּגְנֵה כְּאוֹר תִּהְיֶה אֵל

למוד לרג לעומר

מקיים הקדוש וְלִמְעַן שִׂמְחָה תִּגְדֹּל וְהַקְדוּשׁ וְלִמְעַן יִמְנֶה וְלִמְעַן תּוֹרַתְךָ וְלִמְעַן קְדוּשַׁתְךָ יִמְשֶׁךְ לָנוּ חֵלֶק מִן הַרְעוּתָא דְלֵבָא וְהַמְחַטָּבָה וְהַפּוֹנָה וְהַדְּבוּר וְהַמְצִיטָה שֶׁל רַבִּי שִׁשְׁעוֹן בֶּן יוֹחָאי עָלָיו הַיְשָׁלוּם * וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּכוֹנֵן לְכַכְנוּ לִירְאָתְךָ וְאֶהְבְּתְךָ וְתִקְשִׁיב אָזְנְךָ לְדַבְרֵינוּ אֵלֶּה וְתַפְתַּח לִבְנוּ בְּסוּדוֹת תּוֹרַתְךָ וְיִהְיֶה לְמוֹדֵנוּ זֶה גַּחַת רוּחַ לִפְנֵי ¹²³⁴⁵⁶⁷כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ כְּרִיחַ נִיחוּחַ * וְתֹאצִּיל עָלֵינוּ אֹר מְקוֹר גִּשְׁמוֹתֵינוּ בְּכֹל בְּחִינָתֵנוּ וְיִתְנוּצְצוּ גִיצוּצוֹרֵי עֲבָרֶיךָ הַקְדוּשִׁים אֲשֶׁר עַל יָדָם גְּלִית דְּבָרֶיךָ אֵלֶּה בְּעוֹלָם וּזְכוּתָם זְכוּת אֲבוֹתָם וּזְכוּת תּוֹרַתָם וְתַמְיִמוֹתָם וְקְדוּשַׁתָּם יַעֲמוּד לָנוּ לְבַד נִכְשַׁל בְּדַבְרֵים אֱלוּ וּבְזְכוּתָם תֹּאִיר עֵינֵינוּ בְּמָה שֶׁאֲנַחְנוּ לוֹמְדִים כְּמֵאֲמַר נְעִים וְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ :

רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם תִּזְכּוֹר לָנוּ חֲסֵדֵי אֲבוֹת וְתִרְחַם עָלֵינוּ כִּי בְנֵי אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֲנַחְנוּ עִמָּךְ בְּנֵי כְרִיתְךָ בְּנֵי אֲבָרְהָם אוֹהֲבֶיךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה זֶרַע יִצְחָק עֲקָרְךָ שֶׁנִּעְקַר עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ * עַדֵּת יַעֲקֹב בְּנֶיךָ בְּכוֹרְךָ שֶׁמֵּאֲהַבְתָּךְ שֶׁאֲהַבְתָּ אוֹרָו וְסִשְׁמַחְתָּךְ שֶׁשִּׁמַּחְתָּ בּוֹ קְרֵאתָ אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּשׁוּרוּ :

אֵל מְלֵא רַחֲמִים יְהִמּוּ נָא רַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ וְתִזְבְּנוּ לָה שְׁלִים תִּקְוֵן נַפְשֵׁנוּ רוּחֵנוּ וְנִשְׁטַתְנוּ בְּהִיּוֹתֵנוּ חַיִּים בְּגִלְגּוֹל זֶה * הַנְּשָׂמָה קָדָה וְהַגּוֹף פְּעֻלָּה חוֹסֶה עַל עֲמֻקָּה * וּבְכֵן לֵב טָהוֹר בְּרָא לָנוּ אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ נְכוֹן חֲדָשׁ בְּקַרְבְּנוּ : עֲרַנְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שִׂמְחָה וְהַצִּילֵנוּ וּכְפֹר

למור ר'ג לעומר

על חטאתינו למען שםך • ותזכנו להיות שמחים בעסק
תורתך ובמצותך ולהיות בטחוננו בך תמיד ויהיה לנו
לב שמח לעבודתך :

ויחי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתתן
לנו פח ויכולת ועזר וסיוע והכנה שלא לעבור על
שום מצוה משלש מאות וחמשה וששים מצות לא
תעשה ומדברי קבלה ומדברי סופרים • ותזכנו לקיים
כל מצות עשה המזמנים לנו מן מאתים ושמונה
וארבעים מצות עשה ומדברי קבלה ומדברי סופרים
לתקן את שרשם במקום עליון • וכל מצוה שלא באה
לידינו תצרך ברחמיך הרבים את מחשבתנו הטובה
ויעלה לפניך באלו קיימנו כל המצות במעשה • ויהי
נעם יהוה אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו
ומעשה ידינו כוננהו :

רבנו של עולם הרי אנחנו מוכנים ומזומנים לזכור
בפינו שבחי הצדיק התנא רבי שמעון בן יוחאי
עליו השלום • כי ידענו שרצונך הוא לספר בשבח
הצדיקים • כי תהלתם היא תהלתך • ותפארתם היא
תפארתך • ככתוב ויאמר לי עמי אתה ישראל אשר
בך אתפאר • וברוב רחמיך וחסדיך תזכנו בעבור זאת
שימשך עלינו קדושת הצדיק רבי שמעון בן יוחאי עליו
השלום ותטהר מחשבתנו ותסיר ממנו כל מחשבות
זרות והרהורים רעים ורעיונים פגומים • ותזכנו למוחין
דגדרות ותסיענו ותעזרנו בכל עת לעלות לעולם
המחשבה דקרושת ולחשוב מחשבות קדושות בתורתך

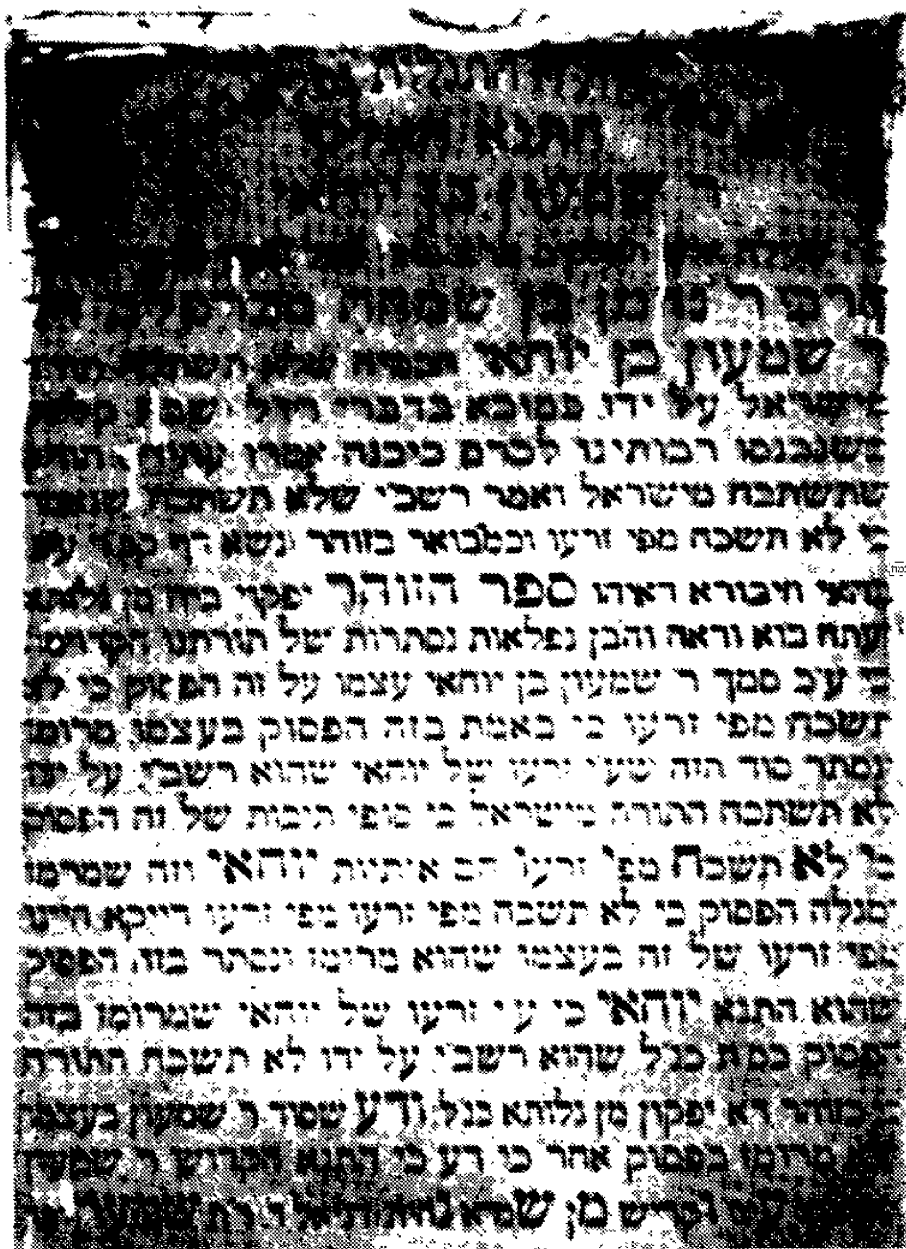
דימוד ל"ג לעומר

וְעַבְדְּתֶיךָ וּבְגֵדוֹתֶיךָ • וְהִזְכַּנּוּ לְדַחֲפִיל לְפָנֶיךָ בְּרֵאוּי
 בְּכֹונַת הַלֵּב • וְהִזְכַּנּוּ שִׁיתְקִיִּים בְּנוּ בַעַת תְּפִלָּתָנוּ מַה
 שְׁאָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ רוּחַ יְהוָה דִּבֶּר בִּי וּמִלְתּוֹ עַל לְשׁוֹנִי •
 וְהִזְכַּנּוּ שְׁנֵקִיִּים מֵאִמֵּר הַפְּחוּב בְּכָל דְּרָכֶיךָ דַּעְהוּ •
 וְהִזְכַּנּוּ לְזֹכֶךָ נַפְשָׁנוּ וּלְהָאִיר בָּהּ וּלְהוֹסִיף בָּהּ לַחַ וְהָאֲרָה
 גְּדוּלָה וְלְהַתְקַשֵּׁר לְמַעְלָה בְּקְרוּשָׁה הָעֲלִיוֹנָה • וְתַמִּיד
 תְּשִׁירָה וְתַחֲוֹל עָלֵינוּ קְרוּשָׁה הָעֲלִיוֹנָה • וְהִזְכַּנּוּ לְחַדֵּשׁ
 חֲדוּשִׁים אֲמִתִּיִּים בְּפֶשֶׁט וּרְמֵז וּדְרָשׁ וּסוּד וְתוֹרָתְךָ
 הַקְּדוּשָׁה • וְתַרְחַמְנוּ וְתַחֲיִינוּ חַיִּים אֲרוּכִים וְטוֹבִים
 וְשֵׁרוּם • וְתַמְלֵא כָּל מְשָׁלוֹת לִבְנוּ לְטוֹבָה לְעַבְדֶּיךָ
 וְתַקִּיִּים בְּנוּ מִקְרָא שְׂבָחוּב וְהִיָּה מָרָם יִקְרְאוּ וְאֲנִי אֲעֲנֶה
 עוֹד הֵם מִדְּבָרִים וְאֲנִי אֲשַׁמַּע • כִּי אַתָּה אָבִינוּ אָב
 הַרְחֵמֵן אֶל רַחוּם וְחַנוּן רַב חֶסֶד וּמְרַבֵּר לְהַטִּיב • עֵינֵי
 כָּל אֲרֵיךָ יִשְׁכְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָדָם אֶת אֲכָלָם בְּעַמּוֹ •
 פוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן • חַנּוּן וְעִנּוּן וְשִׁמְעַ
 תְּפִלָּתָנוּ • כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתָ כָּל פֶּה בְּרוּךְ שׁוֹמֵעַ
 תְּפִלָּה : יְהִיוּ לְרִצּוֹן אֲמֵרֵי פִי וְהַגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יְהוָה
 צוּרֵי וְגֵאֲלֵי : וְיִהְיֶה נַעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ
 כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ :

משנה

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ דְּהֵם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא • שְׁנֵאמַר וְעַמְּךָ
 כּוֹלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִוָּשׁוּ אֶרֶץ נֹצֵר מִטַּעַי
 מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר :

אֲבוֹת פֶּרֶק ד' רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר : שְׁלִשָּׁה כְּהָרִים הֵם •
 כְּהַר הַזֵּה וְכְהַר כְּדוּנָה וְכְהַר כְּלִכּוֹת • וְכְהַר
 שֵׁם טוֹב עוֹלָה עַל גְּבִיהֶן :

1234567

תפלה לליג בעומר

תפלה זו מיוסדת ע"פ הסוד הנורא שגילה רבינו הרה"ק ר' נחמן זצוק"ל על גדולת רשביי זצוק"ל, שהבטיח לישראל שלא תשתכח התורה על ידו, כי בזהר דא יפקון מן גלותא המבואר בתחלת ספי לקוטי מוהר"ן, ומה טוב לאומרה על קברו חקי של רשביי זצ"ל מי שזוכה לבוא לשם, אך גם האומרה בכל מקום לא יפסיד, כי התפשטות נשמת הצדיק הוא בכל העולם כמובן בזה"ק.

רְבִי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי. עִיר וְקְדִישׁ מִן שְׁמַיָא
 נְחִית בּוֹצִינָא קְדִישָׁא
 בּוֹצִינָא עֵילָא בּוֹצִינָא רַבָּא בּוֹצִינָא יְקִירָא אַתְּם
 הַבְּטַחְתֶּם לְיִשְׂרָאֵל שְׁלֵא תִשְׁתַּכַּח הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל עַל
 יְדְכֶם. כִּי בְּזֹהַר דָּא יִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא וְאַפִּילוּ בְּתוֹקָף
 הַהִסְתָּרָה שְׁבַתוֹךְ הַסְתָּרָה בְּעַקְבוֹת מְשִׁיחָא בְּאַחֲרֵירַת
 הַיָּמִים הָאֵלֶּה. הַבְּטַחְתֶּם שְׂאָף עַל פִּי כֵן לֹא תִשְׁתַּכַּח
 הַתּוֹרָה מִפִּי זְרַעִינוּ. כְּמוֹ שְׂפָתוֹב וְאַנְכֵי הַסְתָּר אֶסְתִּיר
 פְּנֵי

פני ביום ההוא על כל אשר עשה וענתה השירה
 הזאת לפניו לצד כי לא תשכח מפי זרעו. והנה עמה
 הגיעו הימים אשר אין לנו חפץ בהם. כי ארף עלינו
 הגלות ומשך עלינו השיעבוד. ובכל יום אנו הולכים
 ודלים. ומטה ידינו מאד. כי אזלת יד ואפס עצור

ועזבת כי יש אפנו לית נמלים ואלו אנן ואין מ

ועזבת

בעדנו. והנה בתוקף סוף הגלות המר הנה

זיח מימי האלהי האר"י
 קקים ומתגעגעים מאד
 ם ליראה את שמך
 ר לא היתה בזאת מימי
 תי עד סוף כל הדורות
 ך ומשתוקקים לעבודתך
 כן גם גודל ריחוקנו
 בלי שיעור. פי טבענו
 במעמקי מים ושכולת
 ול מרודים מאד. אשר

התחיל להתנוצץ התנוצצות מִשֵׁ
 זצ"ל. ועמך בית ישראל משתו
 להשם יתברך. והכל תפצי
 בהשתוקקות נמרץ ונפלא אשר
 קדם. הקיצותי ועודי עמך. בא
 ועודי עמך. צדיין אנו אחוזים בן
 בכלות הנפש. אבל אף על פי
 ממה בעתים הללו הוא גם כן
 ביגון מצולה ואין מעמד. באנו
 שטפתנו. וראה את עמך ישראל

מסע מירון

אִי אֶפְשֶׁר לְבַאֵר וּלְסַפֵּר גּוֹדֵל הַתְּגָרוֹת הַבַּעַל דְּבַר
אֲשֶׁר הַתְּגָרָה בָּנוּ מְאֹד. עַד אֲשֶׁר הִפִּיל אוֹתָנוּ מְאֹד.
וְהִגָּה אָנֹכִי בְּעֵינַי מִי אָנֹכִי לְסַפֵּר צָרוֹת יִשְׂרָאֵל, רַק
אִתָּם לְכַד יִדְעֶתֶם אֵת כָּל הַמַּעֲמָד וּמַצָּב שֶׁל יִשְׂרָאֵל
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים הָאֵלֶּה. אֲךָ בָּאתִי לְסַפֵּר וּלְצַעֲוֹק עָלַי
וְעַל נַפְשִׁי. עַל עוֹצֵם רִיחוּקִי מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעוֹצֵם פְּגָמִי
נְעוֹנוֹתֵי הַרְבִּים וּפְשָׁעֵי הָעֲצוּמִים. וְעַל אֵלֶּה אָנִי בּוֹכֶיָה.
עֵינַי עֵינַי יוֹרְדָה מִיָּם, כִּי אֵינִי יוֹדֵעַ שׁוֹם דֶּרֶךְ אֵיךְ
לְהַחְזִיר לִי הַפֶּחַ הַקְּדוֹשׁ. וְאֵיךְ לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה.
וּבְאִיזָה דֶּרֶךְ אֶתְחִיל לְעֻזּוֹב דַּרְכֵי הָרָע וּמַחֲשַׁבוֹתֵי
הַמְּגוֹנוֹת. וְאֵיךְ וּבִמָּה אֶזְכֶּה לְתַקֵּן קַלְקוּלִים וּפְגָמִים
כְּאֵלֶּה, לֹא יִדְעֵתִי נַפְשִׁי אָנֹה אָנִי בָּא. אָנֹה אוֹלִיךְ אֶת
חֲרָפְתִּי הָעֲצוּמָה, אָנֹה אֲבָרְחָה. אָנֹה אֶטְמֵן מִפְּנֵי בּוֹשְׁתִּי
וּכְלִימָתִי, וְאוֹמֵר לְהָרִים כְּסוּנִי וּלְגַבְעוֹת נִסְלוּ עָלַי. אוֹי
מָה הָיָה לִי, אוֹי מָה הָיָה לִי. עַל כֵּן אֶמְרָתִי שָׁעוּ מְנִי
אֶמְרָר בְּבִכֵי אוֹלֵי יְרַחֵם. כִּי אֵין מַעֲצָר לִי לְהוֹשִׁיעַ
גַּם אוֹתִי בְּעַת הַזֹּאת. כִּי הַרְבֵּה רַיּוּחַ וְהַצְּלָה לְסַנְיִי.

שְׁקֵתוֹב הֵן כֹּל תוֹכֵל וְלֹא יִבְצֹר מִמֶּךָ מְזִימָה. וּמִי יֹאמֶר
 לָךְ מָה תַעֲשֶׂה. עַל כֵּן בָּאתִי כְעַנִּי בַפֶּתַח. רָשׁ דָּל וְאֲבִיוֹן
 נִגְיַע וּמְעוֹנָה, מְבוֹדָבֵל וּמְטוֹרָף, עָנִי וְכוֹאֵב, לְצַעֲקָה
 וְלִזְעַק לְפָנֵי הַדֶּרֶת קְדוֹשְׁתְּכֶם:

[1234567]

[1234567]

רְבִי רַבִּי רַבִּי אָבִי אָבִי, רִכַּב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו. נִהוֹרָא
 דְּבוֹצִינָא דְאֹרְיִיתָא עוֹרָה לְמָה תִּישָׁן,
 אִיךְ תוֹכְלוּ לְסִבּוֹל צָרוֹת יִשְׂרָאֵל, קוּמוּ וְעוֹרְרוּ
 עִם כָּל הַצְּדִיקִי אָמֵת לְהִסְתַּכֵּל וְלִרְאוֹת בְּמִרְיֹת
 צָרוֹת נַפְשֵׁינוּ, הִקִּיצוּ וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עֵפֶר, קוּמוּ יְשִׁינֵי
 מִכְּפָל לְסַעְדֵינוּ, צְדִיקֵי יְסוּדֵי עוֹלָם, קוּמוּ בְּעִזְרַתֵינוּ
 בְּעֵת צָרָה הַזֹּאת. חוּסוּ וְחַמְלוּ. עַל כָּל עֲצוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 וּבְתוֹכְכֶם עָלֵי הַחוּטָא וְהַפְּגוּם. הַמְלֵא חֲטָאִים מִכֶּף רַגְלֵי
 וְעַד רֹאשׁ. אַתֶּם יְדַעְתֶּם אֵת כָּל הַמְּלָאָה אֲשֶׁר מַצְאָתֵנִי

מסע מירון רה

מיום גלות הארץ עד הנה כל מה שעבר על כלל ישראל בכלליות ובפרטיות מה שעבר על כל אחד ואחד ובפרט מה שעבר עלי מיום שנאצלה ונבראה ונוצרו ונעשו ^{ונורחמתי} נשמתי ורוחי ונפשי וגופי וכל מה שעבר עלי בכל גלגול וגלגול ובפרט מה שעבר עלי בזה כל מה שעברתי מעודי ועד היום הזה מה שאני זוכר עדיין ומה שנשכח ממני. היספיקו כל אידי נביות לבאר ולספר אפס קצת מהפגמים שפגמתי ביום אחד, כפי מה שנוגעים הפגמים במקום שנוגעים כפי שורש נשמתי. ומכל שכן וכל שכן מה שפגמתי בכל הימים שעברו עלי מיום היותי עד היום הזה. (ובפרט וכו') מי יוכל לספר. מי יוכל לשער. מה אדבר. מה אתאונן. מה אומר, מה אדבר ומה אצטדק:

רבנו של עולם מן בלב הצדיק הקדוש והנורא
הזה * ובלב כל הצדיקים

הָאֲמֵתִיִּים לְבַל יִסְתִּירוּ פְּנֵיהֶם מִמְּנִי.
 וַיַּעֲמְדוּ בְּעַדֵי לְמַלְיָצֵי יוֹשֶׁר. לְדַהְפוּף
 בְּזִכּוֹתַי וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצּוֹתַי בִּי נְקוּדוֹת
 טוֹבוֹת. וַיִּמְלִיצוּ טוֹב בְּעַדֵי שְׁתַּקְרַבְנִי
 אֵלַיךָ בְּרַחֲמִים. וְתַתֵּן בִּי לֵב תְּדַשׁ וְרוּחַ

• אם יזכה
 להיות בארץ
 ישראל על
 קבר רבי
 שמעון בן
 יוחאי, יאסר
 השוכן פה.

תְּדַשֶּׁה תַּתֵּן בְּקִרְבִּי שְׁאֲזֹכָה לְהַרְגֵּעוֹרֵר מִצִּתָּהּ בְּאֲמֵת,
 לְשׁוֹב אֵלַיךָ בְּאֲמֵת וּבְלֵב שָׁלֵם. אֵי שָׁמַיִם. הַפְּגִינוּ בְּעַדֵי.
 כָּל בְּעַלֵי רַחֲמִים וְחַמְלָה חֲמְלוּ עָלַי. כָּל שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם
 הַעֲתִירוּ בְּעַד מוֹטְבֵעַ בֵּינוֹן מְצוּלָה וְאִין מַעֲמַד כְּמוֹנֵי:
 רַבִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי. זְכְרוּ זֹאת וְתַשִּׁימוּ
 עַל לִבִּי שְׁזַכֵּינוּ

בְּדוֹרוֹת הֶלְלוּ לְשִׁמוֹעַ גְּפִלְאוֹת נוֹרְאוֹת גְּדוּלְתְּכֶם. אֵיךְ
 מְרוֹמְזוּ בַּתּוֹרָה שֶׁעַל יְדְּכֶם לֹא תִשְׁכַּח הַתּוֹרָה. כִּי
 הַפְּסוּק שֶׁהִבְאַתֶּם רֵאָיָה מִמְּנִי. שֶׁהוּא כִּי לֹא תִשְׁכַּח
 מִפִּי זִרְעוֹ. הוּא סוּפֵי תִיבוֹת יוֹחָאִי. וְשִׁמְכֶם הַקְּדוֹשׁ
 בְּעֲצָמוֹ מְרוֹמְזוּ בְּפִסּוּק עֵיר וְקִדִּישׁ מִן שְׁמַיָא נְהִית.
 אֲשֶׁר אַתֶּם לְבַד יוֹדְעִים סוּד דְּבָרִים הָאֵלֶּה. אַתֶּם לְבַד

יוֹדְעִים גְּדוֹלַת הַהִבְטָחָה שֶׁהִבְטַחְתֶּם לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהַתּוֹרָה
 לֹא תֵעָכַח מִיִּשְׂרָאֵל עַל יְדֵכֶם, וְאִיךָ מֹשֶׁה רִבִּינוּ עָלֵינוּ
 הַשְּׁלוֹם גִּיבָא עַל זֶה בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה מְקוּדָם, עִכְכָּ
 בָּאתִי לְהִזְכִּיר, נָא רַבּוֹתֵי הַקְּדוּשִׁים, חֲמְלוּ עָלַי, וְאַל
 תִּסְתַּכְּלוּ עַל כָּל הָרַע שֶׁעָשִׂיתִי מֵעוֹדֵי עַד הַיּוֹם הַזֶּה.
 בְּמַחֲשָׁבָה, דִּיבּוֹר וּמַעֲשֵׂה, אֲשֶׁר הִמְרַתִּי אִמְרֵי אֵל
 וְעֵצַת עֲלִיּוֹן נֶאֱצַתִּי, אֵל תִּבְיִטוּ בְּמַעֲשֵׂי הָרָעִים, וְאַל
 תַּעֲשׂוּ עִמִּי כַחֲטָאִי, וְאַל אֶקוֹץ בְּעֵינֵיכֶם, עַל אֲשֶׁר זֶה
 כָּמָה אֲשֶׁר מְעוֹרְרִים אוֹתִי בְּאֲלָפִים וּרְבָבוֹת רְמָזִים
 וְהַתְּעוֹרְרוֹת, וּבְכָמָה מִיָּנִי עֲצוֹת נְכוֹנוֹת בְּכָל יוֹם וּבְכָל
 עֵת, לְהִתְקַרֵּב לַיהוָה, יִתְפַּרֵּץ, וְאֲנִי בְּעוֹצֵם קְשִׁיוֹת עָרְפִי
 קִלְקַלְתִּי וּפְגַמְתִּי בְּכָל זֶה, וְלֹא הִטִּיתִי אָזְנִי וְלִבִּי לְכָל
 זֶה, חֲנוּסוֹ עָלַי וְאַל תִּשִׁיתוּ לִב לְכָל זֶה, וְאַל יִתַּר אַפְכָם
 בִּי חֲלִילָה, רַק תַּחֲשֹׁבוּ מִחֲשָׁבוֹת עוֹד מַעֲתָה, לְבַל
 אֲהִיָּה נִדְחָה מֵהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וּמִכֶּם חֲלִילָה, כִּי עֲדִיין אֵין
 מַעֲצוֹר לִי לְהוֹשִׁיעַ גַּם בְּעַת הַזֹּאת, כִּי אֵין לִי שׁוֹם
 כַּח עֲתָה אֲלֵא בְּפִי לְבַד, וְגַם זֶה מֵאֲתוֹ יִתְבַּרֵּךְ אֲשֶׁר לֹא

אוצר החכמה

עֲזַב חֶסְדוֹ וְאַמְתּוֹ מֵעַמִּי וְנָתַן כַּח לִיעָף קְמוּנֵי לְדַבַּר
 עֲתָה מֵעַט דְּבָרִים הָאֵלֶּה וְעַל זֶה תִּמְכְּתִי יִתְדוּרְתִּי
 שְׁתַּרְחֲמוּ עָלַי וְתַעֲשׂוּ אֵת אֲשֶׁר אֲזַכֶּה לָשׁוּב בְּאִמְרַת
 לַיהוָה יִתְבָּרַךְ (וְלֵבָא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְהֵרָה בְּשָׁלוֹם)
 וְלְדַבַּר כָּל זֶה וְיֹוֹתֵר מְזֶה שָׁם עַל צִיּוֹן שְׁלָם הַקָּדוֹשׁ
 וַיְיָ הַטּוֹב בְּרַחֲמָיו יִשְׁמַע תְּפִלָּתְכֶם וַיַּעֲזוֹר וַיִּגַן וַיּוֹשִׁיעַ
 אוֹתִי וְאֵת כָּל יִשְׂרָאֵל לְמַעַנְכֶם וַיַּחְזֲרֵנִי בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלָמָה לְפָנָיו מְהֵרָה וַיֶּאֱחֲזֵנִי וְלֹא יִרְפָּנִי וְאֵל יַעֲזֹבֵנִי
 וְאֵל יִטְשֵׁנִי בְּשׁוֹם אוֹפֵן עַד שְׁאֲזַכֶּה לָשׁוּב אֵלָיו בְּאִמְת
 וְלֵהִיּוֹת כְּרָצוֹנוֹ הַטּוֹב מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם וְלִתְקַן בְּחַיִּי
 אֵת כָּל אֲשֶׁר פָּגַמְתִּי בְּכַח וְזִכּוֹת הַצְּדִיקִים הָאֲמִיתִיִּים
 אֲשֶׁר עָלִיהֶם לְבַד אֲנִי נִשְׁעֵן לְדַבַּר דְּבָרֵי אֵלֶּה לְפָנֵיהֶם
 וְלְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַל הַרְחָמִים יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹרְתִי יְיָ
 יִגְמֹר בְּעַדִּי יְיָ חֶסֶדְךָ לְעוֹלָם מַעֲשֵׂי יְדִיךָ אֵל תִּתְּרֵנִי
 רְהוּצִיָּאָה מִמִּסְגַּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֵת שְׁמֶךָ בִּי יִכְתִּירוּ
 צְדִיקִים כִּי תִגְמֹל עָלַי :

העליה לציונו של הרשב"י במירון

משנים קדומות נהגו לעלות לציונו של התנא האלקי ^{אוצר החכמה} רבי שמעון בר יוחאי במירון, כמוכא בווהר הקדוש בתיאור הסתלקותו (ח"ג רצ"ו ע"ב) ובכמה ממדרשי חז"ל. רבי חייא רבה מתלמידיו, נסע לציון רבו הקדוש ובהשתטחותו שם הזכיר לרשב"י ממעשיו ומגדולת מעלתו בשמים ממעל, מה שראה בעיני קדשו: אשתטח רבי חייא בארעא ונשק לעפרא, ובכה ואמר עפרא עפרא ... בוצינא קדישא דהוה נהיר עלמא שליטא רברבא ממנא, דזכותיה מקיים עלמא אתבלי כך, רבי שמעון נהירו דבוצינא, נהירו דעלמין, אנת בלי בעפרא ואנת קיים ונהג עלמא. אשתומם כשעה חדא ואמר "עפרא עפרא לא תתגאי, דלא יתמסרון כך עמודין דעלמא, דהא רבי שמעון לא אתבלי כך" (הקדמה, דף ד ע"א).

אף אליהו הנביא היה מצוי שם, וכך מצינו במסכת סנהדרין (צח ע"א): "רבי יהושע בן לוי אשכח לאליהו דהוה קיימי אפיתחא דמערתא דרשב"י. אמר ליה אתינא לעלמא דאתי?" אמר ליה אם ירצה אדון הזה וכו' ושם על שיחתו עם אליהו. ושאלתו בדבר מועד ביאת משיח צדקנו ותשובתו של אליהו הנביא: "היום אם בקולו תשמעו".

מאז ועד עתה נהגו מחונני עפרות הקדש לפקוד את הציונים הקדושים אשר בארץ הקודש, כמו שמצינו בפסיקתא רבתי: "אם היה עובר בין הקברות, והיה יודע שצדיק קבור שם צריך להזכירו במעשיו" (פרק יב), וכך נהגו לקרות על על קבר כל צדיק פסוקים ומאמרים מדבריו.

ביחוד רבו המבקרים על ציונו של הרשב"י במירון, ורבים מעולי הרגל שעלו לארץ הקדש והעלו על הכתב את רשמי מסעותיהם, מספרים על ביקוריהם במקום.

נוסע אלמוני מקנדיא, ^{מזכיר החכמה} שביקר בארץ בשנת רל"ג, מזכיר את ההשתטחות על ציון רשב"י "אך יבואו העברים שלש רגלים לראות קברות הצדיקים החשובים הנזכרים, וביחוד קבורת רבי שמעון בן יוחאי, ויתחננו עם תפלות סליחות ותחנונים לאֵל יתברך".

על מנין קבוע של עשרה ליד ציון רשב"י מספר ר' משה באסולה, בשנת רפ"ב: "חזרתי למירון עם עשרה בני אדם, שהיו קבועים אז ללכת בכל חודש להתפלל על מערת רשב"י" ... והוא מספר כי "בט"ו באייר, שקורין לו פסח שני, עשו שם במירון שיירה גדולה. היו שם יותר מאלף נפשות, כי באו רבים מדמשק עם נשיהם וטפם, ורוב קהל צפת, וכן קהל לבוקייע (פקיעין) ועמדנו שם שני ימים ושני לילות, חוגגים ושמחים והתפללנו על כל ציוני הצדיקים אשר שם".

ה"מגיד", שנתגלה למרן בעל "בית יוסף", עודד אותו לקרות זוהר על ציונו או בכפר הסמוך מירון.

ריא

מסע מירון

1234567 אח"ח

אוצר החכמה

העינים נשואות למבנים על ציון הרשב"י במירון

ביחוד עודד את ההשתטחות על ציונו של רשב"י במירון, האר"י הקדוש, שגילה מרבית ציוני הצדיקים בגליל, והוא נהג לכנס את תלמידיו-גוריו על ציון רשב"י ללימוד הקבלה. אחד מבני החבורה, רבי אלעזר אזכרי, בעל "ספר חרדים" מציין בהקדמתו לספרו: "בהיות חברים מקשיבים אל ציון רשב"י, עוסקים באמרותיו, אמרות טהורות כדרכנו, פעמיים בשנה, מעת לעת ומפקידה לפקידה, שם ישכנו גם בכינו, צעקנו במרירות לבנו, ויתכו כמים שאגותינו, בראותנו איך רשב"י וחבריו בדורותם, היו מצטערים ואוננים, ובוכים כ"י על גלות שכינה וכבוד ה' המחולל בע"ה, על רוב פשעינו, ואותם הצדיקים לא היו גרמא בניזיקין, קל וחומר לנו, שאנחנו הגורמים, שיש לנו לבכות ולהצטער כפלים".

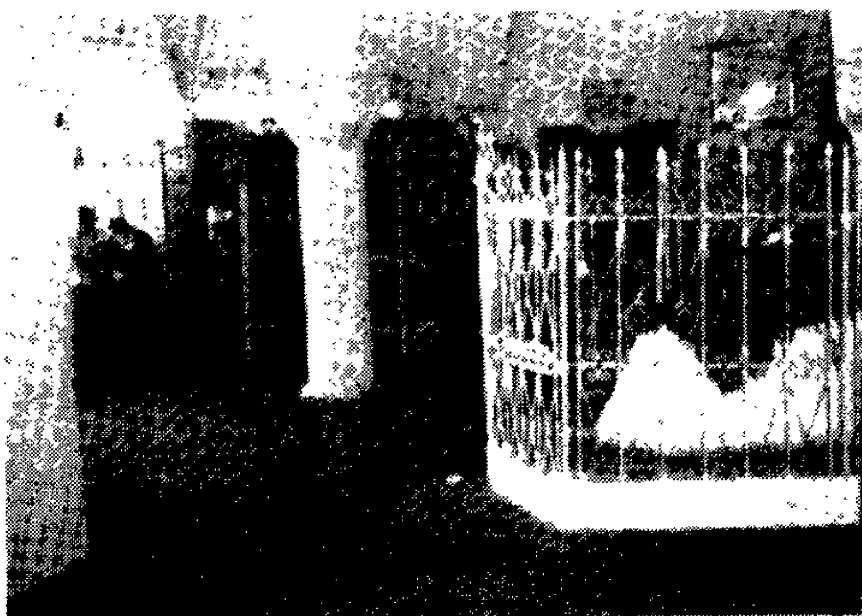
גוריו ותלמידיו של האר"י הקדוש הוסיפו לקיים השתטחויות אלו, גם לאחר פטירת רבם, ורבי שלמה שלומיל מיינשטריל, שתיאר את הליכות המקובלים בצפת, כשלשים ושלוש שנה לאחר פטירת האר"י, אף מספר על מועדים קבועים שבהם היו חכמי הקבלה עולים לציון הרשב"י במירון וקובעים שם את ישיבתם ללימוד סודות התורה.

ריג

מסע מירון

המלחמה

מ"ה תשס"ח

שני הציונים כאחד

מסע מירון

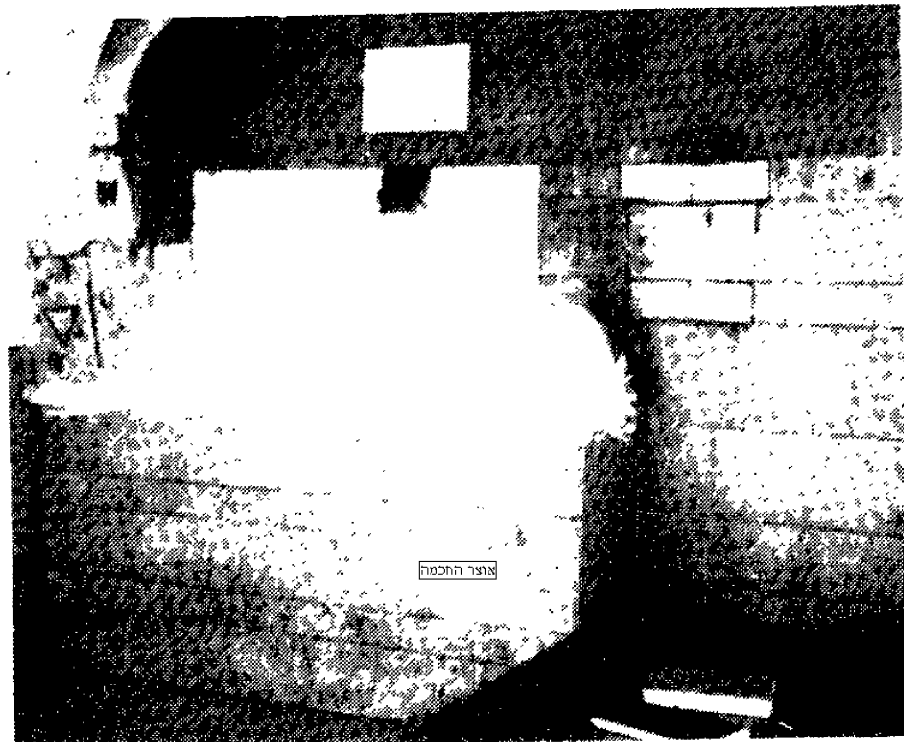
ריד

תמונה 567/117

השלי"ה הקדוש ממליץ על לימוד הזהר הקדוש
ליד ציון הרשב"י - - - ואחר כך לשמוח בשמחה רוחנית

השל"ה הקדוש רבי ישעיה הלוי הורביץ, רבן של פרנקפורט ופראג, שעלה ארצה בשנת שפ"ב ושילב בספרו את הנהגות הקבלה, כפי שיצאו מבית מדרשו של האר"י, מספר על ביקורו: "ועל קבר של רשב"י לומדים הזוהר ... כי כמה נסים יארעו שם, כי צריכים ללמוד הזוהר באימה וביראה ובדביקות גדולות, ואחר כך לשמוח הלב בשמחה

מקום הנחת הבקשות והפתקאות על ציון הרשב"י

מסע מירון

רוחנית ולא שום אבלות ועצבות, כי לא באלה חפץ רשב"י, והוא בדוק ומנוסה, ואח"כ נודרים נדרים ונדבות ומתפללים תפילות".

אח"י 1234567

נוסף על המשמרות הקבועים, שהיו עולים למירון לעתים מזומנות, כגון בערב ראש חודש, היו כאלה שהיו שוהים כאן תקופות ממושכות יותר.

תושבי צפת נאספו במקום ביום ל"ג בעומר, ומהם שנשארו שבעת ימים לאחריו, אך המקובלים הוסיפו להתגורר במירון, ומהם שנשארו עד ערב שבועות.

אף רבי חיים בן עטר, בעל "אור החיים" הקדוש, היה נוהג לעלות למירון, עם תלמידיו, ובאגרת מסעו מספר תלמידו על ביקורו במקום ביום פורים: "היום יום בשורה, נסענו מעכו לצפת תובכ"א, לראות את פני האדון ה' צבאות בארץ הגליל". במשך עשרת הימים הראשונים שהה בצפת ובסביבותיה ושם קרא המגילה בימי י"ד וט"ו, "ואחר גמר המגילה, יום ט"ו, הלכנו למירון ששם קבורת רשב"י ... אשרי עין ראתה כל אלה, נכנסנו למירון יום רביעי, בעשרים שעות, וישכנו בזאת הבית, שיש בו קבר הרשב"י ממש, ולמדנו שם בחשק גדול ובאהבה גדולה ובשמחה ספר הזהר, עד ד' שעות מן הלילה, לפי שנתן הרב לכל אחד מהחברים שהיו שם ספר אחד של הזהר, והיה חלקי ספר בראשית, ולמדנו עד שש שעות, ובסוף שש שעות נתמלא הבית ריח טוב, אשר כמוהו לא נהיה".

היו שחרדו לגשת למקום, וכך נמסר על "איש צדיק חמים, אב"ד דהוסקוב זצ"ל, שכמה שנים שנסע לחצר רשב"י, וכשבא סמוך לחצר ג' או ד' אמות, ירד מהחמור,

והיה הולך על ארבע, היינו — על ידיו ורגליו הקדושים, היינו — בשטיחות כפים ורגלים על הארץ, רק עד שער החצר, ולא נכנס אפילו לפנים מהחצר, כי אמר איך אשא פני ואיך ארים ראשי לכנוס לחצר, מקום קדשו דרשב"י זיע"א, וכה היה משפטו כל הימים אשר חי".

יראת הכבוד והחרדה מפני קדושת הציון, מחייבת את כל הבאים למירון. וכך נמסר בשם האר"י שהזהיר לאדם אחד "שלא ילך על קברי הרשב"י ור"א בנו ללמוד שם יחידי, אפילו בימים שרגילים בני אדם לילך שם, ומכל שכן בשאר מקומות שאין בני אדם יושבים שם".

הכניסה לחצר בית הכנסת על ציון הרשב"י

אח"ח 1234567

אוצר החכמה

ל"ג בעומר ומעמדו

יום ה"י באייר הוא ל"ג בעומר, והמקובל כיום בכל תפוצות ישראל כ"הלולא דרשב"י", נזכר כבר בספרי הראשונים, כיום שיש להפסיק בו את מנהגי האבילות הנהוגים בימי ספירת העומר, בין פסח לעצרת, ואף נוהגין בו קצת שמחה.

רבי מנחם בן רבי שלמה המאירי, מגדולי הראשונים, מגדיר בספרו (בית הבחירה למסכת יבמות ס"ב ע"ב) את ל"ג בעומר כיום שאין להתענות בו, וסמך לכך היא המסורת שהיתה בידו מימי הגאונים: "וקבלה בידי הגאונים ז"ל, שביום ל"ג בעומר פסקה המיתה של תלמידי רבי עקיבא, ומתוך כך נוהגין שלא להתענות בו".

אף ר' אברהם ב"ר נתן הירחי מציין בספרו "המנהיג", כי ביום זה חדלו תלמידי רבי עקיבא למות, ואף הוא מסתמך על מסורת שהיתה בידו, בשם רבינו זרחיה הלוי מגירונה בעל ה"מאור" "שמצא כתוב בספר ישן הבא בספרד, שמתו מפסח ועד פרוס העצרת, ומאי פורסא פלגא, ופלגא ט"ו יום קודם העצרת, וזהו ל"ג בעומר", ועל כן "מנהג בצרפת ובפרובנציה לכנוס אשה מל"ב בעומר ואילך".

רישומו של היום מצוי בספרי ראשונים לא רק כיום שאין להתענות בו, ולא רק כיום מפסיק למנהגי האבילות הנהוגים

בימי ספירת העומר, כאמור, אלא כיום שמחה כשלעצמו, וראשוני הפוסקים, חכמי אשכנז וספרד גם יחד, מזכירים כבר את ייחודו של היום בסדרי התפלה, ומהם גם את המנהגים המיוחדים ליום זה.

המהרי"ל, אבי מנהגי אשכנז מציין: "ל"ג בעומר לעולם הוא יום שמחה ובשחרית אין אומרים תחינה". לגבי יום ל"ג בעומר עצמו ישנם חילופי מנהגים בין חכמי אשכנז וספרד. ציונו של היום בסדרי התפילה וכו' הוסיפו חכמי הדורות הבאים, פוסקי ההלכה וגדולי הקבלה גם יחד, הוסיפו טעמים והסברים לייחודו וחיבתו של היום.

רבי יצחק לוריא, האר"י שבחכמי הקבלה, מסביר ("שער הכוונות", דרושים לספירת העומר, פרק ו') כי מ"ט ימי העומר הם ימי דין, ועד יום ל"ג הם דינים קשים, ולכן מתו כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא, מפני שהיו קנטרנין ושונאין זה את זה, שלא היו נוהגין כבוד זה לזה, ולכן שלטה בהם מידת הדין ומתו ומשפסקו למות קבעו יום טוב".

משמעות מיוחדת הוענקה ליום זה, לאחר שחכמי הקבלה ובראשם האר"י, שהפיצו בצבור את הנהגות הקבלה, מהן המבוססות על פי הזוהר הקדוש, ומהן שקיבלו במסורת מדור לדור, תבעו לכבד את היום כ"יום הילולא דרשב"י, שהוא בבחינת יום טוב לתחתונים ולעליונים גם יחד".

יש ביניהם המסבירים כי חכמת הקבלה היתה טמירה ונעלמת מעין הכל, ועד רשב"י לא ניתנה הרשות לגלות כל סודות התורה, ורק לרשב"י ניתנה הרשות לגלות לכל באי עולם את הסודות שניתנו למשה בסיני. במיוחד ניתנה רשות זו ביום שהיה צריך להסתלק מן העולם, ועל כן היתה

0204507

רבי אשר זעליג מרגליות בעל הילולא דרשב"י
במרכז הריקוד לכבוד היום

ביום ההוא שמחה גדולה בשמים ממעל, כיום מתן תורה במעמד הר סיני, ולכן גזרו אומר שיעשו הילולא ושמחה מדי שנה בשנה, ביום פטירתו, בדומה למה שעושים ביום חג השבועות, זמן מתן תורה.

היעב"ץ, מסביר את ייחודו של היום על פי סוד, ואף בעל "חתם-סופר" מוסיף טעם ע"פ הקבלה דאיתא במדרש שמיום שכלתה החררה שהוציאו ממצרים, הלכו ג' ימים בלא לחם ואח"כ ירד המן, א"כ היה הורדת המן ביום ל"ג בעומר, וראוי לעשות לזה זכר טוב...

היתר ריקודין בל"ג בעומר

היתר ריקודין ומחולות ביום זה נידון ע"י הפוסקים האחרונים. רבי אליעזר דוד מסאטמאר בעל "קרן לדוד", שנשאל אם נכון למסור ס"ת לביהכ"נ, בל"ג בעומר, בתופים ומחולות כנהוג, מסכם להיתר: "נראה פשוט דאין כאן בית מיחוש, ואפילו בשאר ימי ספירה אין טעם לאסור", ויסוד הכרעתו הם דבריו של בעל "מחצית השקל" "כי באירוסין מותר לעשות נמי ריקודין, ונתינת ספר תורה לביהכ"נ נמי מצוה אית בה, וממילא שרי לעשות נמי ריקודין, ומכל שכן בל"ג בעומר דאפילו נשואין שרי.

רכג

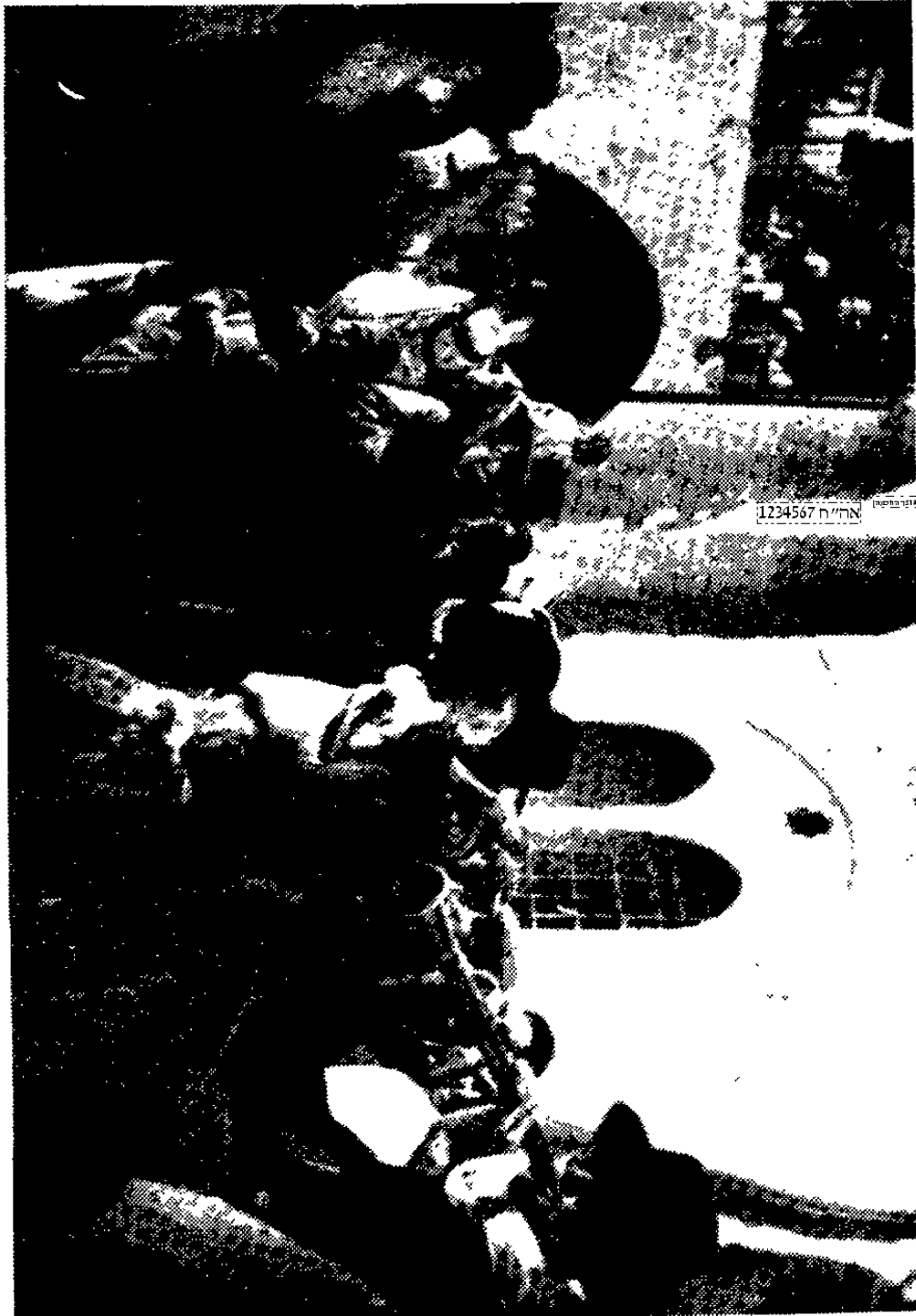
מסע מירון

אוצר החכמה

הדפוס

ר' משה ברגמן ראש ישיבת הרשב"י רוקד לכבוד היום

ר' נתנאל מנדל רוקד לצלילי הכלי זמר

מסע מירון וערי הגליל [רובין, מנחם מנדל בן שמואל אהרן] עמוד מס 224 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

רכה

מסע מירון

אך מסורת השמחה היא ביסודה מסורת ארץ ישראלית כדבריו של רבי יוסף סופר לאחר שעלה לארץ ישראל: "ויש להם קבלה מקדמת דנא, שבאותו היום צריכים לשמוח ולעשות סעודות גדולות, בתופים ובמחולות, בכל מה דאפשר".

אף רבי אריה ליביש בולחובר מנמק את קביעות השמחה ביום זה בדבריו להסבר מעמדו של היום: "לזכר הנס שניצול רשב"י מחרב רעה ולא נהרג בידי אדם, קבעו יום מיתתו ליום שמחה, שמת מיתה בידי שמים ולא בידי אדם, ועשו יום זה יום משתה ושמחה, על הנס שנעשה לו, שהצילו ה' מחרב מלכות, והאריך ימים ושנים אחר הגזרה, עד שמת בידי שמים, ... לכך שפיר אנו מודים ומהללים להשי"ת על נס של רשב"י ז"ל באותו יום שקבעו הוא ל"ג בעומר, ולכן בחרו ביום זה, הוא יום המיתה, שמת כדרך כל הארץ, ולא נהרג בידי אדם, כי הוא רבן ומאורן של ישראל".

הילולא דרשב"י בל"ג בעומר

"שמעו קלא, עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון" מצינו בזוהר הקדוש (ח"ג רצ"ו ע"ב, סוף אידרא זוטא) ובכל שנה ושנה מתכנסים המוני בית ישראל ביום ההילולא, הוא ל"ג בעומר, לפקוד את ציונו אשר במירון ולהרבות שם בתפילה, בהסתמכם על זכותו של אותו צדיק. גדולי המקובלים מסבירים את הכינוי הילולא לפטירתו של צדיק. אם בכל השנה רבו המשתטחים על ציונו של רשב"י, הרי בל"ג בעומר הגיע מספרם לאלפים, ולאחרונה גם לרכבות. לעליה זו למירון משמעות מיוחדת בכתבי האר"י, כדברי רבי חיים ויטאל ב"שער הכוונות": "ענין מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קברי רשב"י ור"א בנו, אשר קבורים בעיר מירון כנודע, ואוכלים ושותים ושמחים שם, אני ראיתי למוז"ל [למורי זכרונו לברכה הוא האר"י] שהלך לשם פעם אחת ביום ל"ג בעומר, הוא וכל אנשי ביתו, וישב שם שלשה ימים ראשונים של השבוע ההוא, וזה היה פעם הא' שבא ממצרים, אבל אין אני יודע אם אז היה בקי ויודע בחכמה הזו הנפלאה שהשיג אחר כך".

אף החיד"א מציין: "יום ל"ג בעומר ירבה שמחה לכבוד רשב"י זי"ע כי הוא יום הילולא דיליה ונודע שרצונו הוא שישמחו ביום זה". וכבר בדורות ההם נהגו חכמי המקובלים להשתטח על ציונו של הרשב"י במירון, בל"ג בעומר יום ההילולא.

המקובלים שבאו אחריהם כללו בספריהם את חובת
 השמחה ביום זה, ומהם שהדגישו את מעלת הביקור על
 ציון רשב"י ביום זה. רבי רפאל עמנואל חי ריקי שחיבר
 "משנת חסידים" [קיצור כוונות התפלות לפי כתבי האר"ן],
 אף הטיל חובה: "וביום ל"ג בעומר אין להתאבל ביום זה
 כלל על החורבן, שלא ייענש, אלא מצוה לשמוח שמחת
 רשב"י, ואם דר באר"י ילך לשמוח על קברו, ושם ישמח
 שמחה גדולה".

מירון

המבנים מסביב לציון הרשב"י

אף ב"סידור האר"י", שהובא לדפוס ע"י רבי שכתו מראשקוב, מתלמידי הבעש"ט נאמר: "מצוה ללכת על קברו של רשב"י ובנו ר"א, בל"ג בעומר, ואין לומר אז נחם בברכת תשכון". וכן בסידורו של רבי יעקב קאפיל ממעזריטש. רבי חיים בן עטר, בעל "אור החיים", השתתף אף הוא בהילולא. "וכשעלה למירון והגיע לתחתית ההר שעולים משם אל המקדש ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו וכל הדרך היה גועה וצועק היכן אני השפל נכנס למקום אש להבת שלהבת קודש וכל פמליא של מעלה — וכל נשמות הצדיקים ובעת ההילולא היה שמח שמחה גדולה".

השתתפות בני אר"י היתה המונית כדברי רבי יוסף סופר, בשנת תקכ"ב, "שלש פעמים בשנה הולכים מכל המקומות של אר"י על קברו, באלול ובניסן, ופעם שלישית בל"ג בעומר וזאת נקראת הילולא דרשב"י".

השמועה על המוני המבקרים במירון בל"ג בעומר הגיעה למרחקים, ובעל "חתם סופר" מספר בתשובתו (יור"ד סימן רלג): "אמנם ידעתי כי שמעתי שעכשיו אכשיר דרי, וממרחק יבואו וידרשו את ה' בעיה"ק, ביום ל"ג בעומר בהילולא דרשב"י ז"ל".

אם כי מזמן לזמן הובעו ערעורים בנידון, נתפשט מנהג ההילולא על ציונו של הרשב"י במירון כמנהג מקובל בישראל, ובעל "עטרת זקנים" (מנושאי כליו של השלחן

רכט

אוצר החכמה

מסע מירון

ערוך) אף מציין בסימן תצ"ג "מנהג א"י שנוהגים לילך על קברי רשב"י ז"ל ורבי אלעזר בנו ביום ל"ג בעומר".

חכם ספרדי בריקודיו עם ספר התורה

מאז ועד עתה מוסיפים חסידים ואנשי מעשה לעלות לציונו ביום ההילולא ללמוד מתורתו ולשמוח בשמחתו, ר' רפאל פנחס ב"ר שמואל די שיגורה מאיזמיר, הוציא לאור "תקון לליל ל"ג בעומר", ובהקדמתו הוא מתאר את סדר הלימוד במירון: "ומילתא כדנא נהגו מימי קדם רבנן קדישו לאוקמי גירסא, כל עבדי ה' העומדים על הר הגליל, להאי גיסא הקרובים אליו, באתריה דמר, ניהו רבה, מקדימין ליום הכניסה, עדרים עדרים אנשי צורה, שם יחנו סביב לאהל, לפני משכנו, אלה מפה ואלה מפה, זה לדרומו וזה לצפונה, וישבו שם שלשת ימים, ויקראו בספר דבר הלמד מעניניו, כל שישנו במקרא, אורייתא דמר מאירת עיניים, תורה חתומה כזוהר הרקיע ושפר התיקונים".

ר' חיים הלוי הורביץ בעל "חבת ירושלים", אף מתאר את הדרך למירון: "ומי ימלל יפאר ויהלל השמחה של מצוה ביום ההילולא ל"ג בעומר, כי רבה היא, זמן קהילה לכל, שבאים אנשים ונשים וטף מערי א"י וכפריה, ויש עולי רגל, וכל הדרך מצפת למירון מלאים אחב"י, אלו הולכים ואלו חוזרים, ובאים מעכו ודמשק וארם צובא ומאפסי ארץ, ביום ובלילה, ואין מכלים דבר ... ובכוא כל ישראל ליראות בקודש, מה גורא המקום הזה. ליהודים היתה אורה זו תורה".

בין היתר הוא מספר על יהודי אחד ממדינת פרס ששהה שתי שנים בדרך, ולבט עצמו לראות בחדוות ההילולא של הרשב"י וכן הוא מתאר שאשה אחת שבאה מארץ רחוקה למירון "מיד נגשה לציון הקדוש של רבי שמעון, ואמרה לו:

תאורי ההילולא במירון

אוצר החכמה

אין כאן מקום להביא את התיאורים הנרגשים, שהועלו על הכתב על הביקורים ההמוניים ביום זה, ונסתפק בשלשה תיאורים על ההילולא במירון, שנכתבו ע"י חסידים ואנשי מעשה, ובדבריהם נשקפת השמחה על שזכו לכך, יחד עם החרדה מפני קדושת המקום.

רבי יהודא ליב מפאלטישאן, מנכבדי חסידי רוזין וחבר בית דין של עדת החסידים בירושלים, בראשית המאה השביעית לאלף הששי, מקדיש בספרו "שו"ת מהרי"ל ¹²³⁴⁵⁶⁷— טל ירושלים" סקירה מקיפה על מנהגי ירושלם, ובכללם הוא מתאר את ביקורו על ציון רשב"י במירון ביום ל"ג בעומר: "והנה אחינו בני ישראל, אחיי ורעיי, אני זכיתי גם כן להיות כל"ג בעומר במירון ... אחיי ורעיי, אין אני יכול להעלות על הכתב גודל השמחה שבשם. אשרי מי שראה זאת ... ומי שהוא במירון מרגיש בחוש שהשמחה הוא בכח הרשב"י, שרוצה בזה שיהיה משתה ושמחה בזה היום".

השמחה היתה משתלבת בדמעתם של המתפללים בבחינת "וגילו ברעדה", וכאן נשתמש בלשונו של רבי מנדל ראבין, ראש כולל גליציה בירושלים, מתוך "מסע מירון וערי הגליל", בו תיאר את מסעו מירושלם, שנמשך כשלשה שבועות להילולא דרשב"י במירון: "וקול דמעוה הבוכים הומים כהמות ים וגליו לא ידמה, אף לא ישוה קול בוכים, אשר ישמע בבתי כנסיות ובתי מדרשות ביום הכפורים,

רלג

מסע מירון

קודם "כל נדרי", נגד בכיות ושאגות המון, והדמעות אשר יזלו כמים נגרים, אז בבית המדרש של רשב"י, בצד קברו". ואילו מבין הדורות האחרונים נביא את רשמי ביקורו של רבי חיים אלעזר שפירא, שביקר במירון ביום ל"ג בעומר תר"צ, כפי שהועלו על הכתב על ידי רושם מסעותיו בספרו "מסעות ירושלים": "ובכן צדיקים יראו וישמחו, וישרים יעלוזו, וחסידיים ברנה יגילו, מעין עולם הבא יתענגו בה לרווחה, זה לומד ואומר זוהר ותיקוני זוהר הקדוש, וזה אומר תהלים, זה תפלות ותחנונים וזה בטלית ותפילין מתפלל בציבור, זה בנבל וכנור וזה בזמירות ותשבחות, מהן יושבים נמוכים על הארץ ועוסקים בדברים שבקדושה הנ"ל, ומהן עומדין צפופין ונמצאים ג"כ באכסדרה הגדולה, היכל הגדול של הציון. כמה וכמה מוטיין ושוכבין וישינים על הארץ מעייפות עבודת כל הלילה עד הבוקר, וכתות כתות מרקדין ומטפחין במלבושי שבת ויו"ט, בשמחת בניהם הקטנים שמגלחין שערות ראשן כאן וחולקין יי"ש ומגדנות, ואומרים לחיים, ומברכין זה לזה שיגדלו את בניהם לתורה, ומי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו, וההתעוררות ורגש הנפלא הוא עד אין חקר, אשרי העם שככה לו, ובכל ערי יהודה בא"י במוסדות הקודש בכלל, ובמירון על הציון הקדוש בפרט, רואין ומבינים קצת, והחי יתן אל לבו מהו אותו היום ל"ג בעומר בסגולת מעלת שבח יקר תפארתו, להעריץ את שם התנא האלקי רשב"י, ויודו לזכר קדשו ביום שמחתו ושמחת כל העולמות".

בקובץ "הלולא רבא" לתפלות ל"ג בעומר כלולה תפלה מיוחדת "קום רבי שמעון" לאלה הזוכים לעלות לציון

רשב"י. במהדורת בגדאד (תרס"ח) הוסיף המהדיר: "ואשרי הזוכים לומר כל זה על המצבה הקדושה והטהורה שלו, ועכ"פ בטוחים אנו בע"ה הגם כי רחוקים אנחנו הנה קריאתנו תעלה ברצון ויגיע אל מקום קדושתו לעורר נשמתו הקדושה לעמוד ולהתפלל לפני הקב"ה לקבל תפלתנו".

אף ב"ליקוטי תפלות" לרבי נתן מברסלב בתפילה המיוחדת לל"ג בעומר ישנה פסקה: "תן בלב הצדיק הקדוש והנורא הזה", אף אם איננו על ציונו, ולכן ישנה משמעות לתוספת: ובמירון מוסיפים "השוכן פה".

אוצר החכמה

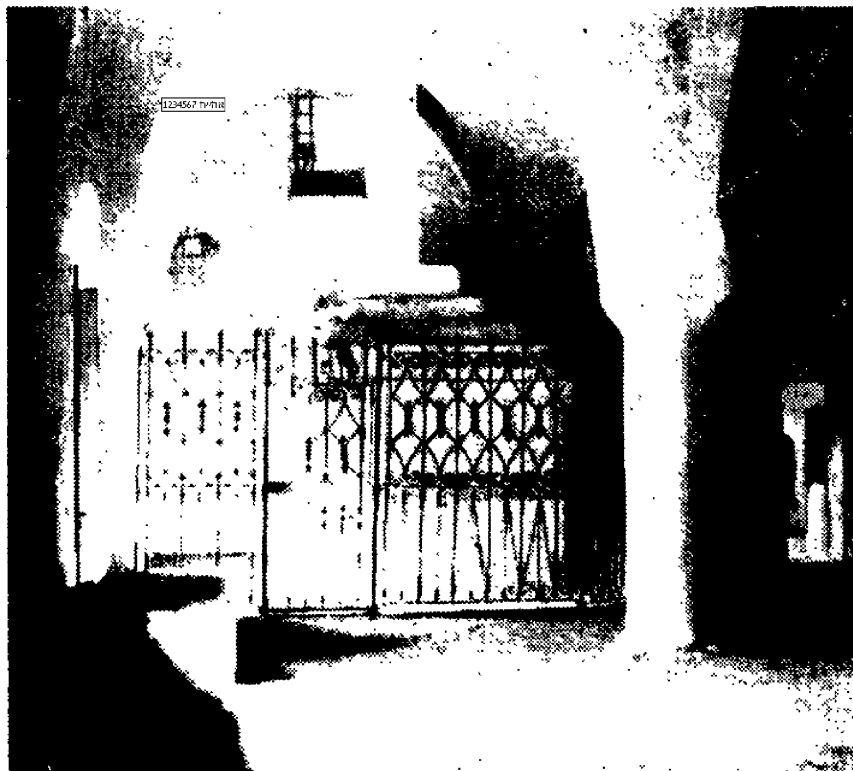
תהלוכת ספר התורה בערב ל"ג מצפת למירון

תהלוכת הס"ת מצפת למירון

עדת הספרדים בצפת שילכה בחגיגות ההילולא תהלוכה חגיגית שנערכה בערב ל"ג בעומר, ובה היו מוליכים ספר תורה תחת חופה מקושטת, מצפת למירון בשירה ובריקודים, והיה בכך משום חלוקת כבוד לתורה יחד עם תוספת הכנסות לצרכי הצבור. תהלוכה זו מתוארת ע"י אחד המבקרים באה"ק, בשנת תרכ"ז: "קול המולה שמענו, קול ששון וקול שמחה, גילה ורינה, ... הרב עומד בפתח החצר וס"ת בזרועו אשר הביאוהו מהעיר ... וגם ת"ח אחר אוחז בידו והדגל אשר להם, והשמש קורא בחיל ומוכר הכנסות הס"ת והדגל, בכל פסיעה ופסיעה, הקולות לא יחדלון וכל המרבה לספוק את כפיו הרי זה משובח. נפלאות היתה המראה הנו' והשמחה אשר ירגיש כל איש ישראל בעת ההיא, עד שאיש את אחיו ידחקו לראות המראה הזה, ובפרט השחוק בחרבות וברומחים, אשר היו מצחקים לפני הס"ת והדגל, בגילת ורנן, אף בכבוד".

התהלוכה הזאת עם הס"ת, משער החצר עד היכל ביהמ"ד, ארכה לערך שעה ומחצה, והוא מספר: "כל העם הנמצא שם בקול אחד היו מרננים ומריעים, מזמרים ומשוררים בשמחה גדולה, גם רבים מהם היו משחקים בחרבות לפני הס"ת וכן משליכים קני אבק שריפה לרוב מאד, בכל פסיעה ופסיעה, סוכבים היו אנשים רבים מתחלפים בכל פעם את המוליך הס"ת והדגל, כמו שעושים אצלנו בליל שמחת תורה. מנהג ההילולא נתפשט לא רק במירון אלא בכל ערי

ארצנו הקדושה ובכל תפוצות ישראל, אולם השמחה במירון ביום הילולא דרשב"י היא מופלאת במינה, כדבריו של בעל "בני יששכר", המסכם את דבריו בעניני ל"ג בעומר "אשר נתאמת לנו מאנשי אמת, אשר השמחה ביום הזה על ציון רשב"י היא שלא כדרך הטבע, דכתיב "אור צדיקים ישמח".

המצבה על ציון הרשב"י לפני כששים שנה

ר' יוסף קאליך מתלהט בשעת הריקוד

רלח

מסע מירון

באהלי צדיקים

בקהילות רבות בחו"ל צוין היום כהילולא דרשב"י, ויש שנהגו מנהג אר"י להרבות בנרות לכבודו, וביחוד פשט המנהג בקרב ההולכים בדרכי החסידות, שקיבלו עליהם הרבה מהנהגות הקבלה. באהלי צדיקים אף נהגו לקיים כליל ל"ג בעומר וביומו התועדויות מעניני דיומא, ומהם שהיו עורכים "שולחנות" כמו בשבתות, במועדים וביומי דפגרא.

גדולי האדמורי"ם היו משמיעים דברי תורה לכבוד היום, ואמנם בספרי חסידות רבים כגון "בית אהרן", "תפארת שלמה", "מגן אבות" (קאפוסט), "מגן אברהם" להמגיד מטריסק, וביחוד בספריהם של האדמורי"ם לבית רוזין כלול במסגרת החגים והמועדים מדור מיוחד לדברי תורה שנאמרו בסעודת ל"ג בעומר.

אבות החסידות הסבירו כי ל"ג בעומר הוכר כחג בגלל התגלות אור הקבלה ע"י הרשב"י ובעל "בית אהרן" אף פירש את הכתוב "מבשר"י אחזה אלוק" ראשי תיבות "מ'תורת ר'בי ש'מעון ב'ר י'וחאי".

רבי יצחק אייזיק מקארנא מציין קוי השואה בין הרשב"י ובין הבעש"ט, מחולל תנועת החסידות, ששקד על הפצת הנהגות הקבלה בצבור "שאף על פי שהיתה נפשם לזהטת באור מופלא, לא היה להם מציאות אלא ביטול באור

רלט

מסע מירון

החכמה, לפני כל אחד מישראל בהתקשרות ואהבה שוה בשוה, וכזה מתבטלין כל הדינין, ואי אפשר שיתאחוז שום קליפה, חלילה, באור שלהם והיה עבודתם בהתקשרות מלכות לחכמה ובינה ביחוד עבודה, אבל בדרך עבודה של אש שורף שהוא עיקר עבודה באמת".

רבי ברוך ממעזיבון, נכדו של הבעש"ט, ראה את היום כיום שמחת תורת הקבלה, והיה נוהג לצאת בריקודין וספר הזוהר בידו. כאשר רבי אברהם מקאליסק היה טובל בבוקרו של יום היה מתלהב ביותר, ומכריז, "הריני מקבל עלי קדושת היום".

ר' יעקב וינקר מפליאי בריקודיו

בפתח ספרו של רבי נחמן מברסלב "ליקוטי מוהר"ן" הובאו דבריו לגדולת הרשב"י "לכו חזו מפעלות ה' ... מה שגילה רבינו הק' נחל נובע מקור חכמה, רבי נחמן מברסלב, על מעמדו של הרשב"י "אשר הבטיח שלא תשתכח התורה מישראל על ידו, כמובא בדברי חז"ל (שבת קלח) כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה, אמרו, עתידה תורה שתשתכח מישראל, ואמר רשב"י שלא תשתכח, שנאמר "כי לא תשכח מפי זרעו", וכמבואר בזוהר נשא (דף קכ"ד ע"ב) "בהאי חיבורא דאיהו ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא", והוא מוסיף רמז כי על כן סמך רשב"י עצמו על זה הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו", כי באמת בזה הפסוק בעצמו מרומז ונסתר הסוד הזה, שע"י זרעו של יוחאי שהוא רבי שמעון בן יוחאי, על ידו לא תשתכח התורה מישראל, כי סופי תיבות של הפסוק "כי לא תשכח מפי זרעו" הם אותיות יוחאי ... ודע שסוד רבי שמעון בעצמו הוא מרומז בפסוק אחר, ... כי דע כי התנא הקדוש רבי שמעון הוא בחינת "עיר וקדיש מן שמיא נחית" (דניאל ד) ראשי תיבות שמעון וכו'.

"רבי שמעון בר יוחאי נקרא "בוצינא קדישא", כי על ידו נתגלו סודות התורה — קובע רבי צבי אלימלך מדינוב — ועל כן נקרא ספרו הקדוש "זוהר", אור המבהיק מסוף העולם ועד סופו, ואור הגנוז בתורה, ובזה — הוא מוסיף — תבין מנהג ישראל תורה הוא, להדליק נרות ומאורות ביום זה לכבוד האור כי טוב, שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר ל"ג בעומר טוב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאור התורה, בוצינא קדישא, אשר נתגלה ביום הזה,

מסע מירון

רמא

וביום הזה עלה לשמי מרומים, והוא יומא דהלולא דיליה, לאורו ניסע ונלך".

רבי ישראל מרוזין פתח את דבריו בסעודת ההילולא "עיקר הגלות היא לברר הניצוצות הקדושים שנפלו בין הקליפות, וצריכים להעלותם, וזהו "ויקח יעקב אבן" שלקח ובירר אותן הניצוצות הקדושים, "וירימה מצבה" והעלה אותן לקדושה "ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים" היינו שגם הם ילקטו ויבררו אותו וכו', והוא מסכם כי ביום ל"ג בעומר, הלולא דרשב"י "הלולא ושמחה על כל העולם, כי מזמנו התחילה ההתפשטות והתגלות הדעת יותר בעולם, ובעבור זה שמחה בעולם".

ל"ג בעומר צוין ע"י רבי לוי יצחק מברדיטשוב כחוליה מקשרת בין פסח לעצרת, שכן מפסח ועד ל"ג בעומר נמשך עדיין אורו של פסח, ומכאן ואילך מנצנץ כבר האור של מתן תורה בשבועות, ונצטט את דבריו כלשונו ב"קדושת לוי" על הפסוק "ויאכלו שם על הגל". "עיקר הנסים והנפלאות היה בים סוף, כדי שנקבל התורה במעמד הר סיני, ונתאוה לו לעבדו ולקבל התורה, והבחינה הזאת של יציאת מצרים מאירה עד ל"ג בעומר, ומל"ג בעומר מתחיל ההארה של מעמד הר סיני, שהוא קבלת התורה, וכבר כתבנו שהארה של יציאת מצרים היה הכנה למתן תורה ע"י הנסים, וזהו "ויקרא לו יעקב גל עד" כלומר כיון שמגיע ג"ל שהוא מרמז על ל"ג בעומר, אז מתחילין להאיר בחינת ההארה של קבלת התורה".

רבי שלמה הכהן מרדומסק, בעל "תפארת שלמה", מציין כי "רשב"י היה משורש נשמתו של משה רבינו ע"ה, רעיא

מסע מירון

מהימנא, וזכותו עומדת לנו להיות לעזר לכל הבאים לטהר אשר בשם חסיד יקרא, לזכך נשמתו ע"י לימוד הזוה"ק ומבואר בזוהר 'בזכות ספרא דא יפקון מן גלותא', וזה הרמז בראשי תבות בפסוק "ר'גלי ח'סידיו י'שמור" גימטריא זוה"ר, כי הוא שמירה מעולה בכל הענינים, לזכך נשמתם, וזכותו עודנה עומדת עמנו תמיד, בבחינת צדיק יסוד עולם".
 משמעות מיוחדת להילולא דרשב"י בקרב חסידי ברסלב, המרבים להשתטח על קברי צדיקים, שכן גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ורבי נתן מברסלב מסמיך את דברי הזוהר "צדיקיא שכיחי יתיר בהאי עלמא בתר דאסתלקו וכו', וזה בחי' הילולא של רשב"י, ביום ל"ג בעומר, כי בכל שנה ושנה, מאז שנסתלק, ביום הילולא דילי' עולה למעלה יותר ויותר.

רבי מנחם מנדיל שניאורסון האדמו"ר מליובאוויטש מסביר מעלת רשב"י על יסוד דברי זקנו בעל ה"תניא" כי נשמת הרשב"י היתה מנשמות יחידי סגולה שבכל הדורות, ולכן הקפיד האר"י על התלמיד שאמר "נחם" בל"ג בעומר הילולא דרשב"י, שכן בו ביום, ביום ההילולא, באה נשמתו לכלל השלמה, ונתוסף לה "אור העולה על כולנה", דבר שאינו ניתן אלא בגמר עבודתו של אדם בעולם הזה, כלומר בשעת המעבר לעולם שכולו טוב.

רבי יקותיאל יהודה הלברשטם, האדמו"ר מקלויזנבורג, מסביר את האמור בספרים הקדושים "שב"ל"ג בעומר, הילולא דרשב"י נעשה התעוררות שמחה בעולם, דהנה מידת רשב"י היתה להיות תמיד שבע רצון, ושמח על כל מה שבא עליו, ואף שלא היה אפשר לו לגור אלא במערה, היה

מרוצה והודה להשי"ת על חסדיו המרובים, וכמו דאיתא במסכת (שבת ל"ג ע"ב) שרבי פנחס בן יאיר "חזא דהוה ביה פילי בגופיה הוה קא בכי וכו', אמר ליה אשריך שראיתני בכך". בהרחיבו את הדבור על מדת ההסתפקות, הוא מציין כי "לזה יבוא מלך המשיח דוקא" כ"עני ורוכב על חמור", להראות מפני שמסתפקים במועט ומקבלים גזירות ית"ש באהבה, עי"ז יכול לבוא משיח צדקינו בב"א, וזוהי הכוונה של ספירת ל"ג בעומר הוא, "אלוקים, נהל", והגם שדברים כאלו המה כבשונו של עולם, רזין דרזין, עכ"פ בדרך הפשט לפרש שזה היה מדת רשב"י, לסמוך הכל על הנהגת הבורא ית"ש לא להתרעם ח"ו כלום על מדותיו ית"ש ולזה נתקן בספירה זו "הוד שבהוד" שצריכים להודות להשי"ת על כל הנהגת העולם.

השמחה מקיפה את הכלל

אבות החסידות לא חדלו להדגיש שכל אחד יש לו חלק בשמחה זו, ואימרה מופלאה מובאת ע"י רבי אהרן מקרלין בספרו "בית אהרן": "כשם שה' הוא ה' לכל, כך רשב"י הוא רשב"י לכל, אפילו לפחותים".

רבי יחזקאל שרגא משינאווא היה אומר, כי מי שלא יוכל להיות בל"ג בעומר במירון, יהיה על כל פנים על קברו של רבני צבי הירש מזידיטשוב, בעל "עטרת צבי", ביום ההילולא שלו, י"א תמוז, וירגיש מעין טעם הנג"

בפסוק "שתולים בבית ה'" (תהלים צ"ב י"ד) מצא הרב משינאווא רמז לרשב"י בראשי התיבות "שתולים בבית י"י שב"י, ראשי תיבות שימעון בן יוחאי, דמבקשים אנחנו מהבורא יתברך שמו, דאורות הקדושים של רשב"י וחבריו, השתולים בבית ה' בעולם העליון, בחצרות אלקינו, לאותן העומדים מרחוק מבית ה', שהם "בחצרות אלקינו", כמו החצר שהוא לפני הבית, כן העומדים מנגד "פריחו" יזריחו ויופיעו בתוכנו.

לישועה ולנחמה

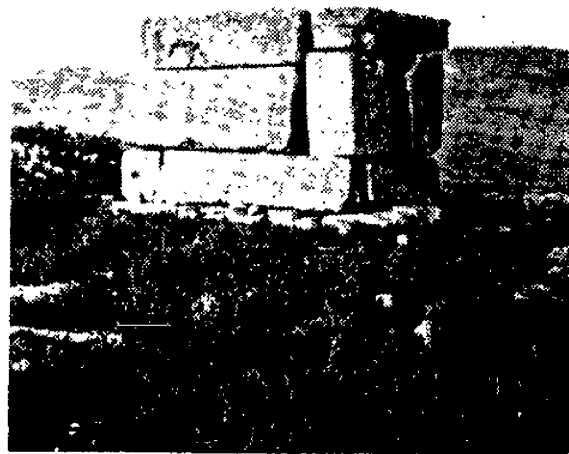
גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ויום ההילולא דרשב"י מסוגל ביותר לפעול ישועות ונחמות. על האדמו"ר

האמצעי מליובאוויטש נמסר שפעל גדולות ביום זה, ביחוד השפיע שפע ברכה לחשוכי בנים, ורבים שנזקקו לישועה היו נושאים את עיניהם ליום זה להתברך בשפע הברכות. ^{אוצר החכמה} הרבי ר' העניך מאלכסנדר היה רגיל בל"ג בעומר לברכם שיתקבלו תפלתם לרצון בשמים – מספר רבי פנחס מנחם מפילץ בספרו "שפתי צדיק" ומסביר "אולי כוונתו כמו במוצאי יום הכפורים, רגילים העולם כן לברך איש לרעהו, על סמך דברי רשב"י "יכול אני לפטור כל העולם מן הדין" כן מדי שנה, יום הילולא דיליה, אומר כך בשמים וע"י זה מתכפרים כל ישראל, ויוכלו להתקבל התפלות, ולכן המנהג לשמוח כדאיתא (סוף תענית) לא היו ימים טובים לישראל כיוהכ"פ וט"ו באב, ומפרש בגמרא לגבי יום הכפורים "הוי יום סליחה ומחילה".

זה השלחן אשר לפני ה'

מדברי רבי נתן מברסלב, משתמעת גם חשיבות הסעודה, שצדיקים היו עורכים במסיבת אנשי שלומם ומקשיבי דברם, ביום זה: "ל"ג בעומר הוא בחינת ג"ל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, בחינת סתרי תורה ... סוד זה מרומז בפסוק "ויאכלו שם על הגל" ... "ויאכלו שם" דווקא, כי ע"י האכילה של יעקב ובניו הצדיקים, על ידי זה המשיכו הארת הרצון, שהוא בחי' הארת השארת הדעת של הצדיק, שזהו בחי' הסתלקות רבן שמעון בר יוחאי בל"ג בעומר, שהשאיר דעת כזה בעולם, שעיקרו נמשך ע"י הארת הרצון בשעת האכילה דווקא".

בעיני רבי דובער, האדמו"ר האמצעי מלאדי, היה יום זה מן "הימים המצוינים" בין יומי דפגרא, ואם כי לא היו עורך "שלחן" היו מגישים לפניו משקה לכבוד היום. בבית בעלזא היה "שלחן" ל"ג בעומר, השלחן הנכבד ביותר, בין השלחנות שהיו נערכים בימות החול בימי דפגרא, ואחד מחשובי החסידים אף נתכבד לשיר את פיוט "בר יוחאי" בניגון מיוחד שלא היו משמיעים אותו אלא בהזדמנות זו. רבי חנוך העניך מאלעסק בעל "לב שמח" היה נוהג ביום זה לעבור לפני התיבה. רבי אברהם מטשעכנוב היה עורך "סעודה לקרואים" ואילו על שלחנו של רבי אריה ליב מגור, בעל "שפת אמת" היו מגישים בסעודת היום מאכלי חלב.

מצבת שמאי הזקן בקרבת מירון

פיוט בר יוחאי ומחברו

בין הפיוטים, שיצאו מבית מדרשם של חכמי הקבלה ונתקבלו בתפוצות ישראל, שמור מקום מיוחד לפיוט "בר יוחאי נמשחת אשריך", המושר ברוב רגש לעתים מזומנות, וביחוד בל"ג בעומר, כיום הילולא דרשב"י.

מחברו החתום עליו בראשי החרוזות, הוא המקובל רבי שמעון בן לביא, מחבר הספר "כתם פז" על ספר הזוהר, המוכתר בתארים מופלגים "המקובל האלקי דנהירי ליה שבילי דנהרדעא, עיר וקדיש אין די באר, מעשה תקפו וגבורתו, נוראותיו ונפלאותיו, אשר עשה בספר נכתבים". בטריפולי לא היה אז ישוב יהודי, מפותח ובעל יכולת, ועל כן נשארו ספריו של ר"ש בן לביא, וביחוד ספרו "כתם פז" בכתב יד למעלה ממאתיים שנה, עד אשר הובא לדפוס.

בר יוחאי בסדר קבלת שבת

לעומת זאת זכה שירו "בר יוחאי נמשחת אשריך", להתפשט בצבור, וכבר בימים ההם קבעו חכמי הקבלה מתלמידי האר"י בצפת, את מקומו בסדר קבלת שבת, לפני "מזמור שיר ליום השבת".

בסדר "קבלת שבת", שנקבע ע"י תלמידי האר"י כלולים חמשת מזמורי לכו נרננה (תהלים צה-צט), מזמור לדוד (שם כט), השיר "לכה דודי" לר"ש אלקביץ, וכנראה שלפני מזמור שיר ליום השבת (שם צב) נכלל גם השיר "בר יוחאי".

חכמי הקבלה המליצו על שיר זה וראו בו "סגולה נפלאה להארת הנשמה, כי האותיות מחכימות, והוא מיוסד ומסודר דרך המעלות, סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, למעלה למעלה, עד לראש כל הכתרים".

בתקופה ההיא האירה הארץ מחכמת הקבלה, וכאשר תלמידי וגורי הרמ"ק והאר"י העבירו לחו"ל את הנהגות הקבלה, וכן סדרי התיקונים מיסודו של האר"י, הועבר לאירופה סדר קבלת שבת, והשיר "בר יוחאי", שהגיע קודם לכן מטריפולי לצפת, הועבר על ידם לחו"ל.

וכאשר ר' יששכר בער מקרעמניץ, בעל "יש שכר" על הכרעות ההלכתיות בזוהר, שהביא לדפוס בשנת שע"א את ספרו "אמרי בינה", והוא "ביאור מספיק" על כל מלות זרות הנמצאים בספר הזוהר, הדפיס בראשו את השיר "בר יוחאי", והכתיר אותו "שיר שבח להרשב"י זצ"ל, הובא מארץ הקדושה".

הפיוט חזר ונדפס פעמים רבות כמהדורות הבאות של תיקוני שבת, וכך נתפשט בקרב רבות מקהלות ישראל, ומתוך המהדורות הבאות של "תיקוני שבת" אנו למדים גם על מדת התפשטותו.

כאמור נתקבל השיר במרבית תפוצות ישראל אך נשתמר בו ייחודו הארצי-ישראלי, וכיתר שירי בר יוחאי נמנה מסימני ההיכר של אר"י. כאשר ר' משה ריישר חיבר את ספרו "שערי

ירושלם" "שנבנה על י"ב שערים, בכל שער מבואר דברים חדשים ונפלאים מעניני ארה"ק", ראה זה כטבעי לקבוע שער מיוחד "זמרת הארץ" הפותח בשירו של הר"ש בן לביא, ואחריו באים יתר שירי בר יוחאי.

בסידור "תכלאל", הכולל כל תפלות השנה כמנהג תימן (ירושלים תרנ"ד), כולל השיר כ"פזמון נאה מאר"י, שמסדרין בכל ערב שבת בסדר קבלת שבת". ואמנם יש קהילות שבהן נוהגים להשמיע אותו בין קבל שבת לתפלת ערבית, ביחוד בשבתות שבין פסח לעצרת, ויש שכלו אותו בין זמירות ליל שבת, הנאמרות בעת הסעודה, ובכל ארצות המערב [מדינות אפריקה הצפונית] שם חי ופעל הר"ש בן לביא נכלל השיר במחזורים.

ביחוד משמיעים שיר זה בעוז ותעצומות, ביום ל"ג בעומר הוא יום הילולא דרשב"י, והוא נכלל בכל התיקונים של למוד ל"ג בעומר, לכל נוסחאותיהם ובכל המהדורות, אם בראש הספר או מיד לאחר ה"אידרות".

בתנועת החסידות נתפשט שיר זה במנגינתו המקובלת, ביחוד בסעודות ההילולא שהיו נערכות באהלי צדיקים בל"ג בעומר, אולם משמעות מיוחדת נודעת ביום ההילולא "שמזמרין אותו בכל תפוצות ישראל, החוגגים שמחת ההילולא דרשב"י, ומה גם במירון, אשר אין לתאר גודל השמחה והחדוה והדבקות אשר מרגישים אז, בעת שפותחים בשירה ובזמרה, לשיר בשיר הקדוש הזה, אשר ממש שנפתחו כל שערי שמים, משמחה וחדוה דקדושה, יותר מכל השירים ששוררים שם, והספרדים עוד מזמרים אותו בנגון הידוע, אשר עוד נגן בו הרה"ק מחבר השיר הקדוש הזה, ואצל

מסע מירון

רנ

האשכנזים נשתנה מעט בניגון השיר, ויש שמנגנין אותו
בנגונים שונים, ואלו ואלו בשירה משוררים וברנן מרננים
ובקול מקדישים, ובקושט השיר, מקשיטים קישוטי קידושי
מעלות דרבי שמעון".

אחד מתושבי הכפרים ליד ציון הרשב"י
תצלום לפני כשמונים שנה

ממעניי הישועה

מדור לדור יסופר על הנסים והנפלאות שנעשו במירון, בזכותו של אותו צדיק הרשב"י, שהכריז בשעתו: "יכול אני לפטור את העולם כולו מן הדין", וכדברי ר' יוסף סופר באגרתו "עדות ביהוסף": "וסיפרו לי מעשים נפלאים מזה המקום קודש".

תלמידו של הרמב"ן, שעלה לאר"י בעשרות השנים הראשונות לאלף הששי, ובקונטרסו "תוצאות ארץ ישראל" רשם פרטים על קברי התנאים והצדיקים בארץ הקודש, מתאר את ההתאספות ההמונית לתפילה, במערת שמאי והילל במירון: "שם מתקבצין כל ישראל והישמעאלים בפסח שני, וישראל מתפללים שם, ואומרים שם מזמורים, וכשהם [ורואים] יוצאים מים בתוך המערה, כולם שמחים כי הוא סימן שתתברך השנה, והרבה פעמים שלא נמצאו שם מים, ובעת תפלתם היו נראים המים כהרף עין".

כמאה שנה ומעלה לאחר מכן מתאר תייר אלמוני מקנדיא את ביקורו באר"י, ומדבריו מסתבר כי תפילות אלו נערכו על ציונו ובית מדרשו של הרשב"י במירון, וכך הוא מספר: "ואין שם מים חיים כלל, עד שלא יוכלו לדור שם בני אדם, מהעדר המים, אך יבואו העברים שלש רגלים, לראות קבורות הצדיקים החשובים הנזכרים, וביחוד קבורת רבי שמעון בן יוחאי, ויתחננו עם תפלות, סליחות ותחנונים לא-ל יתברך,

שיתן להם מים, שיוכלו לעמוד שם ימים אחדים, ומיד יבוא מטר, והישמעאלים ימלאו הבורות שלהם וכליהם מים, אז יתנו ליהודים לאכול ולשתות כל מעדני מלך".

בימיו של מרן בעל "בית יוסף" היו עולים לציוני רשב"י ובנו כשהיתה שנת בצורת, וכך נמסר ב"מגיד משרים" כי הגשמים ירדו בעקבות הקפות מסביב לציוני הרשב"י ובנו. פעם אחת ירדו גשמים בחג הסוכות, ומרן הצטער על כך, נתגלה לו ה"מגיד", אור ליום כ' בתשרי, ואמר לו: "והא גשמים דאתי לא הוו דוגמת שפך לו קיתון על פניו ח"ו, אדרבה נתקבלו דבריכם, ורבי שמעון בן יוחאי ובנו שמחו לקראתכם בקרוחתם זוהר על מערתם ובכפר הסמוך להם, אלא כיון דהקפתם לרבי אלעזר בד' מינים הבאים לרצות על המים, נתעוררו המים ובאו", ^{מגיד} "וכלל זה יהיה בידכם, כל זמן שהעולם יהיה צריך לגשמים ביותר תלכו ותקיפו הצדיקים הנזכרים ותענו, ועל כל צרה שלא תבוא על הציבור, תקיפו אותם שבעה פעמים ותענו".

השל"ה הקדוש, שעלה לאר"י בשנת שפ"ב, מספר לבניו על תוכנית עלייתו לציון הרשב"י, ומוסיף "אקח הזוהר, כי כמה נסים יארעו שם, כי צריכים ללמוד הזוהר באימה וביראה ובדבקות גדולות, ואח"כ לשמוח הלב שמחה רוחנית, ולא שום אכילות ועצבות, כי באלה חפץ רשב"י והוא בדוק ומנוסה".

דורות קדומים עמד ציון הרשב"י במרכז קברות הצדיקים, שאחינו בני ישראל היו משתטחים שם ומרבים שם בתפלה לפני המקום, וגדולה זכותו של אותו צדיק שרבים היו נושעים ונפקדים טובה לאחר תפילתם במקום הקדוש הזה.

רנג

מסע מירון

שמע הישועות והנפלאות לאחר השתטחות במקום, הגיע למרחוק, ומעתה החלו קרובים ורחוקים נוהרים לתפילה במירון, ואף שאינם בני ברית הכירו בקדושת המקום. ר' חיים הלוי הורביץ בעל "חבת ירושלים" מספר אף הוא: "מהולל אקרא ה', אשר זיכני להיות במירון, בל"ג בעומר שנת תקצ"ט לפרט קטן, ואספר נס גדול, אשר קרה ביום ההוא אשר עיני ראו ולא זר, ויהי בעלות כל העדה הקדושה, אנשים נשים וטף, על גג המדרש של התנא רשב"י להתענג ולהביט כהילולא, ויפול ילד קטן כבן חמש שנים מגג העליה, והגג היה גבוה כמו שלושים אמה, והילד בנפלו לארץ היה כמו מת ממש, ובהיודע הדבר לקהל ויספקו כף, באמרם מת הילד, ואביו הולך ובוכה על בנו, ויצו רופא אחד אשר היה שם כי יקיזו דם לילד, ויחי הילד והתחיל צועק "הוי אבי", ובהישמע בכי הילד וישובו כל העם לשמחתם... והקדוש ברוך הוא שלח רפואה שלמה לזה הילד, עד כי למחר נעשה בריא אולם ממש, והיה שמח בתוך קהל ועדה עם אביו, אז ידעו כולם, כי רק בזכות התנא אלוקי נתרפא הילד לבל תושבת שמחתו".

אף רבי יהודה ליב מפולטישאן, בעל "שו"ת מהרי"ל", מזכיר בתיאור ההילולא: "ונתתי שמן על רבי מאיר בעל הנס ונושעתי בזה" והוא מוסיף לספר ממשמע אזניו וממראה עיניו: "והנה בהשמחה ראיתי בעיני, שהיו שני אנשים שהיו להם משקה, והיו מבקשים מכל אחד להתכבד במשקה שלהם". לשאלתו על מה ולמה סיפרו בעצמם כי שניהם היו זקוקים לפקידה ממרום, ובעז"ה נושעו, לאחד מהם נולד ילד

ראשון ארבעה עשר שנים לאחר נשואיו, ואילו לחבירו נולד
הבן הראשון עשר שנים אחר נשואיו.

כיצד נפקדו? בשמחת ההילולא הכריז האחד בקול: "אני
מנדב שמונה עשר ראטיל משקה על שמחת רשב"י בל"ג
בעומר, יהי רצון מלפני אביו שבשמים, שיעזור לי ה' בזו
השנה ויפקדני בבן זכר". כל העם ענו בקול ואף חברו
הצטרף אליו בכרכתו "אמן". בשנה ההיא נתעברו רעיותיהם
וילדו להם בנים. בשנה זו הגיע זמן התגלחת לשני הילדים
והם שילמו נדרם ועלו למירון להודות לה' על שפקד אותם
בזכותו של אותו צדיק, ולערוך שם את התספורת הראשונה
לילדיהם.

הפליג בכך בעל "הילולא דרשב"י", התובע "מי שדר
בארץ ישראל צריך ומצוה היא ליסע על ל"ג לעומר למירון,
להיות שם על ההילולא רבתי ... ובודאי יושע שמה בכל
משאלות לבו לטובה".

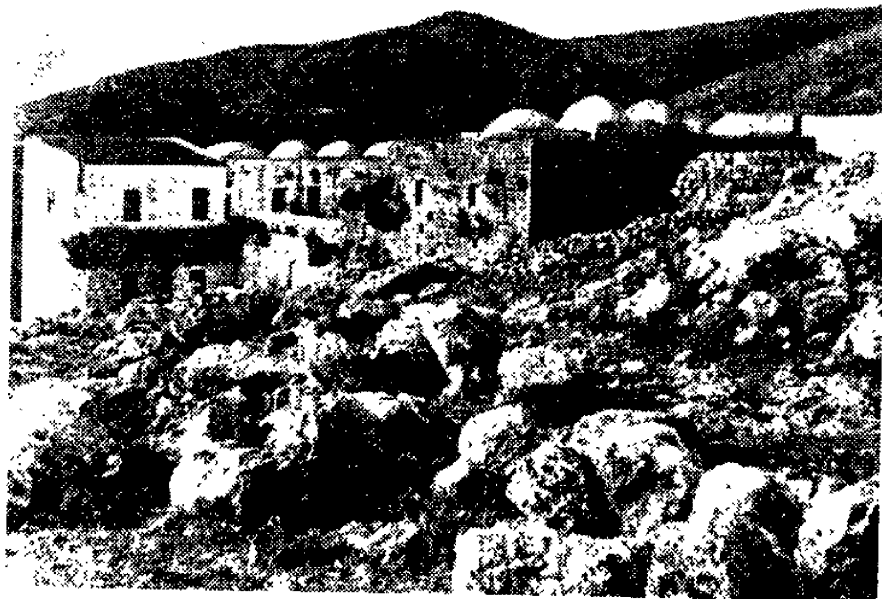
גדולי החסידות היו משגרים אגרות לארץ ישראל ובהן
בקשות להזכיר את שמות הנזקקים לישועה ליד ציון הרשב"י,
ואף לנדב צדקה, ונשתמר בידינו מכתבו של רבי בן ציון
הלכרשטם מבאבוב, לאחד מאנשי שלומו בארץ הקודש,
בו הוא כותב "היות ששמע מפי אנשי ארצנו הקדושה,
שקבלה בידם סגולה לחשוכי בנים, רח"ל, לנדב ח"י ראטל
משקה, ביומא דהילולא על ציון התנא האלקי רש"י, לכן
הוא ממנה אותו "שליח מצוה, להזכיר לטובה את הזוג ר'
... עם זוגתו ... שיפקוד השי"ת אותם בזכר של קיימא,
במהרה, בלי שום מכשיל ונזק", ומוסיף "וינדב עבורם ח"י
ראטל משקה כנהוג, וכאשר יעזור השי"ת ויפקדם בישועה
במהרה, מוכנים המה לשלם נדבת לבכם בשמחה.

רנה

מסע מירון

לא רק מקום תפילה למצפי ישע על סבלותיהם שימשה מירון, אלא גם נקודת מרכז לתפילת רבים, וראשי קהילות בחוץ לארץ, שהיו נתונות בצרה, היו פונים לארה"ק ומבקשים להתפלל למענם במירון.

כמה מבני דורנו האחרון מדגישים את סגולת המקום בדורנו ולעינינו. כגון ר' שלמה זלמן עהרנרייך משמלוי ציין באחת מאגרותיו לירושלם "כי מ'לך ר'ופא נ'אמן ו'רחמן" ראשי תיבות מרון", כלומר בזכות הצדיק הטמון במירון שולח השי"ת רפואה לחולי עמו ישראל.

המבנים על ציון הרשב"י, מבט מדרום

אוצר החכמה

ההדלקה בהילולא דרשב"י

"אור מופלא רום מעלה" – מגדיר רבי שמעון בן לביא את הרשב"י בפיוטו "בר יוחאי", וחכמי הקבלה משתמשים בהגדרת אורו של מעלה, לסיפור שבחיו, עמוד האש קשור עם מערת רשב"י במירון, כדברי רשב"י בעצמו (באידרא זוטא דף רצ"ה): "אסהדנא עלי, דכל יומא אודהרנא בהו דלא לאטעאה בהו, בר יומא חד דעטירנא עטרי דמלכא במערתא דמרוניא [הייתי מעטר עטרה, יחוד וקישור העליון, במערה הסמוך לכפר מירוניא], וחמינא בוצינא דאשא מתלהטא אפותיא דמירוניא [דמערתא] ואזדעזענא [וראיתי עמוד אש מתלהט בפתח המערה והזדעזעתי]".

מאז הופיע עמוד האש לפני רשב"י ובני החבורה, עדיין מאיר והולך הוא את דרכם של ההולכים בדרכי הקבלה, וסמל לכך יש במשואות ההדלקה על ציון הרשב"י במירון. הדלקה זו היתה נהוגה כל ימות השנה, בשעה שהיו משתטחים להתפלל על ציונו, כסיפורו של אחד מבני פמלייתו של רבי חיים בן עטר בעל "אור החיים" הקדוש, בעלייתו למירון: "ובראש המצבה [של רשב"י] גומה גדולה, לפי ששם מדליקין בכל לילה על זה האופן: לוקחים

בגדי פשתן לבנים וטובים, כל אחד לפי ערכו, ועושים אותם חתיכות חתיכות, וטובלים אותם בשמן זית, וממלאים הגומה זית, ודולקים אותה, ונראה אורה עד צפת ... ופעם אחת שלחה גבירה מקונסטנטינא בגד אחד ארוג עם כסף שוה מאה פיישאש, הדליקה אותו לכבוד הרשב"י עליו השלום, וכל אחד לפי כחו, והרב הדליק כמה בגדים". רושם הדברים מציין שנערכו הדלקות גם על ציוני רבי אלעזר "הדלקתי גם עליו, וגם על קבר רבי יצחק [נפחא בפתח החצר], וכשהיינו דולקים עליהם שלושתם היתה נראית החצר כמדורת אש".

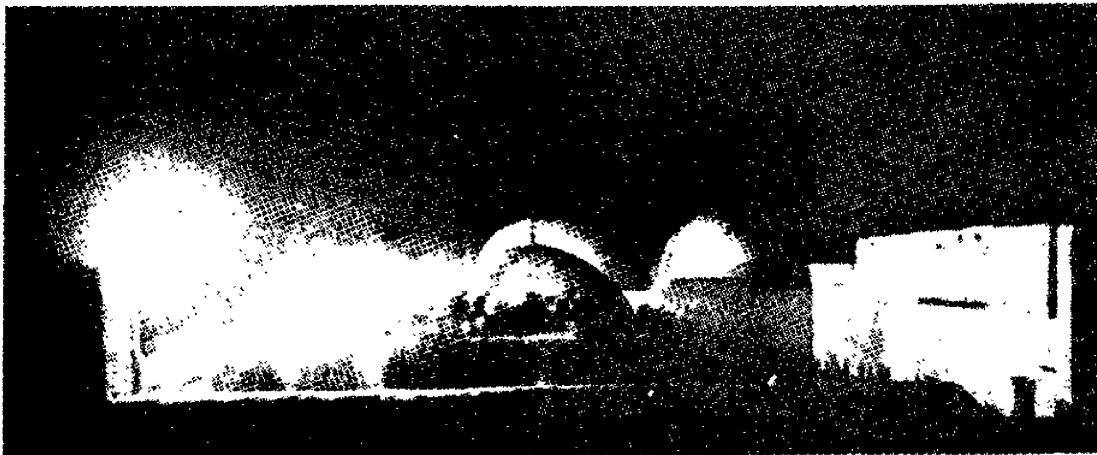
אחד התיאורים המלבבים ביותר של ההילולא מובא ע"י ר' שמחה מז'אלוז'יץ, שעלה לאר"י בשנת תקכ"ד, יחד עם רבי נחמן מהורודנקא ורבי מנחם מנדל מפרעמישלאן, בתיאור מסעו "אהבת ציון": "ואצל הכיפין מבחוץ, למעלה, אצל כיפת ר"ש עמוד של חומה, ועליו כמין ספל גדול ששופכין לתוכו שמן, ומטילין לתוכו בגדים וכתונות, מבלאות של צמר גפן או פשתן, ומדליק בהם ומאיר האור על כמה פרסאות, כי מירון יושב בהר, וכן יש עמוד של חומה אצל כיפת ר"א בנו למעלה מבחוץ על הגג ועליו דולקים ג"כ שמן, והדליקה ביום פטירתו בל"ג בעומר הנקרא הילולא דר"ש".

בכמה מן התיאורים שהגיעו לידינו על ההדלקה ישנה הדגשה על לבושים יקרים לתוך ההדלקה: "כמה מעשירי העם ינדבו את מלבושיהם, השזורים בחוטי זהב וכסף, לעשות מהם הפתילות להדליק הנרות". ועל כך יצא בערעור אחד מגדולי הספרדים, הוא רבי יוסף רפאל חזן בעל "חקרי

אה"ח 1234567

חכמי הספרדים במירון בלימודיהם על ציון הרשב"י

עמודי ההדלקה על גג ציון הרשב"י

לב", ששימש כראשון לציון (מהדורא תנינא, חלק יו"ד סימן י"א) והוא טוען כנגד המנהג "ששמעתי שבעיה"ק צפת ת"ו, שמדליקים דברים יקרים ... בהילולא דרשב"י ז"ל שכורכין אותם בשמן ומדליקים, ואיני מוצא בה צד היתר, דנראה דאיכא איסור בל תשחית דרבנן".

כשיצא אחד מבני ירושלים לערער על כך, מצא מחובתו רבי שמואל העליר, רבה של צפת, לצאת בקונטרס מיוחד "כבוד מלכים" להגן על מנהג ההדלקה כדבריו: "כבוד מלכים חקור דבר, ראיתי ונתון אל לבי, על אשר זה קרוב הגיענו מכתב מת"ח אחד מעיה"ק ירושלם, קורא תגר וערעור על שנהגו בהילולא רבה בל"ג לעומר במירון ת"ו לשרוף בגדים יקרים מאד כי הלא איכא משום "בל תשחית" ... ובאתי להשיב תשובה משום כבוד מלכים, מאן מלכי, כבוד אדוננו הרשב"י ור"א בנו זיע"א.

"ודאי כל מה שעושים לכבודו שכרו הרבה מאוד, וחוששני מעונש מי שמערער על זה — טוען רבי שמואל — ומעיד אני באמת כי בילדותי שמעתי פה מרבני קשישאי רבני הספרדים, אשר אבותם ראו וספרו להם כי הרב הקדוש ר' חיים בן עטר זיע"א היה פעם אחת בהילולא פה עיה"ק צפת ת"ו וכשעלה למירון ... ובעת ההילולא היה שמח שחה גדולה, ושרף כמה בגדים יקרים לכבוד הרשב"י זיע"א, וגם הזקנים, מהספרדים פה, ידעו ושמעו זה".

מנהג ההדלקה ביום ההילולא נתפשט בצבור, וגם אלה שדעתם לא היתה נוחה מכך השלימו, כדבריו של בעל "שואל ומשיב", "כשם שמצוה לומר דבר הנשמע כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע", ובעל "חבת ירושלם" מתאר את

ההדלקה: "ויהי בערב, אור ליום ל"ג בעומר, בהתאסף חכמי סגולה לביהמ"ד, ולומדים ברעש גדול האדרות מזוהר הקדוש, ואחרי זה עושים ההדלקה למעלה על הציונים בתוך הספלים... וכיצד משיאין משואות? מביאים מבלאות בגדים של צמר גפן או פשתים, וטובלים בשמן, ומטילין לתוך הספל, ומצית את האור וההבערה ללהב יצאה, ומרחוק נראה על כמה פרסאות, כי מירון יושבת בהר".

זכות מיוחדת היתה להדלקה על ציון הרשב"י, ורבי ישראל מרוזין פנה לרבני צפת, שנמנו על אנשי שלומו, וביקש מהם לרכוש בכסף מלא את זכות ההדלקה על ציון רשב"י, ומדי שנה היה שולח מטפחת משי להדלקה זו. זכות זו קמה לנחלה לבית רוזין-בויאן, אם האדמו"ר מבויאן שוהה באר"י הוא מדליק בעצמו את ההדלקה, ואם איננו בארץ הוא משגר, לפני ל"ג בעומר, כתב הרשאה מיוחדת לרבה של צפת להעלות את ההדלקה כשליחו האישי. רבי אברהם יעקב מסדיגורא אף היה אומר כי "רבבות נשמות ישראל, מקבלות את תיקונם בהדלקה לכבוד רשב"י. אף הרמ"מ ראב"ן מציין ב"מסע מירון": "ומקובל הוא בידי יושבי ארצנו הקדושה כי נשמת התנא האלקי רשב"י תתנוסס על הדלקתו".

תאורי ההדלקה במירון

מתיאורי ההדלקה, שנזכרו בספרי המסעות ענין מיוחד בתיאורו של ר' יוסף ב"ר שבתי מקאליש, שעלה ארצה בשנת תקצ"ה: "בליל ל"ג בעומר חובה להדליק כאן ובכל הבתים הרבה נרות לכבודו של התנא רשב"י זי"ע, וכן מדליקים בכל בתי כנסיות ובתי מדרשות, וכן על גבי גגותיהם מדליקים הרבה נרות שאורם נראה עד למרחוק" והוא מוסיף לספר על מכירת זכות ההדלקה: "בראש כל עמוד חצוב שקע המכיל 20 מדות שמן, ולאחר שיצקו בו שמן זית, מתחיל השמש להכריז על מכירת מצות הדלקה הראשונה לכבוד התנא רשב"י, והמרבה במחיר זוכה במצוה". בהדלקה זו זכה איש עשיר מעכו במחיר 500 זהובים, ועתה פשט העשיר את המטפחת העדינה והיקרה שצנף לראשו והדליק בה את השמן, וכל הנדחק קרוב ללהבה וזורק בה שמלה או מטפחת, נחשב הדבר למצוה רבה, ובמיוחד רב ערך ההדלקה בעיני הנשים, וכל אחת רואה חובה לעצמה לזרוק לתוך הלהבה שמלה, מטפחת או סינר. הספרדים שרים זמירות ותשבחות לבורא עולם ית' בכל מיני כלי זמר, ורוקדים. האש נראית עד למרחוק, בקיצור אין ביכולתי לתאר גדלה של שמחת מצוה זו בליל זה. מי שלא ראה אותה לא ראה שמחה מימיו, וכל אחד מנדר לכבוד נשמת התנא רשב"י זי"ע"א.

כך הוא מתאר שלש הדלקות נוספות לכבודו של התנא ר' אלעזר ברשב"י ר"י נפחא ור' יוחנן הסנדלר, הנמשכות עד אור הבקר "ההלולא נמשכת שלושה ימים רצופים לפי הסדר

הנ"ל. בליל השני קנה את מצות ההדלקה רבי אברהם דוב הרב מאברישטש ובעל "בת עין", ולמחרתו — רבי גרשון מרגליות. בין המדליקים היו איפוא רבני העיר צפת. תיאור נרגש על ההדלקה מצוי בידינו בספר "טל ירושלים" לרבי יהודא ליבוש מפאלטישאן, מחשובי חסידי רוזין וחבר בד"צ חסידים בירושלים, המספר: "אחי ורעי, אין אני יכול להעלות על הכתב גודל השמחה שבשם, אשרי מי שראה זאת. בערב הוא הדלקה של הספרדים "השמחה גדולה עד רום רקיע, בנבל ובכנור, ובתופים ובמחולות ובשירות ותשבחות בפה, ברקידה בשמחה רבה בלי הפסק רגע, אנשים בפני עצמם ונשים בפני עצמן, ובליל ל"ד עושים ההדלקה כנ"ל האשכנזים שלנו, והשמחה לילה ויום כנ"ל. והנה מי שלא ראה זאת לא ראה שמחה מימיו".

גם ביתר ערי הקדש היו עורכים משואות לכבוד היום, וכן נמסר במנהגי ישיבת המקובלים בית אל: "ומרכים בהדלקת נרות לכבוד התנא הקדוש, ולאחר הסעודה עולים לגג, ועושים הדלקה גדולה עד למרחוק תהיה מאירה "לפרסם הכבוד של הרשב"י".

בכתב היד "שער שמעון" אף הובאו שתי תפילות לפני ההדלקה לכבוד הרשב"י: "הא לכם זרע קדש סדר הבקשה לומר קודם ההדלקה: "הריני מתנדב שמן למאור לעילוי נשמת רשב"י ע"ה, כדי שהקב"ה בזכות רשב"י יצילנו, לי ולאשתי ולבני, מכל חולי ומכאוב, ונהיה בריאים דשנים ורעננים, ויצילנו מכל צרה וצוקה, ומכל מיני פורעניות המתרגשות לבוא לעולם ונהיה שקטים ושאננים, ויהי רצון

מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שע"י הדלקה זו נזכה לבני, חיי אריכי ולמזוני רוויחי, ותתן לנו חיים ארוכים...
 "ולבעל נפש סדרתי תפילה אחרת", ותפילה זו היא לענינים רוחניים "אזכה לעלות ולראות את האור הגנוז, אשר צפון לצדיקים ולהיות בקבוץ העדרים עם הקדש וליהנות מזיו אור שכינתך"

ונסיים את הפרק בדברי רבי צבי אלימלך מדינוב, המביא בספרו "בני יששכר" טעמים מספר למנהג הדלקת האורות, ביחוד הוא מתבסס על התגלות אור הזוהר הקדוש ע"י הרשב"י ומסביר: "מנהג בני ישראל להרבות באור היום ההוא, על פי הזוהר(רצ"א ע"ב) ... שהיה היום מתארך באורו, ולא היה רשות לאור היום להתחשך, היינו להתפנות מן העולם, עד שנתן לו רבי שמעון רשות".

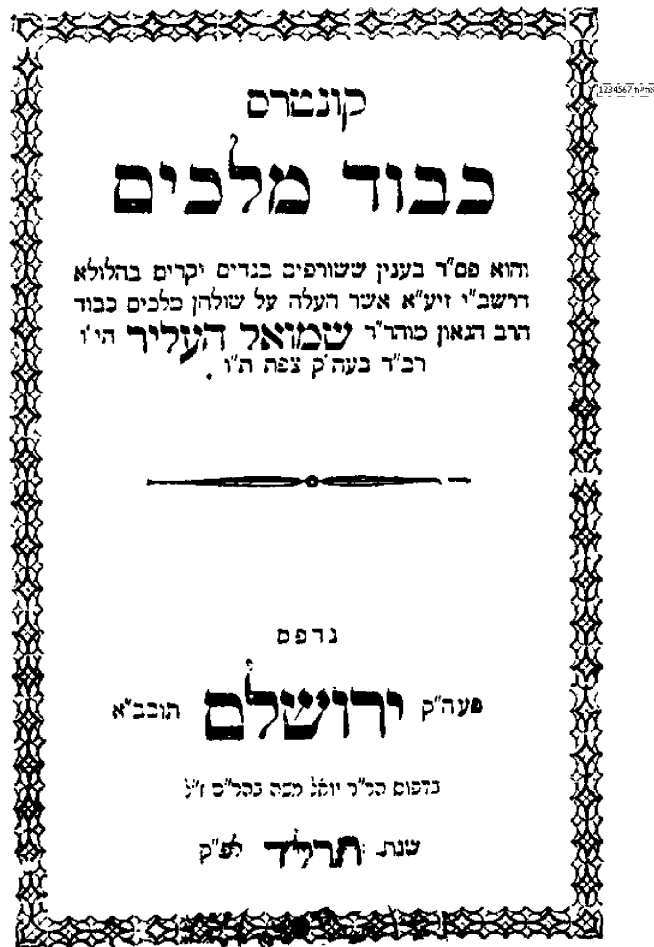
והוא מוסיף להסביר: "וזה יורה כי כל האורות בטלין ומשמישים אל האור כי טוב, והיינו רזין סתימין דאורייתא, אשר גנוז בה אור הגנוז לצדיקים, והצדיקים המבינים ברזין דאורייתא הנה מאירים באור הגנוז בה ... והבן. הנה לבעבור זה מרבין אור ביום הזה".

"ובזה תבין מנהג ישראל תורה, להדליק נרות ומאורות ביום זה, לכבוד האור כי טוב, שמתחיל להתנוצץ ביום זה היקר, ל"ג בעומר, טו"ב ימים קודם מתן תורה, ולכבוד נשמת מאור התורה בוצינא קדישא אשר נתגלה ביום הזה, וכיום הזה עלה לשמי מרומים, והיא יומא דהילולא דיליה, לאורו נסע ונלך, לכבוד ספרו הקדוש זוהר, המאיר ומבהיק מסוף העולם ועד סופו, ... והוא מאיר לנו בגלותינו. עד כי יבא

רסד

מסע מירון

משיח צדקינו דאתמר ביה, ויאמר אלקים יהי אור, ... זה אורו של מלך המשיח יבא במהרה בימינו ויגלה לנו האור הגנוז.

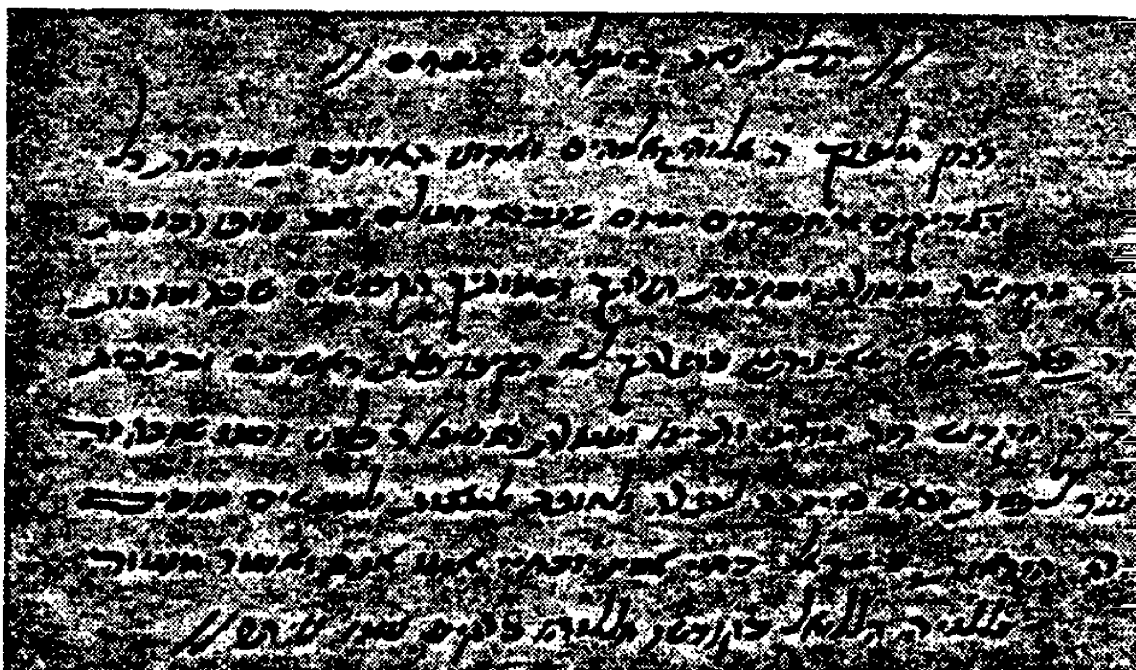

קונטרס כבוד מלכים להגנת מנהגי ההדלקה במירון

תפילה נאה כשמגלחין הנערים

הי רצון מלפניך, ה' אלקי האלוקים ואדוני האדונים, שבזכות כל הצדיקים והחסידים מיום שנברא העולם ועד סופו, ובזכות תורתך הקדושה והטהורה, ובזכות מצותך ושמותיך הקדושים שבה, ובזכות מצות פאת הראש, שצויתנו בתורתך לא תקיפו פאת ראשכם, ובזכות הצדיק הקדוש הזה מוריניו ורבינו ועטרת ראשינו — — —
 כמו שזכה הנער לפאת הראש, כן יזכה לתורה ולחופה ולמצות ולמעשים טובים, ויורה הוראות בישראל בחיי אביו ובחיי אמו אניס, [אמן נצח סלה].

ואומר מזמור הללויה הללו אל בקדשו.

מתוך כתב יד

שנתחברה בתקופת האר"י וגוריו

חנוך הילדים "חלאקה" בהילולא דרשב"י

בני ישראל קדושים הם ואת בניהם הם מחנכים ללכת בעקבות אבות, ואחת המצוות הראשונות שהאב מחנך בהם את בנו הוא בקיום האזהרה "לא תקיפו פאת ראשכם" (ויקרא כו יט) ולהתקין להם פאות אשר בהם יתפאר.

דרגות שונות בחינוך הילדים למצוות, משיתחיל קטן לדבר, אביו מלמדו "תורה צוה לנו משה", בשנתו הרביעית מלמדים אותו א' ב', בן חמש שנים – למקרא וכו'. במדרש תנחומא (פרשת קדושים י"ד) דרשו על הפסוק "ונטעתם כל עץ מאכל" בעניני חינוך, "שלש שנים יהיה לכם ערלים", שאין יכול לא להשיח ולא לדבר, ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש, שאביו מקדישו לתורה, הילולים לה'.

בספרי יראים נמסר שיש להלביש את הילד טלית קטן, כשיודע לדבר, ולפחות שיהא בן ג' שנים, וסימן "כי האדם עץ השדה", כמו העץ הוא ג' שנים ערלה וכו' וכן להרגיל באותיות התורה, דמכל זה יזכה בקטנותו לנשמה רמה, ומועד זה במלאות לו שלש שנים, הוא המועד המקובל להתקנת פיאות הראש.

בספרי הראשונים לא מצאנו מועד לחינוך הילדים במצוה

חתני ה"חלאקה" נשואים על כתפי אבותיהם

המוני בית ישראל לעדותיהם משתתפים בשמחת התורה

זו, אך משנות דור ודור נהגו כי במלאת לילד שלש שנים הורידו את שערות ראשו והשאירו לו את הפאות. היו ביניהם שהיו מוליכים את הילד המתחנך במצוות אל הרב, והלה היה מוריד לו קוצת שער ראשונה ומוסיף את ברכתו להוריו שיזכו לגדלו לתורה לחופה וליראת שמים.

האדמו"ר הרי"צ מליובאוויטש מעיר לגבי מנהג התספורת, לשלש השנים: "ובדבר גזיזת השערות (אפשרענעם) הוא דבר גדול במנהג ישראל, ועיקרו הוא בחינוך, בהשארת פיאות הראש, ומיום הגזיזה והנחת הפיאות של הראש, נהגו להדר להרגיל את התינוק בענין נשיאת טלית-קטן וברכות השחר וברכת המזון וק"ש שעל המטה". מנהג אר"י לערוך שמחה בתספורת הראשונה של הילד, כדברי רבי אפרים זלמן מרגליות ב"שערי תשובה": "והענין של השמחה הוא מנהג אר"י ג"כ שעושים שמחה בתגלחת הראשונה של קטן, שמחנכין אותו במצוות להיות לו פיאות הראש".

בקהילות ישראל נהגו איפוא להתקין "פיאות" לילד ביום מלאת לו שלש שנים, או בערב שבת שלפניו.

מאורע זה, צויין בשמחה בכל תפוצות ישראל, אך משנה שמחה לחגיגה זו בארץ ישראל. עוד לפני כמה מאות שנה נהגו תושבי ירושלים עיר הקודש להוליך את ילדיהם למקום ציונו של שמואל הנביא, בכפר רמה הסמוך לירושלים, ושם היו מחנכים את ילדיהם במצוה זו ורמז מצאו ששמואל הובא ע"י אמו לבית ה' בטרם גמלה אותו.

מסע מירון

רע

ר' בעריל
זילברמן
מלהיב
את הציבור

המוני העולים
למירון
בחצר הציון

רעא

מסע מירון

האב מתקין את הפאות לבנו בחצר ציון הרשבי"י

מנהג ה"חאלאקה" במירון

1234567

בימיו של האר"י ז"ל כבר היה מנהג זה מקובל כ"מנהג ידוע" גם במירון, ורבי חיים ויטאל מספר ב"שער הכוונות" על רבו האר"י: "והר"ר יונתן סאגיש העיד לי שבשנה הא', קודם שהלכתי אני אצלו, ללמוד עם מוז"ל, שהוליך את בנו הקטן שם, עם כל אנשי ביתו, ושם גילחו את ראשו כמנהג הידוע, ועשה יום משתה ושמחה ... גם העיד הר' אברהם הלוי כי בשנה הנז' הלך גם הוא שם ... וכתבתי כל זה להורות, כי יש שורש במנהג הזה הנז'".

בכתב יד עתיק, שהגיע לידינו מזמנם של תלמידי האר"י, מצויה "תפילה נאה כשמגלחים הנערים", המובאת בספרנו לזכות את הרבים, ויהי רצון שתקובל תפילתם ברצון.

מאז ועד עתה נהגו חסידים ואנשי מעשה בארה"ק לעלות למירון בל"ג בעומר, ולהתקין שם את פיאות ילדיהם. אם ב"לוח דיני ומנהגי אר"י" נמסר: "ונוהגין בו לספר את הבנים הקטנים לחנכם בפאת הראש", הרי ב"ספר ארץ ישראל" הוא מוסיף: "ורבים מביאים את הילדים למירון, לגזיזת השערות".

על אחת כמה וכמה אלה שנושעו וזכו לבן לאחר תפילתם על ציונו של הרשב"י, היו חוזרים ועולים למירון לקיים את נדרם, ולערוך שם את התספורת הראשונה לילדם.

בעל "חבת ירושלם" מתאר את ה"חאלאקה": "ויהי בבקר אחר התפילה, עושים תגלחת לבנים קטנים בפעם הראשונה

מסע מירון

רעג

... ונוהגים שמוליכים מקודם את התינוק המתגלח, לציון רבי יוחנן הסנדלר, בתוף ומחול, וחוזרים לחצר רשב"י ומגלחים שם סמוך לפתח ביהמ"ד, ומברכים "מי שברך", ויש מביאים בניהם מארצות רחוקות, שנודרים להניח מצות הפיאה במקום הקדש, וממתנינים על שעת הכושר לילך, אפילו שיהיה הילד בן כמה שנים, והרי שמחת מצוה גודרת מצוה, וכל היום שמחה וששון ליהודים".

רבי מנחם מנדיל ראב"ן, שעלה למירון בשנת תרמ"ח, מתאר ב"מסע מירון" את החגיגה הנלהבת: "בני ציון היקרים המסולאים בפז, בני שלש שנה. בטח אדמה כי מי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה בימיו. הילדים המה מארצנו הקדושה בירושלם, צפת, טבריא, מלבושים בלבושי שש וארגמן, כובע ישועות מוזהב על ראשם, מחותלים בשרשרות זהב, אצעדה וצמיד, איש איש מאשר לו, ואם אין לו, וישאל משכנו ומגר ביתו, להדר ולפאר את הבן יקר, ילד שעשוע, והמה יושבים על קדקד אבותיהם, מאירים כשמש בגבורתו בנועם פניהם, שביבי חן יציצו מגבות עיניהם, כמגדלי שן צואריהם, אף ארגמן דלת ראשיהם סדורים בתלתלים על קצותיהם, מלאים זיו ומפיקים נוגה מכל עבריהם, אבוקות דולקות בידיהם. וגם האבות בגדי הוד בשבת ויום טוב מלבושיהם, מפוזים ומכרכרים כן בכל מיני שירה וזמרה, מכבדים מכירים ויודעים בתגלחת שער ראשיהם, מנסכים יין עסיס גם רקח מרקחת לכל האנשים, וחוזרים למנגינותיהם, ככה יאריכון בשירה וזמרה, בשירי בר יוחאי, לכבוד התנא בר יוחאי".

מנהג התספורת בקהילות ישראל

קהילות ישראל, קרובות ורחוקות, נהגו לערוך את התספורת בטכס חגיגי. בתימן נהגו להסמיך את תספורת הילדים לשמחה משפחתית, כדבריו של הר"י קאפח בספרו "הליכות תימן": "מנהג החאלקה היה מקובל בתימן בהזדמנות שמחה של מצוה, כגון בחתונת אחד מבני המשפחה, כל מי מקרובי החתן ושכניו, שיש לו בן כבן שלש שנים, מכניסו לאולם, מושיבים אותו באמצע האולם על גבי שניים או שלשה כרים, להיות לו גרם מעלות, סביבו מתאספים כל הנערים הנמצאים שם. הספר ניגש אליו ומגלחו בפעם הראשונה בחייו, מניח לו את ה"פאות" ומסלסלן, לקיים מצות "לא תקיפו פאת ראשכם", ומעתה הולך הילד עם סימנים מסולסלים ככל היהודים, התזמורת פוצחת בשיר והמשוררים שרים השיר דלהלן:

"אהוב יברך הילד הזה לברכה, ברוך יברך הילד הזה לברכה, גבור יברך הילד הזה לברכה, יהיה כמשה שזכה ושעלה למלוכה, וכך לפי סדר א"ב, דגול וכו'.

אחרי השיר אומרים "הלל", בעת התגלחת והשיר מכניסים הורי הילד לאולם כלי גדול קלוע מגומא ונצרים, מלא צמוקים וסוכריות, ומחלקים לכל אחד ואחד מן הילדים הנמצאים שם מלא חפנים, ואף הגדולים לוקחים מעט למתק את הפה.

השמחה הולכת וגדלה בבית חתן היום, וביחוד כשיש כמה ילדים המתגלחים בפעם הראשונה, שהרבה בתי אבות מביאים מיני מתיקה ופרפראות".

תיקון ליל ל"ג בעומר

ספר החינוך

עיקרה של ההילולא בל"ג בעומר היא השמחה על גילוי אורה של חכמת הקבלה ע"י הרשב"י. אין זה איפוא אלא טבעי, שיום זה מוקדש ללימוד התורה, וביחוד ספר הזוהר וסודות התורה שנתגלו ע"י הרשב"י בעל ההילולא.

החיד"א מציין "ומה שעושין שמחה בל"ג, אפשר דרבי עקיבא היה כלל גדול בתורה, ולמדה לכ"ד [אלף זוגות] תלמידים, ומתו ונשאר העולם שמם, ויום ל"ג התחיל לשנות לרשב"י ולרבי מאיר ולרבי יוסי וכו', ויאיר להם שתחזור התורה, לכך עושין שמחה".

יחד עם הדגשת חובת השמחה, כדבריו: "יום ל"ג בעומר ירבה שמחה לכבוד רשב"י זי"ע, כי הוא יומא דהילולא דיליה ונודע שרצונו הוא שישמחו ביום זה", הוא מוסיף: "ויש מי שנהג לעשות לימוד בליל ל"ג בעומר כי עשרה, ללמוד שבחי רשב"י המפוזרים בזוהר ואידרא זוטא, והוא מנהג יפה".

אם החיד"א מציין "יש מי שנהג", הרי עשרות בשנים לפניו מציין בעל "חמדת ימים" את הלימוד בליל זה, כמנהג מקובל: "ונוהגים לקבוע בליל זה לימוד ברזין דחכמתא דיליה, ובאידרא זוטא, וששים ושמחים בהילולא דיליה,

אשרי אנוש יעשה זאת", וסמך לדבר הוא מנהגם של המקובלים, חכמי ישיבת בית אל בירושלם, שתורת האר"י היתה שגורה על פיהם, ועל פיה ייסדו את מנהגיהם, והם היו עורכים "לימוד" בבהמ"ד בל"ג לעומר לכבוד רשב"י. לא ארכו הימים, ומנהג עריכת התיקון נתפשט בקהילות המזרח שכן קבלה בידי חכמי הנסתר: "מי שניעור כל הלילה בלימוד התורה ניצול מכרת, ובפרט בליל הקדוש הזה, הלולא רבא דרשב"י, לילה כיום יאיר הארת רשב"י ... ואשריהם ישראל שמחזירים בליל התקדש הלולא רבא דרשב"י בבתי כנסיות ובתי מדרשות" נהגו אנשי מעשה בכל שנה ושנה לקרוא אדרת נשא ביום ל"ג בעומר, ועשה אותו יום משתה ושמחה" — מציין רבי יהודה נגאר בעל "לימודי ה'", והוא מוסיף "ואנשי חסד נאספים, בעלי אסופות, ללמוד ספר הזוהר כולו, לילה כיום, חלק בחלק, הנה מה טוב ומה נעים, ומנהג יפה הוא".

התיקון הנפוץ ביותר, שזכה למהדורות רבות, הוא ספר "הלולא רבא", שהובא לדפוס ע"י הר"י בן לוי, חכמי שאלוניקי מציינים בהסכמתם כי "כן נהגו בערי המזרח, ובפרט בתוך מערתו הנוראה". סדר זה "הלולא רבא" שימש כדוגמא למהדורות הבאות שנדפסו בשינויים מספר, בליוורנו, בגדד, תוניס ואיזמיר ויתר ארצות המזרח, עם שינויים בסדר השירים והפזמונים, כולל כמה ממאמריו של רשב"י במשנה, זוהר, גמרא, מאמרי חז"ל בשבח רשב"י, קטעים מספר הזוהר ומתיקוני הזוהר, וביחוד "אידרא רבא וזוטא", הכוללים את סדר הסתלקותו של רשב"י. אחר הלימוד נקבעה תפלה מיוחדת: "קום צדיק הקדוש, אור

ספר
הלולא רבא

אשר ילמרו בו בית ישראל בחשק ובאהבה . כל"ג
 לעומר אשר יספרו לו בחכה . כל בו עשרה קובעים
 ישיבה . פותחין וקורין כתורתו של רבי העריכה . הוא
 ההנא הקדוש שר הצנא . יחד כולם ישאו קולם
 בשכחא רבא . כולם שויים לשיכה . כרבור ובמחשבה .
 ישישו כשסחה נשגבה . זה היום סקירש קרושה רבא .
 בזכותו תכנה אהליכה . ותהזור העשרה החשוכה . והנה
 הגואל בא . בירושלים קרתא רבא . והיה ה' למלך
 בקרבה . יגלה כבוד בארצנו ארץ שיכה ורחכה . אמן

אמונתו בן יהו רצון :

פה **ליוורנו**

שנת **ברכות המנוכה** לפ"ק

ברפוס חרש של החכם
 אליהו בן אמוג וחברו הי"ו
 מרפיקים ומוכרי ספרים

"הילולא רבה" ובשערו חתימת ידו
 של רבי שמואל העליר אבי"ד צפת

החי, רבי שמעון בר יוחאי, וחלה נא פני א-ל, יחגנו ויאמצנו ויברכנו וכו'".

תפלה זו מתאימה ביותר למשתתחים על ציון קברו במירון: "ואשרי האנשים הזוכים לומר כל זה, על המצבה הקדושה והטהורה שלו", אולם גם הנמצאים במרחקים יכולים לומר תפלה זו, בתוספת הפסקה הבאה: "הגם כי רחוקים אנחנו, הנה קריאתנו תעלה לרצון, ויגיע אל מקום קדושתו, לעורר נשמתו הקדושה, לעמוד ולהתפלל לפני הקב"ה למלאת משאלותנו, ולקבל ברחמים וברצון את תפלתנו, ויהיה נחשב לנו כאילו התטשחנו על קברו".

שילוב מנהגי הספרדים והחסידים בסדר ל"ג בעומר נעשה ע"י הרה"ח ר' חיים חייקל שפירא בהרה"ק מרחמיסטרביקא, שהדפיס בירושלים בשנת תרנ"א את הספר "הלולא רבא" יחד עם "יעלזו חסידים", והוא כולל גם "הנהגות הצדיקים איתני ארץ, אשר הנהגתם מפי השמועה, מאת עיר וקדיש מן שמיא נחית ... מוהר"ר ישראל בעש"ט זלה"ה. נוסף על מזמורי תהלים "רננו צדיקים", וכן "הקפות", שנהגו בקהילות אירופה המזרחית על קברי צדיקים, הוסיף סדר לימוד ל"ג בעומר, מספר "הלולא רבא", בתוספת התפילה "קום צדיק הקדוש, אור החי". לאחר "קדיש דרבנן" כלולים השירים לכבוד הרשב"י, והוא הוסיף את השיר "אעברה נא ואראה אדמת קודש טבריה".

רבי יוסף חיים מבבל, שהביא אף הוא לדפוס הלולא רבה, על יסוד מהדורת ליוורנו תר"ך, הוסיף בשולי הספר קטעים מספרי הקבלה על ערך היום, וכן מספרו של אביו "מדרש אליהו", בהדגשת התפשטותה המתמדת של תורת

מסע מירון

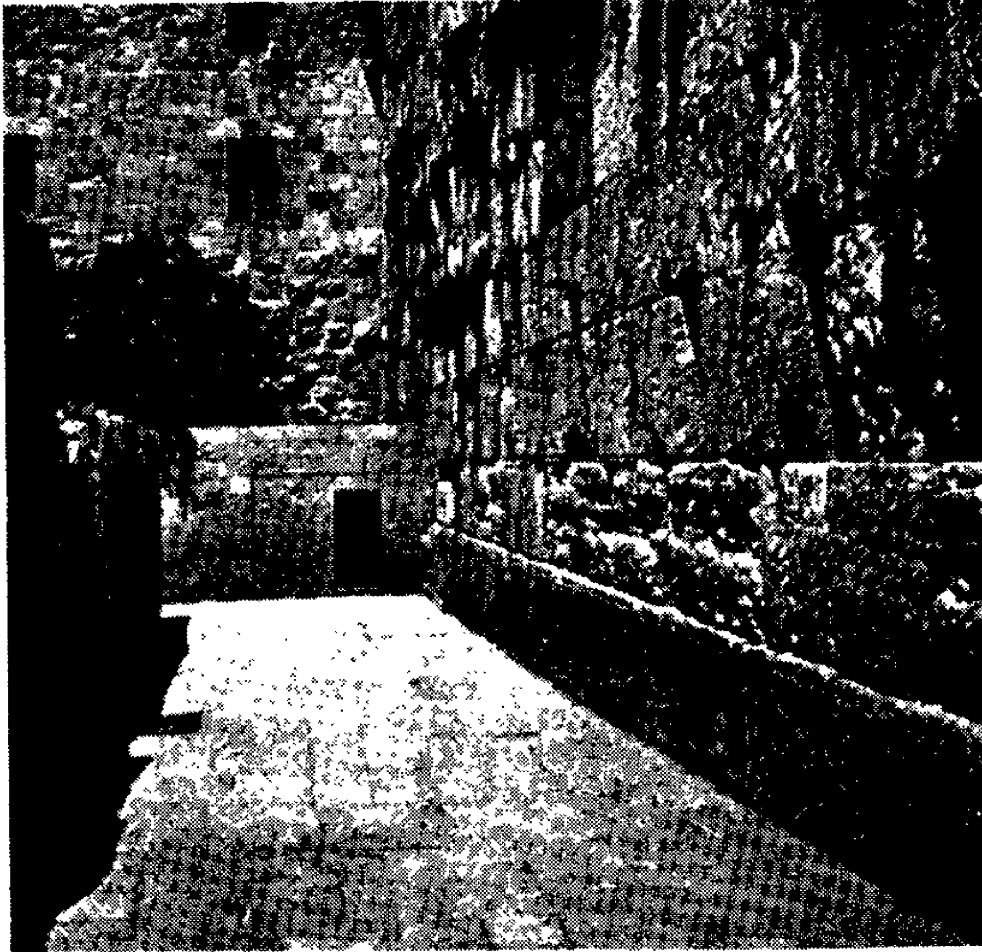
רעט

הקבלה "עד דאסתייעא מילתא ונדפסו כל שמונה שערים ^{אוצר החכמה} שסידר מהר"ש ויטאל, כי כל מה שהעולם נתקן יותר, יש עת רצון ללימוד הסוד יותר". כן הוסיף את הפיוטים "ידיד נפש אב הרחמן" "יושב ברום שמי זבול".
 במהדורות הבאות הוסיפו המהדירים מכתביו האחרים, כגון ספרי "בניהו בן יהוידע", בשבח רשב"י, וכן בקשת רחמים בזכות רשב"י מספרו "לשון חכמים".
 יש להזכיר גם את השיר "איש אלקים קדוש הוא" בחרוז החוזר "ואמרתם כה לחי רבי שמעון בן יוחאי", שנוסף במהדורות מאוחרות של שירי בר יוחאי, ועוד לפני כיובל שנים. היה נפוץ ביותר בפרס.
 חסידי ברסלב, שהפיצו במהדורות מספר "תפלה לל"ג בעומר" ע"פ לקוטי תפילות, אם בחוברת מיוחדת "תפלה ותחנה לל"ג בעומר" או על גבי דף בודד, ואם בתוספת ל"תקון הכללי", הוסיפו גם מפיוטי בר יוחאי.
 ונסיים באותו חרוז שנוסף לשיר "בר יוחאי" במהדורות שונות שבדפוס, וכן בכתבי יד: זכותו יגן עלינו, ויבוא משיח צדקנו, במהרה יבוא ויגאלנו, ואמרו כל העם אמן".

מסע מירון

ארייח 1234567

רפ

"אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני"
עיניהם של ישראל באשר הם שם נשואות לשריד מקדשנו

ראשי פרקים לתולדות הגאון החסיד

רבי מנחם מנדל ראבין זצ"ל

בעל "מסע מירון" ו"עיני מנחם"

אוצר החכמה

הגאון החסיד רבי מנחם מנדל ראבין, מגדולי דורו היה. בר אוריין ובר אבהן. בנו של הגאון האדיר רבי שמואל אהרן אב"ד קארטשין ומחבר ספר "בית אהרן" על הלכות גיטין ועוד ספרים. בקטנותו הבחין אביו הרב מקארטשין בכשרונותיו המופלאים של בנו מנחם מנדל. משהגיע לשנות בגרות כבר עמד אתו בקשרי הלכה בהררים התלויים בשערה, והביע את התפעלותו מכשרון החידוש של בנו.

בהגיע ר' מענדל לפרק נישואין נשא לאשה בתו של אחד מבעלי הבתים החשובים בבלאזוב, בעיר זו התגורר שנים מספר לאחר נשואיו.

כל שנות חייו עלה והתעלה במעלות התורה והחסידות, ולפני פטירתו הביע הרב מקארטשין את רצונו שרבי מענדל ימלא את מקומו, וכך הוא כותב בצוואתו "נא ונא תראו שתקבלו את בני החרף מהר"מ מענדל יחי' למלאת מקומי, כי הוא ראוי והגון לאותו איצטלא", אך לא אסתייעא מילתא. בעדינות נפש לא רצה רבי מנחם מנדל ליהנות מכתרה של תורה. לא עברו שנים מועטות והוא עלה לארץ הקודש, יחד עם רעיתו, ואת עיר הקודש ירושלים איוה למושב לו. תושבי ירושלים ונכבדיה קיבלו בהתלהבות את פניו של

ב"ה.

אל כבוד אחינו היקרים דורשי שלום ירושלם
 ושאר ערי הק' ופוקדים את יושביהם ברחמים היו',
 אנחנו בשם רוי מעלה יושבי ארץ קדשנו היודעים ומכירים את
 חסר אחינו הנדיבים היקרים בני מדינתנו, ואת טובת הנכאים היקרים
 גדולי המעשה, ובראשם הרב הנאון הצדיק בו' בקש"ת מו"ה יצחק
 ליב סופר שליט"א, נשיא ואמכרכל ארץ קדשנו אשר פועל ידיו
 ירצה להתחזק וישיבתנו בקודש תי אלפי נפשות שתורות תיח וידאי
 חי, זקנים חזקנות, אלמנות ויתומים, כמה נכף ונקדם פניכם, אם לא
 במנחה שתורה, יי רוחני, לוח השנה בקביעות ראשי חדשים ועבור
 השנה, ובקביעות המועדים הקבוע ועומר סמי סומחים בעיר צח
 לנו ירושלים הקדושה מקום קביעות הריח ומועדים סעולם, ואשר
 בלוח הזה יצאנו לכל הריעות.

ותפלתנו במקום קדשנו, כאשר זכינו לסדר אותו כן נזכה
 בקרוב לעשותו עמ"י עדי רא"י עמ"י הסנהדרין בירושלם עיר קדשנו
 כבא לציון גואלינו, ויכנה לנו בית מקדשנו באחדה כישינו אמן.
 מוקסר ומנוש לכם בברכה שלמה, ברכת שנה טובה מאת
 אחיכם המעתיירים לישועתנו בעזלא ובזמן קרוב ובתוככם גם אנחנו
 תרובצים תחת מטה עבודת הקדש סנהלי כוללות עכמדיך
 נאליציען בהצרות הקדש בתוככי ירושלם תובביא.
 אלעזר נתן כהנא שפירא בנחם בענדיל ראבין

אגרת ראשי כולל גליציה "חיבת ירושלים" לפני כשמונים שנה

ר' מנדיל. הוא השיב אהבה אל חיקם, וכך הוא מתאר את יושבי ארצות הקודש: ירושלים, חברון, צפת וטבריה שהקדימו לעלות לפניו: "בעלי תורה ומדע, מלאים כארבה בכל בתי מדרשיה, יראי ה' כדגי הים, בבתי כנסיותיה צדקה ורחמים, מפיקים זיור-רחובותיה".

לפני עלייתו לארה"ק נתבקש ע"י האדמו"רים רבי יהושע מבעלזא ורבי יחזקאל שרגא משינאווא, נשיאי כולל "חיבת ירושלים" לעדת גליציה, לקבל על עצמו הנהגת עדת ישורון ולשרת בקודש כראש ממוני הכולל. הוא נענה לקריאתם והשקיע מאמצים מרובים להתפתחותו של הכולל.

רבי מנדיל אף נטל חלק בהקמתו ובהתפתחותו של מוסד החינוך המרכזי לעדת החסידים "חיי עולם". תלמוד תורה "עץ חיים", ששימש בעיקרו את ילדי כוללות הפרושים, קבע את מושבו בחצר ה"חורבה" שברובע היהודי. בני עדת החסידים היו מרוכזים באזור הצפוני של העיר העתיקה, והוא הרובע המוסלמי הסמוך למקום המקדש. בסביבה זו הונחו איפוא יסודות לתלמוד תורה וישיבת "חיי עולם" ורבי מנדיל בין מייסדיו. משקל מיוחד היה לעצתו ותבונתו, שכן עצתו היתה אמונה ופעולתו אמת.

בשלושים שנות מגוריו בירושלים היה נערץ ונכבד ולא נמצא רבב על מעשיו, ואם כי נדרש לעסוק בצרכי ציבור, שלא ברצונו, לא היה לאיש טענות כנגדו.

זקני ירושלים היו מעלים זכרונות על הופעתו של רבי מנדיל ברחובות ירושלים, מראה פניו ההדורים, כדוגמא להדרת פנים מופלאה שכל רואיה לא ישכחנה לעולם. ניתן להאמר שהדור היה גם בפנימיותו. מושלם בכל המעלות,

שילית

ס פ ר

אוצר החכמה

עֵינֵי מִנְחָם

אה"ח 1234567

מאסף ומסתח שלם, על כל השיע תלמוד בבלי
הלכה ואגדה.

אות א הלכה.

אשר תגן די ברוך רחמינו. לאיש צעיר חעיר דמן חבריא.
מירושלם קרתא קדישא דשופריא.

מנחם מענדיל ראבין

באמרי הרב הצדיק הגאון המפורסם

מהר שמואל אהרן זצ"ל

בקה"ח ספר בית אהרן עם משפטי ניטין על אהיע הלכות ג.סין.

נ ד פ ס

סעהיק ירושלם תובב"א

שנ תרע"ג לסיף.

בתורה ובהליכות האדם, בחכמה ובתבונה, ביושר לכב
ובהגינות. פעמים רבות פנו אליו והפצירו בו להימנות בין
נאמני ומנהלי מוסדות התורה והחסד, אך גם ללא איצטלא
נמנה על ראשי ומנהיגי הציבור בעיר הקודש.

גדולי הדור, הגאונים והאדמו"רים, אתם נפגש רבי מנדיל
במסעותיו בחו"ל, ובכללם מרן החפץ חיים, העריכו אותו
עד מאד. עם הופעת ספרו "לקוטי הלכות" על סדר קדשים
שיגר ^[אחי"ר 1234567] החפץ חיים את הספר לרבי מנדיל בירושלים, ועד
היום הזה הוא שמור בידי יוצאי חלציו.

גדולתו בתורה משתקפת בספרו "עיני מנחם", הספר
היחיד ממורשתו התורנית שהובא לדפוס על ידו. לצערנו,
לא זכינו אלא לאות א' והימנו מתבלטת גדולתו בתורה
ובקיאותו, והמבוא "פתח עינים" בחינת פנינה בספרות
התורנית.

לא התעטר רבי מנדיל בעטרת היחס המפוארת כבנו
של אחד מגדולי הגאונים, נצר לגדולי האדמו"רים אבות
החסידות, אלא ראה את עצמו כאחד מבני החבורה, שהתרכזו
מסביב לאדמו"רים הירושלמיים רבי אלעזר מנדיל ובנו רבי
דוד, יחד עם בני החבורה, ורק בימים הנוראים נתכבד רבי
מנדיל לעבור לפני התיבה כביהמ"ד "ציון המצוינת" בחצר
כולל גליציה. רבים היו נוהרים לבית המדרש זה להתפלל
אתו וליהנות מנועם תפילותיו, בשעה שהיה משתפך לפני
קונו ומבקש רחמים על עמו ישראל.

בה' יוס' א' למד וחייב ורגית וברוך הא' בך יברך אלנל התרנד

הבוחר בצין ואוכן יחשלימה, יטיב כתיבה וחתומה, לשנה טובה מתוקה

ונעימה, במקרה של צדיקים לאתר, לכבוד פאר דורט תנא

ירושלמא, האאן המפלא, וכבוד ה' מלא, נדיק תמיס האפורקס בכל קצו

אריץ כקשת מוהרר שמואל קאלחנט אבדק עיקו ירושתו שליטא

אחרי דריסת אלום כבוד גאונו כמאפט אונת

זה מדבר וזה בא להודיע לכבוד גאונו שזה יותר משלפה חדשים אשר

קבלתי מכתב מעבאי ומהלי הבית **תת ושיבת חיי עולם**

ממקשים עזר להצות הק' הג' ודבריהם

יענני קאמר קלחתי והגט כורע ומשתחנה מול הד' ביראת הבבנו

הכשר ח-ס חמק' או מדיני

המכונה חמק' סי'

החתומים מאכהב לחזק' או הנל בשם פנהלי הבית תת ושיבת ק"

עולם הנל הוא האה מוהרר דוד צב' שלמה בהראש בדרושאן,

ומהרר אליעזר היילפרין, ומהרר מנחם מענדל ראבין, ומהרר בעטמן מעדינסטין

מתן הרב הצדיק ר' יצחק דוד זלצה, ומהרר מאיר שלמה יאודה אטלער, וחומס

תת ושיבת חיי עולם דכנוללות אשכנזים חסידים, וחומס מלביט ערמים ולחס

תעודת רבי חיים חזקיאו מדיני בעל "שדה חמד"

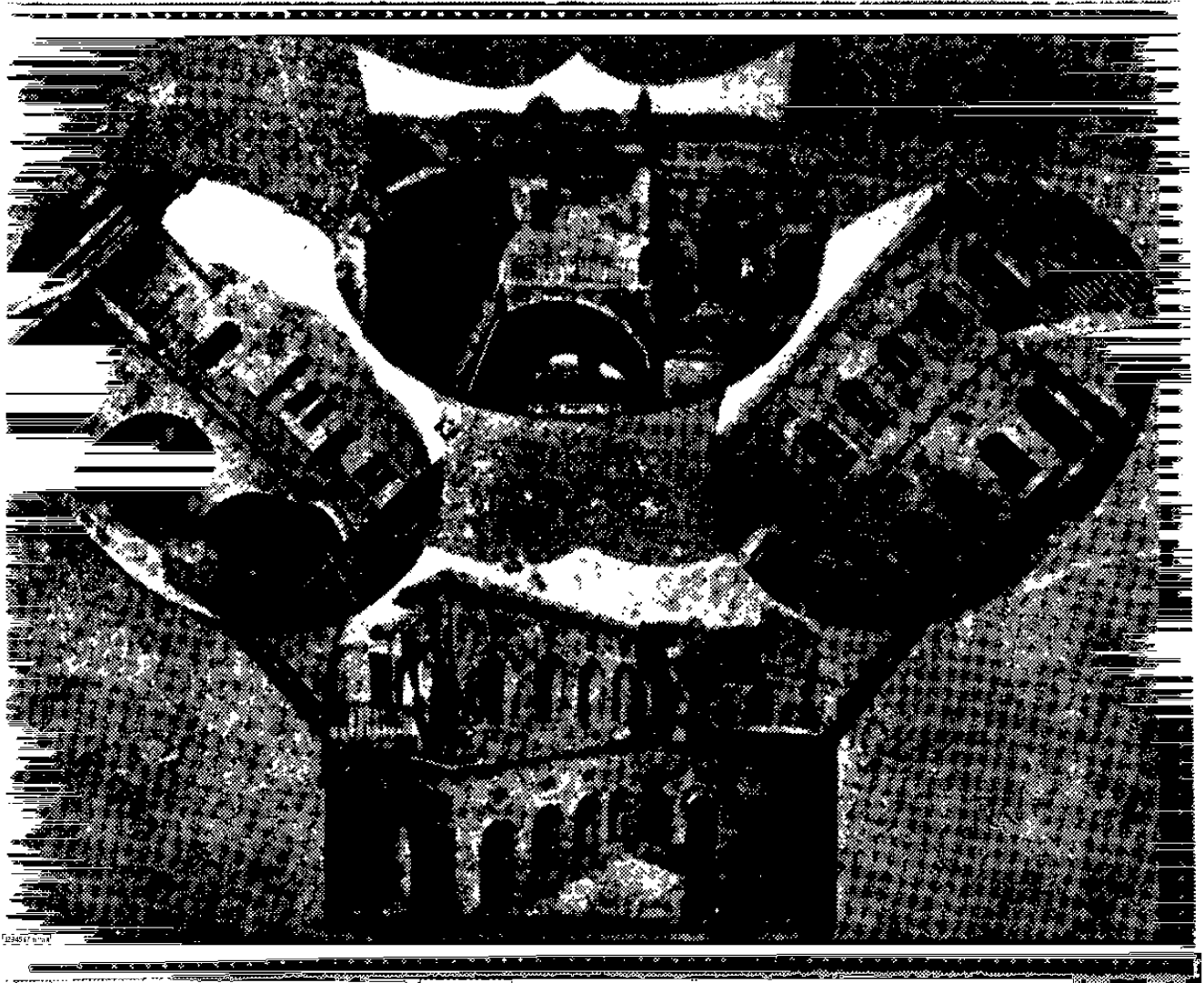
בין יוצאי חלציו של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זכה למעמד נכבד חתנו רבי ישראל מפריסטיק. יחסן גדול היה, נכדו של הרה"ק רבי קאפיל ליקווער, ונסתפק באזכור שמותיהם של החוזה מלובלין, והצדיקים רבי אברהם מרדכי מפניטשוב ורבי משה לייב מסאסוב, שנמנו בין נכדיו של רבי קאפיל, וקרבה מיוחדת היתה בינו ובין רבי שמעון מיערוסלאב, בן דודו.

רבי ישראל עצמו עניו ונחבא אל הכלים. הרה"ק רבי מנדיל מרימנוב, שהתגורר בפריסטיק, הוא ששידך בין רבי ישראל ובין ^{אוצר החכמה} עטיל בתו הצעירה של הרבי ר' אלימלך.

בנם רבי יצחק לייב מילא את מקומו כאב"ד פריסטיק והימנו משתלשלת משפחת וואגשאל המעטירה. גדולי האדמו"רים ראו כבוד לעצמם להשתדך עמה, והרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב בנו של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ, השתדך עמה כארבע פעמים.

לאחר פטירתו מילא בנו רבי יחיאל, חתנו של הרה"ק רבי יעקב ממעליץ בהרה"ק מראפשיץ, את מקומו כאב"ד פריסטיק.

רבי ישראל, בנו בכורו וממלא מקומו, נשא בזיו"ש את בתו של הגאון החסיד רבי שמואל אהרן רובין אב"ד קארטשין. בנם רבי אליעזר בנה את ביתו עם הרבנית מאטיל, בתם של הרה"צ ר' צבי רוקח, (בהרה"צ ר' סענדער בנו של הרה"צ רבי אלעזר בהרה"ק שר שלום מבעלזא ובנו חורגו של הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא). ורעייתו הרבנית רבקה העניא, בתו של הרה"ק רבי חנוך העניך דוב מאלעסק בעל "לב שמח", והעתיק את מושבו לזלאטשוב. דודו רבי

אוצר החכמה

התפתחות תלמוד תורה ושיבת חיי עולם בירושלים

יצחק מאלעסק אף קבע את מעמדו של כנס רבי אליעזר כאדמו"ר בזלאטשוב.

מעמד מיוחד היה לו לאדמו"ר בזלאטשוב. בשעה שהגאון החסיד ר' מנחם מנדיל שהה בחו"ל, נתקבל בכבוד רב בחצרות האדמו"רים. בדרכו נתלוותה אליו בתו מינדל, ולפי הצעת גדולי האדמו"רים דיברו בה נכבדות לצעיר המופלג ר' שלום, בנו של האדמו"ר מזלאטשוב, שאף הוא היה נכדו של הרב מקארטשין. הנישואין נערכו בהשתתפות גדולי האדמו"רים בגליציה, וביניהם הרה"ק רבי שלמה מסאסוב, בנו השני של בעל "לב שמח".

בשובו לירושלים ביקש ר' מנדיל ליטול עמו את חתנו המופלא לארה"ק, ולבנות את ביתו על הררי ציון וירושלים. קשה היתה פרידת המשפחה מהאברך המופלג ר' שלום, אך חזקו עליהם בקשתו ותחנוניו של רבי מנדיל שלא יכול היה להפרד מבתו וחתנו. מיד לאחר נישואיהם יצא איפוא הרה"ח ר' שלום וואגשאל, יחד עם רעייתו הצעירה, לירושלים, ושם בנו את ביתם.

רבי שלום, בר אבהן ובר אוריין, לא נטה ליהנות מקופת הציבור. היתה לו זכות מלאה ליהנות מקופת הכולל, ואף למעמד מיוחד, בזכות ייחוסו ומורשת אבותיו, אולם בעדינות נפשו ורוחו לא נטה לכך. כל ימיו התפרנס ממסחר, נהנה מיגיע כפיו והקים בית מפואר בירושלים להמשך השרשרת הנכבדה.

בנו של רבי שלום, יבלח"ט ר' חנוך אליעזר, שהוסיף חוליה נוספת בשלשלת המשפחה המפוארת, הולך בעקבות אבותיו הגדולים, תורם חלקו בזיכוי הרבים, בעידוד מחברים

וסופרים תורניים, בהבאת ספריהם לדפוס ובהרחבת גבולות הקדושה.

אוצר החכמה

כנכדו של רבי מגדיל, בשעתו ממנהיגי הישוב החסידי בירושלים, הוא ממשיך בפעולתו. תרומה נכבדה לחיזוק ישוב אר"י תרם בהרחבת ובהעברת מפעלו לאזור התעשייה במעלה אדומים הסמוכה לירושלים. נושא הוא את נפשו לביצוע תוכניות רבות היקף לסידור והדפסת ספרי ראשונים ואחרונים, והוא רואה בכך המשך למפעל זקנו הגדול לחיזוק ישוב ארץ ישראל על טהרת הקודש.

הוצאת הספרים "מאזנים", על סניפיה בארץ ובחו"ל, בהנהלתו, מקדישה תשומת לב מיוחדת להידור הספרים התורניים בבחינת "זה אלי ואנוהו" ודרשו חז"ל עשה לך ספר תורה נאה וכו'. עד כה העשירה את אהלי התורה בסדרת ספרים חשובים ומפוארים ביותר בנגלה ובנסתר, בהלכה ובאגדה, בתסידות ובמוסר, בעיון ובדרוש, וגולת הכותרת היא תרגום הספרים "מעם לועז" לרבי יעקב כולי, מסדר ומגיה "משנה למלך" על הרמב"ם, שנתחבר ונדפס בלשון לאדינו, השפה שהייתה מהלכת במקומו ובזמנו, ללשון הקודש, ועדיין תכניות נרחבות לפנייהם, לסדר ולהביא לדפוס ספרי ראשונים ואחרונים להאיר עיניהם של לומדי תורה.

מתוך ציפיה לגאולה שלימה ולביאת גואל צדק נסיים בדברי הרמב"ם (בסוף הלכות מלכים פי"ב ה"ד): "לא נתאוו החכמים והנביאים לימות המשיח, לא כדי שישלטו על כל העולם, ולא כדי שירדו בעכו"ם, ולא כדי שינשאו אותם העמים, ולא כדי לאכול ולשתות ולשמוח, אלא כדי שיהיו פנויים בתורה וחכמתה, — — — ובאותו הזמן

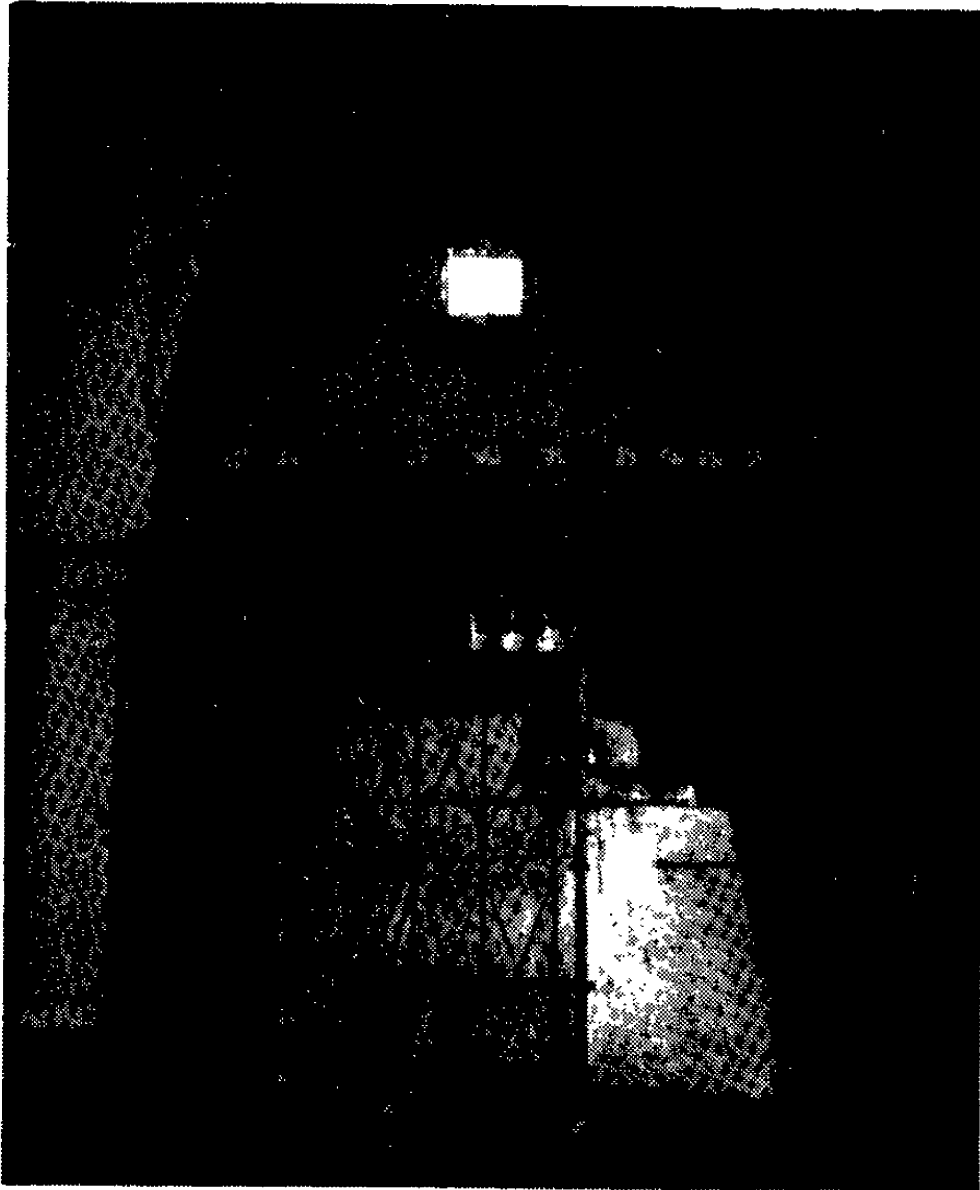
מסע מירון

רצא

לא יהיה שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות, שהטובה תהיה מושפעת הרבה, וכל המעדנים מצויין כעפר, ולא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים, וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", במהרה בימינו.

בצלאל לנדוי

אה"ח 1234567

מצבת רבי אלעזר ברשב"י
במרכז בית הכנסת ליד ציון הרשב"י

אוצר החכמה
אה"ח 1234567 מצבת ר' חיים ויטאל בבית העלמין בדמשק